

More with metals

Rautaruukki Oyj Vuosikertomus 2008

ruukki

Sisällys

Ruukki yhtiönä
1 Rautaruukki lyhyesti
2 Toimitusjohtajan katsaus
4 Vuosi 2008 lyhyesti
6 Liiketoimintaympäristö
8 Strategia
16 Strategian toteuttaminen
24 Ruukki Construction
26 Ruukki Engineering
28 Ruukki Metals
30 Yksiköt maittain
32 Pörssitiedotteet 2008
36 Tutkimus ja kehitys

Vastuullinen Ruukki
38 Yritysvastuun periaatteet
40 Taloudellinen vastuu
44 Sosiaalinen vastuu
50 Ympäristövastuu

Hallinnointi
60 Hallinnointiperiaatteet
66 Hallitus
68 Johtoryhmä
70 Riskienhallinta

Tilinpäätös 2008
76 Hallituksen toimintakertomus
82 Konsernitilinpäätös (IFRS)
86 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
125 Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut
127 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)
131 Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä
132 Tilintarkastuskertomus
133 Hallintoneuvoston lausunto
134 Tietoja vuosineljänneksittäin

Sijoittajatietoa
135 Osakkeet ja osakkeenomistajat
139 Sijoittajasuhteet
140 Tietoja osakkeenomistajille

Ruukki on teräs- ja konepajateollisuuden moniosaaja.

Yhtiön visiona on olla halutuin ratkaisutoimittaja rakentamisen ja konepajateollisuuden asiakkaille.

Rautaruukin vuosikertomus 2008 on julkaistu suomeksi ja englanniksi. Vuosikertomus sisältää yritysvastuuraportin. Vuosikertomuksen voi tilata sähköpostitse osoitteesta annualreport@ruukki.com ja internetistä www.ruukki.com, josta vuosikertomuksen voi myös ladata pdf-muodossa.

Liiketoimintadivisioonat

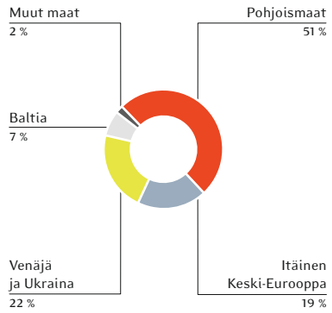
Ruukki Construction, Ruukki Engineering ja Ruukki Metals	Liikevaihdon jakauma 2008	Osuus konsernin liikevaihdosta 2008	Osuus konsernin liikevoitosta[1] 2008	Avainluvut

Ruukki Construction

Toimittaa rakentamista nopeuttavia ja tehostavia teräsrakentamisen ratkaisuja liike- ja toimitilarakentamiseen sekä infrastruktuurirakentamisessa pohjarakentamiseen ja liikenneväylärakentamiseen.

Tuotevalikoima: Rakennusten rungot, seinä- ja kattoelementit, integroidut järjestelmät yksi- ja monikerrosrakentamiseen. Infrastruktuurirakentamiseen sillat, liikenteen meluesteet ja suojakaiteet, satamarakentamiseen paalut ja tukiseinärakenteet sekä perustukset.

28 %

23 %

	2008	2007	muutos, %
Liikevaihto, M€	1 067	1 042	+2,4
Liikevoitto, M€ [2]	132	163	-19,2
Liikevoitto, % liikevaihdosta [2]	12	16	-3,3
Henkilöstö vuoden lopussa	5 039	5 278	-4,5

Päämarkkina-alueet:
Pohjoismaat, Baltia, itäinen Keski-Eurooppa, Venäjä ja Ukraina.

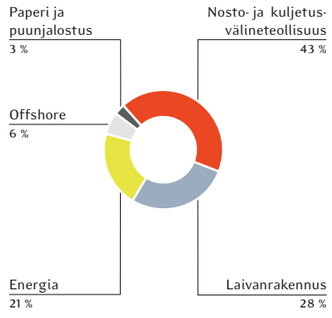
Asiakkaat:
Kaupan, teollisuuden, logistiikan sekä toimisto- ja urheilukiinteistöjen sekä infrastruktuuripalvelujen rakennuttajat, suunnittelijat ja urakoitsijat sekä vesikattojen jälleenmyyjät.

Ruukki Engineering

Toimittaa järjestelmiä ja komponentteja konepajateollisuudelle.

Tuotevalikoima:
- Työkoneiden ohjaamot, puomit, mastot ja rungot materiaalinkäsittelyyn, kaivosteollisuuteen, rakentamiseen ja metsäkoneisiin
- Teleskooppipuomit, rungot ja osat ajoneuvonostureihin
- Tuulivoimaloiden komponentit (generaattorialustat, laippa-aihiot ja hitsatut runkorakenteet konehuoneisiin) ja tornilevyt
- Öljypohjat, moottorialustat ja generaattorialustat laivojen ja voimaloiden dieselmoottoreihin.

20 %

22 %

	2008	2007	muutos, %
Liikevaihto, M€	765	667	+14,8
Liikevoitto, M€ [2]	128	103	+24,5
Liikevoitto, % liikevaihdosta [2]	17	15	+1,3
Henkilöstö vuoden lopussa	2 702	3 044	-11,2

Päämarkkina-alueet:
Divisioona palvelee eurooppalaisia globaalisti toimivia yrityksiä.

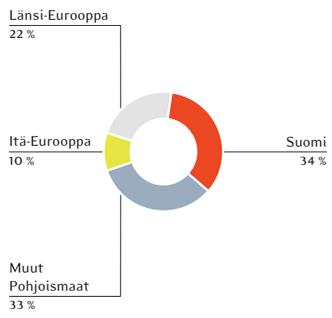
Asiakkaat:
Alansa johtavia nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden, energiateollisuuden, meriteollisuuden sekä paperi- ja puunjalostusteollisuuden yhtiöitä.

Ruukki Metals

Toimittaa terästuotteita ja tarjoaa niihin liittyviä esikäsittely-, logistiikka- ja varastointipalveluja. Vastaa yhtiön terästuotannosta ja teräspalvelukeskuksista.

Tuotevalikoima: Kuuma- ja kylmävalssatut teräkset, metalli- ja maalipinnoitetut teräkset, putket ja profiilit sekä välitystuotteina myytävät ruostumattomat teräkset ja alumiinit. Myös tuotteisiin liittyvät esikäsittely-, logistiikka- ja varastointipalvelut.

52 %

60 %

	2008	2007	muutos, %
Liikevaihto, M€ [3]	1 997	2 035	-1,9
Liikevoitto, M€ [2]	350	395	-11,5
Liikevoitto, % liikevaihdosta [2]	18	19	-1,9
Henkilöstö vuoden lopussa [4]	6 080	5 876	+3,5

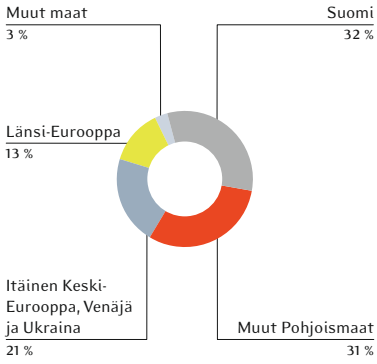
Päämarkkina-alueet:
Pohjoismaat, Baltia ja Venäjä sekä valikoidut erikoisterästuoteasiakkaat Länsi-Euroopassa.

Asiakkaat:
Kuljetusväline-, rakennus-, konepaja- ja elektroniikkateollisuuden yhtiöt.

[1] Vertailukelpoinen, ilman kertaluonteisia eriä. Konsernihallinnon kustannuksia ei ole jaettu divisioonille (-5 % konsernin liikevoitosta). [2] Vertailukelpoinen, ilman kertaluonteisia eriä. [3] Vertailukelpoinen [4] Sisältää Ruukki Productionin, joka yhdistettiin Ruukki Metalsiin 1.2.2009.

Rautaruukki Oyj

Liikevaihto alueittain 2008

Vuosikertomuksen luvut on pyöristetty. Yksittäisten lukujen summat saattavat sen vuoksi poiketa esitetyistä kokonaissummista tai jakaumat eivät välttämättä täsmää sataan prosenttiin.

Avainluvut

M€	2008	2007	muutos, %
Liikevaihto	3 851	3 876	-0,6
Liikevaihto, vertailukelpoinen	3 829	3 744	+2,3
Liikevoitto	568	637	-11,0
Liikevoitto, vertailukelpoinen*	584	635	-8,1
Liikevoitto, % liikevaihdosta	14,7	16,4	-1,7
Liikevoitto, % liikevaihdosta, vertailukelpoinen*	15,3	17,0	-1,7
Henkilöstö keskimäärin, lukumäärä	14 953	14 326	+4,4

** Ilman kertaluonteisia eriä*

Rautaruukki Oyj

Rautaruukki toimittaa metalliin perustuvia komponentteja, järjestelmiä ja kokonaistoimituksia rakentamiseen ja konepajateollisuudelle.

Metallituotteissa yhtiöllä on laaja tuote- ja palveluvalikoima.

Toiminta on organisoitu kolmeen divisioonaan:

- Rakentamisen divisioona **Ruukki Construction**
- Konepajadivisioona **Ruukki Engineering**
- Teräsliiketoiminnasta vastaava **Ruukki Metals**

Ruukki

Rautaruukki käyttää markkinointinimeä Ruukki.

Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

Rautaruukin osake on noteerattu Nasdaq OMX Helsingissä (Rautaruukki Oyj: RTRKS).

Noin 14 300 työntekijää 26 eri Euroopan maassa.

Markkina-alue on Eurooppa: vahva asema Pohjoismaissa, kasvun painopiste pitkällä aikavälillä itäisessä Keski-Euroopassa, Venäjällä ja Ukrainassa.

Toimitusjohtajan katsaus

Kulunut vuosi oli koko talouselämässä voimakkaasti kaksijakoinen, niin myös meillä Rautaruukissa.

Vuoden kolmella ensimmäisellä neljänneksellä kysyntä kaikissa asiakasteollisuuksissamme oli vahvaa ja myyntimäärät korkealla tasolla. Vuoden viimeisellä neljänneksellä ja erityisesti joulukuussa tapahtui markkinaympäristössä dramaattinen muutos, sillä kansainvälinen rahoituskriisi vaikutti lähes kaikkiin Rautaruukin asiakasteollisuuksiin.

Rautaruukille kaiken liiketoiminnan lähtökohta on kannattava kysyntä. Kun kysyntä asiakasteollisuuksissa hiljeni merkittävästi vuoden lopulla, jouduimme sopeuttamaan terästuotantoa ja muita toimintoja vastaamaan markkinatilannetta.

Boost-ohjelma toiminnan tehostamiseksi

Kannattavuuden ylläpitäminen edellyttää toimintojen tehostamista koko yhtiön laajuisesti. Käynnistimme lokakuussa Boost-ohjelman, jonka tavoitteena on parantaa kustannustehokkuutta ja siten varmistaa yhtiön kilpailukyky ja hyvä kannattavuus pitkällä aikavälillä. Ohjelman avulla haemme 150 miljoonan euron pysyvää parannusta konsernin liikevoittoon vuoden 2011 loppuun mennessä verrattuna vuoden 2008 tasoon.

Ensimmäisiä Boost-ohjelmaan liittyviä hankkeita alettiin toteuttaa vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä. Tuotantoverkoston ja logistiikan optimoimiseksi itäisessä Keski-Euroopassa ja Baltiassa päätimme keskittää profiilitehtaiden tuotantoa isommille tehtaille. Konepajateollisuutta palvelevissa Unkarin yksiköissä komponenttituotanto päätettiin siirtää pienestä Hatvanin tehtaasta Jászberényn tehtaalle. Suomessa tehtiin päätös keskittää osavalmistus Raaheen ja Seinäjoelle, mikä merkitsee Tampereen teräspalvelukeskuksen sulkemista kesään 2009 mennessä.

Toiminnan sopeuttaminen markkinatilanteeseen sekä Boost-ohjelmaan liittyvät hankkeet ovat valitettavasti merkinneet myös henkilöstövähennyksiä. Joulukuussa 2008 aloitimme yhteistoimintaneuvottelut lomautuksista, irtisanomisista ja osa-aikaistamisista useissa eri yksiköissä. Henkilöstövaikutusten lieventämiseksi on tehty eläkejärjestelyjä sekä muun muassa työvuorojen uudelleenjärjestelyjä, selvitetty henkilöstön uudelleensijoittumismahdollisuuksia yhtiön sisällä sekä tehty tiivistä yhteistyötä paikallisten työvoimaviranomaisten kanssa.

Selkeä suunta

Vaikeasta markkinatilanteesta huolimatta jatkamme määrätietoisesti yhtiön kehittämistä valittuun suuntaan. Olemme valinneet liiketoiminnan painopistealueiksi liike- ja toimitilarakentamisen itäisessä Keski-Euroopassa ja IVY-maissa, nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden, energiateollisuuden laitevalmistuksen sekä erikoisterästuotteet, joissa meillä on hyvät markkina-asemat ja joissa edelleen näemme lupaavia kasvumahdollisuuksia myös pitkällä aikavälillä.

Olemme investoineet liike- ja toimitilarakentamisen toimituskyvyn kasvattamiseksi erityisesti itäisessä Keski-Euroopassa ja Venäjällä. Kuluneen vuoden aikana käynnistyi uusia, teräsrakentamisen markkinoita palvelevia tuotantolinjoja Puolassa, Romaniassa, Venäjällä ja Ukrainassa. Rakentamisen markkinoille toimme myös uusia innovaatioita. Itäisen Keski-Euroopan markkinoille lanseerasimme ratkaisukokonaisuuden, joka nopeuttaa ja tehostaa teollisuuden, logistiikan ja kaupan yksikerroksisten rakennusten suunnittelua ja rakentamista merkittävästi.

Konepajateollisuuden asiakkuuksissa vahvistimme asemaamme erityisesti nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden sekä energiateollisuuden laitevalmistuksen järjestelmä- ja komponenttitoimituksissa. Teleskooppi- ja erikoisnostureiden puomeja valmistavan saksalaisen Wolter Metallverarbeitungin osto laajensi tuotevalikoimaamme ja asiakaskuntaamme. Lisäksi Suomen, Puolan ja Unkarin tehtailla automatisoitiin hitsaustoimintoja. Päämarkkina-alueen Euroopan ohella Kiinan merkitys yhtiön konepajateollisuuden toiminnassa ja strategiassa kasvaa. Loppuvuodesta Shanghain tehtaalla otettiin käyttöön laajennusosa, mikä lisää merkittävästi tehtaan valmistuskapasiteettia ja tuotevalikoimaa.

Terästuotteissa etenimme hyvin tavoitteessamme kasvattaa erikoisterästuotteiden osuutta Ruukki Metals -divisioonan liikevaihdosta. Lisäksi päätimme keskittää teräspalvelukeskusten toimintoja ja uudistaa niiden työnjakoa. Puolan Obornikissa avasimme uuden teräspalvelukeskuksen ja Pietarin palvelukeskuksen toimintaa laajennettiin. Laajennamme entisestään teräspalvelukeskustoimintaa Venäjällä, kun Moskovan lähellä sijaitsevan Obninskin tehtaan yhteydessä aloittaa uusi teräspalvelukeskus.

Yrityksen strategian onnistuminen punnitaan erityisesti suhdanteiden vaihdellessa. Ohjaamalla resurssit sellaisiin asioihin ja investointeihin, joilla rakennetaan tulevaisuuden markkina-asemia, olemme entistä vahvempia, kun taantuma taittuu ja talous kääntyy taas nousuun.

Haluan lämpimästi kiittää asiakkaitamme, osakkeenomistajiamme ja yhteistyökumppaneitamme osoittamastanne luottamuksesta kuluneena vuonna. Suuri kiitos kuuluu myös ruukkilaisille panoksestanne yhtiön kehittämisessä.

Sakari Tamminen
Toimitusjohtaja

"Yrityksen strategian onnistuminen punnitaan erityisesti suhdanteiden vaihdellessa. Ohjaamalla resurssit sellaisiin asioihin ja investointeihin, joilla rakennetaan tulevaisuuden markkina-asemia, olemme entistä vahvempia, kun taantuma taittuu ja talous kääntyy taas nousuun."

Vuosi 2008 lyhyesti

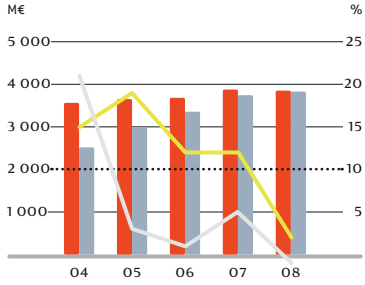
- **Rautaruukin vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi kaksi prosenttia ja oli 3 829 miljoonaa euroa (3 744).**
- **Vertailukelpoinen liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 584 miljoonaa euroa (635). Kertaluonteiset kustannukset toimintojen uudelleenjärjestelyistä, yhteensä –11 miljoonaa euroa, kirjattiin vuoden viimeiselle neljännekselle.**
- **Sijoitetun pääoman tuotto oli hyvällä tasolla: 25,6 prosenttia (29,8 %).**
- **Osakekohtainen tulos (laimennettu) oli 2,93 euroa (3,31 euroa).**
- **Hallituksen ehdotus osingosta on 1,35 euroa osakkeelta (vuonna 2007: 1,70 euroa ja lisäosinkoa 0,30 euroa osakkeelta).**

Avainluvut

	2008	2007
Liikevaihto, M€	3 851	3 876
Liikevaihto, M€, vertailukelpoinen	3 829	3 744
Liikevoitto, M€	568	637
Liikevoitto, M€, vertailukelpoinen, ilman kertaluonteisia eriä	584	635
Liikevoitto, liikevaihdosta, %	14,7	16,4
Liikevoitto, % liikevaihdosta, vertailukelpoinen, ilman kertaluonteisia eriä	15,3	17,0
Tulos ennen veroja, M€	548	621
Tulos ennen veroja, M€, vertailukelpoinen, ilman kertaluontoisia eriä	564	619
Sijoitetun pääoman tuotto, %	25,6	29,8
Oman pääoman tuotto, %	20,7	24,2
Omavaraisuusaste, %	65,9	70,1
Nettovelkaantumisaste, %	7,9	1,4
Korolliset nettorahoitusvelat, M€	155	28
Tulos/osake, € (laimennettu)	2,93	3,31
Osinko/osake, €	1,35*	1,70+0,30
Oma pääoma/osake, €	14,04	14,13
Henkilöstö keskimäärin	14 953	14 326

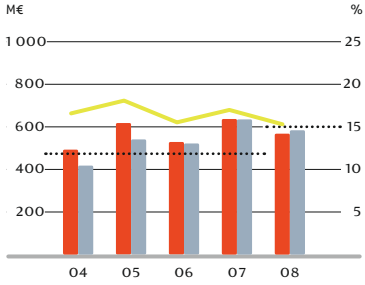
** Hallituksen esitys*

Liikevaihto ja liikevaihdon kasvu

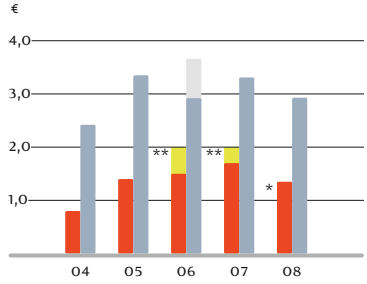
- Liikevaihto, M€
- Vertailukelpoinen liikevaihto, M€
- Vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu, %
- Liikevaihdon kasvu, %
- Liikevaihdon kasvutavoite, %

Liikevoitto ja liikevoittomarginaali

- Liikevoitto, M€
- Vertailukelpoinen liikevoitto, ilman kertaluonteisia eriä, M€
- Vertailukelpoinen liikevoitto, ilman kertaluonteisia eriä, % liikevaihdosta
- Liikevoittomarginaalitavoite, % liikevaihdosta

Tulos ja osinko per osake

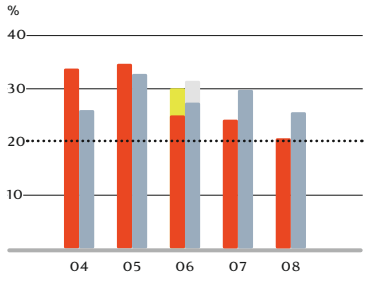

- Osinko/osake, €
- Tulos/osake, EPS, €
- Lisäosinko/osake, €
- Tulos/osake, EPS, mukaanlukien Ovakon myynnin vaikutus, €

* Hallituksen esitys

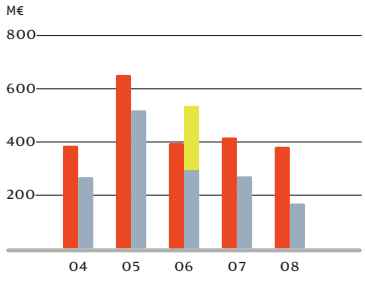
** Lisäosinko pitkien terästuotteiden liiketoiminnasta vapautuneista varoista

Oman ja sijoitetun pääoman tuotto

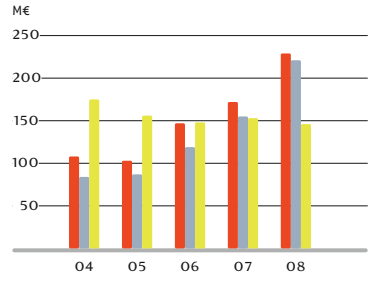
- Oman pääoman tuotto, %
- Sijoitetun pääoman tuotto, %
- Oman pääoman tuotto mukaanlukien Ovakon myyntivoitto, %
- Sijoitetun pääoman tuotto mukaanlukien Ovakon myyntivoitto, %
- Sijoitetun pääoman tuottotavoite, %

Rahavirta

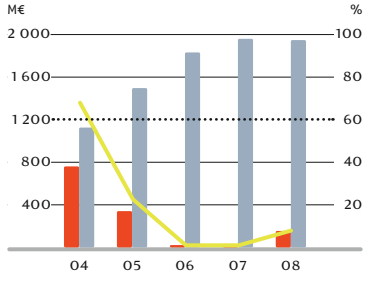
- Liiketoiminnan rahavirta
- Rahavirta ennen rahoitusta
- Ovakon myynnin vaikutus

Investoinnit ja poistot

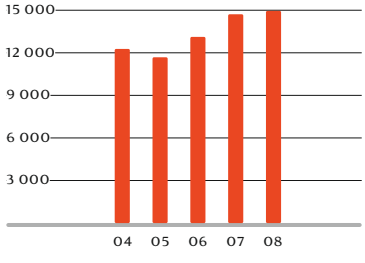
- Bruttoinvestoinnit (aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin)
- Nettoinvestoinnit (aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin)
- Poistot

Oma pääoma ja nettovelkaantumisaste

- Korolliset nettorahoitusvelat, M€
- Oma pääoma, M€
- Nettovelkaantumisaste, %
- Nettovelkaantumisastetavoite, %

Henkilöstö keskimäärin

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut viideltä vuodelta sivulla 125

Poikkeuksellinen vuosi – hyvä kysyntä kääntyi historiallisen haastavaan markkinatilanteeseen

- **Alkuvuonna hyvä kysyntä kaikilla markkina-alueilla ja asiakasteollisuuksissa**
- **Kansainvälinen finanssikriisi heikensi markkinatilannetta nopeasti vuoden lopussa**
- **Pitkällä aikavälillä kasvumahdollisuuksia erityisesti energiateollisuudessa**

Ensimmäisen vuosipuoliskon markkinatilanne Rautaruukin ydinmarkkina-alueilla ja keskeisissä asiakasteollisuuksissa oli hyvä. Kolmannella neljänneksellä oli havaittavissa viitteitä markkinan heikkenemisestä muutamissa yhtiön asiakassegmenteissä, ja vuoden 2008 lopussa markkinat kohtasivat yhden taloushistorian äkillisimmistä muutoksista.

Syksyllä markkinat siirtyivät yllättävän nopeasti matalasuhdanteeseen, jonka syvyyttä ei vielä muutamaa kuukautta aiemmin osattu ennakoida. Vuoden viimeisellä neljänneksellä kansainvälisen finanssikriisin seurauksena markkinatilanne Rautaruukin ydinmarkkina-alueilla ja keskeisissä asiakasteollisuuksissa heikentyi selvästi.

Vuoden mittaan eri ennusteissa arvioitiin, että Eurooppa, Itä-Eurooppa ja Suomi voisivat säästyä kansainvälisen rahoituskriisiin vaikutuksilta. Kaupan ja rahoituksen globaalin luonteen vuoksi laskusuhdanne kohtasi kuitenkin miltei samanaikaisesti kaikki talousalueet ja kasvun heikkeneminen oli selvästi odotettua voimakkaampaa. Myös Suomen talouskehitys jäi vuonna 2008 tuntuvasti ennakoitua heikommaksi.

Kansainvälinen finanssikriisi heijastui rakentamiseen loppuvuodesta

Liike- ja toimitilarakentamisen kysyntä oli vuoden 2008 kolme ensimmäistä neljännestä hyvä kaikilla markkina-alueilla, erityisesti Pohjoismaissa ja Venäjällä. Vuoden viimeisellä neljänneksellä kansainvälinen finanssikriisi hiljensi rakentamisen markkinat. Itäisessä Keski-Euroopassa ja Venäjällä päätöksiä rakennusprojektien aloittamisesta lykättiin ja projekteja keskeytettiin toistaiseksi asiakkaiden rahoitusjärjestelyjen vaikeuduttua.

Infrastruktuurirakentamisessa – silta-, satama- ja tierakentamisessa – kysyntä pysyi hyvänä. Vallitsevan suhdanteen uskotaan avaavan mahdollisuuksia infrastruktuurirakentamisen projekteille Pohjoismaissa julkisen sektorin päättämien elvytystoimien myötä. Infrastruktuurirakentamisessa Rautaruukin markkina-alueena on Suomi ja muut Pohjoismaat.

Asuinrakentamisen kattotuotteiden kysyntä pysyi kohtuullisen vahvana Baltiaa lukuun ottamatta. Pohjoismaissa kattokomponenttien kysynnän painopiste siirtyi uudisrakentamisesta korjausrakentamiseen.

Pitkällä aikavälillä erityisesti Itä-Euroopassa kansantalouksien kehitysvaihe luo liiketoimintamahdollisuuksia. Eräissä itäisen Keski-Euroopan maissa ja erityisesti IVY-maissa puutteet infrastruktuurissa sekä liike- ja teollisuusrakentamisen tarve lisäävät rakentamisen kysyntää. Näillä alueilla myös tasaisesti kasvava keskiluokka lisää asuinrakentamisen tarvetta. Lisäksi tulevaisuudessa ympäristönäkökohdat rakentamisessa ja rakennusmateriaaleissa korostuvat entisestään.

Energiateollisuudessa merkittäviä mahdollisuuksia

Rautaruukin liiketoiminta-alueista kansainvälinen rahoituskriisi vaikutti vuonna 2008 vähiten konepajateollisuuteen, jonka eri asiakasteollisuuksien tilauskannat pysyivät pääosin vahvoina koko vuoden. Järjestelmä- ja komponenttiliiketoiminnan markkinatilanne oli hyvä ja nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden kysyntä vahva.

Energiateollisuudessa, erityisesti tuulivoimateollisuudessa suotuisa markkinatilanne jatkui koko vuoden. Energiateollisuuden laitevalmistuksessa nähdään myös tällä hetkellä mahdollisuuksia, sillä taantuman vaikutukset näkyvät siinä varsin rajallisesti.

Laivanrakennusteollisuuden, offshore-liiketoimintojen sekä puunjalostusteollisuuden kysyntä jatkui vuonna 2008 hyvänä. Metsäkonesektorilla kysynnän kasvu tasaantui vuoden lopussa.

Pitkällä aikavälillä globalisaatio ja tuottavuuden kasvuvaatimukset luovat vahvan perustan konepajateollisuuden markkinoiden kehittymiselle. Teollisuustuotanto lisääntyy, ja tarve kapasiteetin ja tuottavuuden nostamiseksi kasvattavat nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden markkinoita. Maailman talouskriisi saattaa taittaa energiatarpeen kasvua lähivuosina, mutta pitkällä aikavälillä lisääntyvä energiantarve, uusiutuvien energiamuotojen kehittäminen sekä ympäristömääräykset kasvattavat energiateollisuusmarkkinoita.

Terästuotteiden kysyntä hyvä alkuvuonna, kysyntä laski viimeisellä neljänneksellä

Terästuotemarkkinat olivat aktiiviset ensimmäisen vuosipuoliskon: kysyntä oli hyvää yhtiön kaikilla markkina-alueilla ja asiakastoimialoilla.

Vuoden viimeisellä neljänneksellä terästuotteiden kysyntä laski selvästi Ruukki Metalsin kaikilla markkina-alueilla ja lähes kaikilla asiakastoimialoilla lukuun ottamatta muutamia asiakassegmenttejä kuten sähkö- ja elektroniikkateollisuutta. Voimakkaimmin kysynnän heikkeneminen näkyi Ruotsin autoteollisuutta palvelevien alihankkijoiden keskuudessa.

Terästuotteiden varastotasot kasvoivat koko toimitusketjussa vuoden lopussa. Nopeaa käännettä teräsmarkkinoilla osoittaa muun muassa se, että kansainväliset suuret terästuottajat joutuivat leikkaamaan tuotantoaan merkittävästi.

Teräksen kulutuksen arvioidaan laskeneen vuonna 2008 EU-15-alueella edellisvuoteen verrattuna noin neljä prosenttia, mutta nousseen itäisen Keski-Euroopan alueella noin kolme ja IVY-alueella noin yhdeksän prosenttia. Maailman terästuotannon kasvusta yhä suurempi osa tulee Kiinasta, jossa valmistetaan yli kolmannes maailman raakateräksestä.

Rautaruukin terästuotannon merkittävimpien raaka-aineiden, kivihiilen ja rautamalmin maailmanmarkkinahinnat nousivat vuonna 2008 voimakkaasti. Myös Yhdysvaltain dollarin vahvistuminen vuoden lopulla nosti osaltaan raaka-aineiden markkinahintoja.

Pitkällä aikavälillä tuottavuuden kasvuvaatimukset ja samanaikainen tarve löytää energiatehokkaita ratkaisuja lisäävät erikoisterästuotemarkkinoiden kysyntää. Energian kallistuminen ja niukkuus lisäävät tarvetta entistä pitkäikäisemmille, kestävämmille ja energiatehokkaammille tuotteille. Lisäksi konepajateollisuuden modernisoitumisen arvioidaan kasvattavan Itä-Euroopan erikoisterästuotemarkkinoita.

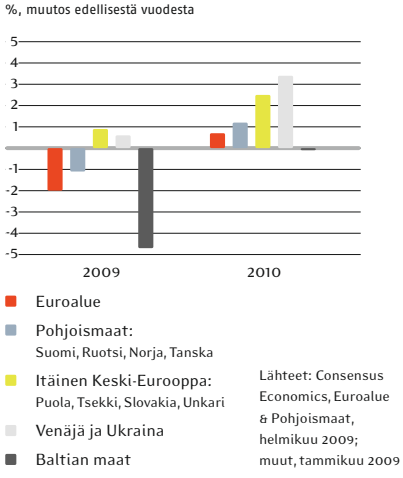
Markkinatilanteen kehittymisen ennustaminen haastavaa

Kansainvälinen finanssikriisi ja sen vaikutukset reaalitalouteen ovat kasvattaneet yleistä epävarmuutta myös Rautaruukin kaikilla markkina-alueilla ja asiakastoimialoilla. Arviot eri talouksien lähitulevaisuuden näkymistä ovat synkät. Euroopan komissio on arvioinut koko Euroopan unionin bruttokansantuotteen supistuvan vuonna 2009. Talouden näkymät ovat heikentyneet myös Itä-Euroopassa, ja matala öljyn hinta uhkaa erityisesti Venäjän taloutta. Asiakkaiden rahoitusvaikeudet heijastuvat kysyntään kaikilla markkinoilla.

Talouden taantuman kestoa ja syvyyttä on vaikea arvioida. Erityisesti lyhyen aikavälin markkinanäkymien ennakoiminen on poikkeuksellisen vaikeaa. Markkinoiden kannalta ratkaisevaa on, miten syväksi ja pitkäksi taantuma muodostuu.

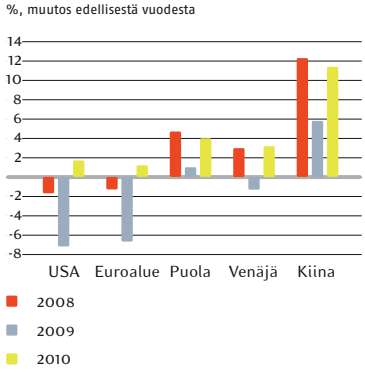
+ Asiakasteollisuuksien markkinatilanteesta myös hallituksen toimintakertomuksessa sivuilla 76–81

BKT:n kasvu Euroopassa
Ennuste 2009–2010

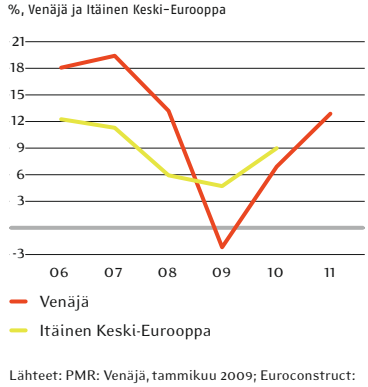
Lähteet: Consensus Economics, Euroalue & Pohjoismaat, helmikuu 2009; muut, tammikuu 2009

Teollisuustuotannon kasvu
Ennuste 2008–2010

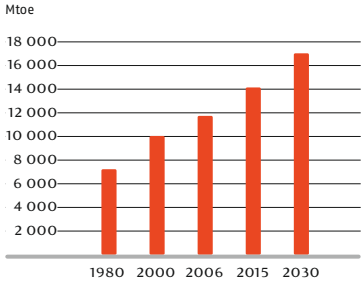
Lähteet: Consensus Economics: USA & Euroalue, helmikuu 2009; Puola & Venäjä, tammikuu 2009; CRU: Kiina, tammikuu 2009

Rakentamisen markkinat
Ennuste 2009–2011

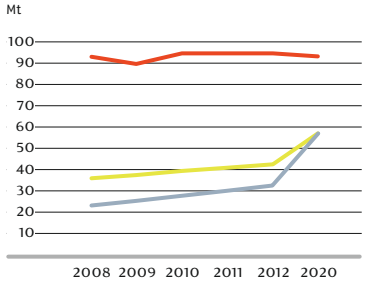
Lähteet: PMR: Venäjä, tammikuu 2009; Euroconstruct: Puola, Unkari, Tsekki & Slovakia, joulukuu 2008; Buildecon: Serbia & Ukraina, tammikuu 2009; Romania, marraskuu 2008; Kroatia, elokuu 2008; Slovenia, heinäkuu 2008; Bulgaria, toukokuu 2008

Maailman energian kysyntä
Ennuste vuoteen 2030

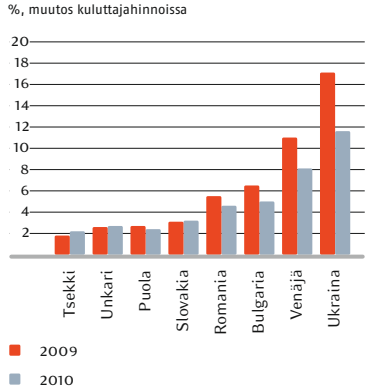
Lähde: International Energy Agency, World Energy Outlook, Reference scenario 2008

Teräksen kulutus
Ennuste vuoteen 2020

Lähde: Metal Bulletin Research, Predictable pain scenario, 2008

Inflaatio
Ennuste 2009–2010

Lähde: Consensus Economics, tammikuu 2009

Visio ja strategiset tavoitteet

Ruukki on teräs- ja konepajateollisuuden moniosaaja.

Yhtiön visiona on olla halutuin ratkaisutoimittaja rakentamisen ja konepajateollisuuden asiakkaille.

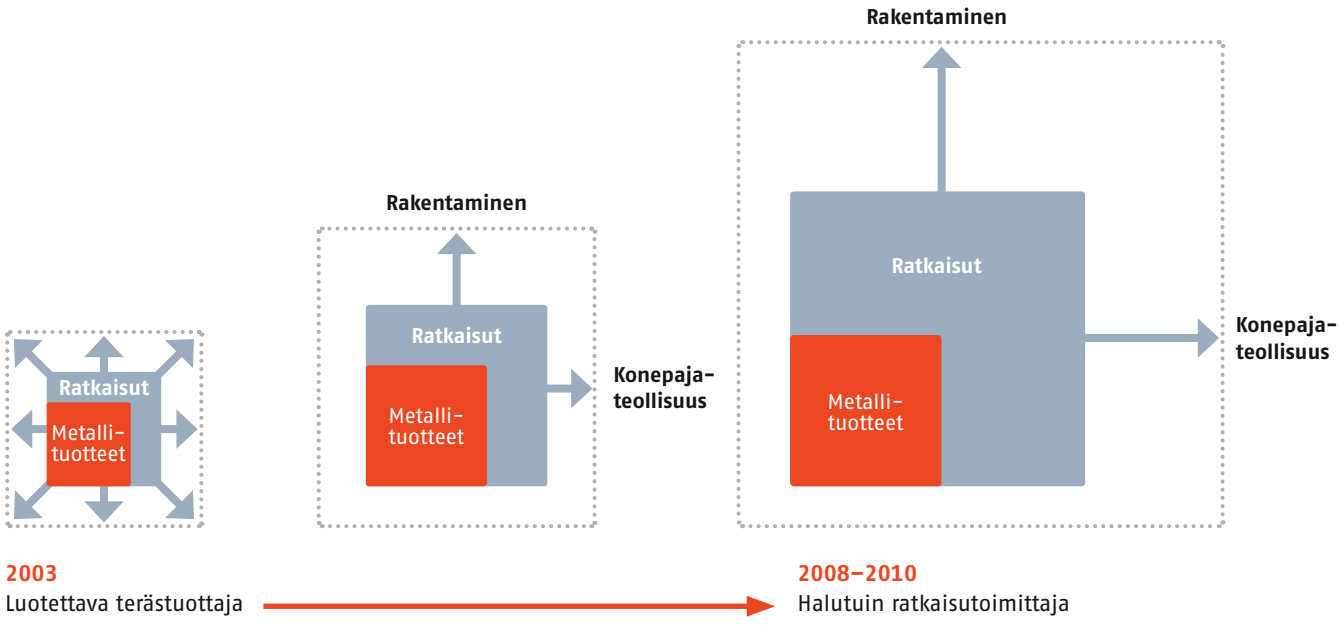
Divisioonittain Rautaruukin strategiset tavoitteet ovat:

- Rakentamisen divisioonan, Ruukki Constructionin tavoitteena on olla Euroopan johtava teräsrakentamisen ratkaisutoimittaja.
- Konepajadivisioonan, Ruukki Engineeringin tavoitteena on olla yksi johtavista komponentti- ja järjestelmätoimittajista nosto- ja kuljetusvälineteollisuudessa sekä energiateollisuudessa.
- Ruukki Metalsin tavoitteena on vahvistaa asemaansa teräs- ja erikoisterästuotteissa ydinmarkkinoillaan Pohjoismaissa. Lisäksi tavoitteena on erikoisterästuotteiden osuuden kasvattaminen divisioonan liikevaihdosta.
- Yhtiön rakennemuutoksen tavoitteena on, että ratkaisuliiketoiminnoista eli Ruukki Constructionista ja Ruukki Engineeringistä tulee yli 50 prosenttia yhtiön liikevaihdosta.

Rautaruukin johdonmukaisesti vuodesta 2003 toteuttama rakennemuutos terästoimittajasta ratkaisutoimittajaksi on edennyt hyvin. Standarditerästuotteiden osuus liikevaihdosta on pienentynyt merkittävästi rakennemuutoksen seurauksena. Vuonna 2008 yhtiön liikevaihdosta 62 prosenttia tuli ratkaisuliiketoiminnoista ja erikoisterästuotteista.

Ratkaisuliiketoiminnoista yhtiö saa pitkällä aikavälillä vahvaa kilpailuetua. Mitä syvemmällä erikoistumisessa ollaan, sitä parempaa asiakkaan prosessien ymmärrystä tarvitaan ja sitä pitkäjänteisempää asiakasyhteistyötä vaaditaan.

Yhtiön rakennemuutosta seuraavana strategisena vaiheena on jatkaa kehitystä valituilla alueilla ja rakentaa operatiivisesti tehokkaat toiminnot, jotka luovat kannattavaa kasvua pitkällä aikavälillä. Kannattavuus on tärkein tekijä yhtiön kaikissa toiminnoissa.

Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet

- Rautaruukin vertailukelpoisen liikevaihdon kasvulle on asetettu 10 prosentin vuotuinen tavoite.
- Rautaruukin kannattavuustavoitteena on, että liikevoitto ylittää 15 prosenttia liikevaihdosta.
- Tavoite sijoitetun pääoman tuotolle on 20 prosenttia ja nettovelkaantumisasteelle ~60 prosenttia.
- Rautaruukin osinkopolitiikkana on jakaa 40-60 prosenttia tilivuoden tuloksesta osinkoina. Tavoitteena on tasaisesti kasvava osinko, jota määriteltäessä otetaan huomioon liiketoiminnan kasvun vaatimukset.

Divisioonakohtaisia taloudellisia tavoitteita on asetettu seuraavasti:

- Ruukki Constructionin tavoitteena on 1,5 miljardin euron liikevaihto orgaanisella kasvulla vuoden 2010 loppuun mennessä.
- Ruukki Metalsin tavoitteena on, että 40 prosenttia divisioonan liikevaihdosta muodostuu erikoisterästuotteista vuoden 2010 loppuun mennessä.

Vallitsevassa markkinatilanteessa näiden tavoitteiden toteutuminen on epävarmaa asetetussa aikataulussa.

Strategiset painopistealueet vahvistavat tulevaisuuden markkina-asemia

Määrätietoinen ja johdonmukainen strategian toimeenpano luo vankan perustan Rautaruukin kasvulle pitkällä aikavälillä. Yhtiö keskittyy kasvaviin markkinoihin ja pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin, joissa on kasvupotentiaalia. Yhtiön strategiassa määritellään neljä liiketoiminnan painopistealuetta, joilla vahvistetaan tulevaisuuden markkina-asemia ja parannetaan yhtiön kilpailukykyä ja kannattavuutta pitkällä aikavälillä.

Liiketoiminnan strategiset painopistealueet ovat:

- itäisen Keski-Euroopan ja IVY-maiden liike- ja toimitilarakentaminen (Ruukki Construction)
- nosto- ja kuljetusvälineteollisuus (Ruukki Engineering)
- energiateollisuuden laitevalmistus (Ruukki Engineering)
- erikoisterästuotteet (Ruukki Metals)

Vahvan aseman säilyttäminen Pohjoismaisilla markkinoilla on keskeistä yhtiön pitkän aikavälin kannattavuudelle kaikissa liiketoiminnoissa. Itäinen Eurooppa ja erityisesti Venäjä ovat yhtiön merkittävimmät kasvualueet. Valitut painopistealueet luovat merkittäviä kasvumahdollisuuksia ja lisäksi vähentävät alttiutta suhdannevaihteluille.

Yhtiön vahva tase mahdollistaa kasvun tukemisen tarkoin valituilla investoinneilla ja yritysostoilla.

Itä-Euroopan markkinat mahdollisuus kaikille liiketoiminnoille

Pitkällä aikavälillä yhtiön tavoitteena on kasvattaa liikevaihtoa merkittävästi itäisessä Keski-Euroopassa, Venäjällä ja Ukrainassa.

Kehittyvillä markkinoilla on luontaisesti paljon mahdollisuuksia erityisesti rakentamisessa. Lisäksi konepajateollisuuden tuotannon siirtyminen Länsi-Euroopasta Itä-Eurooppaan sekä kehittyvien markkinoiden oman paikallisen konepajateollisuuden modernisoituminen luovat kasvumahdollisuuksia myös Ruukki Engineering - ja Ruukki Metals -divisioonille. Rautaruukki on vahvasti läsnä koko Itä-Euroopan alueella, minkä vuoksi markkinoiden muutoksiin voidaan reagoida nopeasti.

Ruukki Construction keskittyy liike- ja toimitilarakentamiseen

Rakentamisen divisioona Ruukki Construction on teräsrakentamisen edelläkävijä Pohjois-Euroopassa ja Itä-Euroopassa erityisesti kaupan, teollisuuden, logistiikan sekä toimisto- ja urheilutilojen rakentamisessa. Talonrakentamisen lisäksi Ruukki Construction on Pohjoismaiden johtava pohjarakenteiden ja liikenneväylien rakentaja.

Divisioonan strategiana on jatkaa kasvua itäisen Keski-Euroopan ja Itä-Euroopan liike- ja toimitilarakentamisen markkinoilla kehittämällä uusia rakentamisen ratkaisuja. Divisioona vahvistaa asemaansa näillä markkina-alueilla lisäämällä osaamistaan, laajentamalla myyntiverkostoaan, investoinneilla sekä strategisilla yritysostoilla.

Ruukki Construction keskittyy kasvuun itäisen Keski-Euroopan ja IVY-maiden liike- ja teollisen rakentamisen markkinoilla. Itäisellä Keski-Euroopalla tarkoitetaan tässä yhdeksää maata: Bulgariaa, Kroatiaa, Tsekkiä, Unkaria, Puolaa, Romania, Serbiaa, Slovakiaa ja Sloveniaa. IVY-maat ovat Venäjä, Ukraina, Valko-Venäjä ja Kazakstan. Vuonna 2008 itäisestä Keski-Euroopasta ja IVY-maista tuli 41 prosenttia divisioonan liikevaihdosta eli yhteensä 435 miljoonaa euroa.

Kansantalouden kehitysvaihe ja siihen liittyvä rakentamisen kehittäminen luovat hyviä liiketoimintamahdollisuuksia Ruukki Construction -divisioonalle. Itäisen Keski-Euroopan maissa ja erityisesti IVY-maissa puutteet infrastruktuurissa sekä liike- ja toimitilarakentamisen tarve lisäävät rakentamisen kysyntää. Näillä alueilla myös tasaisesti kasvava keskiluokka lisää asuinrakentamista Länsi-Euroopan maita voimakkaammin.

Ruukki Engineeringin painopiste nosto- ja kuljetusvälineteollisuudessa sekä energiateollisuuden laitevalmistuksessa

Konepajadivisioona Ruukki Engineeringin strategiana on tehostaa konepajateollisuuden arvoketjua yhdessä asiakkaidensa kanssa. Divisioonan strategian tärkeimmät kasvualueet ovat nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden ja energiateollisuuden markkinat. Lisäksi divisioonan muita asiakasteollisuuksia eli meriteollisuutta sekä paperi- ja puunjalostusteollisuutta palvelevia ratkaisuja kehitetään edelleen.

Strategian toteuttaminen edellyttää investointeja osaamiseen ja valmistuskapasiteetin kasvattamiseen, tarkoin valittuja yritysostoja sekä arvoketjun rationalisointia. Nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden arvoketjussa on paljon tehostamispotentiaalia, sillä se on hyvin sirpaleinen ja toimittajat ovat usein pieniä ja paikallisia.

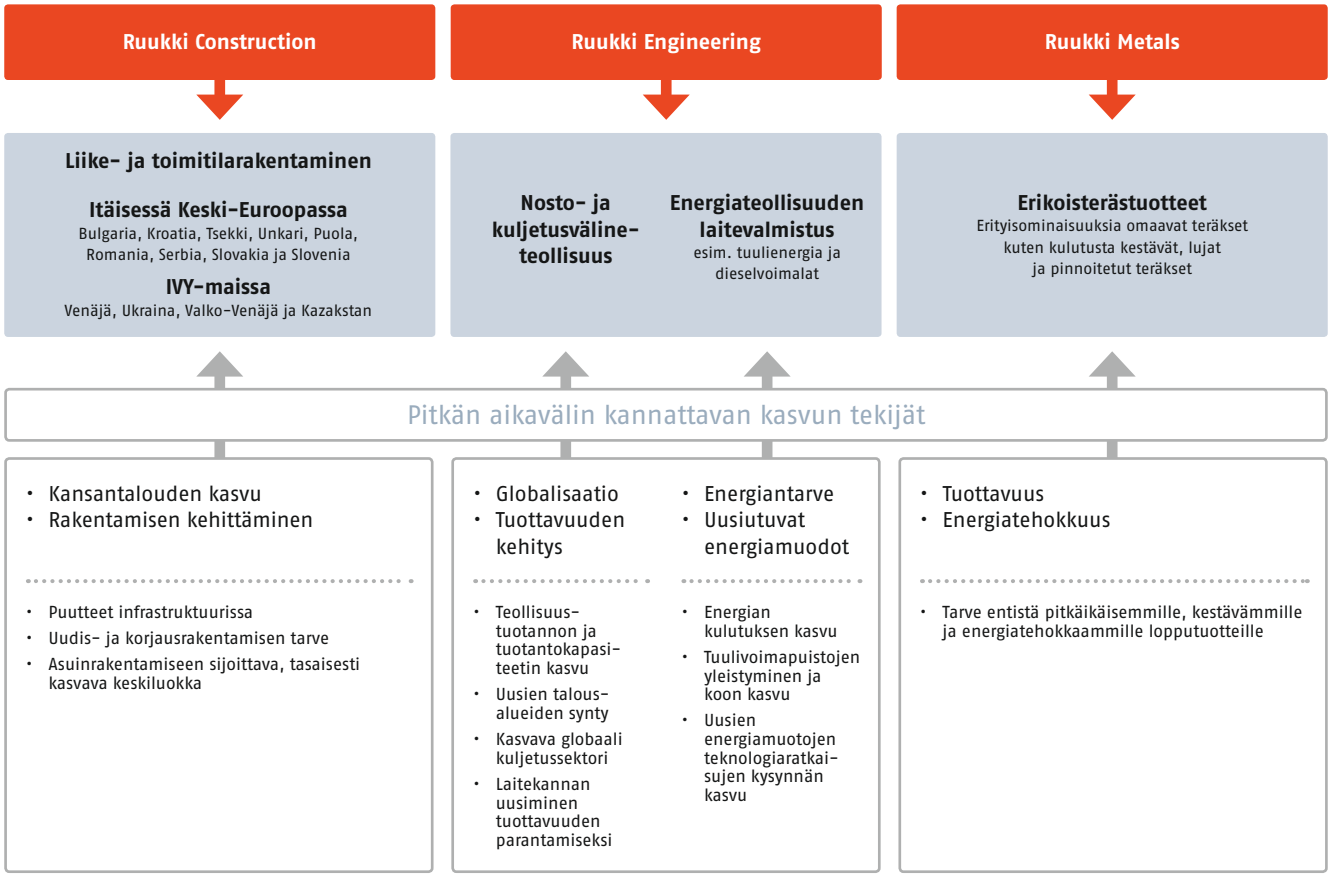
Pitkällä aikavälillä Ruukki Engineering keskittyy kasvattamaan liiketoimintaansa nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden sekä energiateolli-

suuden laitevalmistajien asiakkuuksissa. Energiateollisuus käsittää tuulienergia- ja dieselvoimalateollisuudet. Vuonna 2008 nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden asiakkuuksien liikevaihto oli 326 miljoonaa euroa eli 43 prosenttia divisioonan liikevaihdosta ja energiateollisuuden laitevalmistajien asiakkuuksien 159 miljoonaa euroa eli 21 prosenttia divisioonan liikevaihdosta.

Globalisaatio, tuotannon kasvu ja arvoketjun tehostamistarpeet luovat vahvan perustan konepajadivisioonan pitkän aikavälin kasvulle. Mahdollisuuksia luovat asiakaspohjan ja tuotevalikoiman laajentuminen sekä lisääntyvä ulkoistaminen. Lisäksi kehittyvään maailmaan syntyy uusia teollisia talousalueita, ja kuljetussektori on laajenemassa kohti maailmanlaajuista verkostoa.

Talouskriisi voi vaikuttaa energiatarpeen kasvuun lähivuosina, mutta pitkällä aikavälillä energiateollisuuden globaalit kasvun ajurit ovat edelleen lisääntyvä energiantarve ja uusiutuvien energiamuotojen kehittäminen. Uusia energiantuotantomuotoja ja -ratkaisuja haetaan kiihtyvään tahtiin ja muun muassa uusia tuulivoimapuistoja perustetaan ympäri maailmaa. Vuoteen 2030 mennessä perusenergian tarpeen arvioidaan lisääntyvän 50 prosenttia nykyisestä (IEA, International Energy Agency). Lisääntyvä ja laajeneva keskustelu ilmaston lämpenemisestä avaa uusia kasvumahdollisuuksia myös Rautaruukille. Uusiutuvan energian markkinoilla ennustetaan merkittävää kasvua, esimerkiksi käyttöönotettavan tuulivoiman tehon arvioidaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2012 mennessä.

Strategiset painopistealueet

Ruukki Metalsin kannattavuutta parannetaan erikoisterästuotteilla

Terästuotteisiin sekä osavalmistusliiketoiminnan kehittämiseen.

Teräsliiketoiminnasta vastaavan divisioonan, Ruukki Metalsin strategiana on vahvistaa johtavaa asemaansa divisioonan ydinmarkkinoilla Pohjoismaissa. Divisioonan strategia painottuu erikoisterästuotteisiin sekä osavalmistusliiketoiminnan kehittämiseen.

Erikoisterästuotteet ovat lujia, kulutusta kestäviä tai pinnoitettuja teräksiä sekä niihin liittyviä palveluja. Muun muassa nosto- ja kuljetusvälineteollisuus käyttää lujia teräksiä laitteiden keventämiseksi ja hyötykuorman kasvattamiseksi. Osavalmistuksella tarkoitetaan muun muassa sitä, että Ruukki Metals toimittaa muotoleikattuja teräsosia suoraan asiakkaan tuotantolinjalle, mikä vapauttaa asiakkaan omia resursseja varsinaiseen konepajatoimintaan.

Painopisteen siirtyessä kohti vaativia erikoisterästuotteita Ruukki Metals kilpailee entistä vähemmän standardituotteita valmistavien teräsyhtiöiden kanssa. Vuonna 2008 liikevaihto erikoisterästuoteliiketoiminnassa oli yhteensä 537 miljoonaa euroa eli 27 prosenttia divisioonan liikevaihdosta.

Tuottavuuden kasvuvaatimukset ja samanaikainen tarve löytää energiatehokkaita ratkaisuja luovat mahdollisuuksia erikoisterästuotteiden kysynnän kasvulle. Energian kallistuminen ja niukkuus lisäävät tarvetta entistä pitkäikäisemmille, kestävämmille ja energiatehokkaammille tuotteille.

Erikoisterästuoteosaamisen ja osavalmistuksen lisäksi Ruukki Metals keskittyy erityisesti toimitusvarmuuden, tehokkuuden ja toiminnan joustavuuden jatkuvaan parantamiseen. Tämän tukemiseksi terästuotannon ja myynnin välistä yhteistyötä on kehitetty, ja Ruukki Production -divisioona yhdistettiin vuoden 2009 helmikuun alusta Ruukki Metals -divisioonaan.

Vallitsevassa markkinatilanteessa rakennetaan pitkän aikavälin kannattavuutta ja kilpailukykyä

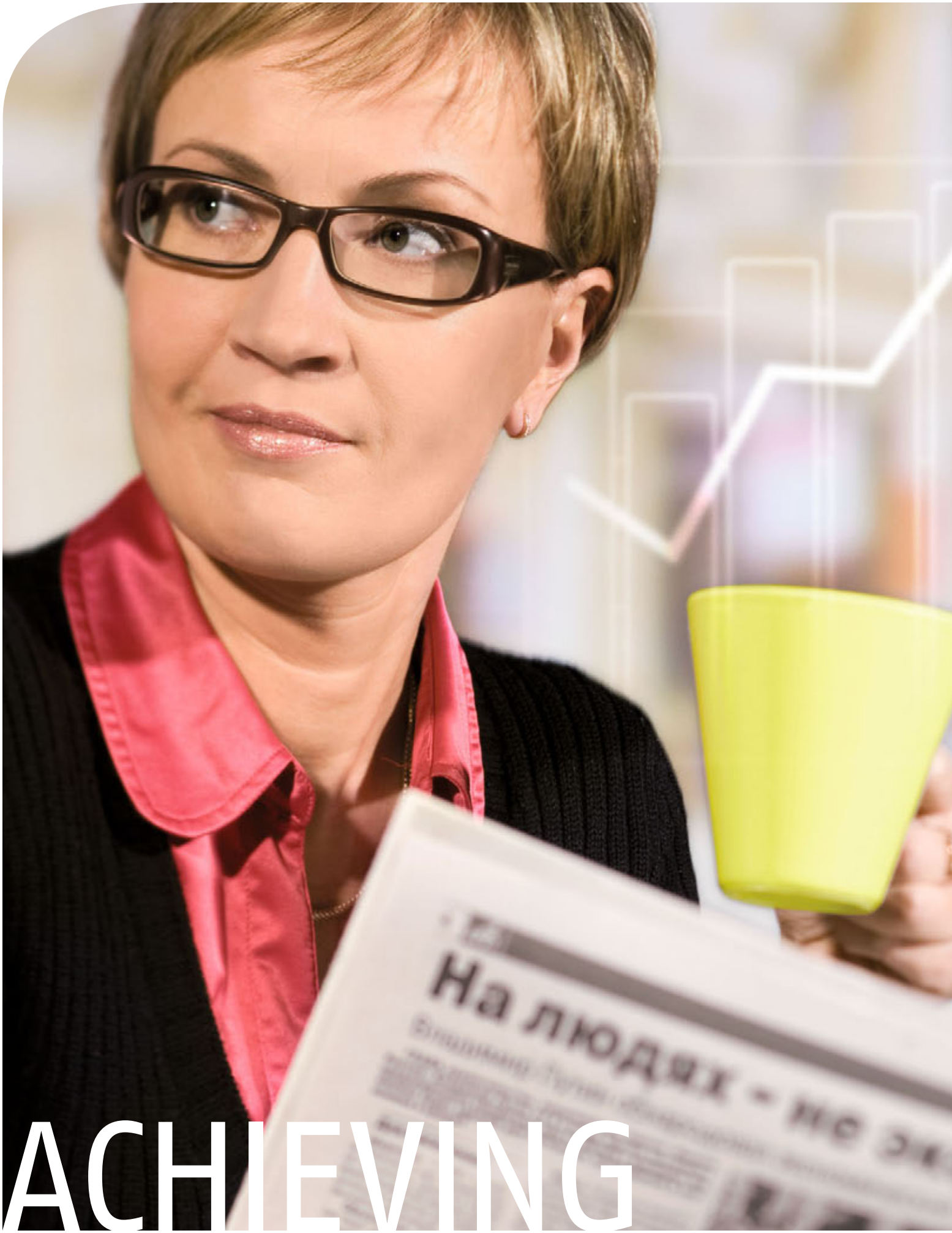
Viimeisen viiden vuoden aikana Rautaruukin liiketoimintoja on rakennettu niin, että yhtiö olisi mahdollisimman kilpailukykyinen myös taloudellisessa taantumassa. Rakennemuutoksella on panostettu strategisiin painopistealueisiin ja luovuttu standarditerästuotteista muun muassa myymällä pitkien terästuotteiden liiketoiminnot. Vallitsevassa heikossa markkinatilanteessa rakennetaan tulevaisuuden markkina-asemia ja parannetaan yhtiön pitkän aikavälin kilpailukykyä ja kannattavuutta. Yritysostot, investoinnit sekä konserninlaajuinen Boost-ohjelma toiminnan tehostamiseksi keskittyvät juuri pitkän aikavälin kannattavan kasvun luomiseen.

Lokakuussa 2008 aloitetun Boost-ohjelman tavoitteena on tehostaa toimintaa ja varmistaa yhtiön hyvä kilpailukyky ja kannattavuus myös jatkossa. Talouden hidastuttua ohjelman merkitys korostuu entisestään. Boost-ohjelmalla tavoitellaan 150 miljoonan euron pysyvää parannusta yhtiön liikevoittoon vuoden 2011 loppuun mennessä verrattuna vuoden 2008 tasoon. Boost-ohjelma koostuu lukuisista konserni- ja divisioonatason hankkeista. Tähän liittyen yhtiö muun muassa tuo markkinoille uusia tuotteita ja teknologioita sekä optimoi tuotantoverkostoa, parantaa toimitusketjun hallintaa, kapasiteetin käyttöastetta ja hankintoja. Tuotantolaitoksissa läpimenoaikoja lyhennetään, parannetaan tuottavuutta ja laatua, automatisoidaan tuotannon pullonkauloja ja tehostetaan uusien investointien käyttöönottoa. Lisäksi tehostetaan ja kehitetään tukitoimintoja ja luovutaan ydinliiketoimintaan kuulumattomista sekä kannattamattomista toiminnoista.

+ Boost-ohjelmaan liittyvät hankkeet vuonna 2008 sivulla 17

Divisioonien markkina-asema, kilpailuedut ja keskeiset kilpailijat

	Ruukki Construction	Ruukki Engineering	Ruukki Metals
Asema markkinoilla	■ Teräsrakentamisen edelläkävijä erityisesti kaupan, teollisuuden-, logistiikan- sekä toimisto- ja urheilutilojen rakentamisessa Pohjois-Euroopassa, itäisessä Keski-Euroopassa sekä Itä-Euroopassa ■ Pohjoismaiden johtava pohjarakenteiden ja liikenneväylien infrastruktuurirakentaja	■ Johtava järjestelmä- ja komponenttitoimittaja globaalisti toimiville raskaiden koneiden lopputuotevalmistajille valituilla segmenteillä nosto- ja kuljetusvälineteollisuudessa sekä energiateollisuuden laitevalmistajille	■ Vahva asema ydinmarkkinoilla Pohjoismaissa ■ Edelläkävijä erikoisterästuotteissa ■ Monipuoliset palvelut teräspalvelukeskuksissa Suomessa, Ruotsissa, Puolassa ja Venäjällä
Kilpailuedut	■ Nopeat, turvalliset ja tehokkaat asiakkaan tarpeen mukaiset rakentamisen ratkaisut ■ Yhteensopivat, esivalmistetut komponentit ja järjestelmät ■ Asiantuntevat suunnittelu-, projektinjohto- ja asennuspalvelut ■ Laaja, paikallinen tuotanto- ja toimitusverkosto ■ Tuotekehitystyön viimeisimmillä innovaatiolla entistä nopeampaa rakentamista ■ Pitkäaikaiset asiakassuhteet ja vahva asema kotimarkkinoilla	■ Kokonaistoimitukset: koko arvoketjun kattavat asennusvalmiit järjestelmät ja komponentit ■ Kyky rationalisoida ja lyhentää asiakkaan toimitusketjuja ■ Kustannustehokas erikoistuneiden tuotetehtaiden verkosto ■ Kyky siirtää / toistaa / lisätä tuotantoa globaalissa valmistusverkostossa tehokkaasti ■ Kyky laajentua kansainvälisesti asiakkaiden kanssa ■ Pitkäaikaiset asiakassuhteet	■ Ensiluokkaiset erikoisterästuotteet ■ Asiakkaille räätälöidyt tuotteet ■ Joustavat ja luotettavat toimitukset asiakastarpeen mukaan joko tehtaalta, palvelukeskuksista tai varastoista ■ Monipuoliset esikäsittely- ja prosessointipalvelut palvelukeskuksissa ■ Pohjois-Euroopan tasolla vahva palveluyksiköiden verkosto ■ Pitkäaikaiset asiakassuhteet ja vahva asema ydinmarkkinoilla
Keskeiset kilpailijat	■ Järjestelmätoimittajat, kuten Lindab, Trimo, Llentab ■ Komponenttitoimittajat, kuten Kingspan, Weckman Steel, Metal profil, Balex Metal, Blachy Pruszynski ■ Globaalien teräsyhtiöiden rakentamisen liiketoiminnot ■ Paikalliset pienet yhtiöt ■ Korvaavat rakennusmateriaalit, kuten tiili ja betoni	■ Ohjaamovalmistajat, kuten Fritzmeier ja Bosal-Sekura Industries ■ Puomi- ja puomikomponentti-valmistajat, kuten Vlassenroot, Henschel Engineering ja PPS Group a.s. ■ Keskisuuret paikalliset komponenttivalmistajat	■ Erikoisterästuotevalmistajat, kuten SSAB, Dillinger Hütte, Salzgitter ■ Pohjoismaiset palvelukeskukset, kuten BE Group, Tibnor, Kontino, Norsk Stål ■ Kansainväliset teräsvalmistajat, kuten ArcelorMittal, ThyssenKrupp, Corus

ACHIEVING

Pitkän aikavälin kannattavuutta strategisista painopistealueista

Määrätietoinen ja johdonmukainen strategian toimeenpano luo vahvan perustan Rautaruukin kasvulle. Aseman varmistaminen Pohjoismaisilla markkinoilla on keskeistä kaikissa liiketoiminnoissa, ja Itä-Eurooppa tarjoaa hyviä mahdollisuuksia jokaiselle divisioonalle. Yhtiö on nimennyt neljä liiketoiminnan painopistealuetta.

1 Itäisen Keski-Euroopan ja IVY-maiden liike- ja toimitilarakentaminen ovat Ruukki Construction -divisioonan pitkän aikavälin painopistealueet. Rakentamisen divisioonan liikevaihto tällä alueella on kasvanut tasaisesti, ja oli vuonna 2008 noin 435 miljoonaa euroa eli 41 prosenttia divisioonan liikevaihdosta (vuonna 2007: 433 milj. euroa, 42 %).

2 Ruukki Engineering keskittyy strategiansa mukaisesti erityisesti kahteen liiketoimintaan: näistä nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden kone- ja laitevalmistajien asiakkuuksien liikevaihto vuonna 2008 oli noin 326 miljoonaa euroa eli 43 prosenttia divisioonan liikevaihdosta (vuonna 2007: 277 milj. euroa, 42 %).

3 Ruukki Engineeringin toisen painopistealueen muodostavat energiateollisuuden laitevalmistajat, esimerkiksi tuuli- ja dieselvoimaloiden tarpeisiin. Energiateollisuuden asiakkuuksien liikevaihto vuonna 2008 oli noin 159 miljoonaa euroa eli 21 prosenttia divisioonan liikevaihdosta (vuonna 2007: 126 milj. euroa, 19 %).

4 Ruukki Metalsin kannattavuutta vahvistetaan erikoisterästuotteilla. Niihin lukeutuvia lujia teräksiä käytetään mm. nosto- ja kuljetusvälineteollisuudessa laitteiden keventämiseksi ja hyötykuorman lisäämiseksi. Erikoisterästuotteiden liikevaihto vuonna 2008 oli 537 miljoonaa euroa eli 27 prosenttia divisioonan liikevaihdosta (vuonna 2007: 514 milj. euroa, 24 %).

More with metals.

Strategian toteuttaminen – rakennemuutoksesta vahva asema kasvuun ja kehittymiseen

- **Muutos terästoimittajasta ratkaisutoimittajaksi on edennyt hyvin**
- **Vahva asema ydinmarkkinoilla ja Pohjoismaissa on merkittävä kilpailuvaltti**
- **Kannattavuustavoite saavutettiin**

Viime vuosina Rautaruukki on keskittynyt rakennemuutokseen. Rakennemuutos on edennyt suunnitelmien mukaisesti, ja nyt yhtiö keskittyy tehostamaan toimintaa edelleen ja kasvamaan valituilla aloilla. Liiketoimintoja on rakennettu niin, että yhtiö on mahdollisimman kilpailukykyinen kaikissa markkinatilanteissa.

Rakennemuutos ratkaisujen toimittajaksi etenee

Konsernin rakennemuutos terästoimittajasta ratkaisutoimittajaksi on edennyt hyvin. Ratkaisuliiketoimintaan keskittyvien divisioonien Ruukki Constructionin ja Ruukki Engineeringin osuus yhtiön liikevaihdosta ja tuloksesta lähenee 50 prosentin tavoitetasoa. Ratkaisuihin kuuluvat osat, komponentit ja järjestelmätoimitukset, joita Ruukki Construction ja Ruukki Engineering toimittavat valituille asiakassegmenteille.

Ratkaisuliiketoimintojen yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2008 oli 48 prosenttia (2007: 44 %) konsernin liikevaihdosta ja osuus liikevoitosta 45 prosenttia (2007: 42 %). Yhtiön nykyisen strategian toimeenpanon alkuvaiheessa, vuonna 2004 ratkaisuliiketoimintojen osuus oli alle viidennes konsernin liikevaihdosta.

Yhtiön strategia on edennyt hyvin myös erikoisterästuoteliiketoiminnan kasvattamisessa. Erikoisterästuotteiden osuus Ruukki Metalsin liikevaihdosta vuonna 2008 oli 27 prosenttia (2007: 24 %) – tavoitteena on, että niiden osuus on 40 prosenttia divisioonan liikevaihdosta vuoden 2010 loppuun mennessä.

Ratkaisuliiketoiminnot ja erikoisterästuotteet ovat erittäin merkittäviä Rautaruukin liiketoiminnalle. Valittu rakenne suojaa yhtiötä teräksen voimakkailta hintavaihteluilta, ja asiakastarpeisiin räätälöidyt tuotteet parantavat yhtiön kilpailukykyä.

Vuonna 2008 noin 15 prosenttia yhtiön käyttämästä teräksestä ostettiin ulkoa (2007: noin 20 %). Yhtiön kasvu etenkin Itä-Euroopassa edellyttää raaka-aineiden hankintaa myös oman terästuotannon ulkopuolelta, esimerkiksi Venäjällä Rautaruukki käyttää lähes pelkästään ulkopuolelta ostettua terästä.

Itä-Euroopasta runsas viidennes liikevaihdosta

Vuodesta 2004 Rautaruukin vertailukelpoinen liikevaihto on kasvanut tasaisesti. Vuonna 2008 vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi edellisvuodesta kaksi prosenttia ja oli 3 829 miljoonaa euroa (2007: 3 744).

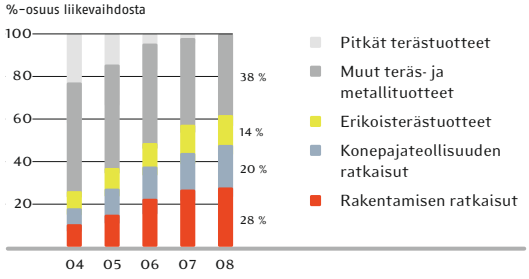
Yhtiöllä on vahva markkina-asema Suomessa ja muissa Pohjoismaissa: vuonna 2008 Suomesta tuli 32 prosenttia liikevaihdosta (2007: 31 %) ja 31 prosenttia muista Pohjoismaista (2007: 30 %). Vahva jalansija kotimarkkinoilla on merkittävä kilpailuvaltti yhtiön kaikille divisioonille sekä yhtiön kannattavuuden perusta.

Yhtiön vahva, paikallinen läsnäolo lähes kaikissa Itä-Euroopan ja itäisen Keski-Euroopan maissa mahdollistaa nopean reagoinnin markkinoiden muutoksiin. Pitkällä aikavälillä markkina-alueen kasvupotentiaali on vahva, ja näissä markkinoissa on merkittäviä mahdollisuuksia yhtiön kaikille liiketoiminnoille.

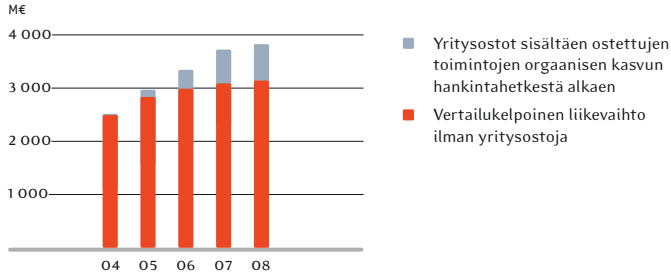
Rautaruukki on toiminut aktiivisesti Itä-Euroopassa 1990-luvun alusta lähtien. Vuoden 2008 lopussa yhtiöllä oli itäisessä Keski-Euroopassa ja Itä-Euroopassa kaikkiaan noin 5 500 työntekijää, 62 myyntikonttoria ja 19 tuotantolaitosta. Vuonna 2008 itäisen Keski-Euroopan, Venäjän ja Ukrainan liikevaihto oli 21 prosenttia (2007: 21 %) konsernin liikevaihdosta. Vuodesta 2004 alkaen liikevaihdon kasvu on ollut voimakkainta juuri itäisessä Keski-Euroopassa, Venäjällä ja Ukrainassa. Muun Euroopan suhteellinen osuus yhtiön liikevaihdosta vuonna 2008 pieneni noin 13 prosenttiin (2007: 15 %) pääasiassa strategiaa toteuttavien yritysmyyntien vuoksi.

Rautaruukki investoi Itä-Eurooppaan vuonna 2008 kaikkiaan noin

Rakennemuutos 2004–2008

Vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu 2004–2008
Yhtiön kasvusta noin puolet on orgaanista ja noin puolet tullut yritysostojen kautta

Taloudelliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

	Tavoite asetettu	Tavoite	Toteuma				
			2008	2007	2006	2005	2004
Liikevaihdon kasvu, %, vertailukelpoinen	vuonna 2006	>10 %	2	12	12	19	15
Liikevoitto, % liikevaihdosta, vertailukelpoinen, ilman kertaluonteisia eriä	vuonna 2008 (aiemmin >12 %)	>15 %	15,3	17,0	15,6	18,1	16,6
Sijoitetun pääoman tuotto, %	vuonna 2006	>20 %	25,6	29,8	31,4	32,8	26,0
Nettovelkaantumisaste, %	vuonna 2006	~60 %	7,9	1,4	1,2	22,8	68,0
Osingot ja osinkopolitiikka							
Osinko / osake, €			1,35*	1,70+0,30	1,50+0,50	1,40	0,80
Osinko / tulos, %	vuonna 2006	40–60 %	46,1*	60,4	55,1	41,9	33,1
Osinko, M€			187*	277	276	191	109

** Hallitus esittää maksettavaksi osinkoa 1,35 euroa osakkeelta.*

74 miljoonaa euroa. Vuonna 2008 valmistuivat uudet rakentamista palvelevat tehtaat Romaniassa ja Ukrainassa. Venäjällä on käynnissä kolmivuotinen rakentamisen kapasiteetin laajennusinvestointi, joka valmistuu vuonna 2009. Ruukki Metals on investoinut voimakkaasti Itä-Euroopan teräspalvelukeskuksiin: vuonna 2008 Puolassa aloitti uusi palvelukeskus ja Pietarin palvelukeskuksessa käynnistettiin uusi arkkilinja.

Kannattavuus vahvalla pohjalla

Pitkällä aikavälillä yhtiön kannattavuus on ollut hyvä. Yhtiön asettama liikevoittomarginaalin tavoite on ylitetty joka vuosi vuodesta 2004 alkaen. Lokakuuhun 2008 asti liikevoittomarginaalitavoite oli >12 % ja lokakuusta 2008 alkaen >15 %. Vuonna 2008 konsernin vertailukelpoinen liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 584 miljoonaa euroa (2007: 635) eli 15,3 prosenttia liikevaihdosta (2007: 17,0 %).

Boost-ohjelma kannattavuuden parantamiseksi

Lokakuussa 2008 Rautaruukki aloitti konserninlaajuisen Boost-ohjelman, jonka tavoitteena on tehostaa toimintaa ja varmistaa yhtiön hyvä kilpailukyky ja kannattavuus myös jatkossa. Ohjelmalla tavoitellaan 150 miljoonan euron pysyvää parannusta yhtiön liikevoittoon vuoden 2011 loppuun mennessä verrattuna vuoden 2008 tasoon.

Boost-ohjelmaan liittyen aloitettiin vuonna 2008 seuraavat hankkeet:

- Ruukki Construction -divisioonan rakentamisen tuotteiden valmistus päätettiin keskittää Baltiassa Pärnun tehtaalle Viroon. Pienet profilointitehtaat Latvian Riikassa ja Liettuan Vilnassa suljetaan vuoden 2009 huhtikuun loppuun mennessä.
- Ruukki Construction -divisioonan Tsekin Ostravassa sijaitseva pieni profilointiyksikkö päätettiin sulkea ja sen tuotantolaitteisto siirtää vaiheittain yhtiön suuremmille tehtaille Unkariin, Puolaan ja Romaniaan vuoden 2009 ensimmäisen neljänneksen aikana.
- Ruukki Construction -divisioonan Puolan Obornikin runko- ja paneelitehtaalla aloitettiin kannattavuuden parantamishanke. Vuoden 2009 kesään kestävä hanke tehostaa prosesseja, ja sen tavoitteena on merkittävä parannus tehtaan tuloksentekokykyyn.
- Ruukki Engineering -divisioonan Unkarissa sijaitsevan Hatvanin tehtaan tuotanto siirretään Jászberényn komponenttitehtaalle vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä.
- Lisäksi kaikissa divisioonissa ja yhtiön tukitoiminnoissa aloitettiin useita toimintaa tehostavia, kustannustehokkuutta parantavia ja päällekkäisyyksiä purkavia hankkeita.
- Vuoden 2009 alussa Ruukki Metals -divisioonan Tampereen teräspalvelukeskus päätettiin sulkea kesäkuun 2009 loppuun mennessä ja osavalmistus keskittää Raaheen ja Seinäjoelle. Lisäksi konsernin ydinliiketoimintaan kuulumattomien kierresaumahitsattujen kaasuputkien valmistus Oulaisissa päätettiin lopettaa.

Ennen Boost-ohjelman käynnistämistä, vuosina 2004–2008 Rautaruukki kehitti ja yhtenäisti toimintatapoja eri maissa ja liiketoiminnoissa Ruukki United -ohjelmalla. Hankkeessa parannettiin kustannusrakennetta sekä tehostettiin käyttöpääoman kiertoa.

Vuoden 2008 loppuun mennessä Ruukki United -ohjelmalla saatiin vuotuisia kustannussäästöjä noin 135 miljoonaa euroa, kun ohjelman alkaessa asetettu tavoite oli 150 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 loppuun mennessä pääomia vapautui noin 75 miljoonaa euroa, kun tavoite oli 150 miljoonaa euroa. Säästöt muodostuivat pääosin hankinnan ja tuotannon tehostamisesta sekä ydinliiketoimintaan kuulumattomien toimintojen myynneistä.

Ratkaisuliiketoimintaa tukevia yritysjärjestelyjä

Konsernin rakennemuutos ja kasvu ovat viime vuosina vaatineet merkittävästi resursseja. Rakennemuutosta tukevia yritysjärjeste-

lyjä on vuodesta 2004 alkaen tehty lukuisia, ja niihin on investoitu yhteensä noin 270 miljoonaa euroa.

Vuosi 2008 oli kuitenkin yrityskaupoissa verrattain hiljainen. Markkinatilanne ja yhtiöiden korkeat arvostustasot eivät suosineet mittavia yritysostoja. Tämän vuoksi keskityttiin pääosin orgaaniseen kasvuun ja investointeihin. Vuonna 2008 yritysjärjestelyihin käytettiin varoja yhteensä 9 miljoonaa euroa (2007: 44). Yritysostomahdollisuuksia tutkitaan kaiken aikaa aktiivisesti.

Yritysjärjestelyt vuonna 2008:

- Ostettiin teleskooppipuomeja ja erikoisnosturien puomeja toimittava saksalainen Wolter Metallverarbeitung GmbH. Yritysosto tukee Rautaruukin strategiaa kasvattamalla nosto- ja kuljetusvälineteollisuutta palvelevien toimintojen kapasiteettia ja tuotevalikoimaa. Wolter palvelee pääasiassa johtavia eurooppalaisia, globaalisti toimivia ajoneuvonosturien sekä tuulivoimalatornien asennuksessa käytettävien erikoisnosturien valmistajia.
- Ostettiin laserhitsattujen teräslaattojen sekä laser- ja laserhybridihitsaukseen erikoistuneen suomalaisen Hybri-Steel Oy:n liiketoiminta. Näitä hitsausteknologioita käyttävät erityisesti rakennus- ja telakkateollisuus sekä nosto- ja kuljetusvälineteollisuus. Liiketoiminnan osto tukee Rautaruukin strategiaa erityisesti erikoisterästuotteissa.
- Ostettiin liettualaisen teräsrakentajan Gensinan koko osakepääoma. Gensinan asiakkaat ovat Liettuassa toimivia kansainvälisiä ja paikallisia rakennuttajia sekä rakennusyhtiöitä. Ostetun yhtiön vankka markkina-asema kotimaassaan vahvistaa Rautaruukin asemaa koko Baltian rakentamisessa ja edistää markkina-alueen runko- ja kuorirakenteiden projektiliiketoiminnan kehittämistä.
- Myytiin ohutseinäputkia ja autoteollisuuden komponentteja valmistava saksalainen Carl Froh GmbH -yhtiö Arques Industries AG:lle. Kauppa toteuttaa Ruukki Metals -divisioonan strategiaa keskittyä Keski- ja Etelä-Euroopan markkinoilla erikoisterästuotteisiin.
- Myytiin autoteollisuudelle maalattuja tuotteita valmistava maalauslinja Ruotsin Gävlessä ruotsalaiselle Trelleborg Rubore AB:lle. Myynti toteuttaa Rautaruukin rakennemuutosta, jonka mukaisesti ydinliiketoimintaan kuulumattomista yksiköistä luovutaan.

Vahva tase on etu vallitsevassa markkinatilanteessa

Rautaruukin rahoitusasema luo perustan investoinneille ja strategiaa tukeville yritysostoille. Yhtiön omavaraisuusaste oli vuoden 2008 lopussa 65,9 prosenttia (2007: 70,1 %). Nettovelkaantumisaste pysyi verrattain alhaisena ja oli 7,9 prosenttia (2007: 1,4 %). Korolliset nettorahoitusvelat olivat vuoden lopussa 155 miljoonaa euroa (2007: 28).

Yritysostot 2004–2008

	Ostohetken liikevaihto[1] M€	Ostohetken henkilöstö	Toteutuminen
UAB Gensina	9	82	12/2008
Hybri-Steel Oy			4/2008
Wolter Metallverarbeitung GmbH	5	31	2/2008
Aprítógépgyár Zrt	43	740	5/2007
Scanbridge AS	9	75	4/2007
AB Omeo Mekaniska Verkstad	23	55	1/2007
AZST-Kolor CJSC		100	6/2006
000 Ventall	70	1 250	6/2006
Steel-Mont a.s.	27	130	3/2006
PPTH Steelmanagement	101	500	1/2006
Syneco Industri AB	37	495	10/2005
Metalplast-Oborniki	65	685	6/2005
Velsa Oy	47	400	10/2004
TP-teräskeskus Oy	4	18	3/2004

[1] Ostohetkeä edeltävän täyden tilikauden liikevaihto.

Yritysmyynnit 2004–2008

	Myyntihetken liikevaihto[1] M€	Myyntihetken henkilöstö	Toteutuminen
Gävlen maalauslinja, Ruotsi		35	11/2008
Carl Froh GmbH	58	200	6/2008
Ruukki Welbond BV	10	45	11/2007
Ruukki Betonstahl GmbH	66	68	11/2007
Osakkuusyhtiö Oy Ovako Ab			11/2006
Fredericia tehdas	15	21	11/2006
Duisburg palvelukeskus		75	9/2006
Metalplast Sytems Sp.zo.o.	8	245	8/2006
Betoniteräsliiketoiminta	328	690	8/2006
Halikon tehdas	13	100	10/2005
Froh HouseTech GmbH	12	50	9/2005
Pitkät terästuotteet (Ovako)	600	1 900	5/2005
Hitsauslankatuotanto		30	6/2004
Star Tubes Ltd	15	50	4/2004
Technology Sales -yksikkö	3	8	3/2004

[1] Myyntihetkeä edeltävän täyden tilikauden liikevaihto.

Yhtiön oma pääoma oli vuoden 2008 lopussa 1 948 miljoonaa euroa (2007: 1 960) eli 14,04 euroa osaketta kohden (2007: 14,13). Huhtikuussa 2008 Rautaruukki maksoi osakkeenomistajilleen osinkoja yhteensä 277 miljoonaa euroa.

Investoinnit tukevat rakennemuutosta

Vuodesta 2004 Rautaruukki on investoinut yhteensä noin miljardi euroa, josta selvästi yli puolet on kohdistettu yritysjärjestelyihin ja uusinvestointeihin. Ylläpitoinvestointeja on vuodesta 2004 lähtien tehty vuosittain keskimäärin 75 miljoonalla eurolla.

Ruukki Constructionin investoinnit ovat painottuneet yritysostoihin sekä teräsrakentamisen osaamisen ja kapasiteetin kasvattamiseen. Vuosina 2004–2008 divisioona on investoinut yhteensä noin 400 miljoonaa euroa, josta yritysostoja on noin 200 miljoonaa euroa ja uusinvestointeja noin 170 miljoonaa euroa.

Ruukki Engineeringin investoinneissa on viime vuosina painotettu eurooppalaisten avainasiakkaiden palvelun tehostamista. Vuosina 2004–2008 divisioona on investoinut yhteensä noin 120 miljoonaa euroa, josta yritysostoihin lähes 70 miljoonaa euroa ja uusinvestointeihin noin 40 miljoonaa euroa.

Ruukki Metalsin ja Ruukki Productionin investoinnit ovat painottuneet erikoisterästuoteosaamisen kasvattamiseen. Vuosina 2004–2008 nämä divisioonat investoivat yhteensä noin 450 miljoonaa euroa. Uusinvestointeja on tällä ajanjaksolla tehty kaikkiaan noin 175 miljoonalla eurolla ja kunnossapitoinvestointeja noin 265 miljoonalla eurolla.

Investointien pääpaino vuonna 2008 teräsrakentamisessa ja erikoisterästuotteissa

Vuonna 2008 bruttoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin olivat yhteensä 229 miljoonaa euroa (2007: 172). Uusinvestointeja näistä oli noin 150 miljoonaa euroa ja ylläpitoinvestointeja noin 75 miljoonaa euroa. Yhtiön suurimmat yksittäiset investoinnit vuonna 2008 liittyivät teräsrakentamisen ja erikoisterästuoteosaamisen lisäämiseen.

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin vuonna 2008 divisioonittain

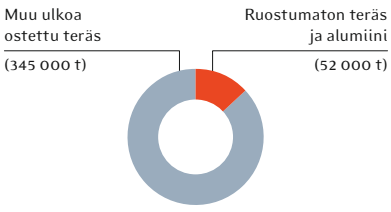
	Ruukki Construction	Ruukki Engineering	Ruukki Metals[1)]
Investoinnit yhteensä	74 M€	19 M€	129 M€
Uusinvestoinnit	70 M€	16 M€	66 M€ sisältää ympäristöinvestoinnit
Ylläpitoinvestoinnit	4 M€	3 M€	63 M€
Suurimmat yksittäiset investointikohteet	Uusi teräsrunko- ja sandwich-paneelitehdas Romaniaan (Bukarest) Käyttöönotto pääosin vuoden 2008 lopussa, paneelilinja vuonna 2009	Koneistus- ja automaatioinvestoinnit Suomeen (Mustasaari) Käyttöönotto vuonna 2009	Uusi kylmäoikaisuyksikkö erikoisterästuotantoa palvelemaan Raahen tehtaalle Käyttöönotto vuonna 2009
	Uusi sandwich-paneelilinja Suomeen (Alajärvi) Käyttöönotto 2009	Uusi nosto- ja kuljetus-välineteollisuutta palveleva puomilinja Puolaan (Wrocław) Käyttöönotto vuonna 2008	Uusi teräksen senkkakäsittelylaitteisto erikoisterästuotantoa palvelemaan Raahen tehtaalle Käyttöönotto vuosina 2008–2009
	Uusi sandwich-paneeli- ja profiililinja Ukrainaan (Kiova) Käyttöönotto vuonna 2009	Uusi koneistuskeskus ja maalaamo Unkariin (Tisza) Käyttöönotto vuonna 2009	Uusi teräspalvelukeskus Puolaan (Oborniki) Käyttöönotto vuonna 2008
	Uusi teräsrunkotehdas Puolaan (Oborniki) Käyttöönotto vuoden 2008 lopussa	Hitsausrobottilinja ohjaamo-kokoonpanoa palvelemaan Suomeen (Kurikka) Käyttöönotto vuoden 2008 lopussa	Teräspalvelukeskuksen konekannan modernisointi Venäjällä (Pietari) Käyttöönotto vuosina 2008–2009
	Uusi sandwich-paneelitehdas Venäjälle (Obninsk) Käyttöönotto vuonna 2009	Kiinan Shanghain yksikön laajennusinvestointeja Käyttöönotto vuosina 2008–2009	Teräspalvelukeskusten uudelleen-organisointi Suomessa (Naantali, Järvenpää) ja Ruotsissa (Halmstad) Käyttöönotto vuosina 2008–2009
	Teräsrakennetehtaan laajennus Suomessa (Ylivieska) Käyttöönotto vuonna 2008		

1) Sisältää Ruukki Metalsin ja Ruukki Productionin investoinnit. Ympäristöinvestoinneista sivulla 52.

Ruukki Constructionin investoinnit vuonna 2008 olivat yhteensä 74 miljoonaa euroa. Teräsrakentamisen investoinnit keskittyivät teräsrakenteiden ja paneelien kapasiteetin kasvattamiseen Venäjän ja itäisen Keski-Euroopan rakentamisen markkinoilla. Divisioonan yhteensä noin 120 miljoonan euron investointiohjelma valmistuskapasiteetin lisäämiseksi itäisessä Keski-Euroopassa, Venäjällä ja Suomessa saatiin vuoden kuluessa pääosin valmiiksi. Ohjelman mukaisesti divisioona on investoinut teräsrakentamisen kapasiteetin kasvattamiseen monipuolisesti: investoinnit ovat keskittyneet teräsrunkojen ja sandwich-paneelien tuotantoon. Vuonna 2009 otetaan käyttöön sandwich-paneelilinja Romanian tehtaalla, profiilituotanto- ja sandwich-paneelilinja Ukrainan tehtaalla sekä uusi sandwich-paneelilinja Suomessa.

Ulkopuolelta ostetut teräkset, ruostumaton teräs ja alumiini

2008: 397 000 t (2007: 593 000 t)

Ruukki Engineeringin investoinnit vuonna 2008 olivat yhteensä 19 miljoonaa euroa. Divisioona teki pääasiassa teknologiainvestointeja eurooppalaisten konepajateollisuusasiakkaiden palvelemiseksi ja asiakaskunnan laajentamiseksi. Divisioona investoi uuteen valmistusteknologiaan tuotannon tehostamiseksi ja tuotteiden laadun ja toimitusvarmuuden parantamiseksi: muun muassa hitsaustoimintoja automatisoitiin Puolan Wrocławissa ja Suomessa Peräseinäjoella, ja koneistustoimintoihin investoitiin Suomessa Sepänkylän ja Kurikan tehtaissa sekä Unkarin Jászberényssä. Uusia laitteita käytetään energiateollisuuden laitevalmistajille sekä nosto- ja kuljetusvälineteollisuuteen toimitettavien komponenttien valmistuksessa.

Ruukki Metalsin ja Ruukki Productionin investoinnit vuonna 2008 olivat yhteensä 129 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit tukivat erikoisterästuoteosaamista, ja lisäksi tehtiin mittavia ylläpitoinvestointeja. Erikoisterästuotteiden osaamiseen investoitiin vuonna 2008 kaikkiaan noin 45 miljoonaa euroa. Erityisesti nosto- ja kuljetusvälineteollisuudessa käytettävien lujien ja kulutusta kestävien terästen ja komponenttien valmistuskapasiteettia lisättiin uudella plasmapolttoleikkaus- ja pakkauslaitteistolla sekä ottamalla käyttöön uusi teräksen senkkakäsittelylaitteiston ensimmäinen vaihe ja kvarttolevyjen kylmäoikaisukone. Lisäksi lisättiin plasmapolttokapasiteettia. Ukrainan Antratsitissa otettiin käyttöön lähinnä rakentamista palveleva uusittu maalauslinja. Puolan Obornikissa aloitti elokuussa toimintansa uusi teräspalvelukeskus ja Venäjällä Pietarin Parnaksen teräspalvelukeskuksessa käynnistettiin uusi arkkilinja ja modernisoitiin konekantaa. Lisäksi teräspalvelukeskuksiin päätet-

Strategian toteuttaminen vuonna 2008

tammikuu

Investoinnit
■ Liike- ja toimitilarakentamisen toimituskykyä vahvistettiin, ja päätettiin uuden julkisivupaneelitehtaan rakentamisesta Alajärvelle (20 miljoonaa euroa).

helmikuu

Yrityskaupat
■ Ostettiin nosto- ja kuljetusvälineteollisuutta palveleva saksalainen teleskooppipuomeja ja erikoisnosturien puomeja toimittava Wolter Metallverarbeitung GmbH.

Innovaatiot ja lanseeraukset
■ Rautaruukin kehittämä rakentamista nopeuttava kallioperustusjärjestelmä otettiin ensimmäistä kertaa käyttöön.

maaliskuu

Innovaatiot ja lanseeraukset
■ Aloitettiin yksikerroksisten liike- ja toimitilojen suunnittelua ja rakentamista nopeuttavan ja tehostavan ratkaisun lanseeraukset. Ratkaisu esiteltiin vuonna 2008 kaikkiaan kuudessa itäisen Keski-Euroopan maassa.

huhtikuu

Investoinnit
■ Erikoistuotteiden toimituskykyä lisättiin, ja päätettiin investoida konepajateollisuuden asiakkaita palvelevaan arkkileikkauslinjaan Raahessa (23 milj. euroa).

■ Venäjän liiketoimintaa laajennettiin. Päätettiin rakentaa konepajateollisuutta palveleva teräspalvelukeskus Obninskiin rakentamisen tuotantolaitoksen yhteyteen (13 milj. euroa).

Yrityskaupat
■ Ostettiin suomalainen laserhitsattuihin teräslaattoihin sekä laser- ja laserhybridi-hitsaukseen erikoistunut Hybri-Steel Oy.

kesäkuu

Yrityskaupat
■ Myytiin saksalainen ohutseinäputkia valmistava yksikkö Carl Froh GmbH.

Investoinnit
■ Uudet runko- ja rakenteiden tuotantolinjat otettiin käyttöön Puolassa ja Romaniassa sekä laajennusinvestoinnit Venäjällä kesän ja syksyn aikana.

tiin investoida 12 miljoonaa euroa toimitustäsmällisyyden, kustannustehokkuuden ja kannattavuuden parantamiseksi.

Innovaatioita rakentamiseen

Ruukki Construction on teräsrakentamisen edelläkävijä Euroopassa. Divisioona on tuonut viime vuosina markkinoille useita uusia rakentamisen ratkaisuja, joita hyödynnetään yhtiön koko markkina-alueella.

Vuonna 2008 Ruukki Construction toi itäisen Keski-Euroopan markkinoille kokonaisratkaisun, joka nopeuttaa ja tehostaa teollisuuden, logistiikan ja kaupan tarvitsemien yksikerroksisten rakennusten suunnittelua ja rakentamista. Tehokkaalla mitoitustyökalulla voidaan muun muassa toimittaa perustukset, runko- ja kuorirakenteet nopeimmillaan kahdessa kuukaudessa. Vuonna 2008 toteutettiin 18 kohdetta yksikerrosrakentamisen ratkaisulla.

Lisäksi vuonna 2008 divisioona esitteli Suomessa tutkimuslaitosten ja viranomaisten kanssa yhteistyössä kehitetyn paloturvallisuutta parantavan kokonaisratkaisun, joka hyödyntää toiminnallista palomitoitusta. Erityisesti liike- ja urheilurakennuksille suunnattu ratkaisu varmistaa paloturvallisuuden kaikissa palotilanteissa.

Vuodesta 2007 alkaen yhtiö on tarjonnut Suomessa ja Ruotsissa ratkaisukokonaisuutta, joka tehostaa ja nopeuttaa monikerroksisten toimisto- ja liiketilojen rakentamista ja parantaa työmaiden turvallisuutta. Kokonaisuuteen sisältyy uudentyyppinen paaluanturatai kallioperustus.

- Markkinatilateesta vuonna 2008 hallituksen toimintakertomuksessa sivuilla 76–81 ja liiketoimintaympäristöstä sivuilla 6–7
- Divisioonien toiminnasta vuonna 2008 sivuilla 24–29
- Yritysostoista ja -myynneistä yksityiskohtaisesti tilinpäätöksen liitetiedoissa 5 ja 6 sivuilla 100–102
- Tuotekehityksestä sivuilla 36–37

elokuu	syyskuu	lokakuu	marraskuu	joulukuu
Investoinnit ■ Uusi teräspalvelukeskus avattiin Puolan Obornikissa. ■ Teräspalvelukeskusten uudistuksen yhteydessä palvelukeskuksiin päätettiin investoida (yhteensä noin 12 milj. euroa). ■ Päätettiin konepajateollisuutta palvelevista investoinneista Peräseinäjoelle ja Mustasaaren Sepänkylään.	**Innovaatiot ja lanseeraukset** ■ Esiteltiin uusi teräsrakentamisen paloturvallisuutta parantava kokonaisratkaisu.	**Toiminnan tehostaminen ja taloudelliset tavoitteet** ■ Aloitettiin konsernin laajuinen Boost-ohjelma toiminnan tehostamiseksi ja kilpailukyvyn ja kannattavuuden varmistamiseksi. ■ Nostettiin liikevoittomarginaalitavoite >15 prosenttiin (aiemmin >12 %).	**Yrityskaupat** ■ Myytiin Ruotsin Gävlessä sijaitseva autoteollisuutta palveleva maalauslinja. **Investoinnit** ■ Uusi maalauslinja otettiin käyttöön Ukrainassa lähinnä rakentamista palvelemaan.	**Yrityskaupat** ■ Ostettiin runko- ja kuorirakenteiden projektiliiketoimintaa tukeva liettualainen teräsrakentaja Gensina. **Investoinnit** ■ Otettiin käyttöön robottihitsauslinja puomien valmistukseen Wrocławissa Puolassa. ■ Uusi kvarttolevyjen kylmäoikaisukone otettiin koekäyttöön Raahessa.

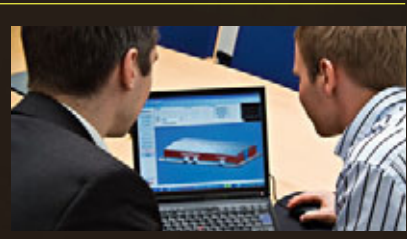

DESIGNING

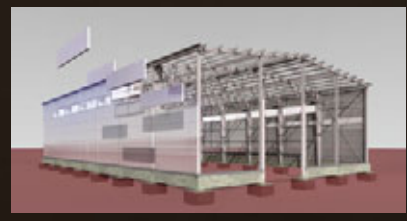
Nopeampi tapa rakentaa toimitilat

Rautaruukin kehittämä ratkaisu nopeuttaa yksikerroksisten toimitilojen rakentamista merkittävästi. Ohjelman avulla on nopeaa suunnitella perustus, runko ja kuorirakenteet. Esivalmistettujen rakenteiden käyttö on kustannustehokasta sekä asentaminen nopeaa ja turvallista. Yhtiö lanseerasi yksikerrosrakentamisen ratkaisun itäisen Keski-Euroopan markkinoilla vuonna 2008.

1 Rakennus voidaan suunnitella yhdessä asiakkaan kanssa. Yhteensopivat rakenteet nopeuttavat suunnittelua ja mahdollistavat erilaisten toteutusvaihtoehtojen simuloinnin suunnitteluohjelmassa. Lopputuloksena saadaan 2D- ja 3D-kuvat rakennuksesta sekä tarjous kokonaisuuden toimittamisesta.

2 Rautaruukin toimitus koostuu laajimmillaan valmiiksi asennetuista rakennuksen perustuksesta, teräsrungosta sekä seinä- ja kattorakenteista. Kaikki osat on suunniteltu ja esivalmistettu yhteensopiviksi, mikä lisää asennusprosessin tehokkuutta ja turvallisuutta. Parhaimmillaan toimitus tapahtuu kahdeksassa viikossa tilauksesta.

3 Rakennukset ovat yksilöllisiä esivalmistetuista, yhteensopivista rakenteista huolimatta. Esimerkiksi julkisivumateriaalit sekä ovien ja ikkunoiden sijoittelu voidaan valita vapaasti. Lisäksi tiloja voidaan helposti muuntaa tai laajentaa myöhemmin loppuasiakkaan liiketoiminnan tarpeiden mukaan.

4 Vuonna 2008 uutta ratkaisua käytettiin kaikkiaan 18 yksikerroksisen teollisuuden, logistiikan ja kaupan rakennuksen toimituksessa. Suunnitteluohjelman edelleen kehitetty versio otetaan käyttöön keväällä 2009.

More with metals.

Ruukki Construction

Innovaatioista, investoinneista ja toiminnan tehostamisesta kilpailukykyä rakentamiseen

- **Innovaatioita nopeaan ja turvalliseen rakentamiseen**
- **Toiminnan tehostamisohjelman toimeenpano aloitettiin**
- **Markkina-alue laajeni itään**

Ruukki Construction toimittaa rakentamista nopeuttavia ja tehostavia teräsrakentamisen ratkaisuja liike- ja toimitilarakentamiseen sekä infrastruktuurirakentamisessa pohjarakentamiseen ja liikenneväylärakentamiseen.

Ruukki Constructionin tavoitteena on olla Euroopan johtava teräsrakentaja. Tavoitteeseen pyritään kehittämällä kannattavaa liiketoimintaa divisioonan kaikilla markkina-alueilla niin, että liiketoiminnan kasvun painopiste on Itä-Euroopassa. Divisioonan markkina-alue on Pohjoismaat, Baltia, itäinen Keski-Eurooppa sekä Venäjä, Ukraina, Valko-Venäjä ja Kazakstan.

Divisioona hakee kilpailuetua kehittämällä uusia toimitila- ja infrastruktuurirakentamista nopeuttavia ja tehostavia ratkaisuja. Suunnittelijoita, rakennuttajia ja rakennusliikkeitä palvellaan paikallisesti kansainväliseen teräsrakentamisen osaamiseen perustuvalla tuote- ja palveluvalikoimalla.

Yli miljardin vuotuinen liikevaihto

Vuonna 2008 Ruukki Constructionin liikevaihto nousi 1 067 miljoonaan euroon (1 042). Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 132 miljoonaa euroa (163). Divisioonan osuus koko konsernin liikevaihdosta oli 28 prosenttia (27).

Liikevaihtoa kasvattivat liike- ja toimitilarakentamisen alkuvuoden hyvä kysyntä, parantunut hintataso sekä kasvu projektiliiketoiminnassa koko markkina-alueella. Liikevoittoon vaikuttivat heikentävästi itäisen Keski-Euroopan laajan investointiohjelman toteuttaminen, organisaation ja myyntiverkoston rakentamisen kustannukset sekä teräsmateriaalien kustannusten nousu. Loppuvuoden tulosta rasittivat lisäksi alhaisesta kysynnästä johtuva kapasiteetin matala käyttöaste sekä kiristynyt kilpailutilanne.

Uusia tuotantolinjoja Itä-Eurooppaan

Runkorakenteiden tuotantokapasiteetin laajennus valmistui Puolassa toukokuussa. Romanian uudella tehtaalla käynnistettiin vuonna 2008 runkolinja, ja uusi sandwich-paneelilinja aloittaa tuotannon vuoden 2009 alussa. Venäjällä lisättiin kapasiteettia runkojen, kantavien kattoprofiilien ja orsien valmistukseen. Ukrainan uuden tehtaan profilointilinja käynnistyi vuoden 2008 lopulla ja sandwich-paneelilinja valmistuu vuoden 2009 toisella vuosineljänneksellä.

Suomen uuden sandwich-paneelilinjan rakentaminen Alajärvelle eteni vuonna 2008 suunnitellusti, ja tuotannon arvioidaan alkavan syksyllä 2009. Myös Venäjälle on rakenteilla uusi sandwich-paneelilinja, joka valmistuu vuoden 2009 kolmannella neljänneksellä.

Sandwich-paneeli on esivalmistettu elementti, jossa kahden teräsohutlevyn välissä on eristekerros. Asennusvalmiita paneeleja käytetään erityisesti teollisuus- ja toimitilarakentamisessa.

Nopeutta rakentamiseen suunnittelutyökaluilla

Teollisuuden, logistiikan ja kaupan yksikerroksisten toimitilojen suunnittelua ja toteutusta nopeuttava ratkaisu lanseerattiin vuoden 2008 kevään ja syksyn aikana itäisen Keski-Euroopan markkinoille Unkarissa, Slovakiassa, Tsekissä, Puolassa, Ukrainassa ja Romaniassa. Uutta ratkaisua käytettiin vuoden 2008 aikana yhteensä 18 asiakasprojektissa.

Rautaruukin kehittämä suunnittelu- ja tarjouslaskentaohjelma nopeuttaa hallirakennusten suunnittelua ja toimittamista. Yhteensopiviksi suunnitellut perustus-, runko- ja kuorirakenteet ovat esivalmistuksen ansiosta nopeita ja turvallisia asentaa. Modulaarisista ratkaisuista huolimatta rakennukset ovat yksilöllisiä, jopa rakennuksen jänneväli ja julkisivumateriaalit voidaan valita vapaasti. Nopeimmillaan rakennus toimitetaan edellä mainituilta osin kahdeksassa viikossa tilauksesta.

Ruukki Construction lanseerasi Suomen markkinoille syksyllä 2008 paloturvallisuutta parantavan kokonaisratkaisun, joka hyödyntää toiminnallista palomitoitusta. Sen merkittävimpiä etuja ovat rakennusten paloturvallisuuden varmistaminen kaikissa palotilanteissa sekä kuhunkin tilanteeseen taloudellisesti tehokkaimman palosuojausmenetelmän valinta todellisten palokuormien mukaan. Suunnitteluratkaisu kehitettiin yhdessä alan tutkimuslaitosten ja viranomaisten kanssa.

Tavoitteena tehokas tuotanto ja logistiikka

Syksyllä 2008 Ruukki Construction -divisioonan toimintaa tehostettiin konserninlaajuisen Boost-ohjelman puitteissa. Tuotantoverkoston ja logistiikan optimoimiseksi itäisessä Keski-Euroopassa ja Baltiassa päätettiin profilointitehtaiden tuotanto keskittää isommille tehtaille.

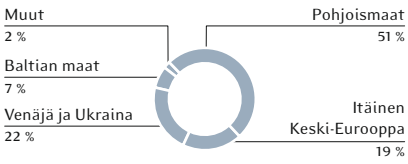
Tsekissä vuokratiloissa toimineen tehtaan tuotantolaitteet päätettiin siirtää Unkarin, Puolan ja Romanian tehtaille, ja Latviassa ja Liettuassa sijaitsevien tehtaiden tuotanto päätettiin siirtää Viroon kevään 2009 aikana. Paikallinen myynti ja asiakaspalvelu jatkuvat kaikilla näillä markkinoilla. Puolan runkoja ja julkisivupaneeleja valmistavalla Obornikin tehtaalla käynnistettiin toiminnan tehostamisohjelma, jonka tavoitteena on merkittävä parannus tehtaan tuloksentekokykyyn.

Mittavia terästoimituksia Vuosaaren satamaan

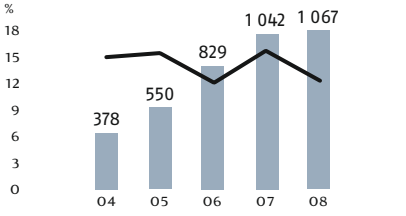
Vuosaaren satama Helsingissä vihittiin käyttöön marraskuussa 2008. Ruukki Construction toimitti satamaan vuosina 2003–2008 huomattavan määrän paaluja, jotka olivat enimmillään yli 30-metrisiä ja painoivat yli 10 tonnia kappale. Lisäksi yhtiö toimitti teräsrunkoja ja kuorirakenteita kaikkiaan 16:een satama-alueella sijaitsevaan rakennukseen. Kuvassa Rautaruukin paaluilla perustettuja laiturirakenteita.

Liikevaihto alueittain

Osuus konsernin liikevaihdosta	Osuus konsernin liikevoitosta*
28 %	23 %
1 067 M€	132 M€

Liikevaihto M€ ja liikevoitto-%* 2004–2008

Ruukki Constructionin yksiköt **

* Ilman kertaluonteisia eriä

** 1.2.2009

Ruukki Engineering

Vahva asema konepajateollisuuden järjestelmä- ja komponenttitoimituksissa

- **Ajoneuvonostureiden teleskooppipuomeja valmistava yhtiö ostettiin Saksasta**
- **Investoinnit uuteen valmistusteknologiaan aloitettiin**
- **Kiinan yksikkö kasvoi merkittävästi**

Ruukki Engineering on konepajateollisuuden järjestelmä- ja komponenttitoimittaja, jonka asiakkaat ovat alansa johtavia, globaalisti toimivia nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden yrityksiä, energiateollisuuden laitevalmistajia sekä meriteollisuuden ja paperi- ja puunjalostusteollisuuden yrityksiä.

Divisioonan tavoitteena on olla johtava ratkaisutoimittaja valituilla konepajateollisuuden toimialoilla. Ruukki Engineeringin kasvun painopistealueet pitkällä aikavälillä ovat nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden sekä energiateollisuuden globaalit kone- ja laitevalmistaja-asiakkuudet.

Divisioonan kannattava kasvu perustuu järjestelmä- ja komponenttiliiketoimintaan. Kilpailuetu on kokonaistoimituksissa ja kyvyssä tarjota asiakkaalle koko arvoketju valmiiksi kokoonpannuille järjestelmille ja komponenteille. Asiakkaat hyötyvät Rautaruukin useita tehtaita käsittävän valmistusverkoston luotettavasta ja tasaisesta laadusta sekä kyvystä laajentua kansainvälisesti heidän kanssaan.

Kysyntä vahvaa nosto- ja kuljetusväline- sekä energiateollisuudessa

Vuonna 2008 Ruukki Engineeringin liikevaihto nousi 765 miljoonaan euroon (667) ja liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä 128 miljoonaan euroon (103). Divisioonan osuus koko konsernin liikevaihdosta oli 20 prosenttia (17).

Liikevaihtoa kasvattivat järjestelmä- ja komponenttiliiketoiminnan kysynnän kasvu ja sen myötä lisääntyneet myyntimäärät erityisesti nosto- ja kuljetusväline- sekä energiateollisuudelle. Liikevoittoa paransivat vahvana jatkunut kysyntä, käynnissä oleva kannattavuuden parantamisohjelma sekä myyntihintojen korotukset. Kannattavuuden parantamiseksi tehtiin myös tuotannon uudelleenjärjestelyjä ja kehitettiin tuotevalikoimaa.

Yritysostot muodostavat pohjan orgaaniselle kasvulle

Rautaruukki osti helmikuussa 2008 teleskooppi- ja erikoisnosturien puomeja valmistavan saksalaisen Wolter Metallverarbeitung GmbH:n, jonka päätuotteita ovat johtaville eurooppalaisille, globaalisti toimiville ajoneuvonosturien valmistajille toimitettavat teleskooppipuomit. Yhtiö valmistaa myös tuulivoimalatornien asennuksessa käytettävien erikoisnosturien puomeja. Yritysoston myötä Ruukki Engineeringin tuotevalikoima laajeni uusilla tuotteilla ja asiakaskunta merkittävillä eurooppalaisilla asiakkuuksilla. Wolter Metallverarbeitung GmbH:n sekä vuonna 2007 Unkarista ostetun Ruukki Tisza Zrt.:n (AGJ) integrointiprosessit saatiin päätökseen vuoden 2008 aikana.

Investointeja uuteen valmistusteknologiaan

Tuotannon tehostamiseksi sekä laadun ja toimitustäsmällisyyden parantamiseksi Ruukki Engineering investoi uuteen valmistusteknologiaan, jolla energia- sekä nosto- ja kuljetusvälineteollisuuteen toimitettavien ydinkomponenttien valmistukseen saadaan automatisoidut, virtaviivaistetut tuotelinjat.

Divisioona automatisoi hitsaustoimintoja Wrocławissa Puolassa, jossa otettiin käyttöön puomien robottihitsauslinja. Lisäksi investoitiin hitsausrobotteihin Peräseinäjoelle energiateollisuuden laitevalmistajien tuotteiden valmistukseen ja Kurikkaan ohjaamorunkojen hitsauksen automatisointiin. Koneistukseen investoitiin Sepänkylässä sekä Jászberényssä Unkarissa. Teleskooppipuomien valmistukselle saatiin lisää tilaa, kun Saksassa otettiin kesäkuussa käyttöön toinen tuotantohalli.

Shanghain yksikössä Kiinassa tehtiin merkittäviä kone- ja laiteinvestointeja. Vuoden 2009 alussa Shanghaissa otettiin käyttöön merkittävästi aiempaa laajemmat tuotantotilat, joista ensimmäiset toimitukset energia- sekä nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden asiakkaille alkavat vuoden 2009 alkupuolella. Yksikön henkilöstömäärä kasvoi edellisestä vuodesta sadalla 380:een. Asiakaspohjaa laajennettiin ja yhteistyötä nykyisten asiakkaiden kanssa tiivistettiin.

Kannattavuusohjelmasta merkittävä parannus liikevoittoon

Ruukki Engineering käynnisti helmikuussa kannattavuuden paranta-

misohjelman, jolla divisioonan liikevoitto vuonna 2008 parani noin 15 miljoonalla eurolla edellisvuoden tasoon verrattuna.

Divisioona otti käyttöön uuden organisaatio- ja johtamismallin tukemaan kasvua ja kannattavuutta. Lisäksi keskityttiin pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin, joissa on kasvupotentiaalia. Myyntihintoja korotettiin vastaamaan raaka-ainekustannuksia joidenkin vuosisopimuspohjaisten asiakkuuksien hintoja lukuun ottamatta.

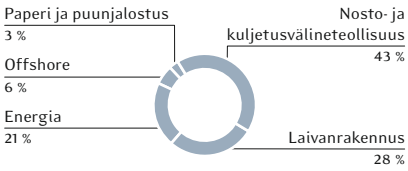
Tehokkuuden parantamiseksi Unkarin yksikössä Ruukki Tisza Zrt.:ssä otettiin käyttöön uusi toiminnanohjausjärjestelmä (ERP). Uuden organisaation ja prosessien käyttöönoton myötä Unkarissa sovittiin 190 toimihenkilön vähennyksistä. Lisäksi vuoden 2009 alussa konserninlaajuiseen toiminnan tehostamisohjelmaan Boostiin liittyen divisioonassa aloitettiin hanke Unkarin Hatvanin tehtaan tuotannon siirtämisestä Jászberényn komponenttitehtaalle.

Ohjaamokokoonpanoa nosto- ja kuljetusvälineteollisuudelle

Kurikan tehtaalla kootaan työkoneiden ohjaamoja materiaalinkäsittelyn, kaivos- ja metsäteollisuuden sekä rakentamisen käyttöön.

Liikevaihto asiakassegmenteittäin

Osuus konsernin liikevaihdosta

20 %

765 M€

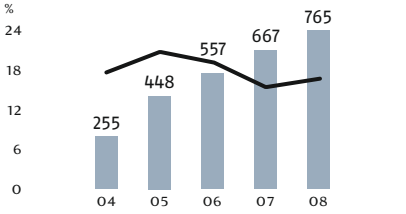
Osuus konsernin liikevoitosta*

22 %

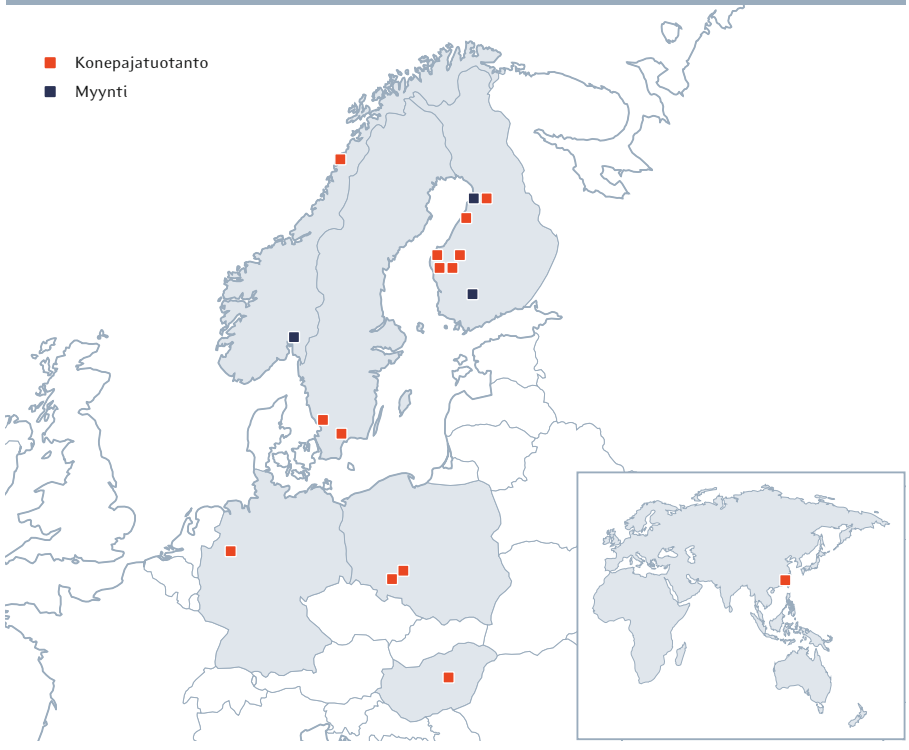
128 M€

Liikevaihto M€ ja liikevoitto-%* 2004–2008

* Ilman kertaluonteisia eriä

Ruukki Engineeringin yksiköt**

** 1.2.2009

Ruukki Metals

Monipuolista teräsosaamista lähellä asiakasta

- **Vahva asema ydinmarkkinoilla Pohjoismaissa**
- **Kasvua haetaan erikoisterästuotteista**
- **Teräspalvelukeskukset erikoistuvat**

Ruukki Metals toimittaa asiakkailleen kuuma- ja kylmävalssattua sekä metalli- ja maalipinnoitettua terästä eri muodoissa: levy-, nauha-, putki- ja profiilituotteina sekä kokoonpanoon valmiina osina ja komponentteina. Lisäksi divisioona tarjoaa esikäsittely-, varastointi- ja logistiikkapalveluita sekä antaa teknistä tukea ja konsultointia.

Divisioonan tärkeimmät asiakkaat ovat konepaja-, rakennus-, kuljetusväline- ja elektroniikkateollisuus.

Helmikuusta 2009 alkaen divisioona on vastannut myös yhtiön terästuotannosta. Ruukki Metals valmistaa terästä myös Rautaruukin kahdelle ratkaisudivisioonalle: Ruukki Constructionille ja Ruukki Engineeringille.

Ruukki Metalsin tavoitteena on erikoisterästuotteiden – lujien, kulutusta kestävien ja pinnoitettujen terästen sekä niihin liittyvien palveluiden – osuuden kasvattaminen divisioonan liikevaihdosta. Erikoisterästuotteiden avulla asiakkaat pystyvät tehostamaan toimintaansa sekä kehittämään entistä edistyksellisempiä tuotteita ja toimintamalleja. Tavoitteen mukaisesti erikoisterästuotteiden osuus divisioonan liikevaihdosta kasvoi 27 prosenttiin vuonna 2008 (24). Tavoitteeksi on asetettu, että 40 prosenttia divisioonan liikevaihdosta muodostuu erikoisterästuotteista vuoden 2010 loppuun mennessä. Lisäksi divisioona hakee kasvua osavalmistusliiketoiminnasta.

Divisioonan esikäsittelypalvelujen avulla teräksiä käsitellään ja leikataan asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Asiakastarpeen mukaan voidaan muotoleikata, hitsata, taivuttaa, koneistaa ja pinnoittaa tuotteita ja niiden osia.

Käyttämällä Ruukki Metalsin esikäsittelypalveluja asiakkaan ei tarvitse itse investoida koneisiin eikä huolehtia materiaalin varastoinnista. Yhtiöllä on ainutlaatuinen terästuotannon, teräspalvelukeskusten ja varastointiyksiköiden verkosto Pohjois-Euroopassa. Palvelukeskuksia on Suomessa, Ruotsissa, Puolassa ja Venäjällä, ja niiden lisäksi on useita tuotevarastoja sekä prosessointiyksikköjä ympäri Eurooppaa.

Liikevaihto noin 2 miljardia euroa

Vuonna 2008 Ruukki Metalsin liikevaihto oli 2 019 miljoonaa euroa (2 168) ja vertailukelpoinen liikevaihto 1 997 miljoonaa euroa (2 035). Liikevoitto oli 338 miljoonaa euroa (397) ja vertailukelpoinen liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä 350 miljoonaa euroa (395). Divisioonan osuus koko konsernin liikevaihdosta vuonna 2008 oli 52 prosenttia (56).

Liikevaihdon lasku johtui pääosin kansainvälisen finanssikriisin aiheuttamasta yleisestä epävarmuudesta, mikä heikensi loppuasiakaskysyntää lähes kaikissa päätuoteryhmissä loppuvuoden aikana. Liikevoittoa rasitti hintakilpailun lisäksi terästuotannon korkea kiinteiden kustannusten taso erityisesti joulukuussa Raahen tehtaan toisen masuunin pysäyttämisen seurauksena. Myös välitystuotteina myytävien ruostumattoman teräksen ja alumiinin liikevoitto jäi pienemmäksi kuin vuonna 2007.

Vahva asema ydinmarkkinoilla

Ruukki Metalsin tuotteiden ydinmarkkinat ovat Pohjoismaissa. Erikoisterästuotteiden markkina-aluetta on koko Eurooppa. Täsmälliset, joustavat ja nopeat toimitukset ovat divisioonan tärkein kilpailuetu.

Maittain optimoitu tuotevalikoima kattaa terästuotteet ja -palvelut putkista ja profiileista osavalmistukseen. Ruukki Metalsin asiakastuntemus näkyy pitkinä asiakassuhteina, jotka perustuvat kykyyn löytää kullekin asiakkaalle sopivin palvelukokonaisuus. Kilpailukykyä lisäävät tuotteiden korkea laatu, toimitusvarmuus ja -täsmällisyys sekä kyky toimia joustavasti ja reagoida nopeasti.

Merkittäviä investointeja teräspalvelukeskuksiin

Teräspalvelukeskustoimintaan panostettiin vuonna 2008 vahvasti. Huhtikuussa päätettiin rakentaa uusi teräspalvelukeskus Moskovan lounaispuolelle Obninskiin. Investointi on suuruudeltaan noin 13 miljoonaa euroa. Lisäksi Naantalin, Järvenpään ja Ruotsin Halmstadin palvelukes-

kusten toimintaa keskitettiin toimitustäsmällisyyden, kustannustehokkuuden ja kannattavuuden parantamiseksi. Palvelukeskusten erikoistumiseen päätettiin investoida yhteensä 12 miljoonaa euroa. Syksyllä 2008 Pietarin Parnaksessa sijaitsevassa teräspalvelukeskuksessa käynnistettiin uusi arkkilinja.

Rautaruukin kokonaisinvestointiohjelmaan sisältyvät myös suorasammutusmenetelmän vaatimat tekniset muutokset, jotka jatkossa mahdollistavat valmistusohjelman laajentamisen uusiin mitta-alueisiin sekä entistä lujempiin terästuotteisiin.

Vuonna 2008 tehtiin useita Ruukki Metalsin erikoisterästuotestrategiaa edistäviä päätöksiä. Uudessakaupungissa toimivan Hybri-Steel Oy:n liiketoiminta ostettiin huhtikuussa. Uudenkaupungin teräspalvelukeskuksena toimivan yksikön päätuotteita ovat laserhitsatut teräslaatat sekä laser- ja laserhybridihitsaus, jotka palvelevat erityisesti rakennus- ja telakkateollisuutta sekä nosto- ja kuljetusvälineteollisuutta. Saksalainen ohutseinäputkia valmistava yhtiö, Carl Froh GmbH myytiin saksalaiselle Arques Industries AG:lle kesäkuussa. Ruukki Productioniin kuulunut Ruotsin Gävlessä sijaitseva autoteollisuutta palveleva maalauslinja myytiin Trelleborg Rubore AB:lle marraskuussa. Lisäksi konsernin ydinliiketoimintaan kuulumattomien kierresaumahitsattujen kaasuputkien valmistus päätettiin lopettaa Oulaisissa tammikuussa 2009.

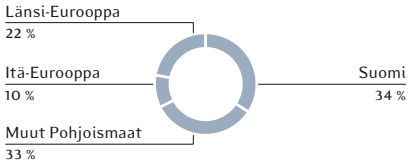
Terästuotteiden valmistus osaksi Ruukki Metalsia helmikuussa 2009

Terästuotteiden valmistus eli Ruukki Production -divisioona liitettiin osaksi Ruukki Metals -divisioonaa 1.2.2009 alkaen. Yhdistämällä terästuotteiden valmistus eli Ruukki Production -divisioona liitettiin osaksi Ruukki Metals -divisioonaa 1.2.2009 alkaen. Yhdistämällä terästuotteiden valmistus eli Ruukki Production -divisioona liitettiin osaksi Ruukki Metals -divisioonaa 1.2.2009 alkaen. Yhdistämällä teräsliiketoimintaan kuuluvat suuret tehtaat, putkitehtaat ja palvelukeskukset saumattomaksi kokonaisuudeksi edistetään yhtiön teräsliiketoiminnan joustavuutta ja tehokkuutta. Päällekkäisten toimintojen poistaminen tehostaa resurssien ja pääoman käyttöä sekä parantaa kustannustehokkuutta. Yhdistämisen tavoitteena on lisäksi selkeästi parempi toimitustäsmällisyys ja asiakaspalvelun parantaminen. Uudistus ei muuta konsernin segmenttiraportointia.

Terästuotanto, Raahen tehdas

	2008	2007	2006	2005	2004
Tuhatta tonnia	2 585	2 546	2 853	2 747	2 719

Liikevaihto alueittain

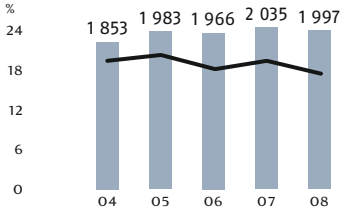
Osuus konsernin liikevaihdosta*

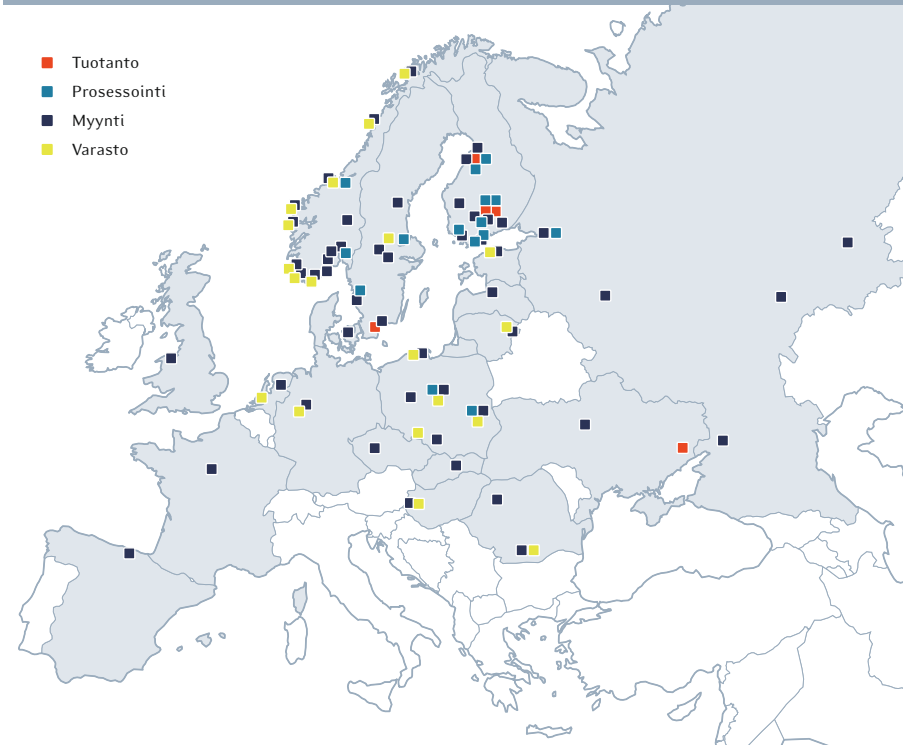
Osuus konsernin liikevoitosta**

Liikevaihto* M€ ja liikevoitto-%** 2004–2008

Ruukki Metalsin yksiköt***

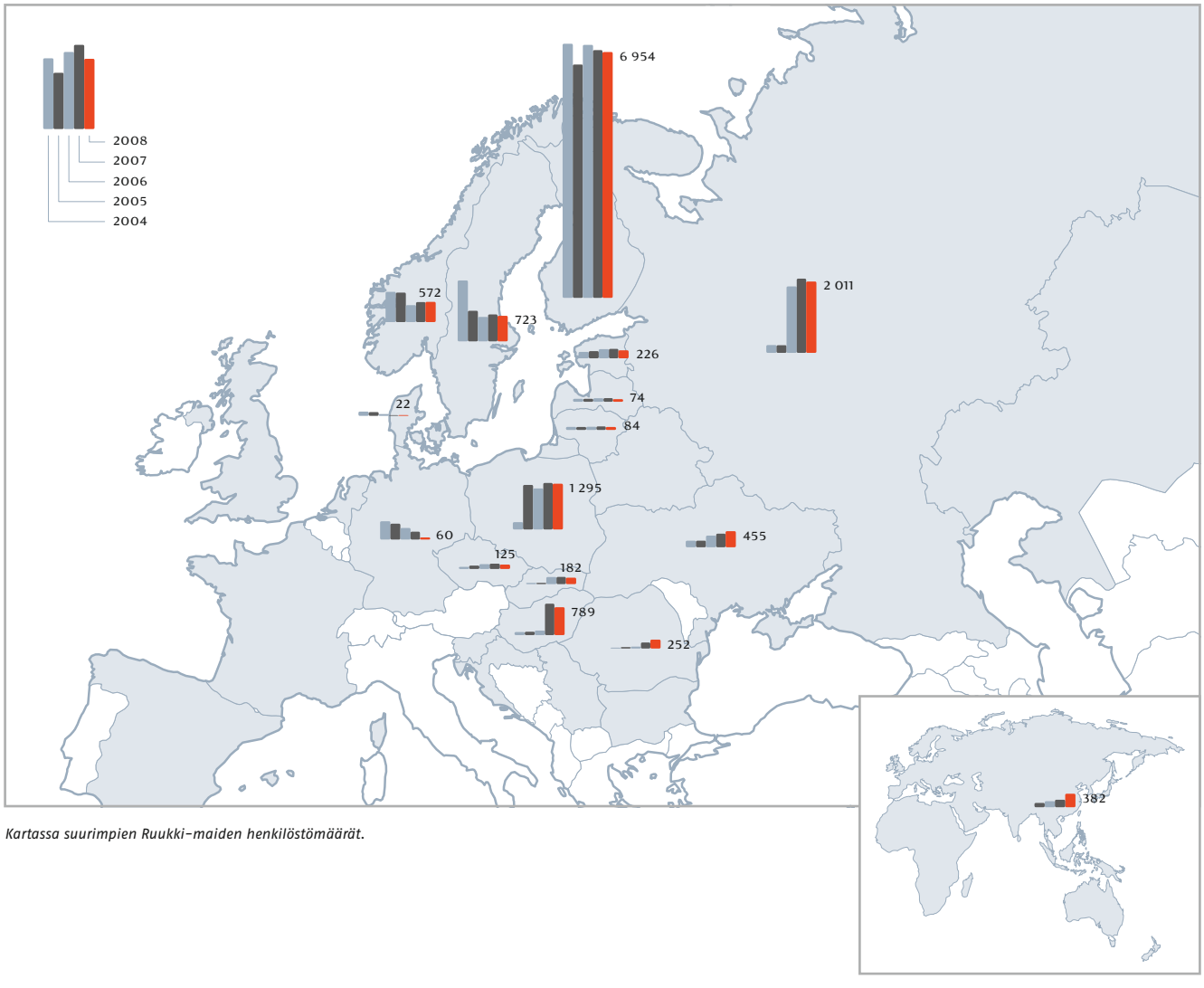
* Vertailukelpoinen

** Vertailukelpoinen, ilman kertaluonteisia eriä

*** 1.2.2009

14 300 ruukkilaista 26 maassa

Henkilöstön läsnäolo ydinmarkkina-alueilla mahdollistaa asiakkaiden paikallisen palvelun ja nopean reagoinnin markkinoiden muutoksiin. Vuosina 2004–2008 yhtiön henkilöstömäärä on kasvanut 19 prosenttia. Rekrytointien painopiste on ollut itäisessä Keski-Euroopassa ja Venäjällä. Liiketoimintaa tukevien yritysostojen myötä yhtiön palvelukseen on tullut 4 565 uutta ruukkilaista. Yritysmyyntien seurauksena 3 517 henkilöä on siirtynyt pois yhtiön palveluksesta.

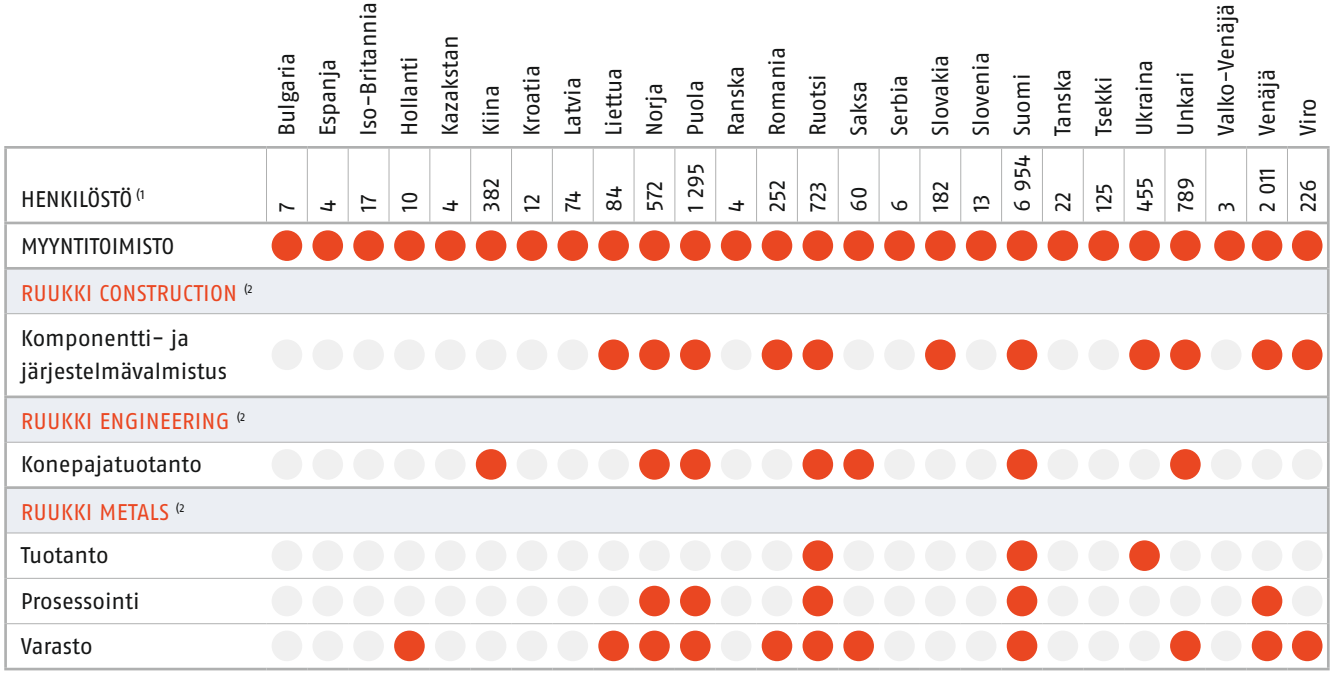

Kartassa suurimpien Ruukki-maiden henkilöstömäärät.

Markkina-alueena Eurooppa

Vahvan aseman ylläpito Pohjoismaisilla markkinoilla on keskeistä yhtiön pitkän aikavälin kannattavuudelle kaikissa liiketoiminnoissa. Itäinen Eurooppa ja erityisesti Venäjä ovat yhtiön merkittävimmät kasvualueet.

Ruukki Constructionin päämarkkina-alueet ovat Pohjoismaat, Baltia, itäinen Keski-Eurooppa, Venäjä ja Ukraina. Ruukki Engineering palvelee eurooppalaisia globaalisti toimivia yrityksiä. Ruukki Metalsin päämarkkina-alueena ovat Pohjoismaat, Baltia ja Venäjä sekä valikoidut erikoisterästuoteasiakkaat Euroopassa.

1) *Henkilöstö maittain 31.12.2008.* 2) *Yksiköt 1.2.2009.*

Pörssitiedotteet 2008

29.1.2008 Rautaruukki rakentaa uuden julkisivupaneelitehtaan Alajärvelle

31.1.2008 Nimitysvaliokunnan ehdotus Rautaruukin hallituksen kokoonpanoksi ja hallituksen palkkioiksi

6.2.2008 Rautaruukki Oyj:n tilinpäätöstiedote 2007

6.2.2008 Kutsu varsinaiseen yhtiökokoukseen

6.2.2008 Ruukki Engineering käynnistää kannattavuuden parannusohjelman

14.2.2008 Rautaruukki Oyj:n osakkeiden merkinnät optio-oikeuksilla

22.2.2008 Rautaruukilta 100 miljoonan euron teräsrakennetoimitus Pietarin uudelle jalkapallostadionille

27.2.2008 Rautaruukin vuosikooste 2007

10.3.2008 Rautaruukin vuosikertomus 2007 julkaistu

12.3.2008 Rautaruukki sulkee Raahen tehtaan sintraamon vuoden 2011 loppuun mennessä

26.3.2008 Rautaruukin hallitus vahvisti konsernin osakepalkkiojärjestelmän palkkiot ansaintajaksolta 2007

28.3.2008 Rautaruukki Oyj – omien osakkeiden luovutus

28.3.2008 Rautaruukki toimittaa teräsrakenteet Hudälven-joen ylittävään siltaan Ruotsiin

2.4.2008 Rautaruukki Oyj:n varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

2.4.2008 Rautaruukki lisää erikoistuotteiden toimituskykyä konepajateollisuusasiakkaille

23.4.2008 Rautaruukki laajentaa liiketoimintaansa Venäjällä uudella teräspalvelukeskuksella

23.4.2008 Rautaruukki Oyj:n osavuosikatsaus tammi–maaliskuu 2008

30.4.2008 Rautaruukki myy saksalaisen ohutseinäputkia valmistavan yksikkönsä

6.5.2008 Rautaruukki tehostaa konepajatoimintojaan Unkarissa

28.5.2008 Arvopaperimarkkinalain 2 luvun 10 §:n mukainen liputusilmoitus

30.5.2008 Rautaruukin Raahen tehtaan lakon vaikutus liikevoittoon noin 5 miljoonaa euroa

2.6.2008 Kilpailuviranomaisten hyväksyntä Rautaruukin Carl Froh GmbH -kaupalle

10.6.2008 Rautaruukilta 12 miljoonan euron teräsrakennetoimitus kuitulevytehtaaseen Venäjälle

26.6.2008 Rautaruukki Oyj:n osakkeiden merkinnät optio-oikeuksilla

30.6.2008 Rautaruukin taloudellinen informaatio vuonna 2009

7.7.2008

Partihallarnan silta Göteborgissa Ruotsissa on valmistuessaan 1,2 km pitkä. Silta on osa Ruotsin tielaitoksen, Vägvärketin alueen tärkeintä tiehanketta. Rautaruukki toimittaa ja asentaa siltaan kantavat teräsrakenteet, kaikkiaan 2 200 tonnia rakenteita, jotka valmistetaan Ruukin Sandnessjøen yksikössä Norjassa.

7.7.2008 Rautaruukki toimittaa teräsrakenteet Partihallarnan siltaan Ruotsiin

11.7.2008 Ruukki Engineeringin toimintojen tehostamiseen liittyvät yt-neuvottelut saatiin päätökseen Unkarissa ja Suomessa

30.7.2008 Rautaruukki Oyj:n osavuosikatsaus tammi–kesäkuu 2008

21.8.2008 Rautaruukilta 10 miljoonan euron teräsrakennetoimitus venäläiseen kauppakeskukseen

26.9.2008 Rautaruukin pääomamarkkinapäivä 1.–2.10.2008

1.10.2008 Rautaruukki nostaa liikevoittotavoitettaan ja odottaa kasvun jatkuvan yhtiön päämarkkina-alueilla

2.10.2008 Rautaruukki Oyj:n osakkeiden merkinnät optio-oikeuksilla

7.10.2008 Rautaruukki tehostaa Ruukki Construction -divisioonan toimintoja itäisessä Keski-Euroopassa

21.10.2008 Rahoitustarkastuksen poikkeuslupapäätös tiedoksi Rautaruukki Oyj:lle

22.10.2008 Rautaruukki Oyj:n osavuosikatsaus tammi–syyskuu 2008

31.10.2008 Rautaruukki voitti Bolidenin käynnistämän välimiesmenettelyn

4.11.2008 Rautaruukki sopeuttaa putkiliiketoimintaansa

11.11.2008 Rautaruukki myy maalauslinjan Ruotsista

17.11.2008 Rautaruukin nimitysvaliokunnan kokoonpano

1.12.2008 Rautaruukki sopeuttaa terästuotantoa ja jatkaa tehostamistoimia. Yhtiö arvioi konsernin vuoden 2008 liikevoiton jäävän edellisvuoden tasolle

4.12.2008 Rautaruukin yt-neuvottelujen henkilöstövaikutukset täsmentyvät neuvottelujen jälkeen

10.12.2008 Rautaruukki ostaa liettualaisen teräsrunkoyhtiön

12.12.2008 Arvopaperimarkkinalain 2 luvun 10 §:n mukainen ilmoitus

16.12.2008 Muutos Rautaruukin vuoden 2009 toisen neljänneksen tulosjulkistuspäivään

17.12.2008 Rautaruukki Oyj:n osakkeiden merkinnät optio-oikeuksilla

30.12.2008 Rautaruukin teräsrunkoyhtiön osto Liettuasta vahvistui

- Kaikki pörssitiedotteet ja lehdistötiedotteet sekä tiedotearkisto internetissä osoitteessa www.ruukki.com
- Konsernin internet-sivuilla www.ruukki.com voi myös tilata yhtiön tiedotteet omaan sähköpostiosoitteeseen

2.4.2008

Raahen tehtaalla päätettiin ottaa käyttöön uusi konepajateollisuuden asiakkaita palveleva arkkileikkauslinja. Linjan kapasiteetti on noin 200 000 tonnia vuodessa, mikä vastaa 60 000 kuorma-autolavan valmistukseen vaadittavan teräksen määrää.

21.8.2008

Venäjän Samarassa ostos- ja viihdekeskuksen laajennuksen ja uusien kerrosten rakentamisen teräsrakennetoimitukset vastasivat pinta-alaltaan kahdeksaa jalkapallokenttää. Victor & Co:n Megacomplexiin toimitettiin teräsrunko, seinät ja katto.

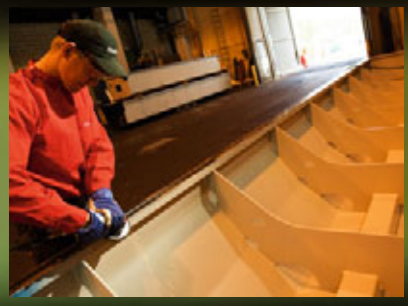

OPTIMISING

Globaalia palvelua konepajateollisuuden asiakkaille

Rautaruukki tarjoaa konepajateollisuuden asiakkailleen kokonaistoimituksia – koko arvoketjun kattavat asennusvalmiit järjestelmät ja komponentit. Huippuluokan osaamisemme teräsrakenteiden valmistuksessa sekä investoinnit automatisoituihin komponenttien tuotantolinjoihin edistävät asiakkaiden menestystä.

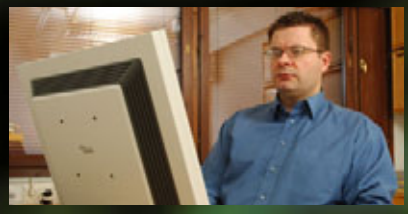
1

Rautaruukki on 70 maassa toimivan Wärtsilän globaali komponenttitoimittaja. Wärtsilä on edelläkävijä merenkulun ja energia-alan voimaratkaisujen toimittajana. Sen tuotevalikoima sisältää laivojen propulsiojärjestelmät ja joustavat voimalaratkaisut sekä niiden huoltopalvelut. Rautaruukki toimittaa yhtiölle laivoissa ja voimalaitoksissa käytettävien moottorien alustoja ja öljypohjia sekä polttoleikkeitä vauhtipyöriin ja kampiakselin vastapainoihin.

2

Ainutlaatuinen tapamme toimia varmistaa tuotteiden luotettavat ja yhdenmukaiset toimitukset useita tehtaita käsittävästä valmistusverkostostamme. Toimintatapojen ja tuotteiden jatkuva kehitys luovat vakaan pohjan yhtiöiden pitkäaikaiselle yhteistyölle ja henkilökohtaiselle palvelulle.

3

Yhteistyökumppanina meillä on kyky kasvaa maantieteellisesti ja tehostaa tuotantomääriä. Laaja valikoima levyistä komponentteihin tarjoaa asiakkaillemme mahdollisuuden tilata tuotteet yhdeltä toimittajalta. Valmistamme moottorialustat alusta alkaen, pintakäsittelemme ja koneistamme ne.

More with metals.

Tutkimus- ja kehitystyö – nopeammin, korkeammalle ja kevyemmin

- **Tuotekehitys lähtee loppukäyttäjän tarpeista**
- **Suunnittelun ja rakentamisen tehokkuus painopisteinä**
- **Uudet suorasammutetut erikoisteräslaadut mahdollistavat asiakkaille entistä kevyemmät, kulutusta kestävämmät ja vähemmän ympäristöä kuormittavat tuotteet**

Sekä Rautaruukin tuotevalikoima että toimintatapa uudistuvat ja kehittyvät koko ajan vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteita ja liiketoiminnan tarpeita. Muutos perustuu vankkaan tutkimukseen ja tuotekehitykseen, mikä luo edellytykset niin jatkuvaan parantamiseen lyhyellä aikajänteellä kuin pitkällä tähtäimellä toteutettaviin läpimurtoihin ja uusiin aluevaltauksiin.

Tutkimuksen ja kehityksen tuloksena syntyvät huomisen huippumodernit ohjaamot, tuulivoimaloiden rakenteet, funktionaaliset pinnoitteet, lujat ja kulutusta kestävät teräkset, suunnittelua nopeuttavat ohjelmat sekä monet muut tuotteet ja palvelukonseptit.

Kehitystyö lähtee aina liikkeelle loppukäyttäjän tarpeista, esimerkiksi tavoitteesta vähentää ajoneuvon polttoainekulutusta tai rakennuksen energiantarvetta.

Vuonna 2008 T&K-toiminnan painopisteet olivat yhtiön liiketoimintastrategian mukaisesti rakentamisen tehokkuudessa ja uusissa ratkaisuissa rakentamisen tarpeisiin sekä lujissa ja kulutusta kestävissä teräksissä kuljetus-, nosto- ja siirtolaitteiden rakenteisiin. Tuotekehitysyhteistyön tiivistämiseksi kohdistettiin lisää resursseja asiakasrajapintaan. Resursseja suunnattiin myös tuotantoprosessien jatkuvaan parantamiseen, tuotehuoltoon sekä uusien tuotteiden valmistusedellytysten kehittämiseen.

Teknologiakeskukset osaamisen keskittyminä

Rautaruukin tuotekehitysasiantuntijat on keskitetty kuuteen tutkimusyksikköön riittävän suurten osaamiskeskittymien muodostamiseksi ja mittavien tuotekehityshankkeiden toteuttamiseksi. Raahen, Hämeenlinnan, Kurikan, Vantaan, Obninskin (Venäjä) ja Zyrardówin (Puola) yksiköissä työskentelee yhteensä noin 220 työntekijää.

Konsernitasolla toimiva teknologian strategisen tutkimuksen yksikkö testaa ulkopuolisia futuristisia ideoita ja etsii läpimurtosovelluksia. Tutkimus tehdään usein yhdessä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa.

Tuotekehityksen tehostamiseksi pitkällä aikavälillä yhtiö osallistui vuoden 2008 aikana aktiivisesti rakenteilla olevien kansallisten strategisen huippuosaamisen keskittymien (SHOK) valmisteluun.

Ratkaisuja nopeampaan ja turvallisempaan rakentamiseen

Rakentamisen ratkaisujen kehityksessä keskityttiin erityisesti suunnittelun ja rakentamisen tehokkuutta parantaviin hankkeisiin. Tavoitteena on saada kilpailuetua lyhentämällä rakennusaikaa käyttämällä esivalmisteltuja, yhteensopivia komponentteja ja järjestelmiä sekä perustus-, runko- että julkisivurakenteissa. Tämä parantaa myös rakentamisen energiatehokkuutta ja työturvallisuutta.

Itäisen Keski-Euroopan markkinoille yhtiö toi ratkaisukokonaisuuden, joka nopeuttaa ja tehostaa teollisuuden, logistiikan ja kaupan tarvitsemien yksikerroksisten rakennusten suunnittelua ja rakentamista. Tehokkaan mitoitustyökalun avulla rakennus kyetään tarjoamaan asiakkaalle nopeasti ja toimittamaan sen perustukset, runko- ja kuorirakenteet nopeimmillaan vain kahdessa kuukaudessa.

Vuoden lopulla Rautaruukki esitteli Suomessa paloturvallisuutta parantavan, toiminnallista palomitoitusta hyödyntävän kokonaisratkaisun. Sen merkittävimpiä etuja ovat rakennusten paloturvallisuuden varmistaminen kaikissa palotilanteissa sekä kuhunkin tilanteeseen taloudellisesti tehokkaimman palosuojausmenetelmän valinta.

Tutkimalla lujien teräslaatujen käyttöönottoa teräsputkipaalujen koko mitta-alueella saavutettiin suuremman kantavuuden omaavia paaluja. Tämä parantaa teräspaalujen kilpailukykyä markkinoilla. Kattavalla testausohjelmalla varmistettiin porapaalujen jatkoksille moitteeton käyttöiän aikainen toiminta. Teräsputkipaaluja käytetään pohjarakentamisessa.

Terässiltojen kantavien rakenteiden pinnoitetutkimuksen perusteella maalauskerroksien määrää voidaan vähentää, mikä pienentää pintakäsittelyn ympäristörasituksia merkittävästi. Rakentamisen ratkaisuja tuettiin myös kehitystyöllä, joka keskittyi myötölujuusluokan 420–900 MPa teräksiin ja niiden sovelluksiin, erityisesti sinkittyjen tuotteiden sekä rakenneputkien kehittämisessä. Entistä kestävämpien ja kustannustehokkaampien metallipinnoitteiden testaus etenee, ja laboratoriossa saavutetut tulokset ovat olleet erittäin hyviä.

Erikoispinnoitteet: värejä ja funktionaalisuutta

Julkisivujen monimuotoisuuden lisäämiseksi ja ulkomuodon parantamiseksi kehitettiin erikoisvärejä ja mattapintaisia strukturoituja pintoja, jotka lisäävät arkkitehtien ja asiakkaiden valintamahdollisuuksia. Vuoden aikana markkinoille tuotiin uusi mattapintainen julkisivumateriaali vastaamaan tämän päivän arkkitehtonisia vaatimuksia.

Likaa hylkivien ja helposti pestävien antigraffitipinnoitteiden kehitystyö eteni tuotantomittakaavan testeihin ja ensimmäisiin koekohteisiin. Funktionaalisten pinnoitteiden kehitystyötä jatkettiin uusilla tulevaisuuden pinnoitteilla ja sovelluksilla. Lisäksi korkeaa hygieniata-

Tehokkaampia tuulivoimaloita

Tuulivoima ei toimintansa aikana aiheuta hiilidioksidipäästöjä. Rautaruukki on mukana puhtaan energiatuotannon rakentamisessa muun muassa osallistumalla kustannustehokkaampien torniratkaisujen kehittämiseen.
Lue lisää tuulivoimasta sivulta 57.

soa vaativiin kohteisiin soveltuvien antimikrobisten pinnoitteiden kehitystyö saatiin päätökseen.

Keveämpiä ja kestävämpiä runkoja ja puomirakenteita

Konepajateollisuudessa yhtiön tavoitteena on päästä pitkäjänteisiin kumppanuuksiin komponentti- ja järjestelmätoimittajana. Tähän liittyviin haasteisiin vastataan syvällisellä materiaaliosaamisella yhdistettynä tuotekehitykseen, muotoiluun sekä hyvään logistiikan hallintaan.

Käyttämällä Rautaruukin ainutlaatuisella suorasammutusmenetelmällä valmistettuja lujia suorakarkaistuja teräksiä ja uusia konstruktioita saadaan rakenteet kevyemmiksi ja suorituskykyisemmiksi. Tämä edellyttää entistä monipuolisempaa ja syvällisempää osaamista sekä rakenteiden suunnittelussa että valmistuksessa.

Uusien sovellusten kehitystyö yhdessä asiakkaiden kanssa jatkui vuoden 2008 aikana tiiviinä ja asiakasneuvontaa lisättiin.

Digitaalisuutta ohjaamoiden suunnitteluun

Ohjaamoiden tuotekehitysprojektit vaihtelevat asiakaskohtaisesti. Toisinaan tilaaja haluaa täysin uuden sukupolven ohjaamon, toiselle riittää entisen ratkaisun nykyaikaistaminen.

Rautaruukin ohjaamosuunnittelussa on otettu uutena työvälineenä käyttöön virtuaalitekniikkaa. Hyödyntämällä ohjaamon 3D CAD -kuvamallia virtuaaliympäristössä voidaan nopeasti arvioida erilaisia kuljettajan työympäristövaihtoehtoja.

Virtuaalitekniikka tuotekehityksen työkaluna antaa lisäarvoa erityisesti näkyvyyteen, turvallisuuteen ja ergonomiaan liittyvissä asioissa. Koska virtuaalitekniikka lyhentää osaltaan tuotesuunnitteluvaiheen läpimenoaikaa, asiakas voi tuoda uuden tuotteen markkinoille nopeammin.

Erikoisterästuotteita konepajateollisuudelle

Lujat ja kulutusta kestävät teräkset kuormittavat ympäristöä vähemmän ja soveltuvat erityisesti kuljetus-, nosto- ja siirtolaitteiden rakenteisiin.

Vuoden aikana lujien terästen suorakarkaisuprosessia kehitettiin edelleen ja markkinoille tuotiin uusia teräslajeja. Valmistusohjelmaan otettiin erittäin luja rakenneteräs nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden tarpeisiin Optim 1100 QC sekä säänkestävä Optim 960 QCW. Kolmas suorakarkaistu nauhatuoteuutuus on panssariteräs Ramor 500.

Kulutusta kestävien terästen valmistuksessa otettiin käyttöön levylinjan uusi suorakarkaisulaitteisto. Valmistusohjelmassa ovat nyt kulutusteräkset Raex 400, Raex 450 ja Raex 500, joita käytetään esimerkiksi kaivos- ja maansiirtokoneissa, sekä luja rakenneteräs S690QL, jota käytetään myös nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden tarpeisiin.

Autojen keventämiseksi ja polttoainekulutuksen pienentämiseksi autojen rakenteissa käytetään entistä lujempia teräksiä, joilta edellytetään myös hyvää muovattavuutta. Merkittävimpänä edistysaskeleena tällä sektorilla oli lujuusluokan TRIP 800 (Transformation Induced Plasticity) -teräksellä tehdyt ensimmäiset onnistuneet valmistuskokeet.

Energiatehokkaasta rakentamisesta ja erikoisterästuotteiden energiatehokkuudesta sivuilla 56–57

Vastuullisuus osana liiketoimintaa

- **Perustana hyvä kannattavuus**
- **Sidosryhmien odotuksia kartoitetaan aktiivisesti**

Rautaruukki on sitoutunut vastuulliseen yritystoimintaan ja kestävän kehityksen periaatteisiin. Vastuullisen toiminnan tavoitteena on turvata pitkäaikaiset toimintaedellytyksemme taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristön näkökulmasta.

Pyrimme jatkuvasti parantamaan toimintaamme eri osa-alueilla, ja vastuullisuus näkyy laajasti tekemissämme päätöksissä.

Taloudellinen vastuu toteutuu päätöksinä, joiden kautta saavutamme asetetut taloudelliset tavoitteet, toimimme vastuullisesti osana toimitusketjua sekä tuotamme taloudellista lisäarvoa sidosryhmillemme. Sosiaalista vastuuta toteuttavat aktiivinen henkilöstön kehittäminen, työhyvinvointia tukevat päätökset sekä henkilöstön palkkaaminen hakijoiden osaamisen perusteella. Ympäristön kannalta vastuullisia valintoja teemme ottamalla huomioon ympäristönäkökulmat kaikissa yhtiön kehityshankkeissa, minimoimalla päästöjä ja vähentämällä energiankulutusta sekä omassa tuotannossa että lopputuotteiden elinkaaren aikana.

Liiketoiminnan kannattavuus vastuullisuuden perustana

Yritysvastuun perustana on hyvä kannattavuus. Taloudellisesti kannattava yhtiö pystyy huolehtimaan sekä ympäristöstä että sosiaalisesta vastuusta. Toisaalta esimerkiksi osaavan henkilöstön saatavuus ja sitoutuminen sekä muut hyvin hoidetut sosiaaliseen ja ympäristövastuuseen kuuluvat asiat muodostavat perustan taloudelliselle kannattavuudelle.

Vuonna 2008 Rautaruukki valittiin ensimmäistä kertaa Dow Jones Sustainability World (DJSI World) -indeksiin sekä toisena vuonna peräkkäin Dow Jones STOXX Sustainability (DJSI STOXX) -indeksiin. Indekseissä ovat mukana alansa parhaat kestävään kehitykseen sitoutuneet yritykset. DJSI World -indeksissä Rautaruukki valittiin maailman kuuden parhaan teräsyhtiön joukkoon. Lisäksi arvioinnin suorittanut riippumaton osapuoli SAM Group Holding AG antoi Rautaruukille Bronze Class -tunnustuksen.

Sidosryhmien luottamus ratkaisee

Sidosryhmät ovat tärkeä osa vastuullista yritystoimintaa. Sidosryhmiämme ovat muun muassa asiakkaat, henkilöstö, sijoittajat ja omistajat, yhteistyökumppanit ja alihankkijat, viranomaiset, paikalliset asukkaat, järjestöt, oppilaitokset sekä media.

Kartoitamme aktiivisesti sidosryhmiemme odotuksia ja vastaamme niihin parhain mahdollisin tavoin. Tavoitteena ovat interaktiiviset, rehelliset ja kunnioittavat sidosryhmäsuhteet, jotka saavutetaan avoimen viestinnän, palautteen aktiivisen käsittelyn sekä yhteisten tapaamisten ja tilaisuuksien kautta.

Selvitämme esimerkiksi asiakkaiden odotuksia toiminnallemme muun muassa asiakastyytyväisyyskyselyjen avulla. Kyselyjen tulosten perusteella asiakkaat toivovat meiltä hyvää hinta- ja laatusuhdetta, erinomaista toimitusten ja projektien hallintaa sekä hyvää asiakaspalvelua. Vastaamme odotuksiin mahdollisimman asiakaslähtöisesti muun muassa panostamalla henkilökohtaiseen myyntityöhön, tarjoamalla teknistä tukea ja koulutusta, järjestämällä asiakastilaisuuksia sekä kertomalla aktiivisesti toiminnastamme.

Vuoden 2008 lopulla Rautaruukissa aloitettiin yhteisen sidosryhmästrategian laadinta. Työ alkoi tärkeimpien sidosryhmien määrittämisellä sekä entistä yhtenäisempien sidosryhmäsuunnitelmien laatimisella. Suunnitelmat valmistuvat vuonna 2009, jolloin määritetään myös selkeät vastuutahot sidosryhmäsuhteiden hoitamiseen.

Vuoden 2008 aikana panostettiin myös yhteistyöhön viranomaisten kanssa, erityisesti Venäjällä ja muualla Itä-Euroopassa.

Säännöllinen raportointi osa yritysvastuuta

Vastuullisen yritystoiminnan eri osa-alueiden ohjaaminen perustuu ympäristö- ja laatupolitiikkoihin, sosiaalisen vastuun periaatteisiin sekä sertifioituihin johtamisjärjestelmiin. Tuotantopaikoilla toimitaan sertifioitujen ISO 14001:2004 -ympäristöjärjestelmien sekä ISO 9001:2000 -laatujärjestelmien mukaisesti. Vuonna 2008 näiden järjestelmien piiriin kuului 98 (95) prosenttia tuotannosta ja 80 (75) prosenttia henkilöstöstä. Koko yhtiön kattavien turvallisuusjohtamisen periaatteiden avulla pyritään tapaturmattomaan työympäristöön.

Raportoimme säännöllisesti vastuulliseen yritystoimintaan liittyvistä asioista. Yritysvastuuraportti on osa vuosikertomusta, ja raportoinnin pohjana käytetään Global Reporting Initiativen (GRI) G3-raportointisuosituksia.

+ Vuosikertomuksen yritysvastuutietoja täydentää internet-sivujemme Yritysvastuu-osio, jossa on myös vertailu GRI G3 -raportointisuosituksiin

+ Yhtiön toimintaa ohjaavat hyvän liiketavan periaatteet (Code of Conduct) sekä konsernihallinnon periaatteet (Corporate Governance), lisätietoja sivuilla 60–65

Rautaruukin yritysvastuu

Osa-alueet		Toteutuminen vuonna 2008
Taloudellinen vastuu	• Taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen ja lisäarvon tuottaminen sidosryhmille • Vastuullinen toiminta osana toimitusketjua	• Kannattavuustavoite saavutettiin vaikeasta loppuvuodesta huolimatta. • Taloudellista lisäarvoa tuotettiin 1 903 miljoonaa euroa. Kokonaisostot tavarantoimittajilta olivat 1 948 miljoonaa euroa ja osingot osakkeenomistajille 187 miljoonaa euroa (hallituksen esitys). • Toimitusketjun hallintaa kehitettiin edelleen muun muassa ottamalla käyttöön uusia työvälineitä.
Sosiaalinen vastuu	• Turvallisen ja kehittyvän työympäristön takaaminen • Henkilöstön kohteleminen tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti	• Henkilöstölle tarjottiin erilaisia mahdollisuuksia ammattitaidon ylläpitämiseen ja osaamisen monipuolistamiseen. • Tarjotun koulutuksen painopisteet olivat myynti-, johtamis- ja turvallisuusvalmennuksissa. • Henkilöstötutkimuksen pohjalta ryhdyttiin tiimeissä toteuttamaan yli kahtatuhatta kehittämistoimenpidettä. • Turvalliskoulutuksia järjestettiin entistä laajemmalle kohderyhmälle, ja tapaturmataajuus (tapaturmien määrä/milj. työtuntia) laski yhteentoista (18).
Ympäristövastuu	• Tuotteen elinkaaren aikaisten ympäristövaikutusten mahdollisimman tehokas vähentäminen • Energiatehokkuuden edistäminen	• Ympäristöpolitiikka uudistettiin korostamaan yhtiön sitoutumista energiatehokkuuden parantamiseen. • Energiatehokkaiden tuotteiden myyntiin kehitettiin laskentatyökalu, jonka avulla voidaan laskea kuljetuskalustoissa käytettävien erikoisterästuotteiden etuja. • Laatu- ja ympäristöjärjestelmät kattoivat jo lähes kaikki tuotannolliset toimipaikat. • Terästä ja mineraalituotteita kierrättämällä alennettiin globaaleja hiilidioksidipäästöjä 687 000 tonnia. • Ympäristöinvestointeihin käytettiin yhteensä 12 miljoonaa euroa.

Tunnustusta kansainvälisissä arvioinneissa

Rautaruukki on mukana DJSI World and DJSI STOXX -indekseissä, jotka edustavat kestävään kehitykseen sitoutuneiden yritysten parhaimmistoa.

Dow Jones Sustainability Indexes
Member 2008/09

Carbon Disclosure Project (CDP) arvioi ensimmäistä kertaa raportointiin osallistuneen Rautaruukin johtavien pohjoismaisten hiili-intensiivisten yritysten kärkijoukkoon.

CARBON DISCLOSURE PROJECT

Tulevaisuus kestävällä pohjalla

- **Kannattavasta ja tehokkaasta toiminnasta taloudellista lisäarvoa sidosryhmille**
- **Asiakkaat tyytyväisiä tuotteiden laatuun, asiantuntemukseen ja yhteistyöhön**

Kannattava ja vakavarainen Rautaruukki on taloudellisesti luotettava ja vastuullinen yhteistyökumppani. Oman toimintamme kautta meidän on mahdollista tuottaa taloudellista hyvinvointia sisäisille ja ulkoisille sidosryhmillemme. Pohjan tälle luo kannattavuuden lisäksi yhtiön koko sekä toiminnan tehokkuus. Lisäarvon tuottaminen sidosryhmille edellyttää myös toimintatapojemme jatkuvaa kehittämistä sekä liiketoimintaan liittyvien riskien hallintaa.

Vuonna 2008 Rautaruukin liikevaihto oli 3,9 miljardia euroa (3,9) ja yhtiön tuottama lisäarvo (liikevaihto – ostot) 1 903 miljoonaa euroa (2 026). Tämä oli 6 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2007.

Taloudelliset tavoitteemme pyrimme saavuttamaan eettisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisen liiketoiminnan kautta. Yhteistyökumppaneiltamme toivomme kykyä kehittyä ja kasvaa yhdessä yhtiömme mukana. Asiakkaiden ja alihankkijoiden kanssa tehdään mahdollisimman paljon pitkäaikaista yhteistyötä.

Vakavaraisuus on hyvä toiminnan perusta

Rautaruukki on asettanut seuraavat taloudelliset tavoitteet:

- Liikevaihdon vuosittainen kasvu: >10 prosenttia
- Liikevoittomarginaali: >15 prosenttia
- Sijoitetun pääoman tuotto: >20 prosenttia
- Nettovelkaantumisaste: ~60 prosenttia

Kannattavuustavoite on saavutetettu viimeisen viiden vuoden ajan, mutta kasvutavoitteesta jäätiin vuonna 2008.

Sijoitetun pääoman tuotto Rautaruukissa vuonna 2008 oli 26 prosenttia (30). Koska yhtiön velkaantumisaste ja velkapääoman kustannukset ovat olleet viime vuosina alhaiset, on sijoitetun pääoman tuotto kertynyt pääosin osakkeenomistajien hyväksi.

Myös yhtiön tase on vahva. Hyvä operatiivinen kassavirta on mahdollistanut velan takaisinmaksun. Nettovelkaantumisaste (gearing) vuoden 2008 lopussa oli 8 prosenttia (1). Tämä on selkeästi alle sen tason, jonka yhtiö on asettanut tavoitteekseen. Tällä hetkellä Rautaruukin pääomakustannus on siis korkeampi, kuin se parhaimmillaan voisi olla. Toisaalta epävarmoilla markkinoilla vakavaraisuus ja alhainen velkaantumisaste ovat merkittäviä etuja.

Asiakkaat arvostavat asiantuntemustamme

Rautaruukin toimintaa ohjaa asiakaslähtöisyys. Yhtiöllä on yli 20 000 aktiivista asiakasta, ja kymmenen suurimman asiakkaan osuus vuonna 2008 oli noin 8 prosenttia liikevaihdosta.

Asiakkaiden tyytyväisyyttä selvitetään vuosittain muun muassa asiakastyytyväisyystutkimuksella. Vuoden 2008 keväällä toteutettuun kyselyyn vastasi asiakkaita 27 maasta. Tulokset osoittavat, että asiakkaat ovat erityisen tyytyväisiä Rautaruukin tuotteiden laatuun, asiantuntemukseen sekä sujuvaan yhteistyöhön. Asiakastyytyväisyys palasi vuoden 2007 lievän notkahduksen jälkeen vuoden 2006 tasolle.

Asiakastyytyväisyystutkimuksen pohjalta laaditaan vuosittain kehittämissuunnitelmia, joita toteutetaan sekä paikallisella että koko konsernin tasolla. Vuoden 2008 tutkimuksen perusteella kehitettävää on toimitusten nopeudessa ja täsmällisyydessä sekä ongelmatilanteiden hoitamisessa.

Asiakassuhteiden ja asiakaspalvelun kehittämiseksi Rautaruukki aloitti vuonna 2008 uuden asiakkuuksien hallintajärjestelmän käyttöönoton. Myynnin, markkinoinnin, teknisen asiakaspalvelun sekä tuotekehityksen tarpeisiin suunniteltu järjestelmä auttaa käytännön asiakastyössä, asiakastietojen hallitsemisessa sekä uusien asiakkuuksien kartoittamisessa. Järjestelmän käyttöönottoa jatketaan vuonna 2009, ja tavoitteena on, että sitä hyödyntää aktiivisesti noin 1 500 käyttäjää.

Vastuullinen osa arvoketjua

Hankinnoissa arvostamme kustannustekijät huomioiden toimitusten joustavuutta, luotettavuutta ja toimitustäsmällisyyttä. Näiden kriteereiden täyttyessä ostot tehdään mahdollisuuksien mukaan läheltä, mikä luo alihankkijoidemme kautta paikallista ja alueellista hyvinvointia. Hankintasopimusten yleisissä ostoehdoissa otetaan huomioon yhtiön Code of Conduct -menettelytapaohjeet.

Vuonna 2008 kokonaisostot olivat 1 948 miljoonaa euroa (1 850). Suurin syy kustannustason nousuun oli terästuotannon raaka-aineiden hinnan nousu.

Toiminnallisessa tehokkuudessa suuri rooli on toimitusketjun hallinnalla. Tiedonkulkua ja reagointiaikaa toimitusketjuissa nopeutetaan avoimella viestinnällä tavarantoimittajien kanssa, kehittämällä prosesseja sekä ottamalla käyttöön uusia työvälineitä. Ammattimainen varastonhallinta, kuljetustarpeen vähentäminen sekä täsmälliset toimitukset optimoivat kulurakennetta ja toiminnan tehokkuutta.

Lähes koko henkilöstö kuuluu voittopalkkiojärjestelmän piiriin

Rautaruukin yksiköt eri maissa toimivat suurelta osin paikallisen henkilökunnan voimin. Henkilöstölle maksettiin vuonna 2008 palkkoina ja palkkioina 464 miljoonaa euroa (448). Eläkkeet ja eläkevakuutusmaksut olivat 49 miljoonaa euroa (42) ja muut henkilösivukulut 72 miljoonaa euroa (58).

Lähes koko henkilöstömme kuuluu voittopalkkiojärjestelmän piiriin. Sen mukainen laskennallinen voittopalkkio vuoden 2008 tuloksen perus-

teella oli 3 miljoonaa euroa (12). Suomessa voittopalkkio ohjataan henkilöstörahastoon. Muissa maissa se maksetaan henkilöstölle kertasuorituksena. Lisäksi yhtiössä on johdolle ja avainhenkilöille suunnattu osakepalkkiojärjestelmä, jonka tilikaudella 2008 kirjatut kustannukset olivat yhteensä miljoona euroa (9).

Merkittäviä lahjoituksia oppilaitoksille

Osana taloudellista vastuutaan Rautaruukki rahoittaa tutkimustyötä sekä tukee oppilaitoksia. Vuonna 2008 vahvistimme oppilaitosyhteistyötämme konsernitasolla lahjoittamalla yhteensä 300 000 euroa yliopistoissa tehtävälle tutkimustyölle.

Tuloja yhteiskunnalle

Veroja Rautaruukki maksoi vuonna 2008 yhteensä 150 miljoonaa euroa (204), josta tuloveroja oli noin 142 miljoonaa euroa. Tuloveroista noin 98 prosenttia maksettiin Suomeen (86). Tuloverojen lisäksi maksettiin muita julkisia maksuja, kuten kiinteistö- ja tieveroja sekä ympäristömaksuja.

Vuoden aikana yhtiö ei saanut merkittäviä rahallisia avustuksia yhteiskunnalta.

Yhtiön omistajat hyötyvät osingoista. Hallituksen esityksen mukaisesti osakkeenomistajille maksetaan vuodelta 2008 osinkoa yhteensä 187 miljoonaa euroa, eli 46 prosenttia yhtiön tilikauden tuloksesta. Suomen valtion sijoitusyhtiön, Solidium Oy:n omistusosuus Rautaruukista on 39,7 prosenttia, ja sille maksetaan hallituksen esityksen mukaisesti osinkona 75,1 miljoonaa euroa.

Tuotekehitystä 27 miljoonalla eurolla

Rautaruukki panostaa rahallisesti toimintansa edelleen kehittämiseen. Tällaisia panostuksia ovat muun muassa investoinnit uuteen teknologiaan ja tuotantolaitoksiin sekä panostukset tuotekehitykseen. Vuonna 2008 yhtiön tutkimus- ja tuotekehityskustannukset olivat 27 miljoonaa euroa (28), eli noin prosentti liikevaihdosta (1). Tästä noin kaksi kolmasosaa käytettiin ratkaisuiden kehittämiseen ja yksi kolmasosa prosessien ja tuotantomenetelmien kehittämiseen. Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin olivat yhteensä 229 miljoonaa euroa (172).

- Yhtiön strategiasta ja sen toteuttamisesta sivuilla 8–21
- Riskien hallinnasta sivuilla 70–74 ja osinkopolitiikasta ja osakkeenomistajista sivuilla 135–139
- Tuotekehityksestä sivuilla 36–37

Henkilöstökulut

M€	2008	2007
Suomi	404	375
Ruotsi	40	39
Norja	36	35
Venäjä	30	26
Puola	22	19
Unkari	13	8
Saksa	8	17
Viro	5	5
Ukraina	5	3
Muut maat	22	20
Yhteensä	585	548

Taloudellisen lisäarvon jakautuminen*

** Laskettu soveltuvin osin Global Reporting Initiativen (GRI) G3-raportointisuositusten mukaisesti. ** Hallituksen esitys.*

DEVELOPING

Asiantuntemusta erikoisterästuotteista osavalmistukseen

Asiakkaan tarve on Rautaruukin toiminnan perusta. Tiiviissä ja pitkäjänteisessä kumppanuudessa lopputuotteet tai niiden osat – vaikkapa jätteenkäsittelykontit tai kauhat – valmistetaan yhteistyössä asiakkaan kanssa. Rautaruukki on edelläkävijä erikoisterästuotteiden valmistuksessa.

1 Konteista ja kauhoista tulee kevyempiä, kulutusta kestävämpiä ja vähemmän ympäristöä rasittavia, kun niiden materiaaliksi valitaan erikoisteräs. Rautaruukki on kehittänyt muun muassa ainutlaatuisen suorasammutusmenetelmän, jonka avulla teräksestä voidaan tehdä erittäin lujaa ja kovaa.

2 Tarjoamme erikoisterästen esi- ja jatkokäsittelyyn ainutlaatuista osaamista. Tuotteita ja niiden osia muotoleikataan, hitsataan, taivutetaan, koneistetaan ja jopa pinnoitetaan. Näin asiakkaan on mahdollista optimoida omaa tuotantoaan tai keskittyä markkinoiden haltuunottoon.

3 Kattava palveluyksiköiden verkosto takaa täsmälliset ja oikea-aikaiset toimitukset. Osat voidaan esikäsitellä ja varastoida alueellisissa teräspalvelukeskuksissa. Lähellä asiakkaan kokoonpanoa sekä markkinoita sijaitsevia keskuksia on jo useassa maassa, ja verkosto laajenee jatkuvasti erityisesti Venäjällä.

4 Lopputuloksena asiakas saa erikoisteräksestä valmistetut kontit tai kauhat, joiden käyttöikä on entistä pidempi ja hyötykuorma suurempi. Laadukkaisiin ja kestäviin tuotteisiin ovat tyytyväisiä myös tuotteiden loppukäyttäjät.

More with metals.

Ruukkilaisia yhdistää asiantuntemus ja usko yhteisiin tavoitteisiin

- **Hyvää työnantajamielikuvaa rakennetaan pitkäaikaisella näkyvyydellä**
- **Vastuu turvallisesta työympäristöstä kuuluu kaikille**
- **Uusia Ruukki-maita ovat Valko-Venäjä ja Kazakstan**

Vuonna 2008 henkilöstöstrategisia painopisteitä olivat yhtiön tunnetuksi tekeminen, tehokas resursointi, yhtenäisen johtamiskulttuurin vahvistaminen sekä osaamisen ja työturvallisuuden kehittäminen.

Vuoden lopussa yhtiön palveluksessa oli 14 286 työntekijää 26 maassa, mikä on 301 työntekijää vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uusina Ruukki-maina joukkoon liittyivät Valko-Venäjä ja Kazakstan, joihin perustettiin myyntitoimistot.

Uusia työntekijöitä rekrytoitiin 1 936, ja rekrytointien painopiste oli edelleen itäisessä Keski-Euroopassa ja Venäjällä. Yritysostojen myötä yhtiöön tuli 117 henkilöä, ja 235 henkilöä siirtyi yritysmyyntien mukana yhtiöstä pois.

Alkuvuoden aktiivinen rekrytointi väheni vuoden viimeisinä kuukausina maailmantalouden tilan muututtua nopeasti. Joulukuussa yhtiö aloitti sopeuttamiseen ja tehostamiseen liittyen yhteistoimintaneuvottelut mahdollisista henkilöstön lomautuksista, irtisanomisista ja osa-aikaistamisista eri markkina-alueilla. Henkilöstövähennyksissä huomioitiin mahdollisuuksien mukaan eläkejärjestelyt sekä uudelleensijoittamis- ja koulutusmahdollisuudet.

Tiivistä yhteistyötä opiskelijoiden kanssa

Vuonna 2008 panostimme työnantajamaineen vahvistamiseen erityisesti Venäjällä, Puolassa, Romaniassa ja Ruotsissa. Rakennamme hyvää työnantajamielikuvaa pitkäjänteisellä näkyvyydellä sekä erityisesti opiskelijoiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Vuonna 2008 uusittiin yhtiön rekrytointi-ilme sekä internetsivujen työnhakuosio.

Opiskelijoiden parissa olemme läsnä erityisesti tutkimus- ja koulutusyhteistyön kautta. Opiskelijoita tavataan messuilla, luennoilla ja yritysvierailuilla. Vuonna 2008 Rautaruukki osallistui 25 eri alojen opiskelijoille suunnattuun rekrytointitapahtumaan viidessä eri maassa, tarjosi opiskelijoille noin 70 opinnäytetyöpaikkaa ja palkkasi yhteensä yli tuhat kesätyöntekijää.

Uusia osaajia rekrytoivilla koulutuksilla

Ammattitaitoista, liiketoiminnan tarpeisiin vastaavaa työvoimaa palkataan järjestämällä rekrytoivia koulutuksia.

Kansainväliset Young Professionals -ohjelmat on suunnattu nuorille korkeakouluopiskelijoille. Kesäkuussa 2008 alkaneeseen kolmanteen ohjelmaan osallistuu 14 korkeakouluista valmistunutta henkilöä kuudesta eri maasta. Työnteon ohessa tapahtuvan perehdyttämisen sekä yhtiön eri toimipaikoille tehtävien vierailujen lisäksi ohjelman osallistujat saavat vahvistusta alkavalle työuralleen verkostoitumalla.

Hitsaajakoulutusta järjestettiin vuoden 2008 aikana sekä Puolassa että Venäjällä. Koulutusten avulla turvataan hitsausalan ammattilaisten saatavuus.

Ammatillista täydennyskoulutusta tarjoavan Ruukki Teollisuusoppilaitoksen tutkintoon johtavissa ohjelmissa opiskeli Suomessa 237 opiskelijaa. Heistä 113 sai vuoden 2008 aikana opintonsa päätökseen. Teollisuusoppilaitoksen opinnot yhdistävät työssä oppimista ja teoriaopintoja ja valmentavat sekä työntekijöitä että työnjohtajia. Vuonna 2008 aloitettiin myös uusien, osatutkintoon johtavien ja lyhyempikestoisten koulutusten järjestämisen.

Kehityskeskusteluissa katsotaan tulevaan

Henkilöstön tulevaisuudesta pidetään huolta tarjoamalla mahdollisuuksia ammattitaidon ylläpitämiseen ja osaamisen monipuolistamiseen. Osaamisen kehittäminen perustuu työrooliin. Kehityskeskusteluissa tehdään osaamisarviointi ja henkilökohtainen kehittämissuunnitelma, ja niissä kannustetaan muistamaan kehittämisvaihtoehtoina myös uusien haasteiden antaminen nykyisessä roolissa sekä mahdollisuus tehtäväkiertoon.

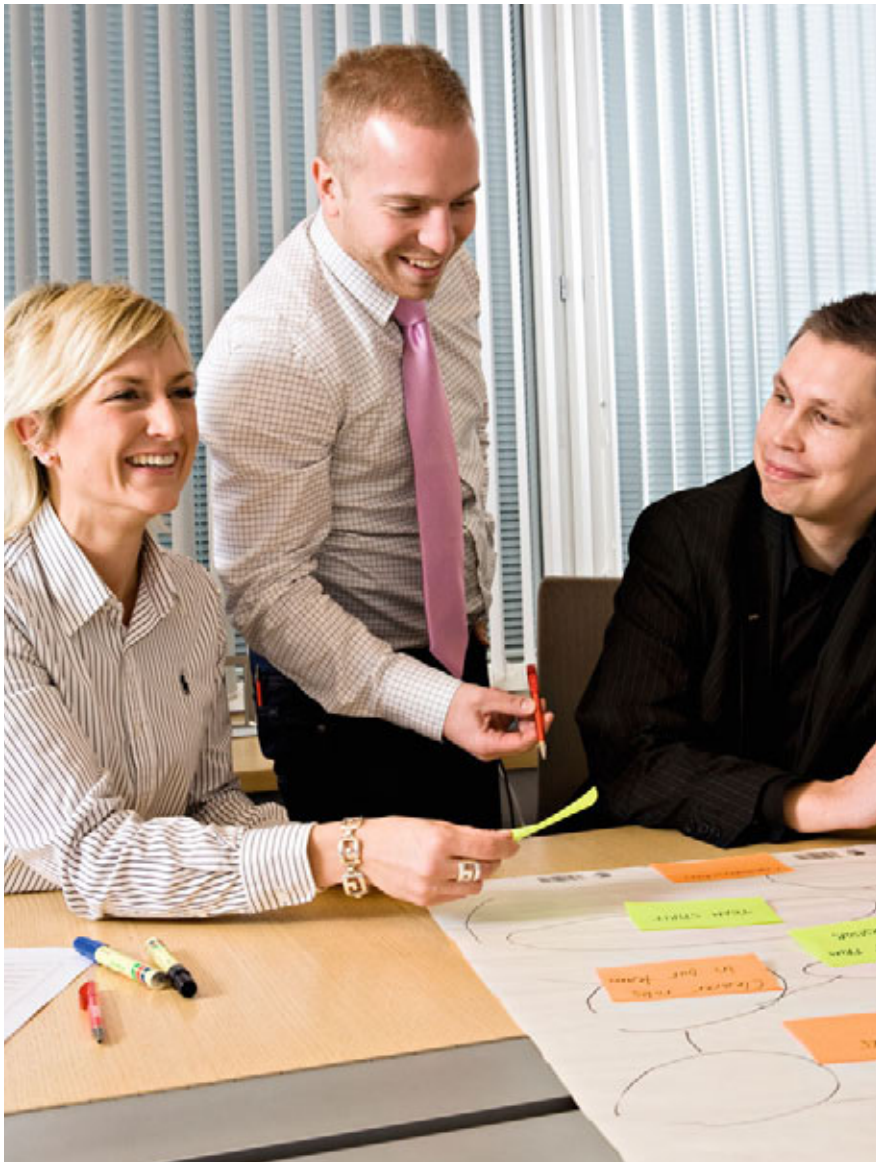
Valmennusten painopiste oli vuonna 2008 myynti-, johtamis- ja turvallisuusvalmennuksissa. Kansainväliset myyntikoulutukset jatkuivat vuoden aikana painottuen myynti- ja erikoisterästuotevalmennuksiin sekä projektiliiketoimintaan. Myyntivalmennuksiin osallistujia oli 538 henkilöä yhteensä 15 maassa. Projektiliiketoiminnan valmennuksessa jaettiin rakennusteollisuuden parhaita käytäntöjä ja opeteltiin niiden käytännön soveltamista. Näitä valmennuksia järjestettiin 10 maassa 257 osallistujalle.

Hyvän liiketavan ja etiikan valmennuksia järjestettiin vuoden 2008 pääasiassa paikallisesti. Valmennuksen ydinsisältöä ovat hyvän liiketavan periaatteet, joita jokaisen ruukkilaisen tulee noudattaa. Yhtiön kansainvälistymisen seurauksena myös kielten, erityisten englannin, koulutukset ovat lisääntyneet.

Esimiestaidot hioutuvat johtamisvalmennuksissa

Henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden varmistamisessa hyvällä johtajuudella on tärkeä merkitys. Yhteiset johtamisperiaatteet muuttuvat käytännöiksi johtamisvalmennuksissa. Vuoden 2008 aikana valmennusvalikoima uudistettiin, ja myös 360-johtamisarviointi otettiin entistä laajemmin käyttöön.

Johtamisvalmennuksiin osallistui vuoden aikana 652 esimiestä. Lisäksi järjestettiin esimiesten tietoiskuja, esimerkiksi kehityskeskusteluvalmennuksiin osallistui 57 prosenttia esimiehistä. Seuraajasuun-

Yhdessä tuloksiin

Avoin vuorovaikutus vahvistaa yhteishenkeä. Vuoden 2008 henkilöstötutkimuksen tulokset käytiin läpi jokaisessa tiimissä. Muutoksia saadaan aikaan kun koko tiimi sitoutuu kehittämistoimenpiteisiin.

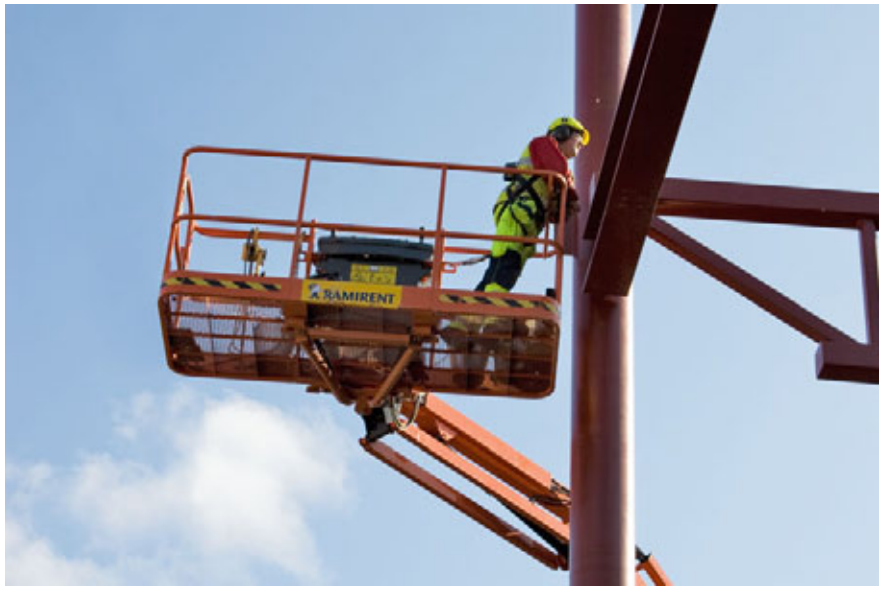
nittelua jatkettiin tulevaisuuden avainosaajien tunnistamiseksi ja turvaamiseksi.

Ruukkilaiset uskovat yhtiön tavoitteisiin

Johdon ja henkilöstön välinen vuoropuhelu on säännöllistä ja aktiivista. Henkilöstön tyytyväisyyttä selvitetään joka toinen vuosi henkilöstötutkimuksella. Keväällä 2008 koko konserninlaajuiseen, 17 kielellä toteutettuun tutkimukseen vastasi 10 774 ruukkilaista, eli 72,3 prosenttia henkilöstöstä. Kyselyn perusteella ruukkilaiset ovat erityisen tyytyväisiä me-henkeen ja sisäiseen yhteistyöhön ja pitävät yhtiön tavoitteita saavuttamisen arvoisina.

Henkilöstötutkimuksen toteutuksessa kiinnitettiin erityistä huomiota tulosten käsittelyyn. Tulokset käytiin läpi systemaattisesti jokaisessa tiimissä ja samalla kartoitettiin tärkeimmiksi koetut kehittämiskohteet. Tutkimuksen pohjalta lähdettiin toteuttamaan yli kahta tuhatta toimenpidettä, joiden etenemistä seurataan.

Huhtikuussa 2008 johdon ja henkilöstön edustajat 12 maasta kokoontuivat vaihtamaan mielipiteitä Helsingissä järjestettyyn Ruukki Forumiin. Keskustelun aiheina olivat muun muassa henkilöstön työtyytyväisyys ja turvallisuusasiat. Vuosittain kokoontuva yhteistyöelin Ruukki Forum perustuu Euroopan unionin yritysneuvostodirektiiviin sekä Rautaruukin johdon ja henkilöstön väliseen

Turvallisuus syntyy jokapäiväisistä teoista

Rautaruukin turvallisuusjohtamisen tavoitteena on toimia ennakoivasti niin, että vaaratilanteita ei satu. Rakennustyömailla järjestelmälliseen työturvallisuuteen panostetaan yhdessä asiakkaan kanssa.

sopimukseen kansainvälisestä yhteistyöstä. Henkilöstöön ja yhtiöön liittyviä asioita käsitellään myös vuosittain järjestettävässä konsernikokouksessa ja sen työvaliokunnassa sekä divisioonien ja paikkakuntien yhteistyöryhmissä.

Työhyvinvointi oli teemana erityisesti Suomessa vuonna 2008. Sairauspoissaoloperiaatteet uudistettiin tarkoituksenmukaisemmiksi ja kuntokurssitoimintaa laajennettiin. Sairauspoissaolojen seurantaa tehostettiin koko konsernissa.

Henkilöstöä palkitaan hyvistä suorituksista

Rautaruukki palkitsee henkilöstönsä kaikissa toimintamaissaan oikeudenmukaisesti ja kilpailukykyisesti. Palkitsemiskäytännöt tukevat strategian toteutumista ja motivoivat henkilöstöä tavoitteiden saavuttamisessa. Kehityskeskustelujen yhteydessä tehtävä tavoiteasetanta, suoritusarviointi ja tulospalkkiojärjestelmä kehittyivät yhä suuremmalta osin palkitsemaan henkilökohtaisista tavoitteista suoriutumista.

Merkittävää parannusta työturvallisuudessa

Tavoitteenamme on taata turvallinen ja tapaturmaton työympäristö kaikille työntekijöille. Turvallisuus on myös kilpailuetu ja merkki laadukkaasta sekä tehokkaasta toiminnasta.

Yhtiön turvallisuuskehitys jatkui myönteisenä vuonna 2008. Tapaturmataajuus (tapaturmien lukumäärä / miljoona työtuntia) laski selvästi, ja oli 11 (18). Yli yhden päivän poissaoloon johtaneiden tapaturmien kokonaismäärä väheni kolmanneksella ja oli 279 (421).

Rautaruukin toimipaikoilla turvallisuus on oleellinen osa johtamista ja jokapäiväistä toimintaa. Perusperiaatteena turvallisuuden johtamisessa on, että kaikki tapaturmat voidaan estää. Ennakoivien toimenpiteiden toteutus kehittyi vuoden aikana selvästi. Vaarallisia tilanteita ehkäistiin muun muassa aktiivisella vaaratilanneraportoinnilla, säännöllisillä turvakierroksilla ja -varteilla sekä riskien arvioinneilla. Suomen toimipaikoilla tehtiin myös kartoitus, jonka pohjalta yhtenäistettiin suojavarusteiden käyttöä ja hankintaa.

Turvallisuusvalmennuksia järjestettiin vuoden aikana yhteensä 6 587 päivää, ja niihin osallistui 4 860 henkilöä. Turvallisuuskoulutusten kohderyhmää laajennettiin kattamaan myös myynti- ja tukitoimintojen henkilöstö.

Kaikki tapaturmat ja vaaratilanteet raportoidaan, tutkitaan ja niistä opitaan. Turvallisuustietoa hallitaan käyttämällä konsernin laajuista raportointijärjestelmää, joka on käytettävissä 16 kielellä. Vuoden aikana turvallisuustasoa seurattiin jatkuvasti koko organisaatiossa, ja siitä raportoitiin säännöllisesti ylimmälle johdolle.

Turvallisuusjohtamisen tukemiseksi koko yhtiössä aloitettiin myös 5S-menetelmän käyttöönotto. Menetelmällä parannetaan työpaikan järjestystä, siisteyttä sekä turvallisuutta. Sen käyttöönottoa jatketaan vuosina 2009 ja 2010.

+ Henkilöstömääristä maittain sivuilla 30–31

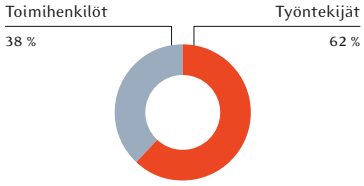
+ Henkilöstön palkkauksesta sivuilla 40–41

Henkilöstön avainluvut

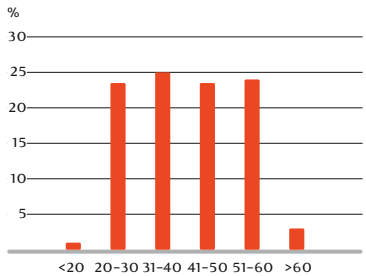
	2008	2007
Henkilöstö vuoden lopussa	14 286	14 587
Henkilöstö keskimäärin	14 953	14 326
– vakituisia, %	93	91
– määräaikaisia, %	7	9
Rekrytointeja	1 936	2 272
Työntekijöiden keski-ikä, vuotta	41	41
Työsuhteen keskipituus, vuotta	11,4	11,3
Henkilöstön vaihtuvuus, %	10,0	6,7
Työtyytyväisyysindeksi *)	59,9	60,5 v. 2006
Sitoutumisindeksi *)	70,4	–
Naisten osuus henkilöstöstä, %	18	17
– työntekijöistä, %	7	7
– toimihenkilöistä, %	37	35
– esimiehistä, %	14	14
– laajennetusta johtoryhmästä, %	20	21
Liikevaihto / työntekijä, tuhatta €	270	266
Tapaturmataajuus, kpl / milj. työtuntia	11	18
Tapaturmien kokonaismäärä, kpl	279	421
Kansainvälisiä koulutuspäiviä, kpl	25 130	14 610
– turvallisuuskoulutusta, %	26	49
– johtamiskoulutusta, %	15	15
– myyntikoulutusta, %	10	9
– toimintatapojen yhtenäistämis- ja tehokkuusohjelmaan liittyvää koulutusta, %	9	12
– kielikoulutusta, %	23	12
– tietotekniikkakoulutusta, %	16	3

**) henkilöstötutkimus*

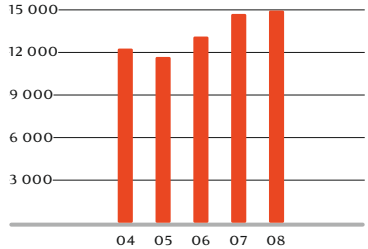
Henkilöstön rakenne

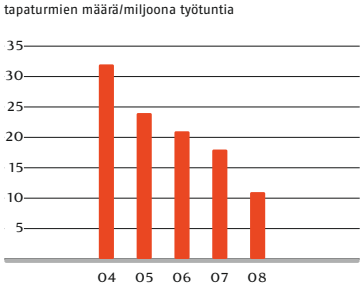
Henkilöstön ikäjakauma

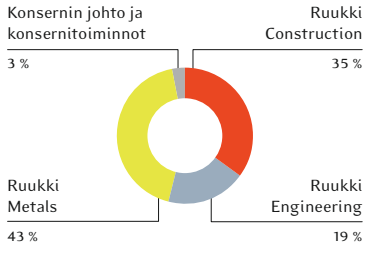
Henkilöstö keskimäärin

Tapaturmataajuus

Henkilöstö divisioonittain

INSPIRING

Monien mahdollisuuksien Ruukki

Monialainen, kansainvälinen yhtiömme tarjoaa mahdollisuuksia eri alojen osaajille. Vaihtelevat työtehtävät, hyvät kehittymisen mahdollisuudet ja kannustava ilmapiiri luovat mielenkiintoisia urapolkuja. Me ruukkilaiset haastamme vanhoja toimintamalleja ja kehitämme uusia. Uskallamme tarttua tilaisuuksiin ja otamme vastuun tekemisistämme.

1 Ruukkilaista ydinosaamista on asiakkaan tarpeiden ymmärtäminen ja niihin vastaaminen. Myyntipäällikkö Magnus Hyllin mielestä tärkein osa hänen työtään on auttaa asiakkaita parantamaan kilpailukykyään.

2 Ammatillinen osaaminen on menestystekijämme. Erilaisten koulutusväylien kautta voi löytää uuden uran Ruukilla. Maija Tervakangas opiskeli levy- ja hitsausalan osaajaksi Ruukki Teollisuusoppilaitoksessa.

3 Young Professionals -ohjelman kautta nuoret korkeakoulututkinnon suorittaneet uudet ruukkilaiset saavat laajan perehdytyksen yhtiön toimintaan ja luovat kattavan kontaktiverkoston. Vuonna 2008 alkaneeseen ohjelmaan osallistuvat Tomáš Nízký, Michal Vrba ja František Zmek ovat tyytyväisiä ohjelman monipuolisuuteen ja hyvään tiimihenkeen.

4 Panostamme johtamisosaamiseen edistääksemme periaatteidemme mukaista esimiestoimintaa. Noin 1 500 esimiehestämme 14 prosenttia on naisia. Yksi heistä on Cecilia Jinert Johansson, Ruukki Construction -divisioonan tuotantojohtaja.

More with metals.

Ilmastonmuutosta torjutaan energiatehokkuutta parantamalla

- **Uusi ympäristöpolitiikka korostaa energiatehokkuutta**
- **Merkittäviä investointeja tuotantoon ympäristösuorituskyvyn parantamiseksi**
- **Kierrätettävät ja lujat tuotteet luovat pohjan energiatehokkaille ratkaisuille**

Ympäristöasiat ovat yhtiöllemme tärkeitä sekä tuotannon ympäristövaikutusten että energiatehokkaiden tuotteiden kannalta. Tavoitteena on parantaa jatkuvasti ympäristösuorituskykyä ja energiatehokkuutta sekä ehkäistä ympäristön pilaantumista. Asiakkaillemme tarjoamme ympäristönäkökulmasta tehokkaita ratkaisuja.

Ympäristöasioita ja -riskejä hallitaan yhtiön eri toimissa sertifioiduilla ISO 14001 -ympäristöjärjestelmillä ja EHSQ (Environment, Health, Safety and Quality) -menettelytavoilla. Divisioonakohtaiset ISO 14 001: 2004 -järjestelmät kattavat jo lähes kaikki tuotannolliset toimipaikat. Positiivinen kehitys merkittävien ympäristöasioiden hallinnassa varmistetaan konsernitasoisilla ympäristöpäämäärillä ja mitattavilla tavoitteilla.

Vuosien 2007–2009 päämääriä ovat ympäristöjohtamisen ja tuote- ja asiakaslähtöisten ympäristönäkökohtien kehittäminen esimerkiksi koulutuksen ja yhtenäisten ohjeiden avulla. Lisäksi päämääränä on vähentää ja hallita ympäristövaikutuksia muun muassa energiatehokkuutta kehittämällä ja jätteiden määrää vähentämällä.

Tuotannolliset toimipaikat määrittelevät, konsernin päämäärien mukaisesti, omaan toimintaansa ja ympäristönäkökohtiinsa liittyvät päämäärät ja tavoitteet sekä ohjelmat niiden saavuttamiseksi. Päämäärien ja tavoitteiden seurantaa ja toteutusta johtaa EHSQ-ohjausryhmä.

Ennakoimalla askeleen edelle

Lainsäädännön muutokset tiukentavat ympäristömääräyksiä tulevaisuudessa. Etenkin hiilidioksidin päästövähennystavoitteet tulevat Kioto-kauden jälkeen olemaan selvästi nykyistä vaativampia.

Vuoden 2008 aikana Rautaruukissa seurattiin aktiivisesti kansainvälisiä ilmastoneuvotteluja ja Euroopan unionin energia- ja ilmastopaketin kehittymistä. Vaikka lopulliset päätökset ovat vielä joiltakin osin avoimia, yhtiössä arvioidaan, että EU:n päästökauppadirektiivin muutoksessa on pyritty turvaamaan eurooppalaisen terästeollisuuden kilpailukyky ottamalla huomioon sektorikohtainen hiilivuodon vaara ja tehokkuusperusteisuus.

Muita ennakoitavissa olevia, merkittäviä toimintaympäristön muutoksia voi aiheutua EU:n keskeisen ympäristösäädöksen niin sanotun IPPC-direktiivin (Integrated Pollution Prevention and Control, yhdennetty päästöjen ja vaikutusten hallinta) meneillään olevasta uusimisesta. Muutokset tulevat voimaan mahdollisesti vuoden 2014 jälkeen.

Vuonna 2008 EU:ssa hyväksyttyjen jätepuite- ja ilmanlaatudirektiivien ei arvioida aiheuttavan merkittäviä toimintaympäristömuutoksia.

Kemiallisten aineiden ja valmisteiden turvalliseen käyttöön tähtäävä EU:n REACH-asetus vaikuttaa Rautaruukin toimintaan aineiden valmistajana, maahantuojana ja jatkokäyttäjänä. Vuonna 2008 Rautaruukki teki asetuksen mukaiset esirekisteröinnit maahantuomilleen sekä terästuotannon sivutuotteena syntyville aineille ja valmisteille.

Seuraamme ja ennakoimme tulevaa lainsäädäntöä toimimalla aktiivisesti muun muassa Teknologiateollisuus ry:ssä ja Metallinjalostajat ry:ssä, Euroopan rauta- ja terästuottajien keskusjärjestö Euroferissa (European Confederation of Iron and Steel Industries) sekä kansainvälisessä World Steel Association -teräsjärjestössä (ent. IISI, International Iron and Steel Institute). Edunvalvontatyön lisäksi etujärjestöjen kanssa tehdään tutkimusyhteistyötä.

Tavoitteena ilmastonmuutoksen haasteiden hallinta

Energiatehokkuuden parantaminen, kustannusten alentaminen ja päästöjen vähentäminen ovat olleet Rautaruukissa tavoitteena jo useita vuosia ennen nykyisten kansainvälisten ilmastosopimusten syntyä. Käytännössä tämä toteutetaan käyttämällä energiankulutuksen kannalta tehokasta tekniikkaa sekä hyödyntämällä omassa tuotannossamme syntyviä prosessikaasuja ja jäännösmateriaaleja korvaamaan ostopoltto- ja raaka-aineita.

Tuotantomme hiilidioksiditehokkuus on masuunien hiilenkulutuksen perusteella maailman tehokkaimpien joukossa. Vuonna 2008 Rautaruukki sijoittui ilmastonmuutoksen haasteiden ja liiketoimintamahdollisuuksien hallintaa arvioivan maailmanlaajuisen Carbon Disclosure Projectin (CDP) pohjoismaisessa vertailussa hiili-intensiivisten alojen yritysten kärkijoukkoon.

Päästöoikeuksien ilmaisessa alkujaossa EU-päästökaupan toiselle kaudelle 2008–2012 myönnettiin päästökaupan piiriin kuuluville Raahen tehtaalle 91 prosenttia ja Hämeenlinnan tehtaiden höyrykattiloille 86 prosenttia maksimitarpeen mukaisesta määrästä. Tämä on yhteensä 23,5 miljoonaa päästöoikeutta. Norjan päästökauppajärjestelmään kuuluva Mo i Ranan valssaamo tulee alustavan päätöksen mukaan saamaan 49 000 vuosittaista päästöoikeutta.

Vuonna 2008 päästöoikeuskaupankäynnin tuloksena syntyi tuottoja yhteensä 4,9 miljoonaa euroa. Tuottoon vaikuttivat tuotannon sopeuttamisen seurauksena ylijääneiden EU-päästöoikeuksien myynti sekä EU-päästöoikeuksien ja CER (Certified Emission Reduction) -päästövähenemien vaihtosopimus. Yhtiössä arvioidaan, ettei päästökaupasta synny merkittäviä kustannuksia Kioto-kauden aikana, kun otetaan huomioon

Raahen tehtaan sintraamon lopettaminen, viimeaikaiset tuotannon sopeuttamiset sekä hiilirahastojen tuottamien päästövähenemien vaikutukset. Päästökaupalla on kuitenkin kustannusvaikutuksia yhtiön pohjoismaisilta sähkömarkkinoilta hankkimaan sähkön hintaan.

Osana globaalin hiilidioksidipäästötaseen hallintaa Rautaruukki on mukana Maailmanpankin Community Development Carbon Fund sekä GreenStream Network Oy:n Fine Carbon Fund -rahastoissa. Rahastot tuottavat Kioton pöytäkirjan mukaisia sertifioituja päästövähenemiä käytettäväksi EU-päästökauppajärjestelmässä.

Energiatehokkuus huomioon niin investointi- kuin suunnittelupäätöksissäkin

Vuoden 2008 aikana energiatehokkuutta on kehitetty osana yhtiön keskeisimpiä toimintoja.

Energiaa käyttävien laitteiden hankinnoissa noudatetaan tehokkuuskriteereitä, ja energiatehokkuus huomioidaan myös investointeja ja tuotannon kehittämistä koskevissa päätöksissä. Tuote- ja prosessisuunnittelussa energiankulutuksen arviointi on osa jokaisen tuotteen, prosessin tai ratkaisun suunnittelua. Kiinteistöjen osalta energiakatselmukset ja energiatehokkuus ovat osa yhtiön kiinteistöjen pitkän aikavälin korjaussuunnitelmia.

Logistiikan energiatehokkuuden kehittämiseksi Rautaruukki liittyi loppuvuodesta Tekesin ClimBus-ohjelman hankkeeseen, jossa erilaisten menetelmien avulla kartoitetaan energiatehokkuuden nykytilaa ja sen parantamismahdollisuuksia sekä laaditaan mittaristo kehityksen arvioimiseen. Hanke jatkuu vuonna 2009.

Suomen tuotannollisilla toimipaikoilla edistettiin vuoden 2008 aikana järjestelmällisesti energiatehokkuuden hallintaa osana toimipaikkojen ISO 14001 -ympäristöjärjestelmiä. Energiatehokkuusnäkökulma on myös osa vuosittaisia arviointeja ja päätöksentekoa.

Vuosiksi 2008–2016 Rautaruukki on sitoutunut Suomen työ- ja elinkeinoministeriön, Elinkeinoelämän keskusliiton ja toimialajärjestöjen välisiin uusiin energiatehokkuussopimuksiin ja niiden tavoitteisiin.

Jokaisella ruukkilaisella on vastuu ympäristöstä

Rautaruukki kannustaa sekä omaa henkilöstöään että alihankkijoitaan toimimaan ympäristön hyväksi. Yhtiön uusi ympäristöpolitiikka korostaa entisestään myös sitoutumista energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen.

Suomen tuotannollisilla toimipaikoilla päivitettiin vuonna 2008 energiakatselmuksia ja -analyysejä, joiden avulla arvioidaan energiasäästön ja energiakäytön tehostamisen mahdollisuuksia. Ulkomaisilla toimipaikoilla energiatehokkuusvaatimusten toimeenpano ja energiakatselmukset aloitetaan vuoden 2009 aikana. Energiakatselmusten yhteydessä kartoitetaan kustannustehokkaita energiatehokkuuden kehityskohteita, joiden avulla on tavoitteena saavuttaa yhdeksän prosentin energiansäästö vuoden 2005 tasosta vuoteen 2016 mennessä.

Lisäksi vuonna 2008 Rautaruukin kuljetusyksikössä energiatehokkuuden tavoitteeksi asetettiin sopimuskumppaneiden liittyminen Suomen kuljetusalan energiatehokkuussopimuksiin niin, että liittyneitä on vuoteen 2010 mennessä 40 prosenttia ja vuoteen 2016 mennessä 80 prosenttia sopimuskumppaneista.

Raahen tehdas sai uuden ympäristöluvan

Yhtiön 57 tuotannollisesta toimipaikasta 29:lla on ympäristöluvanvaraista toimintaa. Raahen tehtaan uusi ympäristölupa tuli korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä lainvoimaiseksi syksyllä 2008. Lupa tiukentaa aiempia päästöraja-arvoja tehtaan ilma- ja vesipäästöille. Lisäksi siinä on määräyksiä haitallisten aineiden määrien ja laadun selvittämiseksi ja seuraamiseksi vesi- ja ilmapäästöistä. Suurimpien investointien toteutus on jaksotettu siten, että muutokset tehdään vuoteen 2012 mennessä.

Seinäjoen teräsrunkotehdas sai syyskuussa 2008 ympäristöluvan, joka kattaa myös uuden palosuojamaalaamon toiminnan.

Rautuvaaran lakkautettuun kaivokseen liittyen yhtiö on tehnyt suunnitelman toimenpiteistä haitallisten vesistövaikutusten ehkäisemiseksi. Huhtikuussa 2008 Rautaruukki toimitti suomalais-ruotsalaiselle rajajokikomissiolle uuden asiaa koskevan hakemuksen. Komissiolta odotetaan päätöstä asiasta vuoden 2009 aikana. Rautaruukin toiminta kaivoksessa päättyi vuonna 1988, ja alueella on ollut sen jälkeen muita toimijoita.

Luparajojen ylityksiin puututaan aktiivisesti

Vuonna 2008 ei esiintynyt merkittäviä öljy-, kemikaali- tai polttoainevuotoja. Luparajanylityksiä oli kuudella (9) toimipaikalla. Hetkittäisistä ylityksistä ei aiheutunut merkittäviä ympäristö- tai terveysvaikutuksia eikä yhtiö saanut merkittäviä ympäristöperusteisia sakkoja.

Hämeenlinnan tehtaalla ylityksiä tapahtui elvyttämön suolahappo- ja pölypäästöissä sekä vesistökuormituksen pH-luparajan alittuessa. Suolahappopäästöylityksiin on puututtu tekniikkaa ja tuotannon ajotapoja kehittämällä. Pölypäästöjen vähentämiseksi on käynnissä kehitysprojekti.

Raahen tehtaalla ylittyi mereen johdettavan kiintoaineen luparaja yhden kuukauden osalta. Syynä ylitykseen oli tehtaan sisääntuloveden korkea kiintoainepitoisuus, joka aiheutui tehtaan syväsataman ruoppaustöistä. Lisäksi sintraamon sähkösuodattimen hiukkaspitoisuuden luparaja ylittyi kahden kuukauden osalta. Ylitykset olivat seurausta korkeista tuotantomääristä kyseisinä ajankohtina. Tutkimukset korjaavien toimenpiteiden selvittämiseksi jatkuvat.

Kankaanpään tehtaalla esiintyi panoskohtaisia jäteveden luparajanylityksiä metallien osalta. Hetkittäiset ylitykset eivät kuitenkaan johtaneet vuosittaisen sallitun kokonaismäärän ylittymiseen. Ylitysten vuoksi toimintatapoja on muutettu. Lisäksi metallimäärien vaihteluita jätevedessä selvitetään jatkossa tarkemmin.

Unkarin Hatvanin ja Jászberényn toimipaikat siirtyivät Rautaruukin omistukseen keväällä 2007, jolloin toimipaikoilla havaittiin puutteita vaadituissa päästömittauksissa. Vielä maaliskuussa 2008 havaittiin Hatvanin toimipaikalla hetkittäisiä VOC-päästörajojen (Volatile Organic Compounds, haihtuvat orgaaniset yhdisteet) ylityksiä. Selvitykset korjaavien toimenpiteiden osalta ovat meneillään.

Alajärvellä vaihdettiin jätteenkäsittelyn yhteistyökumppania, sillä edellisen toiminta ei vastannut jätelain vaatimuksia.

Vuoden aikana raportoitiin kaksi vähäistä öljyvuotoa. Tapaukset tutkittiin, vuotoriskit käytiin läpi vastaavien tapausten ehkäisemiseksi ja yksikön toimintatapoja sekä ohjeistusta tarkistettiin.

Ympäristöinvestointeja 12 miljoonalla eurolla

Vuoden 2008 aikana Rautaruukki käytti ympäristöinvestointeihin yhteensä 12 (7) miljoonaa euroa.

Raahen tehtaalle vuonna 2007 käyttöönotetun uuden kaatopaikan rakentamista jatkettiin vuonna 2008. Tehtaan pölyille ja lietteille tarkoitettu kaatopaikka on rakennettu vastaamaan vuonna 2007 voimaantulleita säädöksiä. Muita merkittäviä investointeja Raahen tehtaalla olivat muun muassa masuuni 1:n pölynpoistojärjestelmän uusiminen sekä läpityöntöuunin energiantehokkuuden parantaminen. Vesiensuojelun tehostamiseksi investoitiin lietteiden esikäsittelyprosessiin, jolla parannetaan vesien kierrätystä. Lisäksi komponenttitehtaan maalihöyryjen käsittelyyn tehtiin parannuksia, joiden avulla EU:n VOC-direktiivin vaatimukset täyttyvät. Vesistön ja maaperän suojelemiseksi uusittiin tehtaan koksaamolla kiertohuuhteluveden selkeytin.

Ukrainassa investoitiin Kiovan tuotantolaitosta palvelevaan jätevedenkäsittelylaitokseen. Lisäksi uudistettiin Antratsitin tehtaan maalauslinjan automaatiota, mikä parantaa käyntivarmuutta ja tehostaa kaasujen hyödyntämistä ja materiaalien käyttöä.

Hämeenlinnan tehtaalla tehtiin merkittäviä energiatehokkuutta parantavia uudistuksia paineilmakompressoreihin ja sinkityslinja 2:n automaatioon. Lisäksi investoitiin elvyttämön happimittariin ja ilmapäästöjen hallintaan. Merkittäviä energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä tehtiin myös muilla toimipaikoilla.

Maaliskuussa 2008 päätettiin Raahen tehtaan sintraamon toiminnan lopettamisesta vuoden 2011 loppuun mennessä. Raudanvalmistuksen raaka-aineena siirrytään käyttämään sintterin sijasta kokonaan rautapellettejä. Sintraamon sulkeminen vähentää merkittävästi tehtaan pöly- ja rikkidioksidipäästöjä, energiankulutusta sekä hiilidioksidipäästöjä. Hiilidioksidipäästöt vähenevät 10 prosenttia eli 500 000 tonnia vuodessa.

Päästöjä vähennetään terästä kierrättämällä

Rautaruukin merkittävimmät ympäristövaikutukset ovat energian ja raaka-aineiden käyttö sekä hiilidioksidi- ja hiukkaspäästöt. Ympäristövaikutuksia syntyy pääosin teräksen tuotannossa ja jatkojalostuksen alkupäässä.

Raaka-aineiden kulutus muodostuu pääosin rautarikasteiden ja -pellettien sekä kierrätysteräksen ja pelkistysaineena käytetyn kivihiilen käytöstä Raahen tehtaalla. Vuonna 2008 yhden terästonnin tuottamiseen kului 2,23 tonnia (2,26) raaka-aineita.

Rautaruukin terästuotannossa käytetään valmistettavasta teräslaadusta riippuen 20–30 prosenttia kierrätysterästä. Tuotannossa hyödynnetään omissa prosesseissa syntyvä hukkamateriaali sekä kierrätysteräsmarkkinoilta hankittavaa materiaalia. Näin terästuotannon hiilidioksidipäästöt alenevat merkittävästi, sillä kierrätysteräksen käyttö korvaa raudanvalmistuksen raaka-aineita.

Vuonna 2008 teräksen kierrätys alensi hiilidioksidipäästöjä 480 000 tonnia, mikä vastaa noin 10 prosenttia yhtiön kokonaispäästöistä.

Materiaalien tehokas käyttö säästää luonnonvaroja

Terästuotannossa materiaaleja kierrätetään mahdollisimman tehokkaasti. Materiaalimäärältään merkittävimpiä ovat mineraalituotteet, joita käytetään korvaamaan luonnon kiviaineksia maarakentamisessa, kalkkikiveä maataloudessa ja klinkkeriä sementtiteollisuudessa. Vuonna 2008 mineraalituotteiden hyödyntäminen sementtiteollisuudessa ja maataloudessa vähensi globaaleja hiilidioksidipäästöjä yhteensä 200 000 tonnia. Maa- ja tierakentamisessa mineraalituotteita käytetään myös vuosittain noin 280 000 tonnia. Tämä säästää kaksinkertaisen määrän luonnon kiviaineksia, koska rakenteet voidaan tehdä ohuemmiksi.

Vuonna 2008 mineraalituotteita myytiin maatalouteen kalkitusaineeksi aiempaa vähemmän. Teräskuonan kokonaiskromipitoisuus ylitti lannoitevalmistelain raja-arvon, ja kuona asetettiin markkinointikieltoon. Yhtiö on kehittänyt mittausmenetelmän, jolla kokonaiskromipitoisuuden sijaan kuonista voidaan tarkkailla ympäristölle vaarallista liukoista kuudenarvoista kromia. Rautaruukin teräskuonassa sitä ei ole.

Materiaalien kierto 2008

1 000 tonnia

Terästuotannon raaka-aineet

Rautarikasteet	1 970
Pelletit	1 069
Kivihiili	1 235
Poltettu kalkki ja kalkkikivi	366

Kierrätysteräs

Ulkoinen kierrätysteräs	182
Sisäinen kierrätysteräs	375

Terästuotanto

Terästuotanto	2 585

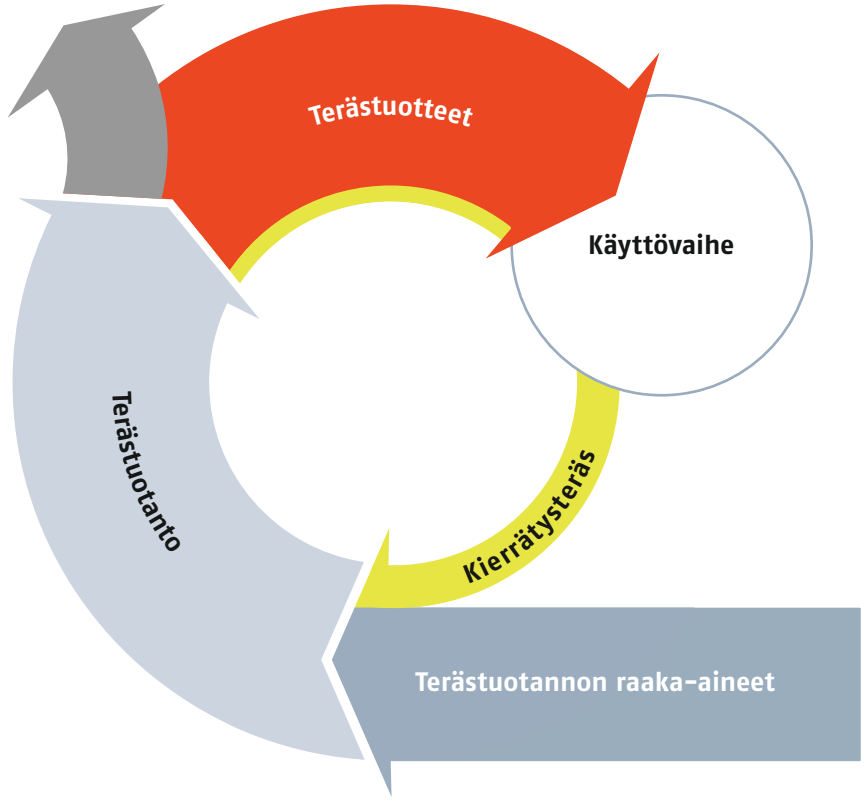
Terästuotteet

Valssaamo ja jatkojalostus

Terästuotteita	2 206

Mineraalituotteet ja muut kierrätettävät materiaalit

Mineraalituotteita	870
Muut kierrätettävät materiaalit	49

Materiaalitase

	2008	2007	2006
Panokset			
Raaka-aineet, t			
– rautarikasteet	1 970 000	1 950 000	2 180 000
– pelletit	1 069 000	1 058 000	1 053 000
– seos- ja lisäaineet, kuonanmuodostajat	543 000	507 000	610 000
– kierrätysteräs	557 000	552 000	672 000
– sinkki	45 000	54 000	42 000
– muut metallit	5 200	7 800	8 500
– muovit ja maalit	10 600	11 000	13 000
– muut	25 000	26 000	
Energian kulutus, 1000 TJ			
– maakaasu	1,7	1,6	1,6
– nestekaasu	1,2	1,3	1,5
– raskas polttoöljy	0,3	0,3	0,2
– kevyt polttoöljy	0,3	0,2	0,2
– sähkö	2,7	2,8	1,8
– kivihiili	36,0	36,2	36,3
– koksi	2,2	2,3	3,1
– koksimurska	1,2	1,4	1,7
– erikoisraskas polttoöljy	10,5	9,8	12,1
Veden käyttö, m^3			
– kunnallinen vesijohtovesi	786 000	791 000	729 000
– prosessi- ja jäähdytysvesi	171 500 000	200 193 000	198 570 000

Tuotokset			
Teräs, t	2 585 000	2 546 000	2 853 000
Sivutuotteet ja jäännösmateriaalit			
– mineraalituotteet, t			
(hyödynnetyt ja hyödyntämistä varten varastoidut)	870 000	890 000	805 000
– kaukolämpö, 1000 TJ	0,5	0,6	0,6
– sähkö, 1000 TJ	0,9	1,0	0,9
– terva, 1000 TJ	1,2	1,1	1,3
– muut konsernin ulkopuolelle kierrätetyt materiaalit, t	49 000	55 000	54 000
Päästöt ilmaan			
– hiilidioksidi (CO_2), Mt	4,6	4,7	5,0
– typen oksidit (NO_x), t	2 600	2 300	2 600
– rikkidioksidi (SO_2), t	5 000	4 100	4 500
– haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC), t	410	490	690
– hiukkaset, t	1 800	2 200	1 800
Jätevesi, m^3			
– kunnalliseen viemäriverkkoon	266 000	272 000	182 000
– vesistöihin	168 980 000	198 945 000	195 596 000
Päästöt vesistöihin, t			
– kiintoaineet	861	781	1 100
– kemiallinen hapenkulutus (COD)	181	204	178
– öljy	14	20	19
– sinkki (Zn)	1,0	1,2	1,5
– typpi (N)	64	52	33
– rauta (Fe)	36	31	67
Jätteet, t			
– yhdyskuntajäte kaatopaikalle	2 600	3 800	2 700
– yhdyskuntajäte kierrätykseen	7 200	6 100	3 700
– teollisuusjäte	76 200	72 500	65 300
– ongelmajätteet	4 700	4 900	4 200

Raahen tehtaan koksausprosessissa valmistetaan sivutuotteina tervaa, bentseeniä ja rikkiä, joita käytetään kemianteollisuuden raaka-aineina. Hämeenlinnan tehtaalla sinkityksessä syntyvä sinkki-kuona hyödynnetään raaka-aineena muun muassa sinkkioksidin valmistuksessa, ja peittausprosessin sivutuotteena syntyvä rautaoksidi kierrätetään Raahen tehtaan sintraamolle.

Raahen tehtaan terästuotannossa syntyvistä pölyistä ja lietteistä takaisin prosessiin kierrätetään noin 70 prosenttia. Osa pölyistä joudutaan sijoittamaan tehdasalueen kaatopaikalle, koska niiden kierrätys teknis-taloudellisesti ei tällä hetkellä ole mahdollista. Varastoitava määrä vastaa noin yhtä prosenttia tehtaan käyttämästä raaka-ainemäärästä.

Tuotannossa syntyvät jätteet pyritään hyödyntämään ensisijaisesti materiaalina ja toissijaisesti energiana. Yhdyskuntajätteestä kierrätetään 73 prosenttia. Ongelmajätteitä, pääosin öljyisiä jätteitä sekä jäteveden käsittelyssä syntyneitä lietteitä ja sakkoja, syntyy eniten teräksen valssauksessa sekä pinnoituslinjoilla. Niitä hyödynnetään yhteistyökumppanin toimesta pääasiassa materiaalina ja energiana.

Energia kiertoon

Vuonna 2008 yhtiön tuotannollisten toimipaikkojen energian kokonaiskulutus oli 52,4 PJ, joka vastaa noin neljää prosenttia Suomen energian kokonaiskulutuksesta. Merkittävin energian käyttäjä oli Raahen tehdas. Muilla toimipaikoilla energian kulutus on lähinnä sähkön käyttöä. Hämeenlinnan tehtaalla energianlähteenä on sähkön lisäksi maakaasu.

Raahen tehtaalla käytetystä energiasta pääosa tulee terästuotantoprosessin pelkistysaineena käytetystä hiilestä. Rautaruukin masuunit ovat vertailujen mukaan maailman tehokkaimpien joukossa, koska hiiliraaka-aineen käyttö ja energiankulutus ovat lähellä prosessiteknistä minimiä. Lyhyellä aikavälillä ei ole enää käytettävissä teknis-taloudellisia keinoja, joilla hiilen kulutusta voitaisiin merkittävästi alentaa.

Raahen terästuotannossa pelkistysaineena käytettävästä hiilestä syntyvää masuunikaasua sekä koksin kuivasammutuksesta saatavaa korkeapainehöyryä hyödynnetään sähköntuotannossa. Vuonna 2008 voimalaitoksessa tuotettiin noin 60 prosenttia Raahen tehdasalueella käytetystä sähköstä. Lisäksi koksaamolla syntyvää koksikaasua käytetään eri prosesseissa polttoaineena – ulkopuolisen polttoaineen osuus kokonaiskulutuksesta on vain seitsemän prosenttia. Masuuni- ja koksikaasun käytöllä saavutettu säästö, 18 PJ, vastaa noin 250 000 omakotitalon vuotuista energiankulutusta.

Terässulatolla syntyvä konvertterikaasun sisältämä energia otetaan talteen osittain kaukolämpönä, jota tuotetaan vuodessa 280 GWh. Terästehdas tuottaakin lähes kaiken Raahen alueen kaukolämmön.

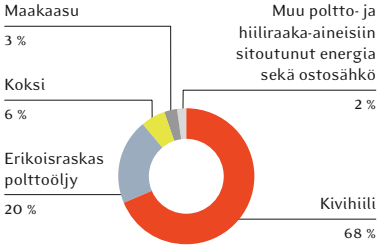
Keinoja hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen

Suurin osa ilmapäästöistä aiheutuu Raahen tehtaalla. Yhtiön 4,6 miljoonan tonnin hiilidioksidipäästöt syntyivät pääosin malmin pelkistysprosessissa käytettävistä raaka-aineista masuuneissa.

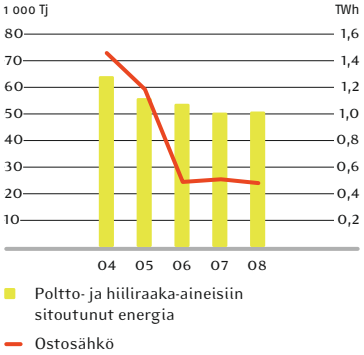
Materiaalitehokkuuden parantamiseen perustuen Rautaruukin terästuotannossa syntyy vuosittain lähes 300 000 tonnia vähemmän hiilidioksidipäästöjä verrattuna eurooppalaiseen keskiarvoon. Vuonna 2008 konsernin hiilidioksidipäästöt vastasivat noin kuutta prosenttia Suomen kasvihuonekaasupäästöistä.

Terästeollisuus kehittää aktiivisesti keinoja hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen. Rautaruukki on mukana yhteiseurooppalaisessa ULCOS-projektissa (Ultra Low CO_2 Steelmaking), jonka tavoitteena on hiilidioksidiominaispäästöjen puolittaminen pitkällä aikajän-

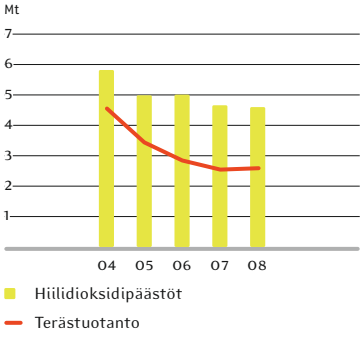
Energian lähteet

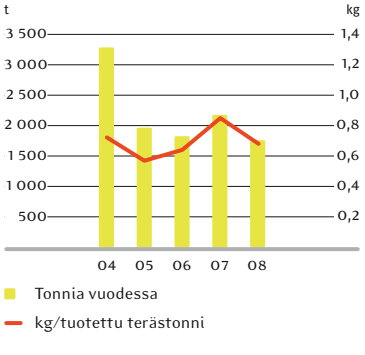
Energian kulutus

Hiilidioksidipäästöt

Hiukkaspäästöt

teellä. Yhtenä vaihtoehtona tutkitaan, miten masuunikaasua voitaisiin kierrättää takaisin masuuniprosessiin hiilidioksidin talteenoton jälkeen. Kehitettävien teknologioiden ennakoidaan olevan kaupallisessa käytössä aikaisintaan vuoden 2020 jälkeen.

Tavoitteena olevien päästövähennyksien edellytyksenä on raudan- ja terästuotantotekniikan kehittymisen lisäksi se, että hiilidioksidin erotus- ja varastointitekniikat saadaan kehitettyä teknis-taloudellisesti käyttökelpoiselle tasolle. Mahdollisuuksia selvitetään Suomessa Tekesin rahoittamassa, kolmivuotisessa CCS (Carbon Capture and Storage, hiilen talteenotto ja varastointi) -tutkimuksessa, johon myös Rautaruukin Raahen tehdas osallistuu.

Päästöjä ilmaan ja veteen tarkkaillaan säännöllisesti

Yhtiö seuraa päästöjä ilmaan ja vesistöihin lupamääräysten mukaisesti. Ilmanlaatua mitataan jatkuvasti, ja ympäröivistä vesistöistä otetaan näytteitä kuukausittain.

Hiukkaspäästöjä aiheutuu raudan ja teräksen valmistuksessa polttoprosesseista ja hienojakoisista raaka-aineista. Rikkidioksidipäästöt ovat pääosin peräisin raaka-aineiden sisältämästä rikistä. Typen oksideja muodostuu suurimmalta osin Raahen tehtaan koksaamolla ja sintraamolla sekä valssaamoilla polttoprosessien seurauksena. Päästömäärät hiukkasten osalta vastasivat noin kahta prosenttia, rikkidioksidin osalta noin kuutta prosenttia ja typen oksidien osalta noin yhtä prosenttia Suomen päästöistä.

Raskasmetallipäästöt ovat peräisin raaka-aineina käytettävistä rautarikasteista. Haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjä syntyy maalien sekä suoja- ja profilointiöljyjen käytöstä jatkojalostusprosesseissa.

Merkittävimmät veden käyttökohteet tuotannollisilla toimipaikoilla ovat prosessien jäähdytys sekä savukaasujen puhdistus terästehtaalla ja valssaamoilla. Jäähdytysveden osuus oli 99 prosenttia kaikesta käytetystä vedestä. Päästöt vesistöihin ovat pääosin kiintoaine-, sinkki- ja öljypäästöjä. Öljypäästöt ovat peräisin valssausprosesseista.

Kuljetusten päästöt pienemmiksi tehokkaalla suunnittelulla

Pääosaa yhtiön kuljetuksista operoi Ruukki Logistics -yksikkö, jossa ympäristöasioita hallitaan sertifioidun ympäristöjärjestelmän avulla. Yksikön ympäristöpäämääriä ovat kuljetuksissa syntyvien päästöjen vähentäminen, kuljetustehokkuuden parantaminen ja kuljetusten energiankulutuksen pienentäminen. Rautaruukki kannustaa myös sopimuskumppaneitaan seuraamaan ja pienentämään kuljetustensa energiankulutusta.

Raaka-aineista rautamalmi, kalkkikivi ja pelletit tuodaan pääosin Ruotsista, kivihiili Pohjois-Amerikasta ja Australiasta. Tuotekuljetukset suuntautuvat yhtiön päämarkkina-alueille. Rautaruukin operoimissa aluksissa ympäristötavoitteena on paluusuunnan täyttöasteen nostaminen vuosittain viidellä prosentilla. Vuoden 2008 täyttöastetavoite 55,75 prosenttia saavutettiin, sillä alusten paluusuunnan täyttöaste oli 69,07 prosenttia. Kuljetusvauriotavoite vuodelle 2008 oli korkeintaan 1,99 prosenttia kuljetusmääristä. Tämäkin tavoite saavutettiin vaurioiden jäädessä 1,21 prosenttiin.

Rautaruukin tavoitteena on myös minimoida merikuljetusten riskejä, mikä saavutetaan rahtaamalla hyväkuntoista kalustoa hyvämaineisilta varustamoilta. Vuoden 2008 aikana merikuljetuksissa ei tapahtunut ympäristöriskiä aiheuttaneita tilanteita.

Kestävä teräsratkaisu vähentää hiilidioksidipäästöjä kaikissa elinkaaren vaiheissa

Rautaruukki vastaa kiristyvän energia- ja ympäristölainsäädännön sekä lisääntyvän energian kysynnän haasteisiin kasvattamalla ratkaisuliiketoiminnan sekä erikoisterästuotteiden osuutta konsernin

Erikoisterästuotteet säästävät energiaa

Erikoisteräksen (Raex 400) käyttö vähentää vaihtolavakontin painoa 800 kg.

- Kevyemmällä kalustolla kuljetetaan jopa 7,7 prosenttia enemmän kuormaa, ja säästöä syntyy polttoainekustannuksissa ja hiilidioksidipäästöissä.

Kymmenen käyttövuoden aikana täysperävaunurekka*:

- säästää 60 000 litraa polttoainetta
- tuottaa 160 tonnia vähemmän hiilidioksidipäästöjä.

Käytön aikaiset säästöt ovat monikymmenkertaiset valmistuksen energiankulutukseen ja hiilidioksidipäästöihin verrattuna.

** Täysperävaunurekka, jossa kolme vaihtolavakonttia, 150 000 km/v, elinikä 10 v*

liiketoiminnoista. Samalla myös liiketoiminnan riippuvuus hiilidioksidipäästöistä alenee.

Suunnittelusta asennukseen toteutettavilla kokonaisratkaisuilla ja teollisella valmistuksella varmistetaan asiakkaalle tehokas energian ja materiaalien käyttö sekä toimituksien nopeus, laatu ja turvallisuus. Vuonna 2008 yhtiössä kehitettiin toimintamalli ja työkalu ympäristö-, terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointiin osana jokaista alkavaa tuotteiden, prosessien ja ratkaisujen kehitysprojektia. Arvioinnin jälkeen merkittävät ympäristö- ja turvallisuusasiat kulkevat osana projektia.

Rautaruukissa on tehty pitkäjänteisesti töitä tuotteiden elinkaaren aikaisten ympäristövaikutusten määrittämiseksi. Ensimmäiset elinkaariarvioinnit tehtiin 1990-luvun puolivälissä. Vuoden 2008 aikana arvioitiin muun muassa tuulivoimatornin, halli- ja toimistorakennuksen sekä raskaassa kuljetuskalustossa lujien ja kevyiden terästen käytön elinkaarta. Lisäksi yhtiö jatkoi aktiivista yhteistyötä World Steel Associationin elinkaariarvioinnin kehitysfoorumissa.

Erikoisterästuotteilla vähemmästä enemmän

Tuotteen elinkaaren aikaisesta energian kulutuksesta ja päästöistä merkittävä osa aiheutuu käytön aikana.

Lujat ja kulutusta kestävät erikoisteräslaadut parantavat tuotteiden materiaalitehokkuutta ja mahdollistavat pidemmän käyttöiän tai suuremman kantokyvyn omaavat rakenteet. Vuoden 2008 lopulla energiatehokkaiden tuotteiden myyntiin kehitettiin yhdessä ulkopuolisen asiantuntijan kanssa laskentatyökalu, jolla voidaan laskea erikoisterästuotteiden käytön edut kuljetuskalustoissa.

Esimerkiksi raskaissa kuljetuksissa kevyemmällä kalustolla kuljetetaan enemmän, ja säästöä syntyy polttoainekustannuksissa ja hiilidioksidipäästöissä. Erikoisterästuotteiden avulla voidaan muun muassa suunnitella vaihtolavan rakenne uudella tavalla, jolloin lavan ilmavastus pienenee, paino kevenee ja hyötykuorma kasvaa. Myös energiasäästöt ovat merkittävät. Esimerkiksi vaihtolavakontillisen täysperävaunurekan käytön aikainen, kevyemmästä lavasta johtuva säästö voi olla yli 27-kertainen teräksen valmistuksen aikaiseen energiankulutukseen verrattuna.

Energiatehokasta rakentamista

Energiankulutuksesta huomattava osa aiheutuu rakennuksista – enemmän kuin esimerkiksi liikenteestä tai teollisuudesta. Kierrätettäviin ja uudelleenkäytettäviin materiaaleihin, kuten teräkseen pohjautuvia ratkaisuja suosimalla voidaan vähentää rakennusten elinkaaren aikaista energiankulutusta ja hiilidioksidipäästöjä. Teräsrakenteet voidaan helposti purkaa ja käyttää uudelleen.

Rautaruukin teräsrakenteet, asiakaslähtöinen ajattelutapa ja räätälöintimahdollisuudet tarjoavat suunnittelijoille vaihtoehtoja, joilla rakennuksista saadaan energiatehokkaita.

Kiinteistön energiankulutusta voidaan vähentää monilla keinoilla. Tärkeä rooli on rakennuksen seinä- ja kattorakenteilla, jotka Rautaruukin ratkaisussa toteutetaan kevyinä, teräsrakenteisina ja esivalmistettuina elementteinä. Lämmöneristysominaisuudet voidaan valita optimaalisiksi ilman, että rakennepaksuudet ovat kohtuuttoman suuria. Esivalmistetut ja huolellisesti asennetut elementit takaavat hyvän ilmanpitävyyden, jolla on merkittävä vaikutus lämmitysenergian kulutukseen.

Rakentamisessa nopeat rakennustekniikat säästävät rakennusprosessin aikaista energiankulutusta, ja esivalmistetut rakennusosat vähentävät huomattavasti materiaalihukkaa ja jätemäärää työmaalla. Lisäksi teräsrakentaminen mahdollistaa energiatehokkaan tiiviin kaupunkirakentamisen sekä muunneltavat tilaratkaisut. Muunneltavuus lisää rakennusten käytettävyyttä ja tätä kautta myös niiden käyttöikää.

Uusiutuvassa energiassa mahdollisuuksia

Tulevaisuuden rakentamisen ratkaisuja edustavat erilaisten aurinkoenergiaa keräävien paneeleiden tai pintojen integroiminen teräsrakenteisiin sekä lämpösäteilyä heijastavien pinnoitteiden käyttö. Metalli- ja lasijulkisivut sekä katot soveltuvat arkkitehtonisesti ja teknisesti hyvin erilaisille aurinkosähköratkaisuille, joiden tekninen kehitys ja taloudellisuus etenevät nopeasti.

Rautaruukille on tärkeää olla mukana edistämässä päästöttömien energianlähteiden, kuten tuulivoiman, käyttöä. Tuulivoima ei toimintansa aikana aiheuta hiilidioksidipäästöjä. Loppuvuodesta 2008 yhtiö liittyi osakkaaksi tuulivoimayhtiö Rajakiiri Oy:hyn, jonka tavoitteena on rakentaa Suomeen kaksi tuulivoimapuistoa, toinen Raaheen ja toinen Tornioon.

Rautaruukilla on hyviä kokemuksia tuulivoimaliiketoiminnasta. Olemme muun muassa mukana kolmivuotisessa yhteiseurooppalaisessa hankkeessa, jossa kehitetään uutta liitosmenetelmää ja erikoislujien terästen ominaisuuksien hyödyntämistä tuulivoimaloissa. Kevytrakenteisena voimala voidaan rakentaa korkeammaksi kohoamaan maastoesteiden yläpuolelle, jolloin tuuliolosuhteet ja energiatehokkuus paranevat.

Yhä useammin tuulipuistoja sijoitetaan myös avomerelle, jossa keskimääräinen tuulennopeus on korkea eikä rakenteista aiheudu maisemahaittoja.

+ Lisätietoa konsernin ympäristötavoitteista, tuotannon ympäristövaikutuksista sekä hiilidioksidipäästöjen tutkimus- ja kehityshankkeista internet-sivuillamme www.ruukki.com

+ Ympäristövaraukset ja päästökauppakauden tiedot on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 118

CARING

Alansa edelläkävijä ympäristöasioissa

Osana vastuullista yritystoimintaa noudatamme ympäristön kannalta kestäviä tuotanto- ja toimintatapoja ja kehitämme energiatehokkaita tuotteita. Ilmastonmuutoksen ja luonnonvarojen kestävän käytön haasteisiin vastaamme parantamalla energia- ja materiaalitehokkuutta, minkä seurauksena myös päästöt vähenevät.

1 Kierrätettävät, lujat ja kestävät terästuotteet ovat erinomainen pohja ekotehokkaille ratkaisuille. Avainasemassa on tuotteen tai prosessin suunnitteluvaihe – sen aikana määräytyy yli 80 prosenttia tuotteen ympäristövaikutuksista.

2 Tuotannossa haluamme tehdä vähemmästä enemmän. Hiilidioksidi- ja materiaalitehokkuutemme on kansainvälisillä mittareilla mitattuna huippuluokkaa.

3 Valtaosaa Rautaruukin kuljetuksista operoi logistiikkayksikkö, jonka ympäristötavoitteina ovat kuljetuksissa syntyvien päästöjen vähentäminen, kuljetustehokkuuden parantaminen sekä kuljetusten energiankulutuksen pienentäminen.

4 Terästuotteen elinkaaren aikaisiin ympäristövaikutuksiin vaikuttaa eniten tuotteessa olevan teräksen käytön jälkeinen kierrätysaste. Teräksen ominaisuudet eivät kierrätyskertojen välillä heikkene, ja jokainen kierrätetty terästonni vähentää globaaleja hiilidioksidipäästöjä 1,8 tonnia (worldsteel).

More with metals.

Yhtiön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Rautaruukki Oyj on suomalainen osakeyhtiö, jonka johtoelinten vastuut ja velvollisuudet määräytyvät Suomen lain, yhtiön yhtiöjärjestyksen ja yhtiön hallituksen määrittelemien hallinnointiperiaatteiden mukaan.

Konsernin hallinnoinnissa ja päätöksenteossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia, muuta vastaavaa lainsäädäntöä, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä, yhtiöjärjestystä sekä Nasdaq OMX Helsinki Oy:n sääntöjä ja ohjeita. Rautaruukki noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 20.10.2008 julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi 2008:aa muutoin, mutta poikkeaa hallinnointikoodin suosituksista 22, 28 ja 30, joiden mukaan nimitysvaliokunnan tulee muodostua hallituksen jäsenistä. Nimitysvaliokunnan kokoonpano perustuu varsinaisen yhtiökokouksen päätökseen.

Hallintoelimet

Vastuu Rautaruukki-konsernin hallinnosta ja toiminnasta on konsernin emoyhtiön, Rautaruukki Oyj:n hallintoelimillä, jotka ovat yhtiökokous, hallitus, hallintoneuvosto ja toimitusjohtaja.

Yhtiökokous

Yhtiökokous on yhtiön ylin päättävä elin, jossa osakkeenomistajat käyttävät puhe- ja äänioikeuttaan. Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain yhtiön hallituksen määräämänä ajankohtana kesäkuun loppuun mennessä, ja siinä käsitellään lain ja yhtiöjärjestyksen mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat sekä osakkeenomistajien mahdolliset ehdotukset yhtiökokoukselle.

Kutsun yhtiökokoukseen antaa hallitus aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään seitsemäntoista päivää ennen kokousta.

Yhtiökokouksen asettama nimitysvaliokunta

Varsinaisen yhtiökokouksen 2.4.2008 asettama nimitysvaliokunta (Nomination Committee) valmistelee hallituksen jäseniä ja hallitukselle maksettavia palkkioita koskevat ehdotukset seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle.

Nimitysvaliokuntaan kuuluvat yhtiökokousta edeltävän marraskuun 3. päivän tilanteen mukaiset kolmen suurimman osakkeenomistajan nimeämät edustajat sekä hallituksen puheenjohtaja asiantuntijajäsenenä. Nimitysvaliokunnan koollekutsujana toimii hallituksen puheenjohtaja. Nimitysvaliokunnan tulee antaa ehdotuksensa yhtiön hallitukselle viimeistään varsinaista yhtiökokousta edeltävän helmikuun 2. päivänä.

Rautaruukin kolme suurinta rekisteröityä osakkeenomistajaa 3.11.2008 olivat Suomen valtio, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ja teollisuusneuvos Esa Rannila yhdessä omistamiensa yhtiöiden Rumtec Holding Oy:n ja E&K Rannila Oy:n kanssa. Näiden nimeäminä edustajina nimitysvaliokunnassa toimivat finanssineuvos Markku Tapio Valtioneuvoston kansliasta, Ilmarisen varatoimitusjohtaja Timo Ritakallio sekä teollisuusneuvos Esa Rannila. Hallituksen puheenjohtaja Jukka Viinanen toimii nimitysvaliokunnan asiantuntijajäsenenä.

Nimitysvaliokunta ehdotti 2.2.2009 yhtiön varsinaiselle 24.3.2009 pidettävälle yhtiökokoukselle, että hallituksen seuraavalle vuoden 2010 varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka kestävälle toimikau-delle hallitukseen valitaan uudelleen nykyiset jäsenet Maarit Aarni-Sirviö, Christer Granskog, Reino Hanhinen, Pirkko Juntti, Kalle J. Korhonen ja Liisa Leino sekä uutena jäsenenä Stora Enso Oyj:n varatoimitusjohtaja, ekonomi Hannu Ryöppönen (s. 1952). Nimitysvaliokunta ehdotti, että hallituksen puheenjohtajaksi valittaisiin Reino Hanhinen sekä varapuheenjohtajaksi Christer Granskog. Hallituksen palkkioiden ehdotetaan pysyvän entisen suuruisina.

Hallitus

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus valvoo yhtiön toimintaa ja johtamista sekä päättää merkittävät yhtiön strategiaa, investointeja, organisaatiota ja rahoitusta koskevat asiat.

Yhtiökokous valitsee hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet vuodeksi kerrallaan. Hallitukseen kuuluu puheen-

johtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kahdesta kuuteen muuta jäsentä. Toimitusjohtaja osallistuu hallituksen kokouksiin. Toimikaudella 2.4.2008–24.3.2009 hallituksessa on seitsemän jäsentä (hallituksen jäsenet sivuilla 66–67). Vuonna 2008 hallitus kokoontui yhdeksän kertaa ja lisäksi oli neljä kokoontumista puhelimitse. Keskimääräinen osallistumisprosentti oli 95.

Hallitus arvioi toimintaansa ja työskentelytapojaan vuosittain

Hallitus on hyväksynyt itselleen työjärjestyksen. Hallituksen keskeisimpiä tehtäviä työjärjestyksen mukaan ovat:

- pitkän aikavälin tavoitteiden asettaminen
- strategioiden hyväksyminen
- taloudellisten tavoitteiden hyväksyminen
- organisaatiorakenteen hyväksyminen
- kannustinjärjestelmien periaatteiden vahvistaminen
- toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten nimittäminen
- toimitusjohtajan palkkioista päättäminen
- kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisen järjestämisen valvonta
- kokonaisinvestoinneista ja merkittävimmistä yksittäisistä investoinneista päättäminen
- toimintaperiaatteiden hyväksyminen johtamisen ja valvonnan kannalta merkittävimmille alueille

Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuutta. Kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja muut hallituksen jäsenet paitsi Kalle J. Korhonen ja Maarit Aarni-Sirviö ovat riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen valiokunnat

Hallituksella on kaksi pysyvää valiokuntaa: tarkastusvaliokunta (Audit Committee) ja palkitsemisvaliokunta (Remuneration Committee). Hallitus valitsee keskuudestaan valiokuntien puheenjohtajat ja jäsenet vuodeksi kerrallaan. Hallitus valvoo valiokuntien toimintaa ja on vahvistanut valiokunnille kirjalliset työjärjestykset, jotka sisältävät valiokuntien keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet. Valiokunnat raportoivat työstään hallitukselle säännöllisesti.

Hallituksen tarkastusvaliokunta

Vuonna 2008 tarkastusvaliokuntaan kuului neljä yhtiöstä riippumatonta jäsentä: Pirkko Juntti (puheenjohtaja), Christer Granskog, Liisa Leino ja Kalle J. Korhonen. Valiokunta kokoontui seitsemän kertaa. Keskimääräinen osallistumisprosentti oli 94,4.

Tarkastusvaliokunnan jäsenten on oltava riippumattomia yhtiöstä ja enemmistön jäsenistä on oltava riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Puheenjohtajan tulee olla riippumaton sekä yhtiöstä että merkittävistä osakkeenomistajista. Tarkastusvaliokunnan jäsenillä on oltava valiokunnan tehtäväalueen edellyttämä pätevyys, ja vähintään yhdellä jäsenellä tulee olla asiantuntemusta erityisesti laskentatoimen, kirjanpidon tai tarkastuksen alalla.

Tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta sille kuuluvan valvontatehtävän hoitamisessa. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on 1) valvoa tilinpäätöksen ja siihen liittyvien julkistettavien tietojen laatua ja yhtenäisyyttä sekä valvoa taloudellista raportointiprosessia; 2) arvioida tilintarkastajan pätevyyttä, riippumattomuutta ja toimintaa; 3) seurata sisäisten valvontajärjestelmien sekä riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta; 4) seurata sisäisen tarkastuksen toimivuutta ja 5) arvioida sovellettavien lakien ja säännöksien noudattamista.

Tarkastusvaliokunta seuraa myös konsernin taloudellisen tilanteen ja rahoitustilanteen kehitystä. Valiokunnalle kuuluvat tilintarkastajan valinnan valmisteluun liittyvät asiat, tilintarkastussuunnitelman ja kustannusten sekä tilintarkastuskertomusten arviointi. Valiokunta käsittelee yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästään antamaan selvitykseen sisältyvää kuvausta taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä.

Hallituksen palkitsemisvaliokunta

Vuonna 2008 palkitsemisvaliokuntaan kuului kolme jäsentä: Jukka Viinanen (puheenjohtaja), Reino Hanhinen ja Maarit Aarni-Sirviö. Valiokunta kokoontui kolme kertaa. Osallistumisprosentti oli 100.

Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on yhtiön palkitsemis- ja kannustinjärjestelmien kilpailukyvyn ja niille asetettujen tavoitteiden arviointi ja kehittäminen, toimitusjohtajan palkitsemis- ja nimitysasioiden valmistelu, toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten seuraajien kartoittaminen sekä toimitusjohtajalle raportoivien johtoryhmän jäsenten palkka- ja muista eduista päättäminen.

Hallituksen jäsenten palkkiot

Hallituksen puheenjohtajan palkkio on 5 600 euroa, varapuheenjohtajan 3 500 euroa ja hallituksen muiden jäsenten palkkiot 2 700 euroa kuukaudessa. Hallituksen ja valiokuntien kokouspalkkiona maksetaan 600 euroa.

Hallitukselle maksetut palkkiot

€	Yhteensä 2008	Yhteensä 2007
Hallituksen puheenjohtaja	73 400	61 100
Hallituksen varapuheenjohtaja	50 800	55 800
Muut hallituksen jäsenet	214 100	206 100

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston valitsee vuoden kestäväksi toimikaudeksi yhtiökokous. Hallintoneuvostoon kuuluu 5–12 jäsentä. Vuonna 2008 jäseniä oli yhdeksän. Henkilöstöryhmien nimeämät neljä edustajaa osallistuvat hallintoneuvoston kokouksiin, joissa heillä on läsnäolo- ja puheoikeus. Vuonna 2008 hallintoneuvosto kokoontui neljä kertaa. Keskimääräinen osallistumisprosentti oli 81.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa.

Hallintoneuvoston jäsenet 2.4.2008–24.3.2009

Puheenjohtaja
Marjo Matikainen-Kallström
s. 1965, kansanedustaja, diplomi-insinööri

Varapuheenjohtaja
Inkeri Kerola
s. 1957, kansanedustaja, luokanopettaja

Heikki Allonen
s. 1954, diplomi-insinööri, toimitusjohtaja

Turo Bergman
s. 1946, valtiotieteen lisensiaatti

Miapetra Kumpula-Natri
s. 1972, kansanedustaja, insinööri, kauppatieteiden yo

Petteri Orpo
s. 1969, kansanedustaja, valtiotieteiden maisteri, yrityspalvelujohtaja

Jouko Skinnari
s. 1946, kansanedustaja, oikeustieteen kandidaatti

Markku Tynkkynen
s. 1952, diplomi-insinööri

Tapani Tölli
s. 1951, kansanedustaja, valtiotieteen maisteri

Henkilöstön edustajat

Matti Kelloniemi
s. 1950, henkilöstön kehittämisasiantuntija

Jouko Luttinen
s. 1956, pääluottamusmies

Markku Pelkkikangas
s. 1950, projektipäällikkö

Eero Raivio
s. 1945, lämmittäjä

Hallintoneuvoston jäsenten palkkiot

Hallintoneuvoston puheenjohtajan palkkio on 1 000 euroa, varapuheenjohtajan 600 euroa ja muiden jäsenten palkkiot 500 euroa kuukaudessa. Kokouspalkkiona maksetaan 200 euroa.

Toimitusjohtaja

Hallitus nimittää toimitusjohtajan, joka vastaa yhtiön liiketoimintojen johtamisesta Suomen osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen sekä hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana.

Toimitusjohtajalla on oikeus jäädä täydelle 60 prosentin vanhuuseläkkeelle 60-vuotiaana. Yhtiön irtisanoessa toimisopimuksen on toimitusjohtajalla oikeus 24 kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen.

Johtoryhmä

Rautaruukilla on johtoryhmä, jonka pääasiallisena tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa konsernin operatiivisessa johtamisessa ja liiketoiminnan suunnittelussa. Johtoryhmän muut tehtävät käsittävät muun muassa yhtiön talouden, myynnin, liiketoiminnan päätös-

ten sekä investointien ja yrityskauppojen seurannan ja valvonnan sekä konsernin sisäisen yhteistoiminnan kehittämisen. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti.

Johtoryhmän jäsenet nimittää hallitus toimitusjohtajan esityksestä. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii toimitusjohtaja. Johtoryhmään kuului vuonna 2008 seitsemän jäsentä: yhtiön toimitusjohtaja, divisioonien johtajat, talous- ja rahoitusjohtaja sekä strategiajohtaja. Helmikuun alusta 2009 alkaen johtoryhmässä on kuusi jäsentä. Johtoryhmän jäsenten vastuualueet vastaavat kunkin toimialuetta.

Laajennettuun johtoryhmään kuului johtoryhmän lisäksi seitsemän jäsentä. Johtoryhmän ja laajennetun johtoryhmän jäsenet sivuilla 68–69.

Liiketoiminnan organisaatiorakenne

Konsernin liiketoimintaa harjoitettiin vuonna 2008 neljässä divisioonassa: Ruukki Construction, Ruukki Engineering, Ruukki Metals sekä Ruukki Production.

Helmikuun alusta 2009 alkaen divisioonia on kolme: kaksi ratkaisuliiketoimintaan erikoistunutta divisioonaa eli Ruukki Construction ja Ruukki Engineering sekä teräsliiketoimintaan keskittyvä Ruukki Metals. Terästuotteiden valmistus, Ruukki Production -divisioona, liitettiin osaksi Ruukki Metals -divisioonaa 1.2.2009 alkaen.

Kullakin divisioonalla on johtoryhmä, jonka puheenjohtajana toimii kyseisen divisioonan johtaja.

Konsernin emoyhtiö Rautaruukki Oyj vastaa konsernin hallinnosta, strategisesta suunnittelusta, taloudesta ja rahoituksesta sekä tarjoaa divisioonille yhteisiin toimintoihin liittyviä palveluita.

Palkitsemisjärjestelmät ja palkitsemista koskevat periaatteet ja päätöksentekojärjestys

Yhtiön toimivan johdon palkkiot koostuvat kiinteästä palkasta, vuosittaisesta tulospalkkiosta ja pitkävaikutteisista kannustinjärjestelmistä kuten eläke-etuuksista ja osakepalkkioista.

Hallitus päättää toimitusjohtajan palkkiosta palkitsemisvaliokunnan esityksen pohjalta. Palkitsemisvaliokunta vastaa johdon palkitsemisen suunnittelusta ja hyväksyy toimitusjohtajalle raportoivan johtoryhmän palkat ja muut etuudet, mukaan lukien vuosittaiset tulospalkkioprosentit. Muun henkilöstön palkitsemisen periaatteista päättää toimitusjohtaja. Pitkävaikutteisten kannustinjärjestelmien ehdot ja voittopalkkion periaatteet hyväksyy konsernin hallitus.

Konsernissa noudatetaan ”yksi yli yhden" -periaatetta, jonka mukaisesti kaikki nimitykset sekä nimityksiin liittyvät palkkaus- ja muut ehdot vaativat nimittävän henkilön esimiehen hyväksynnän.

Pitkävaikutteiset kannustinjärjestelmät

Rautaruukilla on yksi voimassaoleva pitkävaikutteinen kannustinjärjestelmä, osakepalkkiojärjestelmä 2008–2010 konsernin avainhenkilöille. Lisätietoja kannustinjärjestelmästä on sivulla 137.

Toimitusjohtajalle ja johtoryhmälle maksetut palkat ja palkkiot

€	Palkat ja luontaisedut 2008	Palkat ja luontaisedut 2007	Suoritus-palkkiot 2008	Suoritus-palkkiot 2007	Osake-palkkiot 2008	Osake-palkkiot 2007	Yhteensä 2008	Yhteensä 2007
Toimitusjohtaja	576 498	516 532	131 653	160 450	57 388	1 817 168	765 539	2 494 150
Muut johtoryhmän jäsenet	1 247 805	1 189 130	270 849	367 269	210 423	4 384 159	1 729 077	5 940 558

Konsernin sisäiset toimintaohjeet ja valvontajärjestelmät

Konsernin taloudellisten ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja toimintaan liittyvien riskien minimoimiseksi yhtiössä on vahvistettu eri osa-alueita koskevia konsernin toimintaohjeita.

Rautaruukin toimintaohjeet

- Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmät (Corporate Governance)
  - hallinnointiperiaatteet
  - hallintoelinten työjärjestykset
  - sisäpiiriohjeistus
- Code of Conduct – hyvän liiketavan periaatteet
- Ympäristöpolitiikka
- Sosiaalisen vastuun periaatteet
- Turvallisuusjohtamisen periaatteet
- Liiketoiminnan organisaatio
- Lisäksi toimintaperiaatteet sekä yleisiä ja yksityiskohtaisia toimintaohjeita seuraaville osa-alueille:
  - Strateginen ja operatiivinen suunnittelu
  - Taloudellinen suunnittelu ja raportointi
  - Rahoitus
  - Sisäinen tarkastus
  - Riskienhallinta
  - Lakiasiat
  - Henkilöstö
  - Informaatioteknologia
  - Teknologia, T&K
  - Hankinta ja logistiikka
  - Investoinnit
  - Sijoittajasuhteet ja viestintä

Osa ohjeista on julkisia, ja ne löytyvät yhtiön internet-sivuilta. Kaikki toimintaohjeet ovat henkilöstön saatavilla konsernin sisäisillä intranet-sivuilla. Kaikkien konserniyhtiöiden ja työntekijöiden on noudatettava toimintaohjeita.

Hyvän liiketavan periaatteet – Code of Conduct

Yhtiö noudattaa kaikessa toiminnassaan voimassa olevia lakeja ja säännöksiä sekä hallituksen hyväksymiä hyvän liiketavan periaatteita (Code of Conduct). Ohjeiden mukainen toimintatapa tarkoittaa yleisesti hyväksyttyjen eettisten toimintaperiaatteiden ja lakien noudattamista. Code of Conduct kuvaa myös yhtiön toimintatavoilleen asettamia tavoitteita. Toimintaan liittyvät eettiset ja juridiset sekä ympäristöä, työllisyyttä ja ihmisoikeuksia koskevat asiat pyritään tunnistamaan ja ratkaisemaan näiden ohjeiden mukaisesti. Jokaisen ruukkilaisen tulee noudattaa hyvän liiketavan periaatteita tinkimättä ja poikkeuksetta. Niihin sitoutumista vaaditaan myös yhteistyökumppaneilta.

Kukin liiketoiminta-alue varmistaa hyvän liiketavan periaatteiden ja voimassa olevien lakien ja säännösten noudattamisen osaltaan ja varmistaa, että työntekijöiden tiedossa on heidän omaa toimintaansa koskevat lait, määräykset ja periaatteet ja että he noudattavat niitä. Ohjeet tehdään tutuksi työhöntuloperehdytyksessä sekä jatkuvalla koulutuksella ja sisäisellä viestinnällä.

Valvontajärjestelmät

Konsernin liiketoiminnan ohjaus ja valvonta tapahtuu edellä esitetyn johtamisjärjestelmän avulla. Konsernissa on liiketoiminnan tehokkaan seurannan edellyttämät raportointijärjestelmät. Ylin vastuu kirjanpidon asianmukaisesta järjestämisestä ja varainhoidon valvonnasta kuuluu hallitukselle. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavasti järjestetty.

Sisäinen valvonta

Kukin divisioona esittää kuukausittain konsernin johdolle raportin divisioonan toiminnasta ja avainluvuista. Raportti sisältää markkina-analyysin, kirjalliset kommentit poikkeamiin tuloslaskelmassa, tase-erissä ja kassavirtalaskelmassa sekä ennusteen liiketoiminnan kehityksestä seuraavalle 12 kuukaudelle.

Talousraporttikooste sisältää tiedot kyseisestä kuukaudesta, tiedot vuoden alusta raportointiajankohtaan, koko vuoden ennusteen sekä poikkeamat ja korjaavat toimenpiteet. Vastaavat valvontakokoukset pidetään myös divisioonien sisällä liiketoimintayksiköissä.

Konsernissa on vakiomuotoiset esityslistat konsernin ja divisioonien johdon kokouksille sen varmistamiseksi, että sisäinen valvonta toteutuu vähintään seuraavilla alueilla:

1. Tulos ja kassavirta
2. Sijoitettu pääoma
3. Riskienhallinta
4. Henkilöstö
5. Turvallisuus
6. Liiketoiminnan kehittäminen
7. Investoinnit

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus tarkastaa ja arvioi konsernin sisäisen valvontajärjestelmän asianmukaisuutta ja toimivuutta, toimintojen tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta, taloudellisen tiedon ja raportoinnin luotettavuutta sekä sääntöjen, toimintaperiaatteiden ja ohjeiden noudattamista. Lisäksi sisäinen tarkastus pyrkii toiminnallaan edistämään riskienhallinnan kehittämistä eri toiminnoissa.

Konsernin sisäinen tarkastus raportoi toimitusjohtajalle. Sisäisen tarkastuksen raportit jaetaan myös hallituksen puheenjohtajalle sekä tarkastusvaliokunnalle. Hallitus vahvistaa sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman.

Konsernin tilintarkastaja arvioi osana laillisuusvalvontaa sisäisten kontrollien toimivuutta.

Tilintarkastus

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiössä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhtiökokous valitsee tilintarkastajan vuoden toimikaudeksi kerrallaan. Lakisääteisessä tilintarkastuksessa tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa yhtiön tilikauden kirjanpito, tilinpäätös ja hallinto. Emoyhtiön tilintarkastaja tarkastaa myös konsernitilinpäätöksen.

Emoyhtiön vastuullinen KHT-tilintarkastusyhteisö suorittaa tarkastuksensa oman maailmanlaajuisen organisaationsa kautta koko konsernissa ja vastaa tilintarkastuksesta koko konsernissa.

Rautaruukin tilintarkastajana on toiminut vuodesta 2008 KPMG Oy Ab. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Mauri Palvi.

Tilintarkastajan palkkiot

Riippumattomille tilintarkastajille on maksettu vuoden 2008 tilinpäätöksen tilintarkastuksen palveluista ja muista palveluista:

- Tilintarkastus- ja siihen läheisesti liittyvät palkkiot 1 808 000 euroa (2007: 1 808 000)
- Muut palvelut 311 000 euroa (2007: 371 000)

Sisäpiirihallinto

Rautaruukin ilmoitusvelvolliseen julkiseen sisäpiiriin kuuluvat arvopaperimarkkinalain mukaan hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä päävastuullinen tilintarkastaja. Rautaruukin hallituksen päätöksen mukaan julkiseen sisäpiiriin luetaan muulla perusteella myös johtoryhmän ja laajennetun johtoryhmän jäsenet. Ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten sekä heidän lähipiirinsä Rautaruukin arvopapereiden omistus on julkista.

Rautaruukki pitää julkisen sisäpiirirekisterin ohella myös yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä sekä hankekohtaisia sisäpiirejä. Pysyviä yrityskohtaisia sisäpiiriläisiä ovat henkilöt, jotka asemansa tai tehtävien johdosta saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa ja jotka yhtiö on määritellyt yrityskohtaiseksi sisäpiiriläiseksi. Yrityskohtaisen rekisterin tiedot eivät ole julkisia.

Rautaruukki noudattaa Nasdaq OMX Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta, jonka mukaan sisäpiiriläisen on suositeltavaa ajoittaa kaupankäynti yhtiön arvopapereilla ajankohtiin, jolloin markkinoilla on mahdollisimman täydellinen tieto osakkeen arvoon vaikuttavista seikoista. Rautaruukin pysyvät sisäpiiriläiset eivät saa tehdä kauppoja yhtiön liikkeeseen laskemilla arvopapereilla 14 vuorokautta ennen yhtiön tilinpäätöstiedotteen tai osavuosikatsauksen julkistamista (ns. hiljainen ajanjakso).

Rautaruukin sisäpiirirekisterejä ylläpitää konsernin lakiasiainosasto Euroclear Finland Oy:n (ent. Suomen Arvopaperikeskus) Sire-järjestelmässä, jossa arvopapereita koskevat omistustiedot saadaan suoraan arvo-osuusjärjestelmästä. Ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten omistukset on esitelty yhtiön internet-sivuilla ja ne päivittyvät kerran päivässä.

+ Yhtiön toimintaohjeista lisää internetissä www.ruukki.com

Hallitus 1.1.2009

Puheenjohtaja
Jukka Viinanen
s. 1948

Hallituksen puheenjohtaja (2001–)
Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja (2003–)
Riippumaton jäsen

Diplomi-insinööri, vuorineuvos

Keskeinen työkokemus
Orion Oyj,
toimitusjohtaja (2000–2007)
Neste Oyj, toimitusjohtaja (1997–1999), johtaja ja hallituksen jäsen (1990–1997)

Muut luottamustoimet
Kemira Oyj,
hallituksen varapuheenjohtaja
Metso Oyj, hallituksen jäsen

Osakkeita
-

Varapuheenjohtaja
Reino Hanhinen
s. 1943

Hallituksen jäsen (2006–) ja varapuheenjohtaja (2007–)
Palkitsemisvaliokunnan jäsen (2007–)
Riippumaton jäsen

Diplomi-insinööri,
tekniikan tohtori h.c.,
vuorineuvos

Keskeinen työkokemus
YIT Oyj, toimitusjohtaja (1987–2005) ja konsernijohtaja (2000–2005)
Perusyhtymä Oy,
toimitusjohtaja (1986–1987)
YIT Oy Yleinen Insinööritoimisto,
toimitusjohtaja (1985–1986)
Oy PPTH-Norden Ab,
toimitusjohtaja (1976–1985)

Muut luottamustoimet
Kone Oyj, hallituksen jäsen
YIT Oyj, hallituksen puheenjohtaja

Osakkeita
10 000

Maarit Aarni-Sirviö
s. 1953

Hallituksen jäsen (2004–)
Palkitsemisvaliokunnan jäsen (2008–)

Diplomi-insinööri, MBA

Rahapaja Oy, toimitusjohtaja

Keskeinen työkokemus
Borealis Group, useissa eri johtotehtävissä (1994–2008), viimeisimpänä Fenolit-liiketoimintayksikön johtaja
Neste Oyj, eri tehtävissä (1977–1994)

Muut luottamustoimet
Oy Nordic Moneta Ab,
hallituksen puheenjohtaja
Det Norske Myntverket AS,
hallituksen puheenjohtaja
Ponsse Oyj, hallituksen jäsen
Wärtsilä Oyj, hallituksen jäsen

Osakkeita
1 000

Christer Granskog
s. 1947

Hallituksen jäsen (2001–)
Tarkastusvaliokunnan jäsen (2003–)
Riippumaton jäsen

Diplomi-insinööri

Oy Piceum Ab, toimitusjohtaja

Keskeinen työkokemus
Oy Kalmar Industries Ab,
toimitusjohtaja (1998–2007)
Partek Oy Ab,
varatoimitusjohtaja (1997–1998)
Partek Cargotec AB,
toimitusjohtaja (1997–1998)
Sisu-konserni,
toimitusjohtaja (1994–1997)
Valmet Automation Oy,
toimitusjohtaja (1990–1994)

Muut luottamustoimet
A/O Baltkran, hallituksen jäsen
Cavotec MSL, hallituksen jäsen
Havator Holding Oy, hallituksen jäsen
Oy Piceum Ab,
hallituksen puheenjohtaja
Sarlin Group Oy Ab, hallituksen jäsen
VR-Yhtymä Oy,
hallituksen varapuheenjohtaja

Osakkeita
1 000

Palkitsemisvaliokunnan jäsen
Tarkastusvaliokunnan jäsen

Pirkko Juntti

s. 1945

Hallituksen jäsen (2003–)
Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja (2003–)
Riippumaton jäsen

Varatuomari

Keskeinen työkokemus
HSH Gudme Corporate Finance Oy, Senior Advisor (1998–2003)
JP Morgan, Lontoo, johtaja, kansainvälisen rahoitusalan asiantuntija- ja johtotehtävät (1983–1998)

Muut luottamustoimet
Finanssivalvonta, johtokunnan jäsen (1.1.2009 alkaen)
Ilmailulaitos Finavia, hallituksen jäsen
AB Svensk Exportkredit, Tukholma, hallituksen jäsen

Osakkeita
–

Kalle J. Korhonen

s. 1948

Hallituksen jäsen (2005–)
Tarkastusvaliokunnan jäsen (2008–)

Diplomi-insinööri

Työ- ja elinkeinoministeriö, alivaltiosihteeri

Keskeinen työkokemus
Kauppa- ja teollisuusministeriö, ylijohtaja (1999–2007) sekä eri tehtävissä (1973–1999)

Muut luottamustoimet
Finnvera Oyj, hallituksen puheenjohtaja
Finpro ry, hallituksen jäsen (31.12.2008 saakka)
Matkailun edistämiskeskus (MEK), johtokunnan puheenjohtaja (1.9.2008 alkaen)

Osakkeita
–

Liisa Leino

s. 1960

Hallituksen jäsen (2007–)
Tarkastusvaliokunnan jäsen (2007–)
Riippumaton jäsen

Kasvatustieteen maisteri

Leinovalu Oy, hallituksen puheenjohtaja

Keskeinen työkokemus
Nurmi-yhtiöt & Perkko Oy, toimitusjohtaja (2003–2004)
Sitra, liiketoimintajohtaja (2002–2003)
Gillette Central Europe, liiketoimintajohtaja (1999–2002)
Gillette Braun Finland Oy, toimitusjohtaja (1996–1999)
Nestlé Finland Oy, markkinoinnin eri tehtävät (1989–1996)

Muut luottamustoimet
Keskuskauppakamarin verovaliokunta, jäsen
Perheyritysten liitto, hallituksen jäsen
Respecta Oy, hallituksen jäsen
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, hallintoneuvoston jäsen

Osakkeita
1 000

Johtoryhmä 1.1.2009

Puheenjohtaja
Sakari Tamminen
s. 1953

Toimitusjohtaja
Kauppatieteiden maisteri
Yhtiön palveluksessa
vuodesta 2003
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2003

Keskeinen työkokemus
Metso Oyj, talous- ja rahoitusjohtaja
ja varatoimitusjohtaja
Rauma Oyj, talous- ja rahoitusjohtaja

Keskeiset hallitusjäsenyydet
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Sanoma Oyj
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö
Varma
Lemminkäinen Oyj
Teknologiateollisuus ry
World Steel Association

Osakkeita
67 286

Mikko Hietanen
s. 1953

Talous- ja rahoitusjohtaja, toimitus-
johtajan sijainen
Taloustieteen kandidaatti
Yhtiön palveluksessa
vuodesta 2004
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2004

Keskeinen työkokemus
Stonesoft Oyj, talousjohtaja
Metsä-Tissue Oyj, talousjohtaja
Elcoteq Network Oyj, talousjohtaja
Lohja Oyj, talousjohtaja

Keskeiset hallitusjäsenyydet
Lohjan Puhelin Oy

Osakkeita
21 050

Marko Somerma
s. 1966

Strategiajohtaja
Tekniikan lisensiaatti
Yhtiön palveluksessa
vuodesta 2004
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2005

Keskeinen työkokemus
Instrumentarium Oyj, Chief Process &
Information Technology Officer
Gustav Paulig Oy, liiketoiminnan
kehitysjohtaja

Osakkeita
17 714

Saku Sipola
s. 1968

Ruukki Construction
-divisioonan johtaja
Diplomi-insinööri
Yhtiön palveluksessa
vuodesta 2005
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2005

Keskeinen työkokemus
YIT-Rakennus Oy, toimitilat-liiketoimintaryhmän johtaja

Osakkeita
4 748

Olavi Huhtala
s. 1962

Ruukki Metals
-divisioonan johtaja
Insinööri
Yhtiön palveluksessa
vuodesta 1987
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2003

Keskeinen työkokemus
Ruukki Fabrication, johtaja
Rautaruukki Metform, myynti- ja johtotehtävät

Osakkeita
31 956

Heikki Rusila
s. 1949

Ruukki Production
-divisioonan johtaja
Diplomi-insinööri
Yhtiön palveluksessa
vuodesta 1974
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2001
31.1.2009 asti

Keskeinen työkokemus
Rautaruukki Metform, johtaja
Rautaruukki Steel, johtaja

Osakkeita
55 420

Tommi Matomäki
s. 1967

Ruukki Engineering
-divisioonan johtaja
Diplomi-insinööri
Yhtiön palveluksessa
vuodesta 2008
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2008

Keskeinen työkokemus
Technip Offshore Finland Oy, toimitusjohtaja
Metso Works Oy

Osakkeita
-

Laajennettu johtoryhmä

Eija Hakakari s. 1961, henkilöstösjohtaja 1.2.2009 alkaen, kasvatustieteiden maisteri, yhtiön palveluksessa vuodesta 2008, osakkeita: -

Olli Huuskonen s. 1961, lakiasiain-johtaja, oikeustieteen kandidaatti, yhtiön palveluksessa vuodesta 2007, osakkeita: -

Sakari Kallo s. 1959, johtaja, tuotanto, Ruukki Metals, tekniikan lisensiaatti, yhtiön palveluksessa vuodesta 1987, laajennetun johtoryhmän jäsen 1.3.2009 alkaen, osakkeita: 4 869

Markku Koljonen s. 1951, teknologiajohtaja, insinööri, yhtiön palveluksessa vuodesta 1989, osakkeita: 41 800

Taina Kyllönen s. 1967, markkinointijohtaja, kauppatieteiden maisteri, yhtiön palveluksessa vuodesta 2004, osakkeita: 10 371

Petteri Laaksomo s. 1968, johtaja, toimitusketjun hallinta, diplomi-insinööri, yhtiön palveluksessa vuodesta 2008, osakkeita: -

Anne Pirilä s. 1963, viestintä- ja sijoittajasuhdejohtaja, yhteiskuntatieteiden maisteri, yhtiön palveluksessa vuodesta 2007, osakkeita: -

Ismo Platan s. 1953, tietohallinto-johtaja, datanomi, yhtiön palveluksessa vuodesta 2003, osakkeita: 12 685

Riskienhallinta

- **Riskejä arvioidaan suhteessa Rautaruukin strategiaan**
- **Riskienhallinnan tavoitteena on liiketoiminnan jatkuvuuden turvaaminen**
- **Riskien tunnistaminen ja luokittelu mahdollistaa tehokkaan riskienhallinnan**

Kokonaisvaltainen riskienhallinta osa johtamisjärjestelmää

Rautaruukissa riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategioiden ja tavoitteiden saavuttamista sekä turvata liiketoiminnan jatkuvuus. Riskien tunnistaminen ja luokittelu yhtenäisellä ja vertailtavalla tavalla mahdollistaa tehokkaiden riskienhallintatoimenpiteiden luomisen ja hyvän hallintotavan edellyttämän läpinäkyvyyden.

Yhtiö on määritellyt riskin strategian toteuttamista, tavoitteiden saavuttamista tai liiketoiminnan jatkuvuutta uhkaavaksi ulkoiseksi tai konsernin sisäiseksi epävarmuudeksi.

Riskienhallintaa ohjaa yhtiön hallituksen hyväksymä riskienhallintapolitiikka, jossa määritellään konsernin riskienhallinnan toimintaperiaatteet ja prosessi.

Riskienhallinta on osa päivittäistä toimintaa

Rautaruukissa riskienhallinta perustuu riskien tunnistamiseen, arviointiin ja raportointiin yhtenäisellä tavalla koko konsernissa.

Riskienhallinta on organisoitu osaksi johtamisjärjestelmää, ja riskinäkökulma sisältyy kaikkiin keskeisten liiketoimintadivisioonien ja konsernin tukitoimintojen päivittäiseen toimintaan ja päätöksentekoon. Konsernitason riskienhallintatoimenpiteet, toimintojen riskiraportoinnin yhteenveto ja toimintojen tuki riskienhallinnan kysymyksissä hoidetaan keskitetysti.

Kaikissa Rautaruukin toiminnoissa tunnistetaan ja arvioidaan oman alueen riskit ja määritellään niihin liittyvät riskienhallinnan keinot säännöllisesti. Tämä tapahtuu riskien arviointikokouksissa tai liiketoiminnan suunnitteluun ja johtamiseen liittyvien prosessien yhteydessä. Konsernin riskienhallintatoiminto tukee arviointia.

Arviointien tulokset ja tärkeimmät riskit raportoidaan konsernijohdolle ja hallitukselle säännöllisesti.

Riskien luokittelu auttaa tunnistamisessa

Rautaruukissa riskit jaetaan neljään pääryhmään: strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Riskien jakaminen luokkiin helpottaa niiden luonteen ja mahdollisten hallintakeinojen ymmärtämistä sekä auttaa ottamaan laajemmin huomioon erityyppiset riskit niitä tunnistettaessa. Riskejä tunnistetaan ja arvioidaan niiden todennäköisyyden, vakavuuden, mahdollisen kehityssuunnan ja hallittavuuden perusteella.

Lisäksi Rautaruukki tarkastelee riskejä strategianäkökulmasta ja luokittelee ne kolmeen luokkaan: strategian toteutumista ja tavoitteita vaarantavat riskit, liiketoiminnan tulosta vaarantavat ulkoiset riskit, joihin ei voida vaikuttaa sekä konsernin toimintoja uhkaavat sisäiset ja ulkoiset riskit, joihin voidaan vaikuttaa. Riskejä arvioidaan strategiaskenaarioiden mukaan.

Riskienhallinnan keinoja ovat riskien välttäminen, poistaminen ja niiden todennäköisyyden pienentäminen. Tärkeitä keinoja ovat myös riskien vaikutusten rajaaminen tai pienentäminen. Lisäksi pyritään varmistamaan toimintojen jatkuvuus riskien toteutuessa.

Riskienhallintaa kehitettiin edelleen vuonna 2008

Rautaruukissa on käytössä jatkuva riskienarviointiohjelma. Riskienhallintatoiminto tukee konsernilaajuista itsearviointia toimipaikkakohtaisesti, ja arvioinnissa yhdistyvät vahinkoriskiarviot sekä strategisten, operatiivisten ja taloudellisten riskien arviointi.

Vuonna 2008 ohjelman puitteissa suoritettiin vuotuinen riskiarviointi 27 toimipaikassa 10 eri maassa. Riskejä arvioitiin ylhäältä alas – ja alhaalta ylös -menetelmillä. Arviointeihin osallistui konsernijohtoa, divisioonien johtoa sekä toimipaikoista, prosesseista ja tukitoiminnoista vastaavia henkilöitä. Prosessin yhteydessä haastateltiin yli sata henkilöä ja pidettiin noin 30 ryhmätyökokousta. Yhteistyöhön osallistuivat lisäksi sisäinen ja ulkoinen tarkastus sekä vakuutusmeklarit ja -yhtiöt.

Arvioinnin tuloksena Rautaruukki on määritellyt yhteensä 13 yhtiön toiminnalle keskeisintä riskiä.

Vuoden 2007 tuloksiin verrattuna maailmanlaajuiseen rahoituskriisiin sekä yritysrahoitukseen liittyvien riskien on arvioitu kasvaneen ja toimintaprosesseihin sekä henkilövahinkoihin liittyvien riskien vähentyneen.

Rautaruukki kehittää jatkuvasti riskienhallintaansa ottamalla huomioon muutokset liiketoimintaympäristössä ja operatiivisessa toiminnassa. Vuoden 2008 aikana yhtiössä on kehitetty ja testattu tietojärjestelmäpohjaista riskienhallintajärjestelmää. Lisäksi vahinkoriskien arviointiin on kehitetty konsernin sisäinen työkalu, joka mahdollistaa riskien yhdenmukaisen arvioinnin. Myös rahoitus- ja luottoriskienhallintaa sekä kassanhallintaa on tehostettu. Yksi keskeisistä toiminnan painopistealueista on ollut ennakoiva riskienhallinta, jota on tuettu esimerkiksi yhdenmukaisten sopimusmallien avulla.

Vuoden 2009 aikana konsernin riskienhallintajärjestelmää kehitetään edelleen. Keskeisiä toimenpiteitä ovat esimerkiksi vakuuttamisen tehostaminen sekä tietojärjestelmäpohjaisen riskienhallintajärjestelmän kehittäminen.

Rautaruukin merkittävimmät riskit

Strategiset riskit

Maailmanlaajuinen rahoituskriisi tai lama

Maailmanlaajuinen rahoituskriisi tai lama vaikeuttaa Rautaruukin asiakkaiden liiketoimintaa ja vaikuttaa siten yhtiön tuotteiden kysyntään.

Yhtiön taserakenne on vahva ja korollisen nettorahoitusvelan määrä suhteellisen pieni taseen loppusummaan verrattuna. Rautaruukki ottaa muuttuvan tilanteen huomioon turvaamalla edelleen rahoitusasemansa sekä sopeuttamalla tuotantoa ja kustannuksia markkinakysyntään. Yhtiö näkee maailmantalouden muutoksissa myös mahdollisuuksia markkina-aseman parantamiseen esimerkiksi yritysostojen avulla.

Oman terästuotannon kilpailukyky ja merkittävä kilpailutilanteen muutos

Rautaruukin tavoitteena on olla halutuin ratkaisutoimittaja rakentamisen sekä nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden asiakkaille. Strategiansa avulla yhtiö on varautunut kilpailutilanteen muutokseen. Keskeisiä osatekijöitä markkina-aseman ylläpitämisessä ja parantamisessa ovat asiakaslähtöisyys, erikoistuminen sekä kilpailukyvyn ylläpitäminen.

Kilpailukykyä parannetaan myös keskittymällä erikoisterästuotteisiin, jotka ovat perustuotteita vähemmän riippuvaisia standarditeräsmarkkinoiden suhdannevaihteluista. Kustannustehokkuutta parannetaan tunnistamalla asiakastarpeet, kehittämällä niitä vastaavia tuotteita sekä tarjoamalla oikeita tuotteita markkinoiden tarpeisiin.

Teräksen sykliset hintavaihtelut

Teräksen ja muiden metallituotteiden kysyntä ja erityisesti standardituotteiden hinnat vaihtelevat taloudellisten suhdanteiden mukaan. Rautaruukki on varautunut teräksen syklisiin hinnanvaihteluihin kasvattamalla erikoisterästuotteiden osuutta omassa terästuotannossaan sekä sopeuttamalla tuotannon tasoa vastaamaan kulloisenkin markkinatilanteen kannattavaa kysyntää. Riskiin varaudutaan myös parantamalla toimitusketjun hallintaa ja toimitustäsmällisyyttä sekä asiakaskohtaista palvelua. Yhtiö myy yhä enemmän suoraan loppuasiakkaille, jolloin asiakastarpeet voidaan tunnistaa entistä paremmin. Hinnoittelussa kannattavuus on tärkeämpää kuin myyntimäärät.

Riskienhallintaprosessi Rautaruukissa

Vuosittainen strategiaprosessi on kiinteä osa konsernitason riskienhallintaprosessia

Konsernitaso

Kehittämis-toimenpiteet, seuranta ja raportointi → Riskien ja riskienhallinnan arvioiminen → Riskienhallinnan keinojen suunnittelu → Päätös käytettävistä keinoista → Kehittämis-toimenpiteet, seuranta

Divisioonat ja yksiköt

Ruukki Construction, Ruukki Engineering, Ruukki Metals ja tukitoiminnot

Yritysjärjestelyprosessit
Informaatioteknologiaprosessit
Ympäristö-, terveys-, turvallisuus- ja laatuprosessit
Investoinnit, tuotanto, henkilöstö ja muut prosessit

Uudet liiketoiminnot
Konsernin liiketoimintarakenteen muutos perinteisestä terästuottajasta rakentamisen ja konepajateollisuuden ratkaisutoimittajaksi on edennyt hyvin. Keskeistä muutoksessa ovat riittävän syvällisen yhteistyön luominen Rautaruukin ja asiakkaiden välille sekä lisäarvon tuottaminen asiakkaille. Uudet liiketoiminnot vaativat uudentyyppistä osaamista erityisesti konepajaliiketoiminnassa, projektien johtamisessa sekä materiaalien hankinnassa.

Yritysostojen haltuunotto ja poliittiset maariskit uusilla maantieteellisillä alueilla tuovat uusia haasteita liiketoiminnan kasvun ja kannattavuuden hallintaan, henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen sekä johtamisresursseihin. Näihin riskeihin on varauduttu perusteellisella henkilöstösuunnittelulla, koulutuksella, kansainvälisillä rekrytoinneilla, vahvistamalla paikallisia organisaatioita, tehokkailla yritysostojen integrointiprosesseilla sekä kehittämällä johtamis- ja valvontajärjestelmiä.

Operatiiviset riskit

Tiukkenevat ympäristömääräykset
Ilmastonmuutoksen hallinta asettaa Rautaruukin liiketoiminnalle haasteita. Tiukkenevilla ympäristömääräyksillä ja hiilidioksidipäästökaupasta aiheutuvilla lisäkustannuksilla on vaikutusta yhtiön investointeihin ja kilpailukykyyn erityisesti, jos yhtiön kilpailijat eivät ole samojen pelisääntöjen piirissä. Ympäristölainsäädännön muutosten ennakointiin ja aktiiviseen seurantaan on paneuduttu huolellisesti. Rautaruukki on aktiivisesti mukana kehittämässä esimerkiksi päästökauppajärjestelmää yhdessä muun eurooppalaisen terästeollisuuden kanssa.

Kaikilla yhtiön päätuotantopaikoilla toimitaan ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän mukaisesti.

Raaka-aineiden saatavuus, hintakehitys sekä rahtien hinnat
Rautamalmin, kivihiilen ja terästuotannon muiden pääraaka-aineiden hinnat rahteineen määräytyvät maailmanmarkkinoilla, minkä vuoksi raaka-aineiden hinta saattaa vaihdella voimakkaasti. Keskeinen osa riskienhallintaa on vaihtoehtoisten hankintakanavien etsiminen liiketoiminnan jatkuvuuden ja kustannustason turvaamiseksi.

Sinkin ja sähkön hintariskin hallinnassa käytetään myös johdannaisia, joiden vaikutukset voivat ulottua sähkön osalta seuraavalle kuudelle vuodelle ja sinkin osalta seuraavalle kolmelle vuodelle.

Saatavuuteen liittyvien riskien hallitsemiseksi terästuotannon pääraaka-aineista ja energian hankinnasta tehdään pitkäaikaisia hankintasopimuksia. Konsernin käyttämästä sähköenergiasta lähes puolet tuotetaan itse hyödyntämällä prosessien yhteydessä syntyviä prosessikaasuja. Yhtiö on lisäksi mukana kehittämässä hiilidioksidipäästövapaata tuuli- ja ydinvoimatuotantoa Suomeen.

Toimintaprosessit ja merkittävä tuotannon keskeytyminen
Nykyaikainen ja systemaattinen ennakoiva kunnossapito on keskeinen osa riskienhallintaa, ja sen avulla voidaan estää tuotantohäiriöiden syntyä. Riskiä vähennetään myös luomalla yhtenäisiä menettelytapoja toimittaja- ja partnerivalintaan sekä välituotteiden laadun varmistamiseen.

Liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta olennaista on, että riittävä ydinprosessien toimintavalmius varmistetaan joka tilanteessa. Konsernilla on kattavat omaisuus- ja liiketoiminnan keskeytymis- ja kuljetusvakuutusohjelmat.

Työmarkkinahäiriöt
Työmarkkinahäiriöt ovat liiketoiminnan tulosta vaarantavia riskejä. Toimitustäsmällisyys on yhä tärkeämpi kilpailutekijä, ja tuotantohäiriöillä on kasvavat taloudelliset vaikutukset. Tätä riskiä pienennetään kehittämällä neuvottelu- ja päätöksentekomekanismia luottamushenkilöorganisaatioiden kanssa sekä pyrkimällä parantamaan markkinoiden ja kilpailutilanteen sekä liiketoiminnan ja globalisoitumisen vaikutusten ymmärrystä henkilökunnan keskuudessa.

Toimitustäsmällisyyden jatkuva parantaminen on koko henkilöstölle asetettu tavoite.

Vastuuriskit
Laatuvirheiden ja tuotevastuuriskien välttämiseksi Rautaruukin tuotteissa ja ratkaisuissa yhtiöllä on käytössään riittävät laatujärjestelmät sekä liiketoiminnan tarpeen mukaan kohdistetut vastuuvakuutukset. Laadun- ja ympäristönhallintaan käytetty toimintajärjestelmä täyttää ISO 9001 ja 14001 -standardien vaatimukset.

Vahinkoriskit

Konsernilla on kattavat konserninlaajuiset omaisuus- ja liiketoiminnan keskeytymis- ja kuljetusvakuutukset.

Henkilövahingot

Yhtiön tavoitteena on tapaturmattomuus ja turvallinen työympäristö. Tavoite saavutetaan noudattamalla yhtenäisiä työturvallisuustoimintamalleja. Työturvallisuus on integroitu kokonaisvaltaisessa työturvallisuusohjelmassa osaksi johtamisjärjestelmää ja jokapäiväistä esimiestyötä. Henkilövahinkojen välttämiseksi Rautaruukki panostaa erityisesti henkilöstön koulutukseen ja toiminnan kattavaan valvontaan. Työympäristön turvallisuutta seurataan jatkuvasti kaikilla toimipaikkakunnilla. Säännöllisen raportoinnin perusteella määritellään välittömästi mahdollisesti vaadittavat korjaavat toimenpiteet.

Taloudelliset riskit

Rahoitusriskit

Rautaruukin rahoitus ja rahoitusriskien sekä luottoriskien hallinta hoidetaan keskitetysti emoyhtiön rahoitustoiminnossa hallituksen hyväksymän rahoitus- ja luottopolitiikan mukaisesti. Konsernin pääraaka-aineet hinnoitellaan Yhdysvaltain dollareissa. Tästä aiheutuu merkittävä valuuttakurssiriski, kun vastaavasti konsernin dollarimääräisen myynnin osuus on ainoastaan noin yksi prosentti liikevaihdosta. Konsernin myynnistä merkittävä osa tapahtuu muussa kuin eurovaluutassa. Yhtiön myyntivaluutoista suurimmat riskit muodostuvat Ruotsin, Norjan ja Tanskan kruunuista, Englannin punnasta sekä Venäjän ruplasta. Konsernin valuutta-, korko-, hyödykehinta-, likviditeetti- ja luottoriskit on esitelty yksityiskohtaisesti tilinpäätöksen liitetiedossa 3.

Eläkesäätiön hallitus seuraa ja valvoo sen sijoitustoiminnan markkinariskiä.

Lisätietoja rahoitusriskien hallinnasta Tilinpäätöksen liitetiedossa 3.

Riskienhallinnan vastuunjako	
Hallitus	Vastaa konsernin riskienhallintapolitiikasta ja valvoo sen toteutumista. Hyväksyy riskienhallintapolitiikan.
Toimitusjohtaja	Vastaa siitä, että riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty.
Talousjohtaja	Vastaa riskienhallinnan toimintamallista ja raportoinnista.
Johtoryhmä	Osallistuu riskien tunnistamiseen, arviointiin, vastuuttamiseen sekä kontrolloimiseen.
Divisioonien ja tukitoimintojen johtajat	Vastaavat omaan alueeseensa liittyvien riskien tunnistamisesta ja hallinnasta sekä riskienhallinnan kehitystoimenpiteiden toteutuksesta ja raportoinnista.
Konsernin riskienhallintapäällikkö	Vastaa divisioonien ja muiden toimintojen tukemisesta riskienhallinnassa ja riskienhallinnan kehittämisestä sekä riski-informaation ylläpidosta.
Sisäinen tarkastus	Arvioi konsernin riskienhallintaa.
Jokainen työntekijä	Vastaa omaan työhönsä liittyvien ja muutoin havaitsemiensa riskien tunnistamisesta, arvioinnista ja raportoimisesta esimiehelle.

Rautaruukin merkittävimmät riskit ja riskienhallinta 2008

	Riski	Politiikka tai ohjeistus	Riskienhallinnan vastuutaho
■	1. Maailmanlaajuinen rahoituskriisi tai lama	Liiketoimintastrategia	Hallitus ja johtoryhmä
□	2. Oman terästuotannon kustannuskilpailukyky	Liiketoimintastrategia	Hallitus ja johtoryhmä
■	3. Merkittävä kilpailurakenteen muutos kotimarkkinoilla	Liiketoimintastrategia	Hallitus ja johtoryhmä
■	4. Tiukkenevat ympäristömääräykset	Ympäristöpolitiikka Ympäristöjärjestelmä (ISO 14001)	Liiketoimintadivisioonat ja EHSQ-organisaatio (ympäristö, terveys, turvallisuus ja laatu)
■	5. Teräksen sykliset hintavaihtelut	Liiketoimintastrategia	Hallitus ja johtoryhmä
■	6. Rahoitusriskit	Rahoituspolitiikka Luottoriskipolitiikka	Taloushallinto- ja rahoitusorganisaatio
■	7. Uudet liiketoiminnot	Liiketoimintastrategia	Hallitus ja johtoryhmä, liiketoimintadivisioonat, yrityskauppatoiminto
□	8. Merkittävä tuotannon keskeytyminen	Riskienhallintapolitiikka Vakuutusriskienhallintapolitiikka	Johtoryhmä sekä liiketoimintadivisioonat, riskienhallintatoiminto
■	9. Raaka-aineiden saatavuus ja hinnat sekä rahtien hinnat	Hankintastrategia	Johtoryhmä sekä liiketoimintadivisioonat, hankintaorganisaatio
■	10. Työmarkkinahäiriöt	Henkilöstöpolitiikka	Johtoryhmä sekä liiketoimintadivisioonat, henkilöstöhallinto
□	11. Toimintaprosessit	Laatupolitiikka Laatujärjestelmät (ISO 9001) Tietoturvapolitiikka	EHSQ-organisaatio, IT-organisaatio, toimintaprosessien yhdistämishankkeet
□	12. Henkilövahingot	Työturvallisuusohjeet	Johtoryhmä sekä liiketoimintadivisioonat, työturvallisuusryhmä, henkilöstöhallinto ja riskienhallintatoiminto
□	13. Vastuuriskit	Sopimuspolitiikka Riskienhallintapolitiikka Vakuutusriskienhallintapolitiikka	Liiketoimintadivisioonat, lakiasiainosasto, riskienhallintatoiminto

■ Strategian toteuttamista ja tavoitteita vaarantavat riskit
■ Liiketoiminnan tulosta vaarantavat ulkoiset riskit, joihin ei voida vaikuttaa
□ Konsernin toimintoja uhkaavat sisäiset ja ulkoiset riskit, joihin voidaan vaikuttaa

Tilinpäätös 2008
Sisällysluettelo

76 **Hallituksen toimintakertomus 2008**

82 **Konsernitilinpäätös (IFRS)**
82 Konsernin tuloslaskelma
82 Konsernin laskelma kirjatuista tuotoista ja kuluista
83 Konsernitase
84 Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
85 Konsernin rahavirtalaskelma

86 **Konsernitilinpäätöksen liitetiedot**
86 1. Yrityksen perustiedot
86 2. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
93 3. Rahoitusriskien ja pääoman hallinta
98 4. Segmenttiraportointi
100 5. Tiedot yrityshankinnoista
102 6. Myydyt liiketoiminnat
102 7. Liiketoiminnan muut tuotot
102 8. Aineet, tarvikkeet ja palvelut
102 9. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut
102 10. Poistot ja arvonalentumiset
103 11. Liiketoiminnan muut kulut
103 12. Rahoitustuotot ja -kulut
104 13. Tuloverot
104 14. Osakekohtainen tulos
105 15. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
106 16. Aineettomat hyödykkeet
107 17. Osuudet osakkuusyrityksissä
108 18. Rahoitusvarat ja -velat luokittain
109 19. Myytävissä olevat sijoitukset
109 20. Muut pitkäaikaiset saamiset
110 21. Laskennalliset verosaamiset ja -velat
112 22. Vaihto-omaisuus
112 23. Myyntisaamiset ja muut saamiset
112 24. Johdannaissopimukset
113 25. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
113 26. Rahavarat
114 27. Osakkeet ja osakepääoma
114 28. Arvonmuutos- ja muut rahastot
114 29. Osakepalkitseminen
116 30. Eläkevelvoitteet
118 31. Varaukset
119 32. Korolliset velat
120 33. Ostovelat ja muut korottomat velat
120 34. Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut
121 35. Lähipiiri-informaatio
123 36. Ehdolliset velat
124 37. Oikeudenkäynnit
124 38. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

125 **Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut**

127 **Emoyhtiön tilinpäätös**
127 Emoyhtiön tuloslaskelma
128 Emoyhtiön tase
129 Emoyhtiön rahavirtalaskelma
130 Emoyhtiön oma pääoma
130 Emoyhtiön vastuusitoumukset

131 Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä
132 Tilintarkastuskertomus
133 Hallintoneuvoston lausunto
134 Tietoja vuosineljänneksittäin

Vuosikertomuksen luvut on pyöristetty. Yksittäisten lukujen summat saattavat siten poiketa esitetyistä kokonaissummista tai jakaumat eivät välttämättä täsmää sataan prosenttiin.

RUUKKI

Hallituksen toimintakertomus 2008

Toimintaympäristö

Vuoden 2008 ensimmäisellä vuosipuoliskolla markkinatilanne Rautaruukin ydinmarkkina-alueilla ja keskeisissä asiakasteollisuuksissa oli hyvä. Kysyntä jatkui vahvana myös vuoden kolmannella neljänneksellä, joskin sen kuluessa oli havaittavissa viitteitä markkinan ja kysynnän heikkenemisestä muutamissa asiakassegmenteissä kuten asuinrakentamisessa (Construction), maalipinnoitetuissa tuotteissa (Metals) sekä jonkin verran metsäkonesektorilla (Engineering).

Vuoden 2008 viimeinen neljännes oli monin tavoin poikkeuksellinen. Kansainvälisen finanssikriisin ja talouden taantuman vaikutukset näkyivät vuoden loppua kohti voimistuen lähes kaikilla yhtiön markkina-alueilla ja asiakastoimialoilla. Yleinen epävarmuus ja asiakkaiden lisääntyneet vaikeudet rahoituksen saannissa vähensivät Rautaruukin tuotteiden ja palvelujen kysyntää nopeasti marraskuusta lähtien. Erityisesti tämä näkyi terästuotteiden kysynnässä ja jonkin verran myös rakentamisessa.

Liikevaihto ja tulos vuonna 2008

Vertailuluvut suluissa viittaavat edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon, ellei toisin ole mainittu.

Konsernin vuoden 2008 liikevaihto oli 3 851 miljoonaa euroa (3 876). Vertailukelpoinen liikevaihto tilikaudella oli 3 829 miljoonaa euroa (3 744), jossa on kasvua edellisvuoteen 85 miljoonaa euroa eli 2 prosenttia. Vertailukelpoisista luvuista on poistettu Ruukki Betonstahl GmbH ja Ruukki Welbond BV (kuuluivat konserniin marraskuuhun 2007 saakka) sekä Carl Froh GmbH (osa konsernia kesäkuuhun 2008 saakka). Yritysostoilla ei ollut merkittävää vaikutusta konsernin liikevaihtoon vuonna 2008.

Ratkaisuliiketoimintojen, Ruukki Constructionin ja Ruukki Engineeringin, osuus konsernin liikevaihdosta vuonna 2008 kasvoi 48 prosenttiin (44). Konsernin liikevaihdosta Suomesta tuli 32 prosenttia (31), muista Pohjoismaista 31 (30) ja itäisestä Keski-Euroopasta, Venäjältä ja Ukrainasta 21 (21) prosenttia. Muun Euroopan osuus oli 13 prosenttia (15) ja muiden maiden 3 prosenttia (3).

Ruukki Constructionin liikevaihto vuonna 2008 oli 1 067 miljoonaa euroa (1 042) ja Ruukki Engineeringin liikevaihto nousi 765 miljoonaan euroon (667). Ruukki Metalsin raportoitu liikevaihto oli 2 019 miljoonaa euroa (2 168) ja vertailukelpoinen liikevaihto 1 997 miljoonaa euroa (2 035).

Ruukki Constructionin liikevaihtoa kasvattivat liike- ja toimitilarakentamisen alkuvuoden hyvä kysyntä, parantunut hintataso sekä kasvu runko- ja projektiliiketoiminnassa koko markkina-alueella.

Ruukki Engineeringin liikevaihtoa kasvattivat järjestelmä- ja komponenttiliiketoiminnan kysynnän kasvu ja sen myötä lisääntyneet myyntimäärät erityisesti nosto- ja kuljetusväline- sekä energiateollisuuden laitetoimittajille.

Ruukki Metalsin liikevaihtoa koko tilikaudelta laski välitystuotteina myytävien ruostumattoman teräksen ja alumiinin pienentynyt liikevaihto edellisvuoteen verrattuna sekä heikentynyt kysyntä kaikissa päätuoteryhmissä vuoden viimeisellä neljänneksellä. Erikoistuotteiden osuus divisioonan myynnistä vuonna 2008 nousi 27 prosenttiin (24).

Tilikauden liikevoitto oli 568 miljoonaa euroa (637) eli 15 prosenttia (16) liikevaihdosta. Vertailukelpoinen liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 584 miljoonaa euroa (635).

Ratkaisuliiketoimintojen osuus konsernin liikevoitosta vuonna 2008 nousi 45 prosenttiin (42). Ruukki Constructionin liikevoitto oli 128 miljoonaa euroa (163) ja liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä 132 miljoonaa euroa (163). Ruukki Engineeringin liikevoitto oli 126 miljoonaa euroa (103) ja liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä 128 miljoonaa euroa (103). Ruukki Metalsin liikevoitto oli 338 miljoonaa euroa (397) ja vertailukelpoinen liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 350 miljoonaa euroa (395).

Ruukki Construction -divisioonan koko vuoden liikevoittoon vaikuttivat itäisen Keski-Euroopan investointiohjelman toteuttaminen, organisaation ja myyntiverkoston rakentamisen kustannukset sekä teräsmateriaalien kustannusten nousu. Vuoden viimeisellä neljänneksellä tulosta rasittivat lisäksi alhaisesta kysynnästä johtuva matala kapasiteetin käyttöaste.

Ruukki Engineering -divisioonan liikevoittoa paransivat vahvana jatkunut kysyntä, käynnissä oleva kannattavuuden parantamisohjelma sekä myyntihintojen korotukset. Kannattavuuden parantamiseksi on myös tehty tuotannon uudelleenjärjestelyjä ja kehitetty tuotevalikoimaa.

Ruukki Metals -divisioonan koko tilikauden liikevoittoa rasitti käyttämättömän kapasiteetin kustannusten nousu erityisesti joulukuussa Raahen tehtaan toisen masuunin pysäyttämisen seurauksena. Myös ruostumattoman teräksen ja alumiinin liikevoitto jäi selvästi pienemmäksi kuin vuonna 2007.

Valuuttasuojauksilla pystyttiin kompensoimaan valuuttakurssien epäedullisia vaikutuksia sekä raaka-ainekustannusten (USD) että yhtiön suurimpien myyntivaluuttojen (SEK, NOK, GBP) osalta.

Nettorahoituskulut ja rahoituksen kurssierot olivat yhteensä 23 miljoonaa euroa (20).

Konsernin verot olivat 142 miljoonaa euroa (162), mikä sisältää laskennallisen veron vähennystä 23 miljoonaa euroa (vähennystä 6). Konsernin efektiivinen verokanta oli 26 prosenttia (26).

Tilikauden tulos oli 406 miljoonaa euroa (459). Laimennettu osakekohtainen tulos oli 2,93 euroa (3,31).

Tase ja tunnusluvut

Konsernin taseen loppusumma kasvoi vuoden 2007 lopusta 148 miljoonalla eurolla 2 983 miljoonaan euroon. Oma pääoma oli joulukuun 2008 lopussa 1 948 miljoonaa euroa (1 960) eli 14,04 euroa osaketta kohden (14,13). Omaa pääomaa pienensivät tytäryhtiöiden oman pääoman valuuttakurssimuutoksesta syntyneet muuntoerot, sinkki- ja sähköjohdannaisten käyvän arvon muutos sekä työsuhdeetuuksien laskentakäytännön muutokset. Omavaraisuusaste vuoden lopussa oli 65,9 prosenttia (70,1).

Oman pääoman tuotto vuonna 2008 oli 20,7 prosenttia (24,2) ja sijoitetun pääoman tuotto oli 25,6 prosenttia (29,8).

Rahavirta ja rahoitus

Liiketoiminnan rahavirta oli 382 miljoonaa euroa (417) ja rahavirta ennen rahoitusta 169 miljoonaan euroa (271). Merkittävin muutos

oli investointien rahavirrassa, joka oli -213 miljoonaa euroa koko tilikaudelta (-146).

Korolliset nettorahoitusvelat vuoden lopussa olivat 155 miljoonaa euroa (28) ja nettovelkaantumisaste 7,9 prosenttia (1,4).

Konsernilla oli vuoden 2008 lopussa likvidejä varoja 254 miljoonaa euroa ja pankkeja sitovia käyttämättömiä valmiusluottoja yhteensä 150 miljoonaa euroa. Vuoden 2009 aikana erääntyvät pitkäaikaisten korollisten velkojen lyhennykset ovat yhteensä 6 miljoonaa euroa.

Huhtikuussa 2008 Rautaruukki maksoi osakkeenomistajilleen osinkoja 277 miljoonaa euroa.

Henkilöstö

Vuonna 2008 konsernin palveluksessa oli keskimäärin 14 953 henkilöä (14 326). Vuoden lopussa koko henkilöstön määrä oli 14 286 (14 587). Vuoden lopun henkilöstömäärä jakautui seuraavasti: 6 955 Suomessa, 5 538 itäisessä Keski-Euroopassa, Venäjällä ja Ukrainassa, 1 317 muissa Pohjoismaissa, 94 muualla Euroopassa sekä 382 muissa maissa.

Henkilöstölle maksetut palkat ja palkkiot olivat 464 miljoonaa euroa (448), josta miljoona euroa (9) oli osakepalkitsemiseen liittyviä kuluja ja 3 miljoonaa euroa (12) voittopalkkioihin liittyvät kuluja. Lähes koko konsernin henkilöstö kuuluu tulokseen perustuvan voittopalkkiojärjestelmän piiriin.

Voimassa olevan osakepalkkiojärjestelmän 2008–2010 ansaintajakson 2008 tulosvaikutteisesti kirjatut kulut vuodella 2008 olivat noin miljoona euroa. Osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluu noin 85 johtoon tai muuhun avainhenkilöstöön kuuluvaa henkilöä.

Konsernin rakennemuutokset

Vuonna 2008 käyttöomaisuus lisääntyi yritysostojen kautta 8 miljoonaa euroa ja liikearvo 6 miljoonaa euroa.

Vahvistaakseen asemaansa nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden asiakkuuksissa yhtiö osti teleskooppi- ja erikoisnosturien puomeja valmistavan saksalaisen Wolter Metallverarbeitung GmbH:n helmikuussa 2008. Laajentaakseen erikoistuoteosaamistaan yhtiö osti huhtikuussa laser- ja laserhybridihitsaukseen erikoistuneen suomalaisen Hybri-Steel Oy:n liiketoiminnan. Kesäkuussa Rautaruukki myi Saksassa sijaitsevan ohutseinäputkia ja autoteollisuuden komponentteja valmistavan saksalaisen Carl Froh GmbH:n.

Marraskuussa yhtiö myi ydinliiketoimintaan kuulumattoman autoteollisuudelle maalattuja tuotteita valmistavan maalauslinjan Ruotsin Gävlessä. Kaupasta kirjattiin noin miljoonan euron positiivinen tulosvaikutus. Joulukuussa Rautaruukki osti liettualaisen teräsrunkoyhtiö UAB Gensinan koko osakekannan. Yritysosto edistää Rautaruukin runko- ja kuorirakenteiden projektiliiketoiminnan kehittämistä Liettuassa ja muissa Baltian maissa sekä vahvistaa Rautaruukin Baltian maita palvelevaa valmistusverkostoa.

Investoinnit

Investointien nettorahavirta vuonna 2008 oli -213 miljoonaa euroa (-146). Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin investoitiin yhteensä 229 miljoonaa euroa (172), joista ylläpitoinvestointeja oli 76 miljoonaa euroa (54).

Investoinneista syntyi tilikaudella 25 miljoonan euron (70) positiivinen rahavirta, josta 21 miljoonaa euroa (23) tuli käyttöomaisuuden ja tytäryhtiön myynnistä. Vuonna 2008 yritysostoihin käytettiin varoja 9 miljoonaa euroa (44).

Ruukki Construction -divisioonassa on käynnissä investointiohjelma toimituskyvyn lisäämiseksi itäisessä Keski-Euroopassa ja Venäjällä. Tammikuussa 2008 päätettiin noin 20 miljoonan euron investoinnista uuteen julkisivupaneelitehtaaseen Suomessa ja huhtikuussa noin 13 miljoonan euron investoinnista teräspalvelukeskukseen Venäjällä. Lisäksi tilikauden aikana lisättiin vaiheittain erikoisterästuotannon jälkikäsittelykapasiteettia yhteensä noin 44 miljoonan euron investoinneilla.

Vuonna 2009 investointien aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin arvioidaan jäävän selvästi alle 200 miljoonan euron.

Yhtiökokous 2008

Rautaruukki Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 2.4.2008.

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokous valitsee hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenet. Yhtiökokous päättää yhtiöjärjestyksen muutoksista pääsääntöisesti kahden kolmasosan määräenemmistöpäätöksellä. Yhtiöjärjestyksen mukaan hallitus valitsee toimitusjohtajan.

Yhtiökokous valitsi uudelleen yhtiön hallituksen puheenjohtajaksi Jukka Viinasen ja varapuheenjohtajaksi Reino Hanhisen. Hallituksen jäseninä jatkavat Maarit Aarni-Sirviö, Christer Granskog, Pirkko Juntti, Kalle J. Korhonen sekä Liisa Leino. Hallituksen toimikausi päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Yhtiökokous valitsi hallintoneuvoston puheenjohtajaksi Marjo Matikainen-Kallströmin ja varapuheenjohtajaksi Inkeri Kerolan. Jäseniksi valittiin Heikki Allonen, Turo Bergman, Miapetra Kumpula-Natri, Petteri Orpo, Jouko Skinnari, Markku Tynkkynen sekä Tapani Tölli. Hallintoneuvoston toimikausi päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Tilintarkastajaksi yhtiökokous valitsi KHT-yhteisö KPMG Oy Ab:n, päävastuullisena tilintarkastajana Mauri Palvi, KHT.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen hankkimaan enintään 12 000 000 yhtiön omaa osaketta (8,56 prosenttia osakemäärästä). Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

Yhtiökokous päätti Suomen valtiota osakkeenomistajana edustavan valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston esityksestä perustaa yhtiökokouksen nimitysvaliokunnan valmistelemaan hallituksen jäseniä ja hallituspalkkioita koskevia ehdotuksia seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle. Nimitysvaliokuntaan valittiin 3.11.2008 tilanteen mukaan kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajina finanssineuvos Markku Tapio Valtioneuvoston kansliasta, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen varatoimitusjohtaja Timo Ritakallio sekä teollisuusneuvos Esa Rannila. Lisäksi nimitysvaliokuntaan kuuluu hallituksen puheenjohtaja Jukka Viinanen asiantuntijajäsenenä.

Yhtiökokous päätti 2.4.2008, että vuodelta 2007 maksetaan osinkoa 1,70 euroa osakkeelta sekä lisäosinkoa 0,30 euroa osakkeelta pitkien terästuotteiden liiketoiminnan myynnistä vapautuneista varoista eli yhteensä 2,00 euroa osakkeelta. Yhteensä 277 miljoonan euron osingot maksettiin 16.4.2008.

Hallituksen valiokunnat

Hallituksella on kaksi vakituista valiokuntaa: tarkastusvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta. Vuonna 2008 tarkastusvaliokunnan jäseniä olivat Pirkko Juntti puheenjohtajana sekä Christer Granskog, Kalle J. Korhonen ja Liisa Leino. Palkitsemisvaliokunnan jäseniä olivat Jukka Viinanen puheenjohtajana sekä Maarit Aarni-Sirviö ja Reino Hanhinen.

Muutoksia yhtiön johdossa

Rautaruukki-konsernin johtoryhmän muodostavat 1.2.2009 alkaen: toimitusjohtaja ja johtoryhmän puheenjohtaja Sakari Tamminen; talous- ja rahoitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen Mikko Hietanen; johtaja Saku Sipola, Ruukki Construction; johtaja Tommi Matomäki, Ruukki Engineering; johtaja Olavi Huhtala, Ruukki Metals sekä strategiajohtaja Marko Somerma. Ruukki Production -divisioonan aikaisempi johtaja Heikki Rusila jää sopimuksensa mukaisesti eläkkeelle vuoden 2009 lopulla.

Osakkeet ja osakepääoma

Rautaruukki Oyj:n osakkeen (RTRKS) vaihto Nasdaq OMX Helsingissä vuonna 2008 oli 5 530 miljoonaa euroa (8 444). Osakkeen vuoden korkein noteeraus oli 34,77 euroa kesäkuussa ja alin 9,51 euroa marraskuussa. Volyymilla painotettu keskikurssi vuonna 2008 oli 22,03 euroa. Vuoden päätöskurssi oli 12,16 euroa ja osakkeiden markkina-arvo vuoden lopussa 1 706 miljoonaa euroa (4 157).

Yhtiön rekisteröity osakepääoma 31.12.2008 oli 238,4 miljoonaa euroa. Liikkeeseen laskettuja osakkeita oli 140 255 479 kappaletta. Yhtiössä on käytössä yksi osakesarja ja kullakin osakkeella käytössä yksi ääni. Yhtiöjärjestyksessä on äänioikeusrajoitus, jonka mukaan osakkeenomistaja voi äänestää enintään 80 prosentilla kokouksessa edustettuina olevien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä.

Vuoden 2003 henkilöstön optiolainaan liittyvien merkintöjen johdosta, yhtiön osakepääomaa korotettiin tilikauden aikana 57 351 osakkeella eli 97 496,70 eurolla. Näistä 2.10.-26.11.2008 välisenä aikana merkittiin 26 050 osaketta ja osakepääomaa korotettiin merkintöjen johdosta 44 285,00 eurolla. Tämä osakepääoman korotus on merkitty kaupparekisteriin 17.12.2008.

Henkilöstön optio-oikeudet 2003, jotka perustuvat vuoden 2003 optiolainaan, ovat olleet julkisen kaupankäynnin kohteena Nasdaq OMX Helsingissä 24.5.2006 alkaen. Yksi optio-oikeus oikeuttaa yhden osakkeen merkintään 1,70 euron osakekohtaisella merkintähinnalla. Optio-oikeuksilla oli merkitty 31.12.2008 mennessä yhteensä 1 369 034 osaketta (98 prosenttia). Jäljellä olevat optio-oikeudet oikeuttavat 30 966 osakkeen merkintään. Osakkeiden merkintäaika päättyy 23.5.2009.

Hallituksella on valtuudet hankkia 12 000 000 omaa osaketta. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen 2.4.2008 päätöksestä lukien. Tilikauden aikana hallitus ei ole käyttänyt valtuutustaan omien osakkeiden hankintaan.

Hallituksella on niin ikään valtuudet luovuttaa enintään 13 785 381 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta. Valtuutus on voimassa vuoden 2009 varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Valtuutuksen puitteissa yhtiö siirsi 28.3.2008 konsernin osakepalkkiojärjestelmän 2004 viimeisen ansaintajakson 2007 piiriin kuuluville henkilöille 11 594 yhtiön hallussa ollutta omaa osaketta. Yhtiölle on palautunut 1 594 osaketta.

Vuoden lopussa yhtiön hallussa oli 1 466 937 omaa osaketta. Omien osakkeiden markkina-arvo 31.12.2008 oli 17,8 miljoonaa euroa ja kirjanpidollinen vasta-arvo 6,3 miljoonaa euroa. Omien osakkeiden suhteellinen osuus yhtiön osakkeiden lukumäärästä sekä yhteenlasketuista äänimääristä on 1,05 prosenttia.

Tilikauden lopussa hallituksella ei ollut voimassa olevaa valtuutusta laskea liikkeelle vaihtovelkakirja- tai optiolainoja tai korottaa yhtiön osakepääomaa.

Yhtiön omistusosuuksien jakautuminen sektori- ja suuruusluokittain, yhtiön suurimmat osakkeenomistajat sekä hallintoelinten ja johtoryhmän omistusosuudet esitetään yksityiskohtaisemmin vuoden 2008 vuosikertomuksessa.

Liputukset

Rautaruukki sai 28.5.2008 arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaisen ilmoituksen Capital Research and Management Company yhtiöltä, että sen hallinnoimien sijoitusrahastojen omistama yhteenlaskettu osuus Rautaruukin osake- ja äänimäärästä vastaa 5,42 prosenttia Rautaruukin osakepääomasta ja äänimäärästä.

Rautaruukki sai 12.12.2008 arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaisen ilmoituksen omistusjärjestelystä, jossa Suomen valtion omistusosuus alittaa ja Solidium Oy:n omistusosuus ylittää arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitetut omistusrajat. Suomen valtio siirsi 11.12.2008 omistamansa Rautaruukki Oyj:n osakkeet valtion kokonaan omistamalle Solidium Oy:lle osakeyhtiölain mukaisena apporttiomaisuutena. Siirron jälkeen Solidium Oy:n omistusosuus on 55 656 699 osaketta, joka vastaa 39,68 prosenttia Rautaruukin osakepääomasta ja äänimäärästä. Rahoitustarkastus on antanut Solidium Oy:lle poikkeusluvan koskien sille muutoin syntyvää velvollisuutta tehdä pakollinen ostotarjous yhtiön muista osakkeista.

Katsauskauden jälkeen 28.1.2009 Rautaruukki sai arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaisen ilmoituksen Capital Research and Management Company yhtiöltä, että sen hallinnoimien sijoitusrahastojen yhteenlaskettu omistusosuus Rautaruukin osakkeista on laskenut alle 5 prosentin (1/20). Yhtiön ilmoittama osuus Rautaruukin osakemäärästä on 6 949 917 osaketta. Tämä vastaa 4,96 prosenttia Rautaruukin osakepääomasta ja äänimäärästä.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimukseen ja kehitykseen käytettiin 27 miljoonaa euroa (28), joka on noin prosentti liikevaihdosta (1). Tilikauden aikana painopisteet olivat rakentamisen tehokkuudessa ja uusissa ratkaisuissa rakentamisen tarpeisiin sekä lujissa ja kulutusta kestävissä teräksissä kuljetus-, nosto- ja siirtolaitteiden rakenteisiin.

Rakentamisen markkinoille Rautaruukki toi ratkaisukokonaisuuden, joka nopeuttaa ja tehostaa yksikerroksisten rakennusten suunnittelua ja rakentamista. Kokonaisuuteen kuuluu yhtiön kehittämä ohjelmistotyökalu, jolla voidaan lyhentää rakennusprojektin alkuvaihetta merkittävästi ja varmistaa yhteensopivien rakenteiden valinta. Syyskuussa esiteltiin Suomessa paloturvallisuutta parantava toiminnallista palomitoitusta hyödyntävä kokonaisratkaisu.

Konepajateollisuudessa Rautaruukki jatkoi vuoden 2008 aikana

uusien sovellusten kehitystä useiden merkittävien asiakkaiden kanssa. Rautaruukin ohjaamosuunnittelussa otettiin vuoden aikana käyttöön virtuaalitekniikkaa, joka lyhentää tuotesuunnitteluvaiheen läpimenoaikoja.

Lujien terästen suorakarkaisuprosessia kehitettiin edelleen, ja markkinoille tuotiin uusia teräslajeja. Kulutusta kestävien terästen valmistuksessa otettiin käyttöön levylinjan uusi suorakarkaisulaitteisto, joka tukee nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden tarpeita. Rautaruukin omaan innovaatioon perustuvalla suorasammutusmenetelmällä voidaan valmistaa entistä lujempia teräksiä, joiden avulla rakenteet saadaan kevyemmiksi ja suorituskyisemmiksi.

Rautaruukki on aktiivisesti mukana myös strategisen huippuosaamisen keskittymissä (SHOK). Näistä yhtiölle tärkeimmät ovat jo käynnistynyt FIMECC (metallituotteet ja koneenrakennus), sekä valmisteilla olevat CLEEN (energia ja ympäristö) ja RYM-SHOK (rakennettu ympäristö).

Ympäristö- ja energia-asiat

Rautaruukin kaikkien toimintojen ympäristöjohtamista ohjaa konsernin ympäristöpolitiikka, joka uusittiin joulukuussa 2008. Uusi ympäristöpolitiikka korostaa entisestään yhtiön sitoutumista energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen. Tuotantopaikoilla toimitaan sertifioitujen ISO 14001:2004 ympäristö- ja ISO 9001:2000 laatujärjestelmien mukaisesti. Vuonna 2008 näiden järjestelmien piiriin kuului 98 prosenttia tuotannosta (95) ja 80 prosenttia henkilöstöstä (75).

Päästöoikeuksien ilmaisessa alkujaossa EU-päästökaupan toiselle kaudelle 2008–2012 (Kioto-kausi) saivat päästökaupan piiriin kuuluvat Raahen ja Hämeenlinnan tehtaat Suomessa yhteensä 23,5 miljoonaa tonnia päästöoikeutta. Norjan päästökauppajärjestelmään kuuluva Mo i Ranan valssaamo tulee alustavan päätöksen mukaan saamaan 49 000 tonnia vuosittaista päästöoikeutta.

Vuonna 2008 päästöoikeuskaupankäynnin tuloksena syntyi tuottoja 4,9 miljoonaa euroa.

Yhtiö arvioi, ettei päästökaupasta synny merkittäviä kustannuksia Kioto-kauden aikana, kun otetaan huomioon Raahen tehtaan sintraamon toiminnan lopettaminen, viimeaikaiset tuotannon sopeuttamiset sekä hiilirahastojen tuottamien päästövähenemien vaikutukset. Päästökaupalla on kuitenkin kustannusvaikutuksia yhtiön pohjoismaisilta sähkömarkkinoilta hankkiman sähkön hintaan.

Rautaruukki päätti maaliskuussa 2008 Raahen tehtaan sintraamon toiminnan lopettamisesta vuoden 2011 loppuun mennessä. Raudanvalmistuksen raaka-aineena siirrytään käyttämään sintterin sijasta ainoastaan rautapellettejä. Sintraamon sulkeminen vähentää tehtaan hiilidioksidipäästöjä 10 prosenttia eli 500 000 tonnia vuodessa. Se vähentää merkittävästi myös tehtaan pöly- ja rikkidioksidipäästöjä sekä alentaa energiankulutusta.

Raahen tehdas sai syyskuun alussa uuden ympäristöluvan korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä. Ympäristölupa tiukentaa aiempia päästöraja-arvoja tehtaan ilma- ja vesipäästöille. Tämä edellyttää arviolta yli 70 miljoonan euron ympäristöinvestointeja, jotka toteutetaan vuoteen 2012 mennessä.

Rautaruukki valittiin syyskuussa ensimmäistä kertaa Dow Jones Sustainability World (DJSI World) -indeksiin ja toista kertaa peräkkäin Dow Jones STOXX Sustainability (DJSI STOXX) -indeksiin. Indekseissä ovat mukana alansa parhaat kestävään kehitykseen sitoutuneet yritykset. Rautaruukki on DJSI World -listalla maailman kuuden parhaan teräsyhtiön joukossa.

Vuoden 2008 ympäristöinvestoinnit olivat yhteensä 12 miljoonaa euroa (7).

Lisätietoja ympäristöasioista löytyy vuoden 2008 vuosikertomuksesta sekä Raahen ja Hämeenlinnan tehtaiden ympäristöraporteista.

Ruukki United –kannattavuuden parantamisohjelma

Rautaruukin toimintatapojen yhtenäistämis- ja tehostamishankkeen, Ruukki Unitedin tavoitteena oli vuoden 2008 loppuun mennessä laskea kustannustasoa ja vapauttaa pääomaa pysyvästi vuoden 2004 kustannusrakenteeseen verrattuna.

Vuoden 2008 loppuun mennessä vuotuisia kustannussäästöjä saatiin 135 miljoonaa euroa (tavoite 150 miljoonaa euroa) ja pääomia vapautui 75 miljoonaa euroa (tavoite 150 miljoonaa euroa). Ruukki United -kannattavuuden parantamisohjelma päättyi vuoden 2008 lopussa.

Uusi toiminnan tehostamisohjelma Boost

Yhtiö käynnisti lokakuussa 2008 konserninlaajuisen Boost -ohjelman, jonka tavoitteena on tehostaa toimintaa ja parantaa Rautaruukin kilpailukykyä ja kannattavuutta. Ohjelmalla tavoitellaan 150 miljoonan euron parannusta yhtiön liikevoittoon vuoden 2011 loppuun mennessä verrattuna vuoden 2008 tasoon. Boost -ohjelman mukaisten toimenpiteiden kustannussäästöjen vuodelle 2009 arvioidaan olevan noin 50 miljoonaa euroa.

Vuoden viimeisellä neljänneksellä yhtiö käynnisti Boost -ohjelmaan liittyviä toimenpiteitä konsernin laajuisesti. Ruukki Construction -divisioonassa tuotantoa tehostetaan keskittämällä rakentamisen tuotteiden valmistus Baltiassa Pärnun tehtaalle Viroon. Pienet profilointitehtaat Latvian Riikassa ja Liettuan Vilnassa suljetaan huhtikuun 2009 loppuun mennessä. Paikalliset myyntikonttorit Latviassa ja Liettuassa jatkavat toimintaansa. Tsekissä Ostravassa sijaitseva pieni profilointiyksikkö suljetaan ja tuotantolinjoja siirretään yhtiön tehtaille Unkariin, Puolaan ja Romaniaan vuoden 2009 ensimmäisen neljänneksen aikana. Puolassa Obornikin runko- ja paneelitehtaalla on aloitettu kannattavuuden parantamishanke, joka kestää vuoden 2009 kesään asti.

Ruukki Engineering -divisioonassa Unkarissa Hatvanin tehtaan tuotantoa suunnitellaan siirrettäväksi Jaszberenyn komponenttitehtaalle vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä.

Ruukki Metals -divisioonan Tampereen teräspalvelukeskus päätettiin sulkea kesäkuun 2009 loppuun mennessä. Osavalmistus keskitetään Raahen ja Seinäjoen teräspalvelukeskuksiin. Myös muissa divisioonan liiketoiminta- ja tuotantoyksiköissä sekä hallinnossa tehostetaan toimintaa ja puretaan päällekkäisyyksiä.

Ruukki Production -divisioonassa tehostetaan tuotantoa ja parannetaan kustannustehokkuutta pysyvästi pääosin työvuoroja vähentämällä. Marraskuussa ilmoitettiin putkiliiketoiminnan sopeuttamisesta Oulaisissa. Ydinliiketoimintaansa kuulumattomien kierresaumahitsattujen kaasuputkien valmistus paikkakunnalla päätettiin lopettaa. Lisäksi Virsbon tehtaalla Ruotsissa ulkoistettiin

kunnossapitotoiminnot sekä laskettiin tehtaan tuotantovolyymia vastaamaan kysyntää.

Lisäksi yhtiön tukitoiminnoissa on käynnissä tehostamishankkeita.

Tehostamistoimenpiteisiin ja toiminnan sopeuttamiseen liittyen yhtiössä aloitettiin joulukuussa yt-neuvottelut mahdollisista lomautuksista, irtisanomisista ja osa-aikaistamisista. Toimenpiteistä kirjattiin kertaluonteisia kustannuksia 11 miljoonaa euroa vuoden 2008 viimeiselle neljännekselle.

Pääomamarkkinapäivät

Rautaruukki järjesti vuosittaiset pääomamarkkinapäivät sijoittajille ja analyytikoille lokakuussa Vaasassa. Pääomamarkkinapäivillä yhtiö julkisti nostavansa liikevoittotavoitteensa 15 prosenttiin, kun aiempi tavoite oli 12 prosenttia. Muut taloudelliset tavoitteet ja osinkopolitiikka säilyivät ennallaan. Pääomamarkkinapäivillä yhtiö kertoi liiketoiminnan kasvun painopistealueet lähivuosina: Ruukki Constructionissa itäisen Keski-Euroopan ja IVY-maiden liike- ja teollisen rakentamisen markkinat, Ruukki Engineeringissä nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden sekä energiateollisuuden kone- ja laitevalmistaja-asiakkuudet ja Ruukki Metalsissa erikoisteräkset. Myös Boost-ohjelma toiminnan tehostamiseksi julkaistiin tilaisuuden yhteydessä.

Terästuotannon raaka-ainekustannusten nousu vuonna 2008

Rautaruukin terästuotannon merkittävimpien raaka-aineiden (kivihiili ja rautamalmi) vuosisopimukset tehdään Yhdysvaltain dollareissa. Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat nousivat voimakkaasti vuonna 2008. Myös Yhdysvaltain dollarin vahvistuminen vuoden lopulla nosti osaltaan raaka-aineiden markkinahintoja. Tällä ei kuitenkaan ollut merkittävää vaikutusta yhtiön kustannuksiin valuuttasuojausten ansiosta.

Yleinen raaka-aineiden hintojen nousu lisäsi yhtiön omien terästuotteiden valmistuskustannuksia edellisvuoteen verrattuna noin 200 miljoonalla eurolla valuuttakurssin suojausvaikutus huomioiden. Noin kolmannes kustannusten noususta toteutui ensimmäisen vuosipuoliskon aikana ja kaksi kolmannesta vuoden jälkimmäisellä puoliskolla.

Raaka-aineiden kustannusnousua kompensoivat lähes täysimääräisesti myyntihintojen korotukset ja parantunut kustannustehokkuus. Hinnankorotusten määrä ja ajoittuminen vaihtelivat tuotteittain ja markkina-alueittain. Yhdysvaltain dollarin valuuttasuojausten positiivinen vaikutus liikevoittoon vuonna 2008 oli 32 miljoonaa euroa (-21).

Muut tapahtumat vuonna 2008

Ruukki Group Oyj oli keväällä 2006 nostamassaan kanteessa vaatinut, että markkinaoikeus kieltää Rautaruukkia sakon uhalla käyttämästä pelkkää Ruukki-nimeä markkinointinimenään. Markkinaoikeus hylkäsi 5.2.2008 antamallaan päätöksellä kaikki Ruukki Group Oyj:n vaatimukset ja totesi, ettei Ruukki Groupilla ole perustetta kieltää Rautaruukilta Ruukki-nimen käyttöä konsernin viestinnässä ja markkinoinnissa. Lisäksi markkinaoikeus velvoitti Ruukki Groupin korvaamaan Rautaruukin oikeudenkäyntikulut.

Loppuvuonna 2007 ruotsalainen yhtiö Boliden Commercial AB pani vireille välimiesmenettelyn Rautaruukkia vastaan. Boliden vaatii Rautaruukilta noin 13 miljoonan euron hinnanerokorvausta. Erimielisyys koski Rautaruukin ostaman sinkin hintoihin sisältyviä lisiä. Välimiesoikeus hylkäsi lokakuussa 2008 kaikki ruotsalaisen Boliden Commercial AB:n Rautaruukkia vastaan esittämät vaatimukset ja velvoitti Bolidenin korvaamaan Rautaruukille menettelystä aiheutuneet kulut kokonaisuudessaan.

Rautaruukki vastaanotti lokakuussa 2008 Euroopan komissiolta väitetiedoksiannon, jossa Rautaruukin entistä tytäryhtiötä Fundiaa epäiltiin hintayhteistyöstä jänneteräsliiketoiminnassa vuosina 1996–2001. Rautaruukki on myynyt kyseiset toiminnot vuonna 2006. Tutkinnan kohteena olevan Fundian jänneteräsliiketoiminnan liikevaihto vuonna 2001 oli noin 20 miljoonaa euroa. Vastaava tiedoksianto oli lähetetty kymmenille eurooppalaisille yhtiöille. Tiedoksiannon perusteella Fundian verrattain vähäiset jänneteräsliiketoiminnot eivät ole tutkinnan keskiössä. Rautaruukki on selvittänyt asiaa ja antoi vastineensa väitetiedoksiantoon 16.12.2008. Mahdollisten seuraamusten arviointi on tässä vaiheessa tutkintaa vaikeaa.

Joulukuun alussa terästuotantoa sopeutettiin vastaamaan heikentynyttä kysyntää pysäyttämällä väliaikaisesti Raahen tehtaan toinen masuuni. Myös muissa yksiköissä tuotantoa ryhdyttiin sopeuttamaan. Sopeuttamiseen ja tehostamiseen liittyen yhtiössä aloitettiin yt-neuvottelut mahdollisista lomautuksista, irtisanomisista ja osa-aikaistamisista eri markkina-alueilla.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Rautaruukki ilmoitti tammikuussa 2009 terässliiketoiminnan tehostamisesta liittämällä yhtiön terästuotteiden valmistuksen, Ruukki Production -divisioonan osaksi Ruukki Metals -divisioonaa 1.2.2009 alkaen. Muut divisioonat ja segmentointiraportointi pysyvät ennallaan. Yhdistäminen selkiyttää konsernin rakennetta ja parantaa terässliiketoiminnan tehokkuutta ja toimitusketjun hallintaa.

Tammikuussa 2009 Rautaruukki ilmoitti ostavansa norjalaisen Skalles Eiendomsselskap AS:n osakekannan. Skalles Eiendomsselskap AS:n tytäryhtiö Skalles Mek Verksted AS on Norjan johtavia teollisuus- ja liiketilojen teräsrunkorakentajia. Skallesin kokonaistoimitukset kattavat teräsrakenteiden suunnittelun, valmistuksen ja asennuksen. Yhtiön vuoden 2008 liikevaihto oli noin 15 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä 50. Kauppa edellyttää kilpailuviranomaisten hyväksyntää, ja kaupan odotetaan toteutuvan helmikuun 2009 aikana.

Tammikuussa 2009 yhtiö sai Suomen osalta päätökseen vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä käynnistetyt yhteistoimintaneuvottelut. Toiminnan tehostamistoimenpiteisiin liittyen neuvottelujen tuloksena päädyttiin vähentämään yhteensä noin 460 henkilöä, joista noin 250 pääsee erilaisten eläkejärjestelyjen piiriin. Neuvottelujen alkaessa vähennystarpeen Suomessa arvioitiin olevan enintään 520 henkilöä ja koko konsernissa noin 1 000 henkilöä. Neuvottelut Suomen ulkopuolella jatkuvat vielä kunkin maan oman lainsäädännön mukaisesti.

Lisäksi neuvottelussa päätettiin markkinatilanteesta johtuvan toiminnan sopeuttamiseen liittyvistä lomautuksista. Näiden neuvottelujen tuloksena Raahessa lomautetaan kerrallaan noin 400 ja

Hämeenlinnassa noin 170 henkilöä. Yhteensä lomautusten piirissä eri toimipaikoilla on noin 3 200 henkilöä. Lomautusten ajoitus ja kesto vaihtelevat toimipaikoittain.

Riskit ja riskienhallinta

Rautaruukissa riskienhallintaa ohjaa yhtiön hallituksen hyväksymä riskienhallintapolitiikka, jossa määritellään konsernin riskienhallinnan toimintaperiaatteet ja prosessi. Riskienhallinta on organisoitu osaksi johtamisjärjestelmää. Myös työturvallisuus on osa järjestelmää.

Maailmanlaajuinen finanssikriisi ja talouden taantuma ovat vaikeuttaneet Rautaruukin asiakkaiden liiketoimintaa, mikä on heikentänyt yhtiön tuotteiden kysyntää. Rautaruukki on ottanut muuttuneen tilanteen huomioon turvaamalla edelleen rahoitusasemansa sekä sopeuttamalla tuotantoa ja kustannuksia markkinakysyntää vastaaviksi.

Tiukkenevilla ympäristömääräyksillä ja hiilidioksidipäästökaupasta aiheutuvilla lisäkustannuksilla on vaikutusta yhtiön investointeihin ja kilpailukykyyn erityisesti, mikäli nämä vaatimukset eivät kohdistu tasapuolisesti kaikkiin alan toimijoihin. Ympäristölainsäädännön muutosten ennakointiin ja aktiiviseen seurantaan on paneuduttu huolellisesti ja tarvittaviin toimiin ryhdytty ennakoiden.

Rautamalmin, kivihiilen ja terästuotannon muiden pääraaka-aineiden hinnat rahteineen määräytyvät maailmanmarkkinoilla, minkä vuoksi raaka-aineiden hinta saattaa vaihdella voimakkaasti. Sinkin ja sähkön hintariskin hallinnassa käytetään myös johdannaisia, joiden vaikutukset voivat ulottua sähkön osalta seuraavalle kuudelle vuodelle ja sinkin osalta seuraavalle kolmelle vuodelle.

Raaka-aineiden ja energian saatavuuteen liittyvien riskien hallitsemiseksi terästuotannon pääraaka-aineista ja energian hankinnasta tehdään pitkäaikaisia hankintasopimuksia. Konsernin käyttämästä sähköenergiasta lähes puolet tuotetaan itse hyödyntämällä prosessien yhteydessä syntyvät prosessikaasut.

Konsernin terästuotannon pääraaka-aineet hinnoitellaan Yhdysvaltain dollareissa. Tästä aiheutuu merkittävä valuuttakurssiriski, kun vastaavasti konsernin dollarimääräisen myynnin osuus on ainoastaan noin yksi prosentti liikevaihdosta. Konsernin myynnistä suurimmat valuuttariskit syntyvät Ruotsin kruunusta, Norjan kruunusta, Venäjän ruplasta ja Puolan zlotysta. Valuuttakurssiriskiä vastaan suojaudutaan käyttämällä valuuttajohdannaisia.

Rahoittaessaan kasvuaan Suomen ulkopuolella yhtiö tekee valuuttamääräisiä investointeja, jotka ovat alttiita valuuttakurssien vaihteluille. Yhtiön tavoitteena on rajata nämä investoinnit sellaiseen osaan kokonaisinvestoinneista, että valuuttakurssivaihtelut niiden osalta eivät vaaranna yhtiön taseasemaa merkittävästi. Osa näistä investoinneista on myös suojattu valuuttakurssivaihteluita vastaan.

Suurin osa edellä mainituista riskitekijöistä liittyy yhtiön teräsliiketoimintaan. Liiketoimintariskiä kokonaisuudessaan tasapainotetaan yhtiön strategian mukaisesti ratkaisuliiketoimintoja kasvattamalla.

Yhtiön riskienhallintaa kuvataan yksityiskohtaisemmin vuoden 2008 vuosikertomuksessa.

Lähiajan näkymät

Kansainvälinen finanssikriisi ja sen vaikutukset reaalitalouteen ovat kasvattaneet yleistä epävarmuutta Rautaruukin kaikilla markkina-alueilla ja asiakastoimialoilla. Kasvanut talouden epävarmuus ja asiakkaiden vaikeudet rahoittaa liiketoimintaansa ovat heikentäneet lähes kaikkien Rautaruukin tuotteiden ja palvelujen kysyntää.

Rakentamisen osa-alueilla markkinanäkymien odotetaan heikentyvän selvästi kaikilla markkina-alueilla vuoteen 2008 verrattuna. Infrastruktuurirakentamisen kysynnän arvioidaan pysyvän edellisvuoden tasolla ja julkisen vallan päättämien elvytystoimien tukevan infrastruktuurirakentamista Pohjoismaissa.

Konepajateollisuuden nosto- ja kuljetusväline -segmentissä kysynnän odotetaan laskevan edellisvuodesta. Kysynnän energiateollisuuden kone- ja laitevalmistajien taholta arvioidaan jatkuvan hyvällä tasolla.

Terästuotteiden kysynnän odotetaan paranevan vuoden 2008 lopun poikkeuksellisen alhaiselta tasolta. Terästuotannon raaka-ainekustannusten odotetaan laskevan selvästi vuodesta 2008, mutta niiden vaikutuksen arvioidaan näkyvän täysimääräisesti vasta kuluvan vuoden toisella puoliskolla.

Matalasta kysynnästä johtuen tuotantoa sopeutetaan useissa eri yksiköissä sekä Suomessa että muissa maissa.

Boost -toiminnantehostamisohjelmaan liittyvien toimenpiteiden kustannussäästöjen arvioidaan vuonna 2009 olevan noin 50 miljoonaa euroa. Myös muiden sopeuttamistoimenpiteiden odotetaan pienentävän kustannuksia merkittävästi vuoden 2008 tasosta.

Yleisen epävarmuuden sekä koko toimitusketjun korkeiden varastotasojen vuoksi heikon kysynnän odotetaan jatkuvan alkuvuonna 2009. Yhtiö arvioi konsernin vuoden 2009 ensimmäisen neljänneksen vertailukelpoisen liikevaihdon ja -voiton jäävän merkittävästi vuoden 2008 viimeisestä neljänneksestä.

Yhtiö katsoo, että vallitsevassa markkinatilanteessa koko kuluvan vuoden kehityksen arviointi on erittäin haasteellista, minkä vuoksi Rautaruukki tarkentaa ohjeistustaan tuloskehityksestä vuosineljänneksittäin.

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma (IFRS)

M€	Liitetieto	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Liikevaihto	4	**3 851**	**3 876**
Liiketoiminnan muut tuotot	7	**31**	26
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		**129**	8
Valmistus omaan käyttöön		**12**	15
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö	8	**-2 261**	-2 182
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	9	**-585**	-548
Poistot ja arvonalentumiset	10	**-146**	-153
Liiketoiminnan muut kulut	11	**-465**	-404
Liikevoitto		**568**	**637**
Rahoitustuotot	12	**98**	17
Rahoituskulut	12	**-121**	-37
Rahoituskulut (netto)	12	**-23**	-20
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	17	**3**	3
Voitto ennen veroja		**548**	621
Tuloverot	13	**-142**	-162
Tilikauden voitto		**406**	**459**
Jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		**406**	458
Vähemmistölle		**-1**	1
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:			
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	14	**2,93**	3,31
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, €	14	**2,93**	3,31

Konsernin laskelma kirjatuista tuotoista ja kuluista (IFRS)

M€	Liitetieto	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Tilikauden tulos		**406**	458
Rahavirran suojaus verovaikutus huomioituna	28	**-46**	-33
Muuntoerot		**-54**	1
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen vakuutusmatemaattiset voitot (tappiot) verovaikutus huomioituna	30	**-46**	-16
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotuotot ja -kulut		**-146**	-48
Tilikauden kirjatut tuotot ja kulut yhteensä		**261**	**411**
Vähemmistön osuus tilikauden kirjatuista tuotoista ja kuluista		**-1**	1
Osakkeenomistajien osuus tilikauden kirjatuista tuotoista ja kuluista		**262**	410
Tilikauden kirjatut tuotot ja kulut yhteensä		**262**	**411**

Konsernitase (IFRS)

M€	Liitetieto	31.12.2008	31.12.2007
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	15	**1 124**	1 076
Liikearvo	16	**105**	106
Muut aineettomat hyödykkeet	16	**81**	89
Osuudet osakkuusyrityksissä	17	**15**	15
Myytävissä olevat sijoitukset	19	**11**	10
Muut saamiset	20	**73**	132
Laskennalliset verosaamiset	21	**33**	18
		1 442	1 446
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	22	**750**	614
Myyntisaamiset	23	**384**	470
Muut saamiset	23	**150**	98
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		**2**	11
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	25	**221**	178
Rahavarat	26	**34**	17
		1 540	1 389
Varat yhteensä		**2 983**	2 835
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	27	**238**	238
Ylikurssirahasto		**220**	220
Muuntoerot		**-36**	-6
Arvonmuutos- ja muut rahastot	28	**-37**	9
Kertyneet voittovarat		**1 562**	1 498
		1 948	1 960
Vähemmistön osuus		**2**	3
Oma pääoma yhteensä		**1 950**	1 963
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	21	**98**	139
Eläkevelvoitteet	30	**15**	24
Varaukset	31	**6**	8
Korolliset velat	32	**276**	138
Muut velat	33	**38**	18
		433	326
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat	33	**186**	198
Muut velat	33	**241**	242
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		**23**	17
Varaukset	31	**16**	4
Korolliset velat	32	**133**	86
		599	546
Velat yhteensä		**1 033**	873
Oma pääoma ja velat yhteensä		**2 983**	2 835

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista (IFRS)

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma

M€	Osake-pääoma	Ylikurssi-rahasto	Omat osakkeet	Arvon-muutos- ja muut rahastot	Muunto-erot	Kertyneet voitto-varat	Yhteensä	Vähem-mistön osuus
OMA PÄÄOMA 1.1.2007	238	220	-7	44	-3	1 333	1 825	1
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotuotot ja -kulut				-32	-3	-13	-48	
Tilikauden voitto						458	458	1
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä				-33	-3	445	409	1
Osingonjako						-276	-276	
Omien osakkeiden luovutus			1	-3		2		
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet				0			0	
Tytäryhtiöhankinnat								1
OMA PÄÄOMA 31.12.2007	238	220	-6	9	-6	1 505	1 960	3
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotuotot ja -kulut				**-46**	**-31**	**-69**	**-146**	
Tilikauden voitto						**406**	**406**	**-1**
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä				**-46**	**-31**	**337**	**261**	**-1**
Osingonjako *						**-277**	**-277**	
Omien osakkeiden luovutus			**0**	**0**		**0**	**0**	
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet				**0**			**0**	
Muu muutos						**4**	**4**	
OMA PÄÄOMA 31.12.2008	**238**	**220**	**-6**	**-37**	**-36**	**1 562**	**1 948**	**2**

* Vuodelta 2008 hallitus esittää 5.2.2009 pidetyn kokouksen mukaisesti jaettavaksi osinkoa 1,35 euroa per osake, yhteensä 187 miljoonaa euroa. Tämä tilinpäätös ei sisällä ehdotettuun osingonjakoon liittyviä kirjauksia.

Konsernin rahavirtalaskelma (IFRS)

M€	Liitetieto	1.1–31.12.2008	1.1–31.12.2007
Liiketoiminnan rahavirrat			
Tilikauden voitto		**406**	458
Oikaisut:			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa	34	**153**	151
Korkokulut ja muut rahoituskulut		**121**	37
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot		**–98**	–17
Verot		**142**	162
Muut oikaisut		**–68**	–42
Käyttöpääoman muutokset:			
Myynti- ja muiden saamisten muutos		**–24**	2
Vaihto-omaisuuden muutos		**–143**	–18
Osto- ja muiden velkojen muutos		**56**	–76
Maksetut korot		**–71**	–36
Saadut korot		**54**	18
Saadut osingot osakkuusyhtiösijoituksista		**3**	2
Maksetut verot		**–150**	–204
Liiketoiminnan nettorahavirta		**382**	417
Investointien rahavirrat			
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	5	**–9**	–44
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	6	**13**	5
Osakkuusyritysten liiketoiminnan myynti	17	**1**	29
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		**–215**	–160
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		**–14**	–13
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynti		**8**	18
Investoinnit lainasaamisiin ja muihin sijoituksiin		**4**	18
Investointien nettorahavirta		**–213**	–146
Nettorahavirta ennen rahoitusta		**169**	271
Rahoituksen rahavirrat			
Vieraan pääoman muutos		**179**	–161
Maksetut osingot		**–277**	–276
Rahoituksen nettorahavirta		**–99**	–436
Rahavarojen muutos		**70**	–166
Rahavarat tilikauden alussa		**196**	361
Rahavarojen kurssierot		**–11**	0
Rahavarat tilikauden lopussa		**254**	196

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1 Yrityksen perustiedot

Konserni toimittaa metalliin perustuvia komponentteja, järjestelmiä ja kokonaistoimituksia rakentamiseen ja konepajateollisuudelle. Metallituotteissa yhtiöllä on laaja tuote- ja palveluvalikoima. Konsernilla on toimintaa 26 maassa. Konsernin emoyritys on Rautaruukki Oyj. Emoyrityksen kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on PL 138, Suolakivenkatu 1, 00810 Helsinki. Rautaruukki Oyj:n osake on noteerattu Nasdaq OMX Helsinki Oy:ssä.

Rautaruukki Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 5.2.2009 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Vuonna 2008 liiketoiminta oli jaettu johtamisorganisaation mukaisesti seuraaviin raportoitaviin divisiooniin:

Ruukki Construction
Ruukki Construction toimittaa rakentamista nopeuttavia ja tehostavia teräsrakentamisen ratkaisuja liike- ja toimitilarakentamiseen sekä infrastruktuurirakentamisessa pohjarakentamiseen ja liikenneväylärakentamiseen.

Ruukki Engineering
Ruukki Engineering toimittaa metalliin pohjautuvia ratkaisuja nosto- ja kuljetusvälineteollisuuteen sekä paperi- ja puunjalostusteollisuuteen, energiateollisuuteen ja meriteollisuuteen.

Ruukki Metals
Ruukki Metals toimittaa laajaa valikoimaa teräksiä, ruostumattomia teräksiä ja alumiineja vakio- ja erikoisterästuotteina, osina ja komponentteina.

Ruukki Production
Ruukki Production valmistaa kuumavalssattuja, kylmävalssattuja ja pinnoitettuja levy- ja nauhatuotteita sekä teräsputkia Rautaruukin asiakasvastuullisille divisioonille.

Vuonna 2008 asiakasdivisioonat Ruukki Construction, Ruukki Engineering ja Ruukki Metals muodostivat konsernin segmenttiraportoinnin ensisijaisen segmentin. Ruukki Productionia ei raportoitu omana segmenttinään, koska segmentillä ei ole ollut myyntiä konsernin ulkopuolelle. Teräsliiketoiminnan tehostamiseksi Ruukki Production liitettiin osaksi Ruukki Metalsia 1.2.2009 alkaen.

Tarkemmat tiedot segmenttiraportoinnista esitetään liitetiedossa 4.

2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2008 voimassaolevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksyttyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot sisältävät myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölainsäädännön edellyttämät tiedot.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin (oletushankintamenoon) perustuen, lukuun ottamatta jäljempänä mainittuja, standardien edellyttämällä tavalla käypään arvoon arvostettuja eriä.

Tilinpäätös esitetään miljoonina euroina. Esittämistä varten yksittäiset luvut ja loppusummat on pyöristetty täysiksi miljooniksi, mikä saattaa aiheuttaa pyöristyseroja yhteenlaskuissa.

Uudet laatimisperiaatteet

Vuonna 2008 käyttöön otetuilla standardien muutoksilla ja uusilla tulkinnoilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Näitä ovat:

- IFRIC 11 IFRS 2 - Konserniyhtiöiden osakkeita ja omia osakkeita koskevat liiketoimet
- IFRIC 14 IAS 19 - Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäisrahastointivaatimukset ja näiden välinen yhteys
- IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen sekä IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot -standardien muutokset (1.7.2008 lähtien)

Laskentakäytännön muutokset

Vuoteen 2008 saakka konserni sovelsi etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyneiden vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamiseen ns. putkimenetelmää, jossa vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot jaksotetaan järjestelyyn kuuluvien henkilöiden odotetuille keskimääräisille jäljellä oleville palvelusvuosille.

1.1.2008 konserni siirtyi soveltamaan IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardin vaihtoehtoista kirjaamismenettelyä, joka sallii vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamisen tuloslaskelman sijasta täysimääräisesti suoraan omaan pääomaan niiden syntymiskaudella. Vertailukauden tiedot on oikaistu uuden käsittelytavan mukaiseksi. Kirjauskäytännön muutos vähensi omaa pääomaa, verovaikutus huomioituna, 24 miljoonaa euroa 31.12.2007.

Konserni muutti myös suomalaisen työkyvyttömyyseläkkeen luokittelun maksupohjaisesta järjestelystä etuuspohjaiseksi järjestelyksi 1.1.2008 alkaen. Muutoksesta aiheutui vakuutusmatemaattinen tappio, joka kirjattiin vähentämään omaa pääomaa. Muutos pienensi omaa pääomaa verovaikutus huomioituna 34 miljoonaa euroa. Luokittelun muutoksen kautta siirryttiin käytäntöön, jota suurin osa suomalaisista IFRS-tilinpäätöksen laatijoista soveltaa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty muutosten vaikutukset konsernin omaan pääomaan ja tase-eriin.

KONSERNIN TASE	31.12.2007	31.12.2007	1.1.2008
M€	julkaistu	oikaistu*	oikaistu**
VARAT			
Pitkäaikaiset varat	1 473	1 447	1 400
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	614	614	614
Myyntisaamiset ja muut saamiset	579	579	579
Rahavarat	196	196	196
	2 861	2 835	2 789
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	1 984	1 960	1 925
Vähemmistön osuus	3	3	3
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	138	138	138
Korottomat velat	191	189	177
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	86	86	86
Ostovelat ja muut korottomat velat	460	460	460
	2 861	2 835	2 789

* Vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamista koskeva muutos.

** Työkyvyttömyyseläke-etuuden kirjanpitokäsittelyn muutos.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta arvioiden ja oletusten tekemistä, samoin kuin harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat tehdyistä arvioista ja oletuksista. Merkittävimmät arviot liittyvät liiketoimintojen yhdistämisissä tehtyihin kauppahinnan kohdistuksiin arvostettaessa varoja ja velkoja käypiin arvoihin, aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden taloudellisten vaikutusaikojen määrittämiseen, varausten kirjaamiseen ja arvostamiseen, eläkevelvoitteidenmäärittämiseen sekä liikearvojen arvonalentumistestaukseen. Arvioiden perusteita on kuvattu tarkemmin näissä laatimisperiaatteissa sekä myöhemmin asianomaisten liitetietojen yhteydessä.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tytäryritykset

Konsernitilinpäätös sisältää Rautaruukki Oyj:n ja sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Potentiaalisen äänivallan olemassaolo otetaan huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavat instrumentit ovat tarkasteluhetkellä toteutettavissa. Tilinpäätöspäivänä konsernin hallussa ei ole potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavia instrumentteja.

Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Emoyhtiöllä ja tytäryrityksillä on sama tilikausi, joka on kalenterivuosi ja tytäryritykset noudattavat tässä kuvattuja konsernin laadintaperiaatteita.

Osakkuusyritykset

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta toteutuu yleensä silloin, kun konserni omistaa 20–50 prosenttia yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta yrityksen toiminnassa, mutta ei määräysvaltaa.

Sijoitukset osakkuusyrityksiin on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritystä koskevien velvoitteiden täyttämiseen. Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyrityksen välillä on eliminoitu konsernin omistusosuuden mukaisesti. Sijoitus sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyritysten tilikauden tuloksista on esitetty omana eränään liikevoiton jälkeen.

Osakkuusyritysten tilikausi on sama kuin konserniyrityksillä. Mikäli osakkuusyritysten tilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät olennaisilta osin vastaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, konsernissa on tehty tarvittavat oikaisut osakkuusyrityksen raportoimiin lukuihin.

Yhteisyritykset

Konsernilla ei ole sijoituksia yhteisyrityksiin.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta (”toimintavaluutta”). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu euroiksi käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät on muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kursseja käyttäen. Ulkomaan rahan määräiset ei-monetaariset erät, jotka on arvostettu käypiin arvoihin, on muunnettu euroiksi käyttäen käyvän arvon määrittämispäivän valuuttakursseja. Muutoin ei-monetaariset erät on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan (myynnin ja ostojen) kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Rahoitukseen liittyvät kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi kauden keskikurssia ja taseet tilinpäätöspäivän kursseja käyttäen. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan omaan pääomaan. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyvät muuntoerot kirjataan omaan pääomaan. Kun tytäryritys myydään, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Ulkomaisten yksiköiden hankinnasta syntyvä liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käyvän arvon oikaisut käsitellään kyseisten ulkomaisten yksiköiden varoina ja velkoina ja muunnetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kursseja käyttäen.

Mikäli konsernin tytäryhtiö laatii tilinpäätöksensä hyperinflaatiomaan valuutassa, tytäryrityksen tilinpäätös muunnetaan käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia.

Rahoitusinstrumentit

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: lainat ja muut saamiset, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella alkuperäisen hankinnan yhteydessä.

Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Konserni kirjaa rahoitusvarojen ostot ja myynnit kaupantekopäivän perusteella.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta vasta silloin, kun sopimusperusteinen oikeus rahavaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa olemasta voimassa tai konserni siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle siten, että erän omistamiseen liittyvät riskit ja edut tai sitä koskeva määräysvalta siirtyvät toiselle osapuolelle.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, eikä yritys pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintameno. Ne sisältyvät taseessa myyntisaamisten tai muiden saamisten ryhmään luonteensa mukaisesti joko lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin. Lyhytaikaiset myyntisaamiset on merkitty kirjanpitoon alkuperäisen laskutetun määrän mukaisesti vähennettynä epävarmoilla saamisilla. Pitkäaikaisten saamisten arvostamisessa arvioidut vastaiset maksut diskontataan nykyhetkeen.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään, kun se on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi tai se luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen tapahtuessa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. Jälkimmäiseen ryhmään luokitellaan sellaiset sijoitukset, joita hallinnoidaan käypään arvoon perustuen. Johdannaiset, jotka eivät täytä IAS 39:n suojauslaskennan ehtoja, on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi. Ryhmän erät on arvostettu käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat sellaisia johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättynä päivänä ja jotka konsernilla on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon ja ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin. Konsernilla ei ollut tällaisia varoja 31.12.2008 ja 31.12.2007.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti nimetty tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Nämä varat arvostetaan käypään arvoon, tai milloin käypä arvo ei ole määritettävissä luotettavasti, hankintamenoon. Käypään arvoon arvostettujen myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset merkitään käyvän arvon rahastoon omaan pääomaan verovaikutus huomioon ottaen. Käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, likvideistä sijoituksista. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden duraatio hankinta-ajankohdasta lukien. Rahavarat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta käteistä rahaa ja pankkitilejä, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon.

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä siitä, että rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Mikäli näyttöä mahdollisesta arvonalentumisesta on, tappion suuruus määritetään omaisuuserän kirjanpitoarvon ja kyseisen erän käyvän arvon tai odotettavissa olevien vastaisten, alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Arvonalentuminen kirjataan tulosvaikutteisesti. Myyntisaamisiin liittyvää epävarmuutta arvioidaan säännöllisesti ja luottotappiot kirjataan kuluksi havaittaessa.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin kuuluvat ne johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Muut rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen muut rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin.

Konserni ei aktivoi vieraan pääoman menoja ehdot täyttävien hyödykkeiden hankintamenojen lisäykseksi, vaan vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenoon ja jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon ja arvostetaan tämän jälkeen edelleen käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla.

Kun johdannaissopimuksia solmitaan, konserni käsittelee ne joko saamisten, velkojen tai kiinteän sitoumusten käyvän arvon suojauksina, ennakoidun erittäin todennäköisen liiketoimen rahavirran suojauksina, ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojauksina tai johdannaissopimuksina, jotka eivät täytä suojauslaskennan kriteerejä. Konserni soveltaa suojauslaskentaa hyödykejohdannaisiin (sinkki- ja sähköjohdannaiset) ja tiettyihin koronvaihtosopimuksiin. Konsernilla on lisäksi valuutta- ja korkojohdannaissopimuksia, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaissopimusten tulosvaikutus esitetään yhteneväisesti suojatun erän kanssa tuloslaskelmassa. Rahavirtaa suojaavien johdannaisten realisoitumaton käyvän arvon muutos kirjataan omaan pääomaan arvonmuutosrahastoon siltä osin, kun suojaus on tehokas. Omaan pääomaan kirjatut voitot ja tappiot siirretään tuloslaskelmaan sillä kaudella, jolla suojattu erä merkitään tuloslaskelmaan. Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy, myydään tai suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu. Kuitenkin, jos ennakoidun liiketoimen ei enää oleteta toteutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan tuloslaskelmaan.

Konsernilla ei ollut 2008 ja 2007 euroalueen ulkopuolisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksia.

Muut kuin suojauslaskennassa olevat johdannaiset kuuluvat ryhmään Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat, joiden käypien arvojen muutokset kirjataan kokonaisuudessaan tuloslaskelmaan. Operatiiviseen liiketoimintaan liittyvät kurssierot esitetään tuloslaskelmassa liikevoiton yläpuolella ja rahoituseriin liittyvät esitetään rahoituserissä.

Johdannaisten käyvät arvot määritetään markkinahintoja ja yleisesti käytössä olevia arvostusmalleja hyväksikäyttäen. Arvostusmalleissa käytetyt tiedot ja oletukset perustuvat todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

Konserni erottaa kytketyt johdannaiset pääsopimuksesta ja käsittelee ne muiden johdannaisten tavoin seuraavien ehtojen täyttyessä: kytketyn johdannaisen taloudelliset ominaispiirteet ja riskit eivät liity läheisesti pääsopimuksen ominaispiirteisiin ja riskeihin, kytketyn johdannaisen ehdot vastaavat johdannaisen määritelmää ja kytketyn johdannaisen sisältämää yhdistettyä instrumenttia ei arvosteta tulosvaikutteisesti käypään arvoon.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan ja jäljelle jäänyt osuus kirjataan kuluksi. Myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti toteutumisajankohtana.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat konsernissa ovat seuraavat:

Rakennukset	10–40 vuotta
Tuotantokoneet ja -laitteet	20 vuotta
Tietojärjestelmät	3–5 vuotta
Muut koneet ja kalusto	5–10 vuotta

Rahoitusleasingsopimuksilla hankitut käyttöomaisuushyödykkeet poistetaan arvioidun taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa.

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan säännöllisesti jokaisen tilinpäätöksen ja osavuosikatsauksen yhteydessä ja tarvittaessa niitä oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia. Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Julkiset avustukset

Aineellisten käyttöomaisuushankintojen kattamiseksi saadut julkiset avustukset kirjataan aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen käyttöaikana. Muut julkiset avustukset kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankitun yrityksen nettovarojen käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Tätä aiempien liiketoimintojen yhdistämisistä aiheutuva liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa 31.12.2003, jota on käytetty oletushankintamenona. Näiden hankintojen luokittelua tai tilinpäätöskäsittelyä ei oikaistu konsernin avaavaa IFRS-tasetta laadittaessa. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon (tai oletushankintamenoon) vähennettynä arvonalentumisilla.

Liikearvo testataan vuosittain tai tarvittaessa useammin mahdollisen arvonalentumisen varalta (ks. liitetieto 16 Aineettomat hyödykkeet). Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille sen perusteella miten konsernin johto seurata liiketoimintaa ja siihen liittyvää liikearvoa. Konsernissa rahavirtaa tuottavat yksiköt vastaavat raportoituja liiketoiminnallisia segmenttejä.

Tutkimus- ja kehittämismenot
Tutkimus- ja kehittämismenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi lukuun ottamatta niitä kehittämismenoja, jotka täyttävät IAS 38:n Aineettomat hyödykkeet edellyttämät aktivointikriteerit. Tällöin tuotteiden kehittämisestä syntyneet menot aktivoidaan taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi siitä lähtien kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin. Hyödykkeestä kirjataan poistot siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Poistoaikana käytetään hyödykkeen arvioitua myyntiaikaa. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain tai tarvittaessa useammin mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Muut aineettomat hyödykkeet
Ostetut patentit, tavaramerkit, lisenssit ja muut aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, merkitään taseeseen ja kirjataan tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain tai tarvittaessa useammin mahdollisen arvonalentumisen varalta. Päättyneellä ja sitä edeltäneellä tilikaudella konsernilla ei ollut aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajaton taloudellinen vaikutusaika.

Aineettomien hyödykkeiden arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat:

Asiakassopimukset ja niihin liittyvät asiakassuhteet	3–10 vuotta
Ohjelmistot	3–5 vuotta
Muut aineettomat oikeudet	5–10 vuotta

Aineettomien hyödykkeiden hankintameno muodostuu ostohinnasta ja kaikista niistä menoista, jotka välittömästi johtuvat hyödykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen.

Aineettomien hyödykkeiden luovuttamisesta syntyvä voitto tai tappio esitetään tuloslaskelmassa liiketoiminnan muissa tuotoissa tai kuluissa.

Vuokrasopimukset
Aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimus merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Vuokravelvoitteet sisältyvät korollisiin velkoihin.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Saadut kannustimet on vähennetty maksetuista vuokrista hyödyn ajallisen jakautumisen perusteella.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentuminen
Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa.

Liikearvon, aineettomien hyödykkeiden, joilla on rajaton taloudellinen vaikutusaika, sekä keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden osalta arvonalentumistestaus tehdään vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Arvonalentumistappio perutaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta.

Vaihto-omaisuus
Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään raaka-aineiden osalta FIFO-menetelmällä ja valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden osalta painotetun keskihinnan menetelmällä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista normaalin toiminta-asteen mukaisesti laskettuna. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot.

Työsuhde-etuudet

Eläkevelvoitteet
Konsernilla on useita maksu- ja etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä eri maissa. Eläkejärjestelyt luokitellaan etuuspohjaisiksi tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta, konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jota veloitus koskee.

Konsernin merkittävin etuuspohjainen eläkejärjestely on eläkesäätiön kautta Suomessa järjestetty lakisääteinen työeläketurva. Tämän lisäksi konsernilla on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä Norjassa ja Saksassa sekä lisäeläkevakuutuksia Suomessa. Konserni siirtyi vuonna 2008 soveltamaan IAS19 “Työsuhde-etuudet”

-standardin vaihtoehtoista kirjausmenettelyä, joka sallii vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamisen tuloslaskelman sijasta suoraan omaan pääomaan niiden syntymiskaudella. Samoin konserni muutti työkyvyttömyysetuuden IFRS -tulkinnan maksupohjaisesta järjestelystä etuuspohjaiseksi järjestelyksi 1.1.2008 alkaen. Vertailukauden tiedot on oikaistu uuden käsittelytavan mukaiseksi.

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuusoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected unit credit method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palveluajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Kustakin etuuspohjaisesta eläkejärjestelystä konsernitilinpäätöksessä esitetään taseessa omaisuuseränä tai velkana velvoitteen nykyarvon ja järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvien menojen nettosumma. Etuuspohjaisesta järjestelystä konsernin taseeseen kirjattavan omaisuuserän yläraja on palautuksina järjestelystä tai vastaisten järjestelyyn suoritettavien maksujen vähennyksenä saatavan taloudellisen hyödyn nykyarvo, lisättynä kirjaamattomilla voitoilla tai tappioilla. Taloudellinen hyödyn katsotaan olevan konsernin saatavissa, mikäli konserni pystyy realisoimaan sen jonakin ajankohtana järjestelyn olemassaoloaikana tai kun järjestelyyn kuuluvat velat on suoritettu.

Osakeperusteiset maksut

Konserni on soveltanut IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardia kaikkiin sellaisiin osakepalkitsemiseen liittyviin järjestelyihin, joissa osakkeet tai optiot on myönnetty 7.11.2002 jälkeen ja joihin ei ole syntynyt oikeutta ennen 1.1.2005. Tätä aiemmista optio- ja osakepalkitsemisjärjestelyistä ei ole esitetty kuluja tuloslaskelmassa.

Konsernilla on osakeperusteinen johdon kannustejärjestelmä, jossa osa palkkiosta maksetaan osakkeina ja loput rahana. Lisätietoja osakeperusteisista järjestelyistä on esitetty liitetiedossa 29 Osakepalkitseminen.

Optio-oikeudet ja luovutettavat osakkeet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä oikeuden syntymisajanjakson ja sitä seuraavan kahden vuoden aikana. Määritetty kulu perustuu optio-oikeuksien ja osakkeiden käypään arvoon sekä johdon arvioon siitä optioiden tai osakkeiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Optioiden käypä arvo on määritetty ulkopuolisen arvioijan toimesta Black-Scholes -hinnoittelumallin perusteella ja osakkeiden käypä arvo on määritetty emoyhtiön osakkeiden markkinahinnan mukaan.

Muita kuin markkinaperusteisten ehtojen (esimerkiksi kannattavuus ja tietty tuloksen kasvutavoite) vaikutuksia ei sisällytetä käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden optioiden tai osakkeiden määrissä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Konserni päivittää oletuksen lopullisesta optioiden ja osakkeiden määrästä jokaisena tilinpäätöspäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Kun optio-oikeuksia käytetään, osakemerkintöjen perusteella saadut rahasuoritukset (mahdollisilla transaktiomenoilla oikaistuna) kirjataan osakepääomaan (nimellisarvo) ja ylimenevä osuus ylikurssirahastoon.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Takuuvaraus kirjataan perustuen historialliseen kokemukseen takuumenojen toteutumisesta silloin, kun takuuehdon sisältävä tuote myydään. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta. Tappiollisesta sopimuksesta kirjataan varaus, kun velvoitteiden täyttämiseksi vaadittavat välttämättömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt. Ympäristövaraus kirjataan perustuen tilinpäätöshetkellä vallinneisiin tulkintoihin ympäristönsuojelulaeista ja -säännöksistä.

Konserni on osallisena Euroopan päästökaupassa, jossa sille on myönnetty tietty määrä hiilidioksidipäästöoikeuksia tietylle ajanjaksolle. Päästöoikeuksien kirjanpitokäsittelyssä sovelletaan ns. nettomenettelyä. Tällöin konserni ei kirjaa taseeseen myönnettyjä päästöoikeuksia eikä velvoitetta luovuttaa päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Mikäli toteutuneet päästöt ylittävät saatujen päästöoikeuksien salliman päästömäärän, konserni kirjaa ylimenevistä päästöistä syntyneen velvoitteen. Varaus arvostetaan päästöoikeuksien tilinpäätöspäivän käypään arvoon (markkinahintaan). Mikäli toteutuneet päästöt alittavat saadut päästöoikeudet, käyttämättä jääneet päästöoikeudet ilmoitetaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa taseen ulkopuolisena varallisuuseränä käypään arvoon arvostettuna.

Tuloverot

Konsernituloslaskelman verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisen veron muutoksesta. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan tilinpäätöspäivänä voimassaolevan tai myöhemmin voimaan tulevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla. Ne tuloverot, joita vastaava tuotto tai kustannus on kirjattu suoraan omaan pääomaan, kirjataan myös suoraan omaan pääomaan.

Laskennalliset verot lasketaan varojen ja velkojen väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Suurimmat väliaikaiset erot syntyvät käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista, johdannaissopimusten arvostamisesta käypään arvoon, etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä, rahoitusleasingjärjestelyistä, varauksista, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja liiketoimintojen yhdistämisissä tehdyistä kauppahinnan kohdistuksista arvostettaessa varoja ja velkoja käypiin arvoihin. Laskennallista veroa ei kirjata verotuksessa vähennyskelvottomista liikearvon arvonalentumisista eikä tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista siltä osin, kun ero ei todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja. Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kuin on todennäköistä, että tulevai-

suudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennallisen verosaamisen määrää ja hyödyntämisen todennäköisyyttä arvioidaan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat esitetään taseessa omina erinään ja ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin tai velkoihin. Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan siinä tapauksessa, että yhteisöllä on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata tilikauden verotettavaan tuloon perustuva verosaaminen ja -velka keskenään ja laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Laskennallisen verosaamisen ja -velan muutos kirjataan tuloslaskelmaan lukuun ottamatta veroja, jotka johtuvat liiketoimesta tai tapahtumasta, joka on kirjattu suoraan omaan pääomaan tai jotka johtuvat liiketoimintojen yhdistämisestä.

Arvonlisävero ja muut vastaavat välilliset verot vähennetään myyntituottojen määrästä. Mahdolliset muut verot sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin.

Tuloutusperiaatteet

Myydyt tavarat ja tuotetut palvelut

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit, edut ja tosiasiallinen määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle, tuotot ja liiketoimeen kohdistuvat kulut on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että liiketoimeen liittyvä taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi.

Tuotot palveluista kirjataan valmistusasteen mukaisesti silloin, kun liiketoiminnan lopputulos on arvioitavissa luotettavasti. Lyhytaikaisten palveluiden osalta tuotot kirjataan, kun palvelu on suoritettu. Kun palvelut suoritetaan tiettynä ajanjaksona, tuotot kirjataan tasaerinä kyseiselle ajanjaksolle, ellei joku muu menetelmä kuvaa paremmin valmistumisastetta.

Pitkäaikaishankkeet tuloutetaan valmistusasteen mukaisesti. Valmistusaste määritetään vertaamalla toteutuneiden menojen osuutta hankkeen arvioiduista kokonaismenoista. Silloin kun hankkeen lopputulosta ei pystytä arvioimaan luotettavasti, tuottoja kirjataan vain siihen määrään asti, kuin hankkeen toteutuneita menoja vastaava määrä on todennäköisesti saatavissa. Hankkeen menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Hankkeesta odotettavissa oleva tappio kirjataan kuluksi välittömästi.

Kirjattavat tuotot määritetään saadun tai saatavan vastikkeen käyvän arvon perusteella. Kirjattava tuottojen määrä ei sisällä ulkopuolisten puolesta perittyjä määriä, kuten arvonlisäveroa. Arvonlisävero ja muut vastaavat välilliset verot vähennetään myyntituottojen määrästä. Veroviranomaisille maksettava määrä esitetään lyhytaikaisena velkana taseen erässä Muut velat ja veroviranomaisilta saatava määrä lyhytaikaisena saamisena taseen erässä Muut saamiset.

Korot, rojaltit ja osingot

Korko-, rojalti ja osinkotuotot kirjataan, kun on todennäköistä, että liiketoimintaan liittyvä taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja että tuotot ovat määritettävissä luotettavasti. Korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmää noudattaen. Rojalitituotot kirjataan suoriteperusteisesti sopimuksen tosiasiallisen sisällön mukaan ja osingot silloin, kun osakkeenomistajan oikeus maksun saamiseen on syntynyt.

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Konserni luokittelee pitkäaikaisen omaisuuserän tai luovutettavien erien ryhmän myytävänä olevaksi, jos erän kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiallisesti omaisuuserän myynnistä. Tällöin omaisuuserä on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan tavanomaisin ehdoin, johto on sitoutunut omaisuuserän myyntiä koskevaan suunnitelmaan, aktiiviset myyntiponnistelut on käynnistetty ja myynnin odotetaan erittäin todennäköisesti tapahtuvan vuoden kuluessa.

IFRS 5:n soveltamisalaan kuuluvat myytävänä olevat omaisuuserät sekä lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät, jotka on luokiteltu myytävänä oleviksi, arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Omat osakkeet

Konserni esittää hallussaan olevat omat osakkeet oman pääoman vähennyksenä. Omien osakkeiden ostoista, myynneistä, liikkeeseenlaskusta tai mitätöinnistä ei kirjata voittoa tai tappiota tuloslaskelmaan vaan maksetut tai saadut vastikkeet kirjataan suoraan omaan pääomaan kertyneisiin voittovaroihin transaktiomenoilla vähennettynä.

Uusien standardien ja tulkintojen käyttöönotto

IASB ja IFRIC ovat julkaisseet seuraavat uudet standardit, standardien muutokset ja tulkinnat, jotka konserni ottaa käyttöön seuraavasti noudattaen standardien voimaantuloaikaa.

Käyttöönotto 1.1.2009

- IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IASB julkisti standardimuutokset syyskuussa 2007. Muutetun standardin tarkoituksena on parantaa tilinpäätöksen käyttäjien mahdollisuuksia analysoida ja vertailla tilinpäätöslaskelmissa annettavia tietoja erottamalla yrityksen omassa pääomassa tapahtuvat muutokset, jotka liittyvät liiketoimiin yrityksen omistajien kanssa muista oman pääoman muutoksista. Uudistettu standardi on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRS 8 Toimintasegmentit (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IASB julkisti standardin marraskuussa 2006. Sen vaatimusten mukaan segmenttiraportoinnissa on sovellettava ns. johdon lähestymistapaa. Tällöin esitettävien tietojen tulee perustua sellaisenaan johdon sisäisesti seuraamien segmenttien taloudellisen kehityksen arviointiperusteisiin. Rautaruukki arvioi, ettei standardin käyttöönotolla ole vaikutusta konsernin nykyiseen segmenttirakenteeseen. IFRS 8 on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 23 Vieraan pääoman menot (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IASB julkisti standardimuutokset maaliskuussa 2007. Uudistettu standardi edellyttää jatkossa ehdot

täyttävien hyödykkeiden hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta johtuvien vieraan pääoman menojen aktivoimista osaksi hyödykkeen hankintamenoa. Hyödyke voi olla joko omaan käyttöön tai myyntiin tarkoitettu. Vieraan pääoman menojen kirjaaminen suoraan kuluksi kielletään. Konserni on kirjannut aiemmin sallitulla tavalla vieraan pääoman menot kuluiksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Rautaruukki arvioi, ettei standardin muutoksella ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutettu standardi on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardin muutokset – Vesting Conditions and Cancellations (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IASB julkisti tammikuussa 2008 standardimuutokset, jotka selkeyttävät lopullista oikeutta synnyttämättömien ehtojen ja järjestelyjen peruutusten kirjanpitokäsittelyä. Oikeuden syntymisehdot rajoittuvat palvelu- ja tulosehtoihin; muut piirteet eivät ole oikeuden syntymisehtoja, vaan vaikuttavat ainoastaan etuuden myöntämispäivän käypään arvoon. Sekä yrityksen että muiden osapuolten tekemät peruutukset käsitellään samalla tavalla. Rautaruukki arvioi standardimuutosten vaikutuksia konsernin tilinpäätökseen. Muutokset on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRIC 12, Service Concession Agreements, IFRIC 13, Kanta-asiakasohjelmat, IFRIC 15 Agreements for the construction of Real Estate ja IFRIC 16 Hedges of Net Investment in a Foreign Operation. Rautaruukki arvioi, ettei tulkinnoilla ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Käyttöönotto 1.1.2010

Seuraavia uudistettuja standardeja ja standardimuutoksia ei vielä ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Rautaruukki ottaa uudistukset ja muutokset käyttöön edellyttäen, että ne hyväksytään sovellettavaksi EU:ssa vuoden 2009 loppuun mennessä.

- IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen -standardi (voimaan 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IASB julkisti uudistetun standardin tammikuussa 2008. Uudistettu standardi edellyttää yhä hankintamenomenetelmän käyttöä liiketoimintojen yhdistämisissä kuitenkin eräin merkittävin muutoksin, kuten transaktiomenojen kirjaaminen kuluksi. Lisäksi kaikki liiketoimintojen hankkimiseen liittyvät maksut tulee kirjata käypään arvoon hankinta-ajankohtana ja ehdolliset vastikkeet arvostaa hankinnan jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Liikearvo voidaan laskea perustuen emoyhtiön suhteelliseen osuuteen nettovaroista, kuten nykyään, tai se voi sisältää vähemmistöosuudelle kohdistetun liikearvon. Rautaruukki arvioi uudistetun standardin vaikutuksia konsernin tilinpäätökseen.
- IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös (voimaan 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IASB julkisti standardimuutokset tammikuussa 2008. Muutettu standardi edellyttää kaikkien vähemmistöosuuksien hankinnoista tai myynneistä syntyvien voittojen tai tappioiden kirjaamista omaan pääomaan, jos määräysvalta ei siirry. Näin ollen vähemmistöosuutta koskevat transaktiot eivät enää johda liikearvon eivätkä tulosvaikutteisen voiton tai tappion kirjaamiseen. Standardi määrää liiketoimintojen hankintojen tai myyntien kirjanpitokäsittelyn myös silloin, kun määräysvalta siirtyy. Tällaisissa järjestelyissä mahdollisesti jäljelle jäävä omistusosuus hankinnan kohteessa arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Vastaavaa kirjanpidollista käsittelytapaa sovelletaan jatkossa myös osakkuusyrityssijoituksiin (IAS 28) ja yhteisyritysosuuksiin (IAS 31). Rautaruukki arvioi standardin vaikutuksia konsernin tilinpäätökseen.

3 Rahoitusriskien ja pääoman hallinta

Rahoitusriskienhallinnan periaatteet

Konsernin rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusriskien epäsuotuisat vaikutukset konsernin tulokseen, omaan pääomaan ja maksuvalmiuteen. Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernihallinnon rahoitustoimintoon. Toiminta perustuu hallituksen hyväksymään konsernin rahoituspolitiikkaan, jossa määritellään pääperiaatteet rahoitustoiminnon organisoinnista, varainhankinnasta, rahoitusriskeistä, raportoinnista ja valvonnasta. Merkittävimmät rahoitusasiat käsitellään konsernin rahoitustyöryhmässä, jonka puheenjohtajana on toimitusjohtaja. Rahoitustyöryhmä päättää kulloinkin voimassa olevat riskilimiitit rahoituspolitiikan antamissa puitteissa. Rahoitustransaktioita tehdään ainoastaan konsernin tavanomaisen liiketoiminnan rahoittamiseksi ja siitä aiheutuvien rahoitusriskien hallitsemiseksi.

Rahoituksen järjestämisessä ja rahoitustransaktioiden tekemisessä lähtökohtana on konsernitaso.

Konserniyhtiöiden tarvitsemat rahoitustransaktiot tehdään pääsääntöisesti sisäisesti konsernin rahoitustoiminnon kanssa ja ne perustuvat konserniperiaatteisiin. Hyödykehintariskien (sähkö, sinkki) osalta tuotantodivisioona vastaa riskienhallinnasta yhteistyössä konsernin rahoitustoiminnon kanssa. Osa konsernin toiminnoista kuuluu EU-päästökaupan piiriin ja tähän liittyvä päästötaseen hallinta hoidetaan keskitetysti konsernin energia- ja ympäristötoiminnossa.

Markkinariskit

Valuuttariski

Rautaruukille aiheutuu valuuttariskiä, koska konsernin raportointivaluutta on euro, mutta osa tuloista ja menoista tapahtuu muissa valuutoissa. Konsernin kannalta suurimmat valuuttariskit aiheutuvat Yhdysvaltain dollarista, Ruotsin kruunusta ja Norjan kruunusta. USD riski syntyy, koska teräksen valmistamisessa tarvittavien raaka-aineiden yleinen hinnoitteluvaluutta on Yhdysvaltain dollari. Ruotsin ja Norjan kruunujen riski syntyy pääosin siitä, että konsernin emoyhtiöllä on myyntiä kyseisiin maihin. Rautaruukin valuuttariskienhallinnan tavoitteena on rajoittaa valuuttakurssien vaihtelusta syntyvää volatiliteettia kassavirroissa, tuloksessa ja taseessa. Konsernin valuuttariskin hallinta on keskitetty konsernin rahoitustoimintoon. Konsernin valuuttariskiä hallitaan transaktiopositiona ja translaatiopositiona.

Transaktiopositio muodostuu sovituista ja ennakoiduista liiketapahtumista syntyvistä kassavirroista euroalueen ulkopuolisissa valuutoissa sekä taseeseen sisältyvistä valuuttamääräisistä eristä. Konsernin toimintaperiaatteen mukaisesti kassavirtapositiosta

suojataan pääsääntöisesti 4-8 kuukauden nettokassavirrat täysimääräisesti. Taseen valuuttamääräiset erät ovat pääsääntöisesti olleet suojattu joitakin poikkeusvaluuttoja lukuunottamatta. Tällaisia olivat Ukrainan hryvnia sekä loppuvuodesta osittain Venäjän rupla. Alla olevassa taulukossa on esitetty konsernin suurimmat vuositason nettovaluuttakassavirrat tilanteessa 31.12.2008 ja 31.12.2007.

Arvioitu vuositason nettokassavirtariski (transaktioriski) euroa vastaan ilman johdannaisia

M€	31.12.2008	31.12.2007
USD	**-430**	-510
SEK	**190**	260
NOK	**70**	130
DKK	**80**	110
GBP	**40**	45
Baltian maiden valuutat	**65**	105
PLN	**20**	60
Muut valuutat	**85***	120*
Yhteensä	**120**	320

* RUB 30M€, UAH 20 M€ 31.12.2008; RUB 45 M€ ja UAH 25 M€ 31.12.2007
(positiot laskettu 31.12.2008 ja 31.12.2007 valuuttakursseilla)

Translaatiopositio, josta aiheutuu konsernin oman pääoman vaihtelua, muodostuu sijoituksista euroalueen ulkopuolisiin tytär- ja osakkuusyrityksiin. Yhtiön johto arvioi translaatioriskiltä suojautumisen tarpeen tapauskohtaisesti ottaen huomioon mm. markkinatilanteen ja suojautumisen kustannukset. Euroalueen ulkopuolisiin yhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten valuuttariski ei ollut suojattuna. Alla olevassa taulukossa on esitetty konsernin translaatiopositio merkittävimpien valuuttojen osalta.

Konsernin translaatiopositio

M€	31.12.2008	31.12.2007
RUB	**122**	134
SEK	**36**	32
NOK	**101**	101
PLN	**46**	39

(positiot laskettu 31.12.2008 ja 31.12.2007 valuuttakursseilla)

Konsernin nettosijoitusten (translaatiopositio) herkkyys valuuttakurssimuutoksille ilman verovaikutusta

	31.12.2008	31.12.2007
M€	Oma pääoma	Oma pääoma
+/-10 % muutos EUR/RUB kurssissa	**-11,1/+13,5**	-12,1/+14,8
+/-10 % muutos EUR/SEK kurssissa	**-3,3/+4**	-2,9/3,6
+/-10 % muutos EUR/NOK kurssissa	**-9,2/+11,3**	-9,2/+11,3
+/-10 % muutos EUR/PLN kurssissa	**-4,1/+5,1**	-3,6/+4,4

+ tarkoittaa, euron vahvistumista - euron heikkenemistä suhteessa muihin valuuttoihin

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama herkkyys valuuttariskeille

Herkkyystarkastelussa on arvioitu +/- 10 prosentin kurssimuutoksen vaikutusta konsernin tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan tarkastelemalla vaikutusta seuraavissa erissä: kassavirtaa suojaavat johdannaiset, tasetta suojaavat johdannaiset, ostovelat, myyntisaamiset, konsernin sisäiset ja ulkoiset lainat ja saamiset sekä kassavarat. Herkkyystarkastelussa ei ole huomioitu verojen vaikutusta.

	31.12.2008	31.12.2007
M€	Tulos-laskelma	Tulos-laskelma
+/-10 % muutos EUR/USD kurssissa	**-19,5/+26,3**	-20,5/+20,7
+/-10 % muutos EUR/SEK kurssissa	**+9,9/-12,1**	+6,4/-7,9
+/-10 % muutos EUR/NOK kurssissa	**+5,0/-6,2**	+5,0/-6,1

+ tarkoittaa, euron vahvistumista - euron heikkenemistä suhteessa muihin valuuttoihin

Korkoriski

Konsernin korolliset velat ja saatavat aiheuttavat Rautaruukki Oyj:lle korkoriskin. Konsernin korollinen nettorahoitusvelka 31.12.2008 oli 155 miljoonaa euroa, johon sisältyy rahoitusleasingsopimuksia 44 miljoonaa euroa. Konsernin likvidit varat olivat 254 miljoonaa euroa ja muut korolliset saamiset 38 miljoonaa euroa. Konsernin korkoriskin hallinta on keskitetty konsernihallintoon. Konsernin korkoriskin hallinnan tavoitteena on tasoittaa korkojen muutoksista aiheutuvia muutoksia konsernin tuloksessa samalla, kun pyritään minimoimaan konsernin rahoituskustannukset. Korkoriskipositiota hallitaan valuutoittain. Konsernin tärkein valuutta korkoriskipositiossa on euro, jonka osuus on lähes 100 % konsernin korkoriskiposition alaisista varoista ja veloista. Valuuttajohdannaiset eivät sisälly Rautaruukki Oyj:n korkoriskipositioon. Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainanotto ja sijoitukset on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin. Tämän lisäksi korkosidonnaisuutta muokataan johdannaisinstrumenteilla. Korkoriskiä seurataan ja hallitaan korkovirtariskinä sekä hintariskinä. Konsernin nettovelkapositiosta on oltava vähintään yhdeksi vuodeksi suojattu koronmuutoksilta vähintään 30 prosenttia ja enintään 70 prosenttia. 31.12.2008 konsernin velkaposition duraatio oli 0,6 vuotta. Konsernin korkoherkkyys muodostuu seuraavan 12 kuukauden korkovirtariskistä. Hintariskillä ei ole merkittävää tulosvaikutusta.

IFRS 7 -standardin mukainen rahoitusinstrumenteista johtuva herkkyys korkoriskille

Korkoherkkyyttä on tarkasteltu +/- 1 prosentin korkotason muutoksella markkinakoroissa ja sen vaikutusta konsernin tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan. Vaikutus muodostuu korkovirtariskistä ja näkyy konsernin korkotuotoissa ja -kuluissa. Laskelmassa on mukana kaikki konsernin korolliset erät. Herkkyystarkastelussa ei ole huomioitu verojen vaikutusta.

M€	31.12.2008		31.12.2007	
	Tulos-laskelma	Oma pääoma	Tulos-laskelma	Oma pääoma
+/-1 % muutos markkinakorossa	**+/-0**	**+/-0**	+1,5/-1,5	0

Hyödykehintariskit

Konsernissa käytettäviin raaka-aineisiin liittyy hintariskejä. Näistä toimivilla johdannaismarkkinoilla suojataan sinkin hintariskiä. Suojaustoiminta toteutetaan johdannaissopimuksilla. Tuotantodivisioona vastaa sinkin hintariskin hallinnasta. Hintariskin käytännön toteutus hoidetaan konsernin rahoitustoiminnossa. Sinkkisuojausten aikajänne voi olla maksimissaan kolme vuotta. Sinkkiä ostettiin vuonna 2008 noin 29 500 tonnia. Vuoden lopussa oli suojattuna 75 prosenttia vuoden 2009 ja 37 prosenttia vuoden 2010 arvioiduista sinkkiostoista.

Rautaruukki Oyj:n tuotantoprosessit vaativat huomattavan määrän energiaa. Konsernin suurimmat sähköä käyttävät yksiköt sijaitsevat Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Konsernin sähkön käyttö Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa vuonna 2008 oli noin 1,3 TWh. Sähkön käytöstä lähes puolet on omaa tuotantoa ja loput ostetaan markkinoilta. Tuotantoprosesseista ylijäävä prosessikaasu hyödynnetään sähkötuotannossa Raahen terästehtaalla. Suurin osa konsernin pohjoismaisten tuotantolaitosten käyttämästä sähköstä ostetaan keskitetysti. Rautaruukki Oyj:n sähkön hintariskin hallinnan tavoitteena on rajoittaa sähkön hinnan vaihtelusta syntyvää volatiliteettia konsernin kassavirroissa ja tuloksessa. Suojautuminen tehdään vakiomuotoisilla, markkinoilla noteeratuilla johdannaistuotteilla sekä kiinteäehtoisilla sähköntoimitussopimuksilla. Tuotantodivisioona vastaa konsernin sähkön hintariskin hallinnasta keskitetysti emoyhtiössä. Vuoden 2008 lopussa tulevista sähkön ostoista oli suojattu 85 prosenttia vuoden 2009, 68 prosenttia vuoden 2010, 50 prosenttia vuoden 2011, 33 prosenttia vuoden 2012 ja 22 prosenttia vuoden 2013 ostoista Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Rautaruukki Oyj soveltaa IAS 39 mukaista suojauslaskentaa sekä sinkki- että sähköjohdannaisiinsa. Konsernin käyttämät sinkki- ja sähköjohdannaiset on määritelty kassavirran suojausinstrumenteiksi. Suojaussopimuksen solmimishetkellä dokumentoidaan suojausinstrumentin ja kohteen välinen yhteys. Suojauksen tehokkuutta arvioidaan sekä suojaussuhteen alkaessa että suojaussuhteen olemassaoloaikana vuosineljänneksittäin. Tehokas osuus käyvän arvon muutoksista niiden johdannaisten osalta, jotka on määritelty ja täyttävät tulevan rahavirran suojauksen edellytykset, on merkitty omaan pääomaan. Tehoton osuus käyvän arvon muutoksista merkitään suoraan tuloslaskelmaan. Suojausten tehokkaan osan realisoitunut tulos kirjataan ostojen oikaisuna sille jaksolle, jona suojattava rahavirta vaikuttaa tulokseen.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7-standardin tarkoittama herkkyys hyödykehintariskeille

Herkkyystarkastelussa on arvioitu +/- 10 prosentin sähkön ja sinkin hintatasonmuutoksen vaikutusta konsernin tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan. Tarkastelun kohteena ovat johdannaissopimukset. Herkkyystarkastelussa ei ole huomioitu verojen vaikutusta.

M€	31.12.2008		31.12.2007	
	Tulos-laskelma	Oma pääoma	Tulos-laskelma	Oma pääoma
+/-10 % muutos sähkön hinnassa	**+/-0**	**+6,8/-6,8**	+/-0	+5,3/-5,3
+/-10 % muutos sinkin hinnassa	**+/-0**	**+3,2/-3,2**	+/-0	+4,7/-4,7

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan, että konsernin rahoitusvarat ja lainanottomahdollisuudet eivät riitä kattamaan liiketoiminnan tulevia tarpeita tai että tarvittavan varainhankinnan kustannukset ovat poikkeuksellisen korkeat. Konsernin rahoitustoiminto vastaa konsernitason maksuvalmiudesta ja sen suunnittelusta. Jälleenrahoitusriskin minimoimiseksi konserni pyrkii lainojen tasapainoiseen maturiteettijakaumaan sekä hyödyntämään erilaisia rahoituslähteitä. Konsernin pitkäaikaisen lainakannan jäljellä oleva maturiteetti vuoden lopussa oli 1,5 vuotta.

Rautaruukki Oyj on määritellyt riittävän maksuvalmiuden koon. Siihen luetaan kassavarat ja likvidit sijoitukset sekä pankkeja sitovat käyttämättömät luottolimiitit ja nostamattomat lainat vähennettynä lyhytaikaisilla luotoilla. Konsernin maksuvalmiusvarannon katsotaan olevan riittävän, kun se kattaa seuraavien 12 kuukauden arvioidun nettokassavirran mukaan luettuna erääntyvät pitkäaikaiset lainat. Maksuvalmiuden turvaamiseksi konsernilla oli sitovia valmiusluottoja vuoden 2008 lopussa 300 miljoonaa euroa, joista käyttämättömänä oli 150 miljoonaa euroa. Konsernilla on tililimiittejä yhteensä noin 50 miljoonaa euroa. Konsernilla on lisäksi ei-sitovia luottolimiittejä pankeista sekä 250 miljoonan euron yritystodistusohjelma, josta vuoden lopussa oli käyttämättömänä 133 miljoonaa euroa. Seuraavalla sivulla olevissa taulukoissa on esitetty konsernin pitkäaikaisten lainojen erääntymiset.

Konsernin rahoitusvelat (pl. rahoitusleasing) 31.12.2008 erääntyvät seuraavasti

M€	Valuutta	2009	2010	2011	2012	2013–	Yhteensä	% lainakannasta
Joukkovelkakirjalainat	**EUR**	**0**	**75**	**0**	**0**		**75**	**14 %**
Lainat rahoituslaitoksilta	**EUR**	**7**	**155**	**5**	**0**		**167**	**30 %**
	USD	**2**	**0**				**2**	**0 %**
Eläkelainat	**EUR**	**1**	**0**				**1**	**0 %**
Muut	**EUR**	**116**	**0**	**0**	**0**	**1**	**118**	**21 %**
Ostovelat	**EUR**	**186**					**186**	**34 %**
		312	**230**	**5**	**0**	**1**	**548**	**100 %**
Sopimuksen mukaiset korkovirrat								
voimassa olevien korkojen mukaisesti	**EUR**	**12**	**6**	**0**				

Konsernin rahoitusvelat (pl. rahoitusleasing) 31.12.2007 erääntyvät seuraavasti

M€	Valuutta	2008	2009	2010	2011	2012	Yhteensä	% lainakannasta
Joukkovelkakirjalainat	EUR	55	0	75	0		130	35 %
Lainat rahoituslaitoksilta	EUR	14	5	5	5		29	8 %
	PLN	6					6	2 %
	USD	1					1	0 %
Eläkelainat	EUR	1	1				2	1 %
Muut	EUR	0	0	0	0	1	2	1 %
	SEK	1					1	0 %
Ostovelat	EUR	198					198	54 %
		276	7	80	5	1	369	100 %
Sopimuksen mukaiset korkovirrat								
voimassa olevien korkojen mukaisesti	EUR	9	5	4	0			

Luotto- ja vastapuoliriskit

Luottoriskit

Rautaruukin myyntisaatavien luottoriskin hallinta on järjestetty konsernin johdon hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Riskin hallinnasta eli luotonvalvontaprosesseista, ohjeistuksesta ja raportoinnista konsernin johdolle vastaa konsernihallinnon rahoitustoiminto. Luotolla myynnin periaatteet on määritelty konsernin johdon toimesta ja periaatteita tukemaan on laadittu luottopolitiikoita maantieteellisesti, alueellisesti tai tytäryhtiöittäin. Merkittävimmät luottoraja- ja muut luottoriskipäätökset tehdään konsernijohdossa. Luottoriskistä raportoidaan konsernin johdolle kuukausittain. Samalla analysoidaan yksityiskohtaisesti merkittävimmät riskit sekä konsernin kannalta että divisioonakohtaisesti.

Rautaruukin myyntisaatavien luottoriskin hallinnan peruslähtökohta on, että jokaisella asiakkaalla on luotonvalvonnan päättämä luottoraja. Yhtiön riskiä vähentävinä tekijöinä otetaan huomioon pankkitakaukset ja muut vakuudet sekä konsernin myyntisaatavien luottovakuutus. Luottoriskiä vähentäväksi katsotaan myös ennakko- ja käteismaksut sekä pankin vahvistamat remburssit ja vientiperittävät.

Rautaruukin myyntisaatavat jakautuvat lukumääräisesti laajaan ja maantieteellisesti kansainväliseen asiakaspohjaan eikä konsernin kannalta merkittäviä riskikeskittymiä ole. Vuonna 2008 konsernin myyntisaatavien alaskirjaukset olivat 6 miljoonaa euroa, mikä on 0,16 prosenttia liikevaihdosta (4 miljoonaa; 0,11 %).

Vuoden lopun erääntyneet saatavat olivat edellisiin kuukausiin verrattuna poikkeuksellisen korkeat. Maksuhitaudet olivat seurausta suurimpien asiakkaiden maksuhaluttomuudesta ja joulukuussa erääntyneitä laskuja maksettiin tammikuun puolella 31 miljoonan euron edestä.

Rautaruukissa varaudutaan mahdollisten maksuviiveiden lisääntymiseen erillisillä luotonvalvonnan tehostamisohjelmilla, jotta myyntisaatavien kiertonopeus pysyy hyväksyttävällä tasolla. Konsernin luotonvalvonnassa varaudutaan luottoriskin kasvuun organisoimalla toiminnot uudelleen vastaamaan paremmin divisioonien tarpeita.

M€	31.12.2008	31.12.2007
Myyntisaatavat	**384**	470
Erääntyneet		
1–30 pv	**95**	74
31–60 pv	**17**	12
61–90 pv	**8**	8
yli 91 pv	**24**	22
Erääntyneet yhteensä	**144**	116

Vastapuoliriskit

Rahoitustoiminnasta syntyvän vastapuoliriskin minimoimiseksi sopimuksia tehdään ainoastaan alansa johtavien ja hyvän luottokelpoisuuden omaavien pankkien ja muiden vastapuolten kanssa. Sijoitustoiminnassa vastapuoliriskiä hallitaan määrittelemällä erilliset riskilimiitit vastapuolittain. Pörssin ulkopuolella olevat johdannaissopimukset toteutetaan ISDA puitesopimuksen tai vastaavan sopimuksen puitteissa. Rahoituksen vastapuoliriskeistä ei tilikauden aikana syntynyt menetyksiä.

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on turvata liiketoiminnan toimintaedellytykset. Pääomarakenteen avulla pyritään varmistamaan joustava pääsy pääomamarkkinoille riittävän rahoituksen turvaamiseksi alan muihin toimijoihin verrattuna kilpailukykyisellä hinnalla.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan jatkuvasti nettovelkaantumisasteella (gearing). Strategisena tavoitteena on säilyttää nettovelkaantumisaste 60 %:ssa. Konsernin korolliset nettorahoitusvelat olivat vuoden 2008 lopussa 155 miljoonaa euroa (28) ja nettovelkaantumisaste oli 8 % (1 %). Nettorahoitusvelkoihin sisältyvät korolliset velat vähennettyinä korollisilla, likvideillä saamisilla ja rahavaroilla.

Konsernin sijoitetun pääoman strateginen tuottotavoite on 20 %. Konsernin osinkopolitiikkana on jakaa 40–60 % tilivuoden tuloksesta osinkona osakkeenomistajille. Tavoitteena on tasaisesti kasvava osinko, jota määriteltäessä otetaan huomioon liiketoiminnan kasvun vaatimukset.

Nettovelkaantumisasteet

M€	2008	2007
Korolliset pitkäaikaiset velat	**276**	138
Korolliset lyhytaikaiset velat	**133**	86
Rahavarat ja käypään arvoon tulos-vaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	**254**	196
Nettorahoitusvelat	**155**	28
Oma pääoma yhteensä	**1 950**	1 962
Nettovelkaantumisaste	**7,9 %**	1,4 %

4 Segmenttiraportointi

Rautaruukki Oyj on määritellyt ensisijaiseksi segmentiksi liiketoimintasegmentin ja toissijaiseksi segmentiksi maantieteellisen segmentin.

Ensisijaiset segmentit

Liiketoimintasegmentti muodostuu Rautaruukin organisaatio- ja johtamisrakenteen sekä sisäisen taloudellisen raportoinnin mukaisesti seuraavista raportoitavista divisioonista:

Ruukki Construction
Ruukki Construction toimittaa rakentamista nopeuttavia ja tehostavia teräsrakentamisen ratkaisuja liike- ja toimitilarakentamiseen sekä infrastruktuurirakentamisessa pohjarakentamiseen ja liikenneväylärakentamiseen.

Ruukki Engineering
Ruukki Engineering toimittaa metalliin pohjautuvia ratkaisuja nosto- ja kuljetusvälineteollisuuteen, paperi- ja puunjalostusteollisuuteen, energiateollisuuteen sekä meriteollisuuteen.

Ruukki Metals
Ruukki Metals toimittaa laajaa valikoimaa teräksiä, ruostumattomia teräksiä ja alumiineja vakio- ja erikoisterästuotteina, osina ja komponentteina.

Vuoden 2008 alusta segmenttitietojen laadintaperiaatetta on täsmennetty siten, että Ruukki Metals-divisioona vastaa tuotannon käyttämättömän kapasiteetin kustannuksista. Vertailutiedot on oikaistu vastaavasti.

2008 M€	Ruukki Construction	Ruukki Engineering	Ruukki Metals	Konsernihallinto ja muut toiminnot	Konserni
Tuotot					
Ulkoinen liikevaihto	**1 067**	**765**	**2 019**	**0**	**3 851**
Tulos					
Liikevoitto	**128**	**126**	**338**	**–25**	**568**
Rahoituserät					**–23**
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta					**3**
Verot					**–142**
Tilikauden tulos					**406**
Muut tiedot					
Segmentin varat	**820**	**426**	**1 316**	**406**	**2 968**
Osuudet osakkuusyrityksissä					**15**
Segmentin velat	**167**	**99**	**293**	**474**	**1 033**
Investoinnit	**102**	**38**	**102**	**0**	**243**
Poistot ja arvonalentumiset	**48**	**23**	**74**	**0**	**146**

2007 M€	Ruukki Construction	Ruukki Engineering	Ruukki Metals	Konsernihallinto ja muut toiminnot	Konserni
Tuotot					
Ulkoinen liikevaihto	1 042	667	2 168	0	3 876
Tulos					
Liikevoitto	163	103	397	–25	637
Rahoituserät					–20
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta					3
Verot					–162
Tilikauden tulos					458
Muut tiedot					
Segmentin varat	813	421	1 251	334	2 820
Osuudet osakkuusyrityksissä					15
Segmentin velat	160	84	214	415	873
Investoinnit	96	35	61	3	194
Poistot ja arvonalentumiset	48	20	85	0	153

Segmenttien tuottojen ja kulujen sekä varojen ja velkojen määrittely

Segmenttien varat ja velat muodostuvat liiketoimintaan liittyvistä eristä, kuten aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, myynti- ja muista liiketoimintaan liittyvistä saamisista sekä osto- ja muista liiketoimintaan liittyvistä veloista. Yritykseen kokonaisuutena kohdistuvat keskushallinnon kulut, varat ja velat sekä rahoitukseen ja tuloverotukseen liittyvät erät esitetään kohdassa Muut toiminnot. Konserni ei kohdista sijoitusta osakkuusyrityksiin eikä niihin liittyviä voittoja ja tappioita liiketoiminta-segmenteille, sillä osakkuusyhtiösijoitukselle ei ole perusteltua kohdistustapaa eikä kyseistä kohdistusta tehdä johdon sisäisessä raportoinnissa.

Raportoitavat segmentit eivät noudata yritysten juridisia rajoja vaan määräytyvät asiakaslähtöisesti. Segmenttien ulkoinen myynti perustuu myynnin asiakastietoihin. Segmentin myyntiä vastaavat tuotekustannukset perustuvat myytyjen tuotteiden standardikustannuksiin. Myynnin ja hallinnon kustannukset muodostuvat segmentin omista sekä segmentille liikevaihdon ja toimitusmäärien mukaisesti allokoiduista kustannuksista.

Varat ja velat segmenteille on määritelty käyttäen toiminnassa sitoutuneen pääoman määrää ja siihen liittyvää konsernin tuottovaatimusta. Konsernin investointien jako segmenteille tapahtuu segmentille määriteltyjen aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden suhteessa.

Segmenttien välillä ei tapahdu merkittävää sisäistä myyntiä, jota yrityksen johto seuraisi sisäisessä raportoinnissa.

Toissijainen segmentti

Rautaruukki toimii pääasiallisesti seuraavilla viidellä maantieteellisellä alueella

	Tuotot		Varat		Investoinnit	
M€	**2008**	2007	**2008**	2007	**2008**	2007
Suomi	**1 227**	1 218	**1 767**	1 637	**148**	103
Muut Pohjoismaat	**1 178**	1 181	**260**	331	**6**	18
Itäinen Keski-Eurooppa *	**816**	819	**501**	492	**79**	73
Muu Eurooppa	**502**	574	**42**	93	**7**	0
Muut maat	**129**	83	**13**	8	**2**	0
Eliminoinnit ja kohdistamattomat varat			**400**	274		
Konserni yhteensä	**3 851**	3 876	**2 983**	2 835	**243**	194

* Itäiseen Keski-Eurooppaan lasketaan mukaan Baltian maat, Kroatia, Puola, Romania, Serbia, Slovakia, Slovenia, Tsekin tasavalta, Ukraina, Unkari ja Venäjä.

Segmenttien tuotot on määritetty perustuen asiakkaiden sijaintipaikkaan maantieteellisten alueiden mukaisesti. Segmenttien varojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo on määritetty varojen sijaintipaikan mukaan.

Toissijaisten segmenttien välillä tapahtuvat liiketoimet tehdään noudattaen yleisiä markkinahintoja ja -ehtoja.

5 Tiedot yrityshankinnoista

Vuosi 2008

Helmikuussa 2008 Rautaruukki osti saksalaisen nosto- ja kuljetusväliteollisuuden toimittajan Wolter Metallverarbeitung GmbH:n (Wolter) koko osakekannan. Wolterin päätuotteita ovat johtaville eurooppalaisille, globaalisti toimiville ajoneuvonosturien valmistajille toimitettavat teleskooppipuomit sekä tuulivoimalatornien asennuksessa käytettävät erikoisnosturien puomit. Yhtiö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen osana Ruukki Engineering -segmenttiä 1.1.2008 alkaen.

Huhtikuussa Rautaruukki Oyj hankki Uudessakaupungissa toimivan Hybri-Steel Oy:n liiketoiminnan. Liiketoiminnan osto tukee Rautaruukin asiantuntemusta erikoisterästuoteosaamisessa. Hybri-Steel Oy:n ydinliiketoimintaa ovat laserhitsatut teräslaatat sekä laser- ja laserhybridihitsaus, ja se yhdistettiin konsernitilinpäätökseen osaksi Ruukki Metals -segmenttiä huhtikuusta 2008 lähtien.

Joulukuun 30. päivänä 2008 Rautaruukki Oyj osti liettualaisen teräsrunkoyhtiö UAB Gensinan koko osakekannan. Yritysosto edistää Rautaruukin runko- ja kuorirakenteiden projektiliiketoiminnan kehittämistä Liettuassa ja muissa Baltian maissa sekä vahvistaa Baltian maita palvelevaa valmistusverkostoa. Gensina konsolidoidaan osaksi Ruukki Construction -segmenttiä 1.1.2009 alkaen. UAB Gensinan hankintamenolaskelma on alustava ja se täsmentyy vuoden 2009 aikana.

Oheisissa taulukoissa on esitetty yhdisteltynä vuonna 2008 tapahtuneiden yrityshankintojen tiedot.

M€	2008
Hankintameno	15
josta ehdollista kauppahintaa	4
Hankitun omaisuuden käypä arvo	9
Liikearvo	6

Hankittujen yritysten varat ja velat

M€	Käyvät arvot	Hankittujen yritysten kirjanpitoarvot
Varat		
Pitkäaikaiset varat		
Aineettomat hyödykkeet	3	0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	5	1
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	0	0
Myynti- ja muut saamiset	3	3
Rahavarat	2	2
Varat yhteensä	12	5
Velat		
Pitkäaikaiset korottomat velat	1	0
Lyhytaikaiset korottomat velat	2	2
Velat yhteensä	3	2
Hankitun omaisuuden arvo	9	3

Hankinnoista aiheutuneet rahavirrat

M€	2008
Rahana maksettu osuus hankintamenoista	11
Hankittujen tytäryritysten rahavarat	2
	10

Hankitut yritykset lisäsivät konsernin liikevaihtoa 9 miljoonaa euroa ja heikensivät tilikauden tulosta 1 miljoonaa euroa. Mikäli yritykset olisi hankittu 1.1.2008, konsernin liikevaihto vuonna 2008 olisi arvion mukaisesti ollut 10 miljoonaa euroa suurempi ja konsernin voitto noin 1 miljoonaa euroa pienempi.

Vuosi 2007

Tammikuussa Rautaruukki Oyj hankki Omeo Mekaniska Verkstad AB:n koko osakekannan. Toteutunut Omeo Mekaniska Verkstadin osto vahvisti yhtiön asemaa nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden järjestelmätoimittajana. Osakkeiden kauppahinta oli 4 miljoonaa euroa. Omeo Mekaniska Verkstad on yhdistelty konsernitilinpäätökseen osaksi Ruukki Engineering -segmenttiä 1.2.2007 alkaen.

Helmikuussa 2007 yhtiö vahvisti asemaansa teräsrakenteisten siltojen toimittajana Pohjoismaissa ostamalla norjalaisen Scanbridge AS:n koko osakekannan. Kauppa toteutui 2.4.2007. Osakkeiden velaton kauppahinta oli 6 miljoonaa euroa. Kauppa täydentää yhtiön osaamista erityisesti siltarakenteiden valmistamisessa ja asentamisessa. Scanbridge AS on yhdistetty konsernitilinpäätöksen osaksi Ruukki Construction -segmenttiä 1.4.2007 alkaen.

Toukokuussa yhtiö hankki 80,7 prosentin osuuden unkarilaisen Apritogepgyar Zrt:n (AGJ) osakekannasta. Osakkeiden kauppahinta oli 4 miljoonaa euroa. Yhtiö tuki hankinnalla kasvustrategiansa toteuttamista nosto- ja kuljetusvälineteollisuuden asiakassegmentissä. Kauppa toteutui 29.5.2007. Apritogepgyar Zrt konsolidoitiin osaksi Ruukki Engineering -segmenttiä 1.6.2007 alkaen.

Oheisissa taulukoissa on esitetty yhdisteltynä vuonna 2007 tapahtuneiden yrityshankintojen tiedot. Tiedoissa on mukana myös Teräsportti Oy osakkeiden osto, jonka konserni toteutti huhtikuussa 2007. Osakkeiden kauppahinta oli 4 miljoonaa euroa.

M€	2007
Maksettu rahana	19
Hankitun omaisuuden käypä arvo	17
Liikearvo	3

Hankinnoista kirjattu liikearvo kuvastaa yritysten yhteenliittymästä syntyviä synergiaetuja sekä uusien markkina-alueiden tuomia etuja.

Hankittujen yritysten varat ja velat

M€	Käyvät arvot	Hankittujen yritysten kirjanpitoarvot
VARAT		
Pitkäaikaiset varat		
Aineettomat hyödykkeet		2
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	18	14
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	9	9
Myynti- ja muut saamiset	12	12
Rahavarat	2	2
Varat yhteensä	43	37
VELAT		
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset	3	4
Muut	2	2
Lyhytaikaiset velat		
Korolliset	3	3
Muut	18	15
Velat yhteensä	26	24
Hankitun omaisuuden arvo	17	13

Hankinnoista aiheutuneet rahavirrat

M€	2007
Rahana maksettu osuus hankintamenoista	19
Hankittujen tytäryritysten rahavarat	2
	17

Hankitut yritykset lisäsivät konsernin liikevaihtoa 67 miljoonaa euroa ja tilikauden tulosta 2 miljoonaa euroa. Mikäli yritys olisi hankittu 1.1.2007, konsernin liikevaihto vuonna 2007 olisi arvion mukaisesti ollut 103 miljoonaa euroa ja konsernin voitto 2 miljoonaa euroa suurempi.

6 Myydyt liiketoiminnat

Vuosi 2008

Kesäkuussa myytiin ohutseinäputkia ja autoteollisuudelle komponentteja valmistava saksalainen Carl Froh GmbH sekä marraskuussa Gävlessa Ruotsissa sijaitseva maalauslinja. Kaupat toteuttavat Rautaruukin strategian mukaista rakennemuutosta, jossa luovutaan yhtiön ydinliiketoimintaan kuulumattomista yksiköistä.

Carl Froh GmbH:n osakkeiden kauppahinta oli noin 16 miljoonaa euroa ja myynnistä kirjattiin noin 7 miljoonan euron myyntitappio. Gävlen maalauslinjan myynnistä kirjattiin vuoden viimeisen neljänneksen tulokseen noin 2 miljoonan euron positiivinen tulosvaikutus.

Vuosi 2007

Betoniteräsliiketoimintaan liittyvien yksiköiden saksalaisen raudoitevalmistaja Ruukki Betonstahl GmbH:n ja hollantilaisen raudoitevalmistaja Ruukki Welbond BV:n liiketoiminnat myytiin lokakuussa 2007. Näillä kaupoilla Rautaruukki vei päätökseen vuonna 2006 aloittamansa betoniteräsliiketoiminnasta luopumisen. Kauppahinta oli noin 27 miljoonaa euroa. Kaupasta yhtiö kirjasi noin 2 miljoonan euron myyntitappion.

Vuoden 2007 aikana konserni sai kesällä 2006 toteutetun pohjoismaisen betoniteräsliiketoiminnan myynnin loppukauppahinnan 5 miljoonaa euroa.

7 Liiketoiminnan muut tuotot

M€	2008	2007
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	**8**	5
Muut	**23**	21
	31	26

8 Aineet, tarvikkeet ja palvelut

M€	2008	2007
Aineet ja tarvikkeet (tavarat)		
Ostot tilikauden aikana	**1 948**	1 850
Varaston muutos	**–55**	–38
Ulkopuoliset palvelut	**367**	369
	2 261	2 182

9 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

M€	2008	2007
Palkat ja palkkiot	**460**	428
Voittopalkkiot	**3**	12
Osakepalkitseminen		
myönnetyt osakkeina maksettavat etuudet	**0**	1
myönnetyt käteisvaroina maksettavat etuudet	**1**	8
Eläkevakuutusmaksut ja eläkkeet		
maksupohjaiset eläkejärjestelyt	**48**	43
etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	**1**	–1
Muut henkilösivukulut	**72**	58
Yhteensä	**585**	548

Johdon työsuhde-etuuksista kerrotaan liitetiedossa 35 Lähipiiri-informaatio ja osakepalkitsemisesta liitetiedossa 29 Osakepalkitseminen.

Konsernin henkilöstö keskimäärin tilikaudella

	2008	2007
Työntekijät	**8 883**	8 421
Toimihenkilöt	**6 070**	5 904
Yhteensä	**14 953**	14 326

10 Poistot ja arvonalentumiset

M€	2008	2007
Poistot hyödykeryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet	**22**	23
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	**23**	24
Koneet, kalusto ja muut aineelliset hyödykkeet	**99**	105
Poistot yhteensä	**145**	152
Arvonalentumiset	**1**	1
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	**146**	153

Poistot sisältävät rahoitusleasingsopimuksilla hankittujen rakennusten ja rakennelmien poistoja 2 miljoonaa euroa (2) sekä koneiden ja kaluston poistoja 3 miljoonaa euroa (7).

11 Liiketoiminnan muut kulut

M€	2008	2007
Myyntirahdit	**175**	159
Muut henkilöstökulut	**61**	50
Tietohallinto	**34**	33
Vuokrat	**46**	30
Ulkopuoliset palvelut	**33**	29
Kiinteistökulut	**21**	19
Myynti- ja markkinointi	**18**	14
Vakuutukset	**7**	7
Muut	**69**	64
Yhteensä	**465**	404

Konsernin tutkimus- ja kehittämismenot olivat tilikaudella 27 miljoonaa euroa (28).

Tilintarkastajien palkkiot

M€	2008	2007
Tilintarkastus	**2**	2
Muu tilintarkastus	**0**	0
Veroneuvonta	**0**	0
Muut palvelut	**0**	3
Yhteensä	**2**	5

12 Rahoitustuotot ja -kulut

M€	2008	2007
Korkotuotot lainoista ja muista saamista	**4**	10
Tuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista rahavaroista	**6**	4
Muut rahoitustuotot	**0**	0
Rahoitustuotot	**11**	13
Korkokulut jaksotettuun hankintahintaan kirjatuista rahoitusveloista	**-15**	-21
Korkokulut käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista rahoituseristä	**-7**	0
Muut rahoituskulut	**-1**	-1
Rahoituskulut	**-23**	-22
Valuuttakurssivoitot lainoista ja muista saamisista	**37**	11
Valuuttakurssivoitot ei suojauslaskennan alaisista valuuttajohdannaisista	**50**	14
Valuuttakurssivoitot	**87**	25
Valuuttakurssitappiot lainoista ja muista saamisista	**-68**	-16
Valuuttakurssitappiot ei suojauslaskennan alaisista valuuttakurssijohdannaisista	**-29**	-22
Valuuttakurssitappiot	**-98**	-37
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**-23**	-20

Valuuttakurssivoitot ja -tappiot esitetään tuloslaskelmassa netotettuna. Suojauslaskennan alaisista sähköjohdannaisista on kirjattu tuloslaskelmaan oikaisemaan sähköostoja +6 miljoonaa euroa (-6) sekä suojauslaskennan alaisista sinkkijohdannaisista tuloslaskelmaan oikaisemaan sinkkiostoja on kirjattu -3 miljoonaa euroa (+24). Rahoitustuotoissa ja -kuluissa esitettyjen kurssierojen lisäksi konsernin liikevoittoon sisältyi +24 miljoonaa euroa myynnin kurssieroja, josta johdannaisten osuus +30 miljoonaa euroa (+3, josta +6 johdannaisten osuus) ja +21 miljoonaa euroa ostojen kurssieroja, josta johdannaisten osuus +32 miljoonaa euroa (-21, josta johdannaisten osuus -21) .

13 Tuloverot

M€	2008	2007
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	**-166**	-168
Edellisten tilikausien verot	**1**	0
Laskennallisen verovelan ja -saamisen muutos	**23**	6
Yhteensä	**-142**	-162

Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot eroavat Suomen yhtiöverokannan 26 % mukaisesta tuloverosta seuraavasti.

M€	2008	2007
Tulos ennen veroja	**548**	621
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta – esitetään veroilla vähennettynä	**3**	3
Tulos ennen veroja ja osakkuusyhtiötulosta	**544**	618
Verot laskettuna voimassaolevalla verokannalla	**142**	161
Ulkomaisten yhtiöiden poikkeavien verokantojen vaikutus	**2**	0
Verovapaat tulot	**-4**	-5
Vähennyskelvottomat kulut	**4**	3
Vahvistetut tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista	**0**	3
Aikaisempien tilikausien verot	**-2**	0
Verot tuloslaskelmassa	**142**	162

Suoraan omaan pääomaan kirjatut verot ja muu erittely laskennallisten verojen muutoksesta liitetiedossa 21 Laskennalliset verosaamiset ja -velat.

14 Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva kauden voitto kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

	2008	2007
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, M€	**406**	458
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana, 1 000 kpl	**138 746**	138 491
Laimentamaton osakekohtainen tulos, EUR/osake	**2,93**	3,31

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten kantaosakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentuva vaikutus.

	2008	2007
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, M€	**406**	458
Tilikauden tulos laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi, M€	**406**	458
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana, 1 000 kpl	**138 746**	138 491
Vaihtovelkakirjalainan muunto osakkeiksi, 1 000 kpl	**27**	75
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi, 1 000 kpl	**138 773**	138 566
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, EUR/osake	**2,93**	3,31

15 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

M€	2008	2007
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	**29**	26
Lisäykset	**1**	3
Lisäykset yrityskauppojen kautta	**0**	1
Vähennykset	**0**	-2
Vähennykset yritysmyyntien kautta	**-3**	
Kurssierot	**-2**	
Kirjanpitoarvo 31.12.	**24**	29
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	**642**	610
Lisäykset	**21**	34
Lisäykset yrityskauppojen kautta	**1**	13
Vähennykset	**-4**	-15
Vähennykset yritysmyyntien kautta	**-21**	
Kurssierot	**-3**	
Hankintameno 31.12.	**636**	642
Kertyneet poistot 1.1.	**-307**	-293
Vähennysten kertyneet poistot	**2**	10
Vähennysten kertyneet poistot (yritysmyynnit)	**10**	0
Tilikauden poistot	**-22**	-24
Kurssierot	**2**	0
Kertyneet poistot 31.12.	**-316**	-307
Kirjanpitoarvo 31.12.	**320**	335
Koneet ja kalusto ja muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	**2 219**	2 141
Lisäykset	**72**	96
Lisäykset yrityskauppojen kautta	**4**	5
Vähennykset	**-18**	-21
Vähennykset yritysmyyntien kautta	**-42**	
Kurssierot	**11**	-2
Hankintameno 31.12.	**2 247**	2 219
Kertyneet poistot 1.1.	**-1 589**	-1 502
Vähennysten kertyneet poistot	**14**	17
Vähennysten kertyneet poistot (yritysmyynnit)	**35**	
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	**-96**	-105
Kurssierot	**6**	1
Kertyneet poistot 31.12.	**-1 631**	1 589
Kirjanpitoarvo 31.12.	**615**	630

M€	2008	2007
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	**83**	61
Muutokset	**82**	22
Kirjanpitoarvo 31.12.	**165**	83
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	**1 124**	1 076

Konserni on vuokrannut eripituisilla rahoitusleasingsopimuksilla rakennuksia sekä koneita ja kalustoa. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

M€	2008	2007
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	**26**	32
Lisäykset	**0**	0
Vähennykset/Siirrot käyttöomaisuuserien välillä	**0**	-6
Hankintameno 31.12.	**26**	26
Kertyneet poistot 1.1.	**-7**	-5
Tilikauden poistot	**-2**	-2
Kertyneet poistot 31.12.	**-9**	-7
Kirjanpitoarvo 31.12.	**17**	18
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	**42**	38
Lisäykset	**1**	2
Lisäykset yrityskauppojen kautta	**0**	2
Vähennykset	**0**	0
Kurssierot	**-6**	0
Hankintameno 31.12.	**36**	42
Kertyneet poistot 1.1.	**-22**	-15
Tilikauden poistot	**-3**	-7
Kurssierot	**4**	0
Kertyneet poistot 31.12.	**-21**	-22
Kirjanpitoarvo 31.12.	**15**	21

16 Aineettomat hyödykkeet

Konsernin aineettomat hyödykkeet muodostuvat pääosin liikearvosta ja hankituista ohjelmistoista. Konsernilla ei ole olennaista määrää sisäisesti valmistettuja eikä määräämättömän vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä.

M€	2008	2007
Liikearvo		
Hankintameno 1.1.	**106**	105
Lisäykset yrityskauppojen kautta	**6**	3
Kurssierot	**-7**	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	**105**	106

M€	2008	2007
Asiakassuhteet		
Hankintameno 1.1.	**42**	41
Lisäykset yrityskauppojen kautta	**3**	2
Kurssierot	**-3**	
Hankintameno 31.12.	**42**	42
Kertyneet poistot 1.1.	**-10**	-4
Poistot	**-6**	-6
Kertyneet poistot 31.12.	**-15**	-10
Kirjanpitoarvo 31.12.	**26**	32
Muut aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	**175**	159
Lisäykset	**9**	18
Lisäykset yrityskauppojen kautta	**0**	
Vähennykset	**-1**	-3
Vähennykset yritysmyyntien kautta	**-1**	
Kurssierot	**6**	
Hankintameno 31.12.	**188**	175
Kertyneet poistot 1.1.	**-126**	-111
Vähennysten kertyneet poistot	**0**	2
Vähennysten kertyneet poistot (yritysmyynnit)	**1**	
Poistot	**-16**	-17
Kurssierot	**0**	
Kertyneet poistot 31.12.	**-140**	-126
Kirjanpitoarvo 31.12.	**48**	49
Ennakkomaksut		
Hankintameno 1.1.	**8**	15
Muutokset	**-1**	-7
Kirjanpitoarvo 31.12.	**7**	8
Muut aineettomat hyödykkeet yhteensä	**81**	89

Liikearvo

M€	2008	2007
Ruukki Construction	**66**	68
Ruukki Engineering	**27**	25
Ruukki Metals	**11**	12
Muut	**0**	1
Yhteensä	**105**	106

Liikearvo on kohdistettu arvonalentumistestausta varten rahavirtaa tuottaville yksiköille. Rahavirtaa tuottavat yksiköt vastaavat määritettyjä segmenttejä, tasoa, jolla johto seuraa liiketoimintaa ja siihen liittyvää liikearvoa. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty perustuen käyttöarvolaskelmiin. Laskelmat perustuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat 3 vuotta. Ennakoidut rahavirrat diskontataan nykyhetkeen. Diskonttauskorkona on käytetty 10,51 % (10,19 %) kaikkien rahavirtaa kerryttävien yksiköiden osalta.

Ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ennustettu käyttäen 1 % kasvuoletusta. Käytetty kasvuoletus ei ylitä toimialan pitkäaikaista keskimääräistä kasvua.

Laskelmien toteutumiseen vaikuttavat seuraavat käytetyt oletukset: terästuotteiden ja raaka-aineiden markkinahinnat, rakentamisen ja konepajateollisuuden suhdanteet sekä valuuttakurssikehitys. Johdon käyttämät oletukset perustuvat aikaisempaan kokemukseen sekä yleiseen näkemykseen alan tulevaisuudesta.

Suoritettujen arvonalentumistestien tuloksena konsernilla ei ole arvonalentumiskirjaustarvetta. Arvonalentumistestauksessa määritetty kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää selkeästi testattujen yksiköiden kirjanpitoarvon, joten johdon käsityksen mukaan laskelmissa käytettyjen keskeisten oletusten jokseenkin mahdollinen muutos ei aiheuttaisi arvonalentumistilannetta.

17 Osuudet osakkuusyrityksissä

Osakkuusyritysten varat, velat, liikevaihto ja voitto

M€	Liikevaihto	Voitto/tappio	Varat	Velat
2008				
Osakkuusyhtiöt yhteensä	**189**	**11**	**80**	**30**
2007				
Oy Ovako Ab		3	2	0
Muut osakkuusyhtiöt yhteensä	223	17	102	47

Tiedot konsernin osakkuusyrityksistä

Osakkuusyhtiöt: konsernin osuus äänivallasta 20–50 %	Maa	Kotipaikka	Omistusosuus %
Bet-Ker Oy	Suomi	Ylivieska	44,4
Heléns Rör AB	Ruotsi	Halmstad	25,0
PlussStål AS	Norja	Trondheim	50,0
Sheet Metal Innovations SMI Oy Ltd	Suomi	Suolahti	24,0

Osakkuusyhtiöihin ei sisälly noteerattuja yrityksiä. Osakkuusyhtiöiden tilikausi vastaa konsernin emoyhtiön tilikautta. Osakkuusyhtiöiden tulokset on yhdistelty konserniin käyttäen alustavia lukuja, mikäli osakkuusyhtiöiden tilinpäätökset eivät ole valmistuneet konsernitilinpäätöksen aikataulussa.

Oy Ovako Ab asetettiin vapaaehtoiseen selvitystilaan marraskuussa 2006. Pääosa yhtiön varoista jaettiin jako-osuuden ennakkona osakkeenomistajille niiden antamia omavelkaisia takauksia vastaan. Selvitystila saatettiin päätökseen vuoden 2008 aikana, jolloin lopullisena jako-osuutena saatiin miljoona euroa.

18 Rahoitusvarat ja -velat luokittain

2008

M€	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta-menoon kirjattavat rahoitusvelat	Suojaus-laskennan piirissä olevat johdannaiset	Tase-erien kirjanpito-arvot	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytävissä olevat sijoitukset			11			11	11
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		25				25	25
Johdannaisopimukset	0				0	0	0
Muut rahoitusvarat		4				4	4
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset		384				384	384
Muut saamiset		92				92	92
Johdannaissopimukset	58				0	58	58
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat	221					221	221
Käteinen raha ja pankkitilit		34				34	34
Kirjanpitoarvo arvostusluokittain	279	539	11	0	0	828	828
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat				276		276	276
Johdannaiset					22	22	22
Muut velat				16		16	16
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat				133		133	133
Johdannaissopimukset	12				29	41	41
Ostovelat				186		186	186
Muut lyhytaikaiset velat				200		200	200
Kirjanpitoarvo arvostusluokittain	12	0	0	773	51	837	837

2007

M€	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat	Suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytävissä olevat sijoitukset			10			10	10
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		32				32	32
Johdannaisopimukset					4	4	4
Muut rahoitusvarat		12				12	12
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset		470				470	470
Muut saamiset		74				74	74
Johdannaissopimukset	7				13	20	20
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat	178					178	178
Käteinen raha ja pankkitilit		17				17	17
Kirjanpitoarvo arvostusluokittain	185	606	10		17	818	818
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat				138		138	138
Johdannaiset					5	5	5
Muut velat				13	5	13	13
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Ostovelat				198		198	198
Muut lyhytaikaiset velat				226		226	226
Johdannaissopimukset	14				1	15	15
Korolliset velat				86		86	86
Kirjanpitoarvo arvostusluokittain	14			660	6	680	680

19 Myytävissä olevat sijoitukset

M€	2008	2007
1.1.	**10**	10
Lisäykset	**1**	0
Vähennykset	**0**	0
31.12.	**11**	10

Myytävissä olevat sijoitukset muodostuvat noteeraamattomien yritysten osakkeista, joissa Rautaruukin osuus äänivallasta on alle 20 %. Sijoitukset on kirjattu hankintamenoon, koska niiden käypä arvo ei ole luotettavasti määriteltävissä.

20 Muut pitkäaikaiset saamiset

M€	2008	2007
Etuuspohjainen eläkejärjestelyt	**44**	87
Korolliset lainasaamiset	**25**	32
Muut pitkäaikaiset saamiset	**4**	14
Yhteensä	**73**	132

Lisätietoja etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä on kerrottu liitetiedossa 30 Eläkevelvoitteet. Pitkäaikaisiin lainasaamisiin sisältyy osakkuusyrityksen myynnistä syntynyt 22 miljoonan euron (32) lainasaaminen, jonka efektiivinen korko on 8,4 % (7,5 %). Pitkäaikaisten lainasaamisten käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 18 Rahoitusvarat ja -velat luokittain.

21 Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2008 aikana

M€	1.1.2008	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut /myydyt tytäryritykset	31.12.2008
Laskennalliset verosaamiset					
Varaukset	3	4			7
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	0	0			0
Rahoitusleasing	7	-1			6
Työsuhde-etuudet	3	0	2	-1	4
Johdannaisten arvostus käypään arvoon	0	1	16		17
Vahvistetut tappiot	1	12			13
Muut erät	16	2		0	16
Yhteensä	30	17	18	-1	64
Netotettu laskennallisia verovelkoja vastaan	-12				-31
Laskennalliset verosaamiset taseessa	18				33
Laskennalliset verovelat					
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	126	-19			107
Työsuhde-etuudet	23	10	-14		19
Vaihto-omaisuus	1	0			1
Johdannaisten arvostus käypään arvoon	2	-2			0
Muut erät	-1	4			2
Yhteensä	151	-8	-14		129
Netotettu laskennallisia verosaamisia vastaan	-12				-31
Laskennalliset verovelat taseessa	139				98

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2007 aikana

M€	1.1.2007	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut /myydyt tytäryritykset	31.12.2007
Laskennalliset verosaamiset					
Varaukset	8	-5			3
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	2	-2			0
Rahoitusleasing	7	0			7
Työsuhde-etuudet	4	-1	1		3
Johdannaisten arvostus käypään arvoon	1	-1			0
Vahvistetut tappiot	3	-3		1	1
Muut erät	10	5		1	16
Yhteensä	35	-7	1	2	30
Netotettu laskennallisia verovelkoja vastaan	-21	9			-12
Laskennalliset verosaamiset taseessa	13	2		1	18
Laskennalliset verovelat					
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	128	-3		1	126
Työsuhde-etuudet	24	4	-5		23
Vaihto-omaisuus	2	-1			1
Johdannaisten arvostus käypään arvoon	16	-2	-12		2
Muut erät	10	-11			-1
Yhteensä	181	-13	-17	1	151
Netotettu laskennallisia verosaamisia vastaan	-21	9			-12
Laskennalliset verovelat taseessa	161	-4	-17	1	139

Laskennalliset verosaamiset ja -velat on esitetty taseessa netotettuna siinä tapauksessa, että yhteisöllä on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata tilikauden verotettavaan tuloon perustuva verosaaminen ja -velka keskenään ja laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät samaan veronsaajan perimiin tuloveroihin. Konsernilla oli 31.12.2008 vahvistettuja tappioita 68 miljoonaa euroa (70), joista ei ole kirjattu verosaamista, koska kyseisten tappioiden hyödyntäminen on epävarmaa. Vahvistetuista tappioista 3 miljoonaa euroa (6) on tappioita, joiden käyttöaika on rajoitettu 5 vuoteen niiden syntymisestä laskettuna.

Tytäryritysten jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, sillä varojen jakaminen lähitulevaisuudessa on epätodennäköistä.

Laskennallisista verosaamisista 19 miljoonaa euroa (12) ja laskennallisista veroveloista 15 miljoonaa euroa (4) odotetaan realisoituvan 12 kk:n kuluessa.

Muihin laajan tuloksen eriin sisältyvät verot

	2008			2007		
M€	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaus	**-62**	**16**	**-46**	-45	12	-33
Muuntoerot	**-54**		**-54**	1		1
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen vakuutusmatemaattiset voitot (tappiot)	**-62**	**16**	**-46**	-22	6	-16
Yhteensä	**-178**	**32**	**-146**	-67	18	-49

22 Vaihto-omaisuus

M€	2008	2007
Aineet ja tarvikkeet	**252**	178
Valmiit ja keskeneräiset tuotteet	**498**	436
Yhteensä	**750**	614

23 Myyntisaamiset ja muut saamiset

M€	2008	2007
Myyntisaamiset	**379**	464
Myyntisaamiset osakkuusyrityksiltä	**5**	6
Myyntisaamiset yhteensä	**384**	470
Muut saamiset osakkuusyrityksiltä	**0**	0
Siirtosaamiset	**40**	38
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset: suojauslaskennassa	**0**	12
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset: ei suojauslaskennassa	**58**	2
Muut saamiset	**52**	46
Muut saamiset yhteensä	**150**	98

Saamisten käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 18 Rahoitusvarat ja -velat luokittain.

24 Johdannaissopimukset

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin rahoitus- ja hyödykejohdannaisten nimellismäärät ja käyvät arvot. Käypien arvojen laskenta perustuu saatavilla oleviin markkinahintoihin tai pankin antamaan hintaan. Optioiden osalta käytetään yleisiä arvostusmalleja. Nimellismäärät eivät vastaa osapuolten vaihtamia rahasuorituksia ja ne sisältävät myös suljettuja sopimuksia.

Rahavirran suojaukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa

31.12.2008	Nimellismäärä				Käypä arvo, M€					
	Voimassaoloaika				Positiivinen			Negatiivinen		
	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta
Sinkkijohdannaiset										
Termiinit *	**23 500**	**12 000**		**35 500**				**-25**	**-9**	
Sähköjohdannaiset										
Termiinit **	**614**	**1 069**	**219**	**1 903**	**0**	**0**		**-4**	**-13**	**-1**

31.12.2007	Nimellismäärä				Käypä arvo, M€					
	Voimassaoloaika				Positiivinen			Negatiivinen		
	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta
Sinkkijohdannaiset										
Termiinit *	18 000	12 000		30 000	5			-1	-5	
Sähköjohdannaiset										
Termiinit **	523	613	0	1 136	8	4				

Rahavirran suojaukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa

31.12.2008	Nimellismäärä, M€				Käypä arvo, M€			
	Voimassaoloaika				Positiivinen		Negatiivinen	
	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä	< 1 vuosi	1–5 vuotta > 5 vuotta	< 1 vuosi	1–5 vuotta > 5 vuotta
Sinkkijohdannaiset								
Termiinit *	**500**			**500**			**0**	
Valuutta-johdannaiset								
Termiinit	**904**			**904**	**44**		**-9**	
Optiot								
Ostetut	**120**			**120**	**9**			
Myydyt	**120**			**120**	**2**			

31.12.2007	Nimellismäärä, M€				Käypä arvo, M€			
	Voimassaoloaika				Positiivinen		Negatiivinen	
	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä	< 1 vuosi	1–5 vuotta > 5 vuotta	< 1 vuosi	1–5 vuotta > 5 vuotta
Korkojohdannaiset								
Koronvaihto-sopimukset	25			25				
Valuutta-johdannaiset								
Termiinit	601			601	7		-9	
Optiot								
Ostetut	135		5	140			-1	
Myydyt	135		5	140			-4	

*nimellismäärä tonneja

**nimellismäärä GWh

Rahavirtoja suojaavien johdannaisten realisoitumaton tulos kirjataan omaan pääomaan siltä osin kun suojaus on tehokas. Muut käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Ennustettujen suojausten kohteena olevien kassavirtojen arvioidaan toteutuvan samalla ajanjaksolla kuin yllä eritellyt johdannaiset. Suojauslaskennan piirissä olevista johdannaisista tuloslaskelmaan kirjattu tehottomuus oli vuonna 2008 miljoona euroa tappiota (alle 1). Tehottomuus on aiheutunut sähköostoja suojaavista sopimuksista ja on kirjattu tuloslaskelmaan oikaisemaan sähköostoja.

Konsernilla ei ollut merkittäviä kytkettyjä johdannaisia 31.12.2008 eikä 31.12.2007.

25 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

M€	2008	2007
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	**221**	178
Yhteensä	**221**	178

Sisältää yritystodistuksia, sijoitustodistuksia ja lyhyitä määräaikaistalletuksia sekä sijoituksia lyhyen koron rahastoihin. Rahoitusvarojen duraatio ei ylitä 3 kuukautta.

26 Rahavarat

M€	2008	2007
Käteinen raha ja pankkitilit	**34**	17
Yhteensä	**34**	17

Rahavirtalaskelmassa esitetyt rahavarat muodostuvat seuraavasti:

M€	2008	2007
Rahamarkkinasijoitukset (käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat)	**221**	178
Käteinen raha ja pankkitilit	**34**	17
Yhteensä	**254**	196

27 Osakkeet ja osakepääoma

Rautaruukki Oyj:llä on yksi osakesarja ja 1 ääni /osake. Osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,70 € / osake. Rekisteröity osakepääoma 31.12.2008 oli 238 434 314,30 euroa (238 336 817,60). Osakepääoma on kokonaisuudessaan maksettu.

Muutokset osakkeiden lukumäärässä

KPL	Liikkeeseen lasketut osakkeet	Omat osakkeet	Ulkona olevat osakkeet
1.1.2007	139 957 418	1 785 381	138 172 037
Omien osakkeiden luovutus		-309 194	
Optio-oikeuksilla tehdyt osakemerkinnät	240 710		
Palautuneet		750	
31.12.2007	**140 198 128**	**1 476 937**	**138 721 191**
Omien osakkeiden luovutus		**-11 594**	
Optio-oikeuksilla tehdyt osakemerkinnät	**57 351**		
Palautuneet		**1 594**	
31.12.2008	**140 255 479**	**1 466 937**	**138 788 542**

Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden markkina-arvo 31.12.2008 oli 17,8 miljoonaa euroa. Yhtiö siirsi 28.3.2008 yhteensä 11 594 hallussaan ollutta omaa osaketta osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluville henkilöille.

Vuoden 2003 optiolainaan liittyvillä optio-oikeuksilla tehdyt osakemerkinnät ja osakepääoman korotukset

Päivämäärä	Osakemäärä, kpl	Osakepääoman korotus, €
14.2.2008	**11 650**	**19 805,00**
26.6.2008	**5 550**	**9 435,00**
2.10.2008	**14 101**	**23 971,70**
17.12.2008	**26 050**	**44 285,00**
Yhteensä	**57 351**	**97 496,70**

28 Arvonmuutos- ja muut rahastot

Arvonmuutos- ja muut rahastot sisältävät tulevaisuuden rahavirtojen suojaamiseen tehtyjen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutoksen tehokkaan osan sekä osakepalkitsemiseen liittyvät kirjaukset niiden instrumenttien osalta, joiden osalta osakepääomaa ei vielä ole rekisteröity.

M€	Suojausinstrumenttien rahasto	Osakepalkitseminen	Yhteensä
Arvonmuutos- ja muut rahastot 1.1.2007	41		44
Rahavirran suojaukset			
Omaan pääomaan tilikaudella siirretty määrä	-12		-12
Laskennallisen veron osuus	3		3
Tuloslaskelmaan tilikaudella siirretty määrä	-32		-32
Laskennallisen veron osuus	8		8
Osakeperusteisten maksujen kustannus		-3	-3
Arvonmuutos- ja muut rahastot 31.12.2007	**9**		**9**
Rahavirran suojaukset			
Omaan pääomaan tilikaudella siirretty määrä	**-57**		**-57**
Laskennallisen veron osuus	**14**		**14**
Tuloslaskelmaan tilikaudella siirretty määrä	**-4**		**-4**
Laskennallisen veron osuus	**1**		**1**
Osakeperusteisten maksujen kustannus		**0**	**0**
Arvonmuutos- ja muut rahastot 31.12.2008	**-37**	**0**	**-37**

29 Osakepalkitseminen

Osakepalkkiojärjestelmien ehdot

Konsernin avainhenkilöiden pitkäaikaisena kannustimena on käytetty vuodesta 2000 alkaen osakepalkkiojärjestelmiä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2004 jakautui kolmeen vuoden mittaiseen ansaintajaksoon, joita olivat vuodet 2005, 2006 ja 2007. Osakepalkkiojärjestelmän 2004 piiriin kuului keskimäärin noin 60 yhtiön johtoon tai muuhun avainhenkilöstöön kuuluvaa henkilöä. Palkkion maksaminen perustui asetettujen taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen, joita mitattiin osakekohtaisella tuloksella (EPS) ja sijoitetun pääoman tuotolla (ROCE). Osakepalkkiojärjestelmän mukaisesta kokonaispalkkiosta 60 prosenttia maksettiin rahana ja 40 prosenttia osakkeina. Osakepalkkiojärjestelmän perusteella ansaitut osakkeet on omistettava vähintään kaksi vuotta kunkin palkkiosuorituksen jälkeen, toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten on kuitenkin pidettävä osakepalkkiojärjestelmän kautta

saamiaan Rautaruukki Oyj:n osakkeita vähintään vuotuisen kiinteän bruttopalkkansa verran niin kauan kuin toimitusjohtajuus ja johtoryhmän jäsenyys jatkuu.

Hallitus päätti joulukuussa 2007 uudesta avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä. Uuden osakepalkkiojärjestelmän tavoitteena on yhdistää omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön arvon kehittämiseksi sekä avainhenkilöiden sitouttaminen yhtiöön. Järjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, jotka ovat kalenterivuodet 2008, 2009 ja 2010. Mahdolliset palkkiot maksetaan ansaintajaksoa seuraavan vuoden aikana osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Palkkion saaminen perustuu hallituksen asettamien taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen, joita ansaintajaksolla 2008 mitataan osakekohtaisella tuloksella (EPS) ja sijoitetun pääoman tuotolla (ROCE). Ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen määrää sen, kuinka suuri osa enimmäispalkkiosta avainhenkilöille maksetaan. Maksettavan palkkion suuruus on enintään maksuhetkeä edeltävän kalenterikuukauden bruttopalkka x 12,5 jaettuna osakkeen maksuhetkeä edeltävän kalenterikuukauden vaihdolla painotettuna keskikurssilla.

Osakkeita ei saa luovuttaa kahden vuoden kuluessa ansaintajakson päättymisestä. Mikäli avainhenkilön työsuhde päättyy tänä aikana, on hänen palautettava palkkiona maksetut osakkeet vastikkeetta. Toimitusjohtajan ja muiden johtoryhmän jäsenten on lisäksi pidettävä osakepalkkiojärjestelmän perusteella saamiaan osakkeita myös kahden vuoden sitouttamisjakson jälkeen vähintään vuotuisen bruttopalkkansa verran niin kauan, kuin hänen työsuhteensa jatkuu. Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 85 henkilöä.

Muutokset annettavien osakkeiden määrässä

Osakemäärä	2008	2007
1.1.	**19 450**	480 152
Myönnetyt osakepalkkiot	**162 000**	19 900
Annetut osakkeet	**-11 594**	-309 194
Mitätöidyt osakepalkkiot	**-14 856**	-171 408
31.12.	**155 000**	19 450

Osakemäärien muutoksessa on esitetty osakepalkitseminen osakkeina annettavan enimmäismäärän muutokset. Asetettujen tavoitteiden toteutuminen vaikuttaa annettujen osakkeiden määrään. Enimmäisosakkeiden ja annettujen osakkeiden erotus sekä yrityksen palveluksesta lähteneiden henkilöiden osuus osakemääristä on esitetty kohdassa Mitätöidyt osakepalkkiot.

Myönnetyt osakepalkkiot

Avainhenkilöille myönnettiin seuraavat osakkeet

Vuosi	Myöntämispäivä	Osakkeina annettava enimmäismäärä, kpl	Osakkeen markkina-arvo myöntämispäivänä
2008	**15.3.2008**	**162 000**	**28,52**
2007	17.1.2007	19 900	29,20

Annetut osakkeet

Osakepalkitsemisen seurauksena yhtiö siirsi 28.3.2008 11 594 hallussaan ollutta omaa osaketta osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluville henkilöille. Osakkeiden markkina-arvo 28.3.2008 oli 30,51 euroa per osake.

Osakepalkitsemisen seurauksena yhtiö siirsi 20.3.2007 84 000 ja 3.8.2007 225 194 hallussaan ollutta omaa osaketta osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluville henkilöille. Osakkeiden markkina-arvot olivat 20.3.2007 35,50 euroa per osake ja 3.8.2007 41,21 euroa per osake.

Osakepalkkiojärjestelmän kustannukset vuonna 2008

Ansaintajakso	Henkilöä	Päättyneet ansaintajaksot, M€	Kesken olevat ansaintajaksot, M€	Yhteensä, M€
2008	**86**		**1**	**1**
2007	69	0		0
		0	1	1

Optiolaina

Rautaruukki laski liikkeeseen toukokuussa 2003 henkilöstölle suunnatun optiolainan, jonka pääoma oli 3,5 miljoonaa euroa. Optiolainan maturiteetti oli 3 vuotta ja sen kuponkikorko 5 %. Jokaiseen 500 euron nimellisarvoiseen velkakirjaan liittyi 200 optio-oikeutta, joista 100 merkittiin kirjaimella A ja 100 kirjaimella B. Optio-oikeuden perusteella oli merkittävissä 1 400 000 kpl osakkeita.

Optiolaina maksettiin kokonaisuudessaan pois toukokuussa 2006. Optiolainaan liittyviä optioita oli 31.12.2008 merkitsemättä 30 966 kappaletta, jotka oikeuttavat merkitsemään 30 966 kappaletta Rautaruukin osakkeita.

30 Eläkevelvoitteet

Suomalaiset eläkejärjestelyt

Konsernilla on etuuspohjainen eläkejärjestely Suomessa Rautaruukin eläkesäätiön kautta järjestettyjen eläkkeiden osalta sekä vakuutusyhtiön kautta järjestetyn lisäeläketurvan osalta.

Taseen etuuspohjainen eläkevara määräytyy seuraavasti

M€	2008	2007
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	**16**	17
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	**518**	528
Varojen käypä arvo	**-585**	-640
Ali-/ylikate	**-51**	-95
Kirjaamattomat takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	**8**	9
Eläkevelka (+) / eläkevara (-) taseessa	**-43**	-87

Tuloslaskelman etuuspohjainen eläkekulu määräytyy seuraavasti

M€	2008	2007
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	**11**	8
Korkomenot	**30**	23
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	**-40**	-34
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	**-1**	-1
Eläkekulut tuloslaskelmassa	**-1**	-4

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto oli negatiivinen -45 miljoonaa euroa vuonna 2008 (+9).

Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan velvoitteen nykyarvon muutokset

M€	2008	2007
Järjestelystä johtuva velvoite kauden alussa	**544**	539
Työsuorituksesta johtuvat menot	**11**	8
Korkomenot	**30**	23
Vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	**-28**	-4
Siirrot järjestelyiden välillä	**4**	4
Maksetut etuudet	**-26**	-25
Järjestelystä johtuva velvoite kauden lopussa	**534**	544

Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon muutokset

M€	2008	2007
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo kauden alussa	**640**	640
Varojen odotettu tuotto	**40**	34
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	**-85**	-25
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	**13**	12
Maksetut etuudet	**-26**	-25
Siirrot järjestelyiden välillä	**4**	4
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo kauden lopussa	**585**	640

Rautaruukin eläkesäätiön kautta toteutettuun järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot jakautuvat omaisuusryhmittäin seuraavasti

%	2008	2007
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	**8**	23
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit (pitkäaik.)	**37**	39
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit (lyhytaik.)	**38**	21
Kiinteistöt	**7**	7
Muut	**10**	10

Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät Rautaruukki Oyj:n osakkeita, joiden käypä arvo on 19 miljoonaa euroa (47). Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät kiinteistöjä, jotka ovat Rautaruukki Oyj:n käytössä. Niiden käypä arvo on 39 miljoonaa euroa (40).

Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto pohjautuu kyseisille varoille arvioitavissa olevien pitkän tähtäimen tuottojen perusteella. Arvio heijastaa omaisuuserän pitkän tähtäimen toteutuneita tuottoja kyseessä olevilla markkinoilla.

Muissa järjestelyissä varat ovat vakuutusyhtiöiden vastuulla eikä varojen jakautumista omaisuusryhmittäin ole mahdollista esittää.

Käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset

%	2008	2007
Diskonttauskorko	**5,3**	5,3
Varojen oletettu tuotto	**6,5**	6,5
Arvioidut palkankorotukset	**3,0**	3,0
Inflaatio	**2,0**	2,0

Ulkomaiset eläkejärjestelyt

Yllä mainittujen järjestelyjen lisäksi konsernissa on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä ulkomailla lähinnä Saksassa ja Norjassa. Alla on esitetty näitä järjestelyjä koskevat tiedot yhteenlaskettuna.

Taseen etuuspohjainen eläkevara määräytyy seuraavasti

M€	2008	2007
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	**5**	17
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	**28**	34
Varojen käypä arvo	**-19**	-27
Eläkevelka (+) / eläkevara (-) taseessa	**14**	23

Tuloslaskelman etuuspohjainen eläkekulu määräytyy seuraavasti

M€	2008	2007
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	**2**	2
Korkomenot	**1**	2
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	**-1**	-1
Eläkekulut tuloslaskelmassa	**2**	3

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto oli negatiivinen -2 miljoona euroa vuonna 2008 (+1).

Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan velvoitteen nykyarvon muutokset

M€	2008	2007
Järjestelystä johtuva velvoite kauden alussa	**48**	45
Työsuorituksesta johtuvat menot	**2**	2
Korkomenot	**1**	2
Vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	**2**	0
Maksetut etuudet	**-2**	-2
Muuntoero	**-6**	0
Yritysmyynnit	**-12**	
Järjestelystä johtuva velvoite kauden lopussa	**34**	48

Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon muutokset

M€	2008	2007
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo kauden alussa	**25**	24
Varojen odotettu tuotto	**1**	1
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	**-3**	-1
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	**1**	2
Maksetut etuudet	**-1**	-1
Muuntoero	**-5**	0
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo kauden lopussa	**19**	25

Järjestelyyn kuuluvien varojen jako omaisuuseräryhmiin

%	2008	2007
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	**25**	38
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	**63**	56
Muut	**12**	6

Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto pohjautuu kyseisille varoille arvioitavissa olevien pitkän tähtäimen tuottojen perusteella. Osakkeiden odotettu tuotto heijastaa pitkän tähtäimen toteutuneita tuottoja kyseisillä markkinoilla. Velkapapereiden tuotot perustuvat sopimusehtoihin.

Käytetyt vakuutusmatemaattiset olettamukset

%	2008	2007
Diskonttauskorko	**4,1**	4,2
Varojen oletettu tuotto	**4,7**	3,0
Arvioidut palkankorotukset	**3,8**	2,8

Konsernin eläkejärjestelyihin kuuluvat velvoitteet ja varat (kotimaiset sekä ulkomaiset)

M€	2008	2007
Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuva velvoite	**-568**	-593
Järjestelyyn kuuluvat varat	**604**	665
Ylikate/alikate (–)	**36**	73
Kokemukseen perustuvat tarkistukset järjestelyn velkoihin	**32**	5
Kokemukseen perustuvat tarkistukset järjestelyyn kuuluviin varoihin	**-85**	-24
Eläkevara taseessa	**44**	87
Eläkevelka taseessa	**-15**	-24
Yhteensä	**29**	63

Kumulatiiviset suoraan omaan pääomaan kirjatut vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot

M€	2008	2007
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	**-94**	-32
Laskennalliset verot	**25**	9
Suoraan omaan pääomaan kirjatut erät	**-69**	-24

Konserni odottaa maksavansa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihinsä 9 miljoonaa euroa vuonna 2009.

31 Varaukset

M€	Osakepalkitseminen	Ympäristövaraukset	Takuuvaraukset	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Muut	Yhteensä
1.1.2007	11	4	4		9	28
Varausten lisäykset	1		3		7	11
Käytetyt varaukset	-11	-1	-4		-3	-19
Käyttämättömien varausten peruutukset		-1	0		-7	-8
31.12.2007	1	3	3		5	11
1.1.2008	**1**	**3**	**3**		**5**	**11**
Varausten lisäykset		**0**	**1**	**10**	**3**	**15**
Käytetyt varaukset	**0**	**-1**	**-1**		**-2**	**-4**
Käyttämättömien varausten peruutukset					**-1**	**-1**
31.12.2008	**0**	**2**	**3**	**10**	**6**	**22**

M€	2008	2007
Pitkäaikaiset varaukset	**6**	8
Lyhytaikaiset varaukset	**16**	4
Yhteensä	**22**	11

Osakepalkitseminen

Konserni on kirjannut varauksen koskien osakepalkitsemisen rahana maksettavaa osuutta. Varauksen määrä on laskettu käyttäen tilinpäätöspäivän osakekurssia. Varauksen realisoitumiseen tarkkaan määrään vaikuttaa yrityksen osakekurssin kehitys. Järjestelyistä tarkempaa tietoa liitetiedossa 29 Osakepalkitseminen.

Ympäristövelvoitteet

Ympäristöön liittyvä varaus kirjataan perustuen tulkintoihin ympäristönsuojelulaeista ja -säännöksistä. Varaus kirjataan, kun on todennäköistä, että on syntynyt velvoite ja kyseisen velvoitteen määrä voidaan luotettavasti arvioida.

Konserni kirjasi vuosina 2005 ja 2006 yhteensä 3 miljoonan euron varauksen koskien maa-alueen maisemointia Raahessa. Varauksen jäljellä olevan määrän, 2 miljoonaa euroa, odotetaan realisoituvan kahden vuoden kuluessa.

Yhtiö on tehnyt Rautuvaaran lakkautettuun kaivokseen liittyen suunnitelman toimenpiteistä haitallisten vesistövaikutusten ehkäisemiseksi. Huhtikuussa 2008 yhtiö toimitti suomalais-ruotsalaiselle rajajokikomissiolle selvyyden vuoksi uuden asiaa koskevan hakemuksen. Komissiolta odotetaan päätöstä asiasta vuoden 2009 aikana. Rautaruukin toiminta kaivoksessa päättyi vuonna 1988, ja alueella on ollut tämän jälkeen muita toimijoita. Tilinpäätös ei sisällä kirjauksia liittyen kaivostoiminnan sulkemissuunnitelmaan.

Päästöoikeudet ovat aineettomia oikeuksia, jotka arvostetaan hankintamenoon. Vastikkeetta saatuja päästöoikeuksia ei siten kirjata taseeseen. Varaus päästöoikeuksien palauttamisvelvoitteen täyttämiseksi kirjataan, jos vastikkeetta saadut päästöoikeudet eivät riitä kattamaan todellisten päästöjen määrää. Tällöin varaus arvostetaan markkinahintaan. Konsernin taseessa ei ole kirjauksia päästöoikeuksiin liittyen, koska toteutuneet päästöt eivät ylitä vastikkeetta saatuja päästöoikeuksia.

Päästöoikeuksien vastikkeettomassa alkujaossa EU-päästökaupan toiselle kaudelle 2008–2012 saivat päästökaupan piiriin kuuluvat Raahen ja Hämeenlinnan tehtaat Suomessa yhteensä 23,5 miljoonaa tonnia päästöoikeutta. Norjan päästökauppajärjestelmään kuuluva Mo I Ranan valssaamo tulee alustavan päätöksen mukaan saamaan 49 000 tonnia vuosittaista päästöoikeutta.

Toteutuneet päästöoikeusjärjestelmän piirissä olevat hiilidioksidipäästöt vuonna 2008 olivat 4,5 miljoonaa tonnia, ja näillä vähennettynä konsernilla oli 31.12.2008 hallussaan vastikkeetta saatuja päästöoikeuksia 0,2 miljoona tonnia, joiden markkina-arvo oli 3,5 miljoonaa euroa. Vuonna 2008 päästöoikeuskaupankäynnin tuloksena syntyi tuottoja 4,9 miljoonaa euroa.

Päästöoikeudet

kpl	2008	2007
Palautettavat päästöoikeudet	**4 500 000**	4 600 000

Uudelleenjärjestelyvaraukset

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta. Tilinpäätökseen on kirjattu 10 miljoonan euron varaus, joka liittyy vähentyneen kysynnän ja varastotilanteen johdosta 1.12.2008 käynnistettyyn sopeuttamisohjelmaan. Yt-neuvottelut käynnistettiin ja henkilöstön vähennystarpeen koko konsernissa arvioidaan olevan noin 1 000 henkilöä.

Muut varaukset

Konserni antaa tietyille tuotteille takuun. Näiden tuotteiden osalta kirjataan takuuvaraus perustuen aikaisempaan kokemukseen. Tämän lisäksi konsernilla on muita vähäisiä varauksia.

32 Korolliset velat

M€	2008	2007
Pitkäaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta	**160**	15
Joukkovelkakirjalainat	**75**	75
Rahoitusleasingvelat	**38**	44
Eläkelainat	**0**	1
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	**3**	2
Yhteensä	**276**	138
Lyhytaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta	**9**	21
Joukkovelkakirjalainat	**0**	55
Rahoitusleasingvelat	**7**	7
Eläkelainat	**1**	1
Yritystodistuslainat	**116**	
Muut	**0**	2
Yhteensä	**133**	86

Tärkeimmät tiedot koskien joukkovelkakirjalainoja

M€	Kuponkikorko	Valuutta	2008	2007
Nimellisarvo				
2003–2008	5,0 %	EUR	**0**	55
2003–2010	5,1 %	EUR	**75**	75
			75	130

Korollisten velkojen efektiivisten korkokantojen painotetut keskiarvot 31.12.

%	2008	2007
Joukkovelkakirjalainat ja rahoituslaitos-lainat	**4,5**	5,0
Rahoitusleasingvelat	**7,8**	7,3

Rahoitusleasing

Konserni on vuokrannut eripituisilla rahoitusleasingsopimuksilla voimalaitoksia, tuotantotiloja, konttoritiloja, koneita ja kalustoa. Myynti- ja takaisinvuokrausjärjestelyjen yhteydessä konserni on kirjannut myyntivoiton taseeseen ja jaksottaa sen vuokraajalle. Tulouttamatonta myyntivoittoa sisältyy 31.12.2008 taseeseen 9 miljoonaa euroa (12).

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat

M€	2008	2007
Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien kokonaismäärä		
Yhden vuoden kuluessa	**11**	15
Yli yhden ja enintään viiden vuoden kuluttua	**32**	37
Yli viiden vuoden kuluttua	**19**	24
	62	75
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	**–17**	–25
	45	51

M€	2008	2007
Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	**7**	7
Yli yhden ja enintään viiden vuoden kuluttua	**23**	27
Yli viiden vuoden kuluttua	**14**	17
	45	51

33 Ostovelat ja muut korottomat velat

M€	2008	2007
Pitkäaikaiset muut velat		
Etuuspohjainen eläkejärjestely	**15**	24
Johdannaissopimuksiin perustuvat velat: suojauslaskennassa	**22**	5
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	**16**	13
	53	42
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	**186**	197
Ostovelat osakkuusyrityksille	**0**	0
Ostovelat yhteensä	**186**	198
Siirtovelat	**154**	150
Johdannaissopimuksiin perustuvat velat: suojauslaskennassa	**29**	1
Johdannaissopimuksiin perustuvat velat: ei suojauslaskennassa	**12**	14
Saadut ennakot	**23**	40
Muut velat	**23**	37
Muut lyhytaikaiset velat yhteensä	**241**	242

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät muodostuvat henkilöstökuluista ja velkojen korkojaksotuksista.

34 Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut

M€	2008	2007
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa:		
Poistot	**146**	152
Varaukset	**10**	-19
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	**-3**	-5
Osakepalkitseminen	**0**	1
Muut	**0**	-1
Yhteensä	**153**	130

35 Lähipiiri-informaatio

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyhtiö Rautaruukki Oyj, konsernin tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt (liitetieto 17) ja Rautaruukin Eläkesäätiö. Rautaruukin Eläkesäätiö on eläkesäätiölaissa tarkoitettu AB-eläkesäätiö, joka hoitaa työnantajana toimivan Rautaruukki Oyj:n vapaaehtoisesti järjestämää lisäeläketurvaa sekä työntekijän eläkelain (TyEL) mukaista vähimmäiseläketurvaa siltä osin kuin sitä ei hoideta työeläkevakuutusyhtiöissä. Lähipiiriin luetaan myös hallintoneuvosto, hallitus, toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja muut konsernin johtoryhmän jäsenet sekä heidän puolisonsa ja samassa kotitaloudessa asuvat sukulaiset.

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet

Yhtiön nimi	Kotimaa	Kotipaikka	Konsernin osuus osakepääomasta, %	Konsernin osuus äänivallasta, %
Emoyhtiö: Rautaruukki Oyj	Suomi	Helsinki		
Rautaruukki Oyj:n tytäryhtiöt:				
Kiinteistö Oy Materiamesta	Suomi	Helsinki	100	100
Kiinteistö Oy Ylläslehto	Suomi	Kolari	100	100
OOO Ruukki Rus	Venäjä	Pietari	100	100
OOO Stalpark	Venäjä	Pietari	100	100
Presteel Oy	Suomi	Raahe	80,1	80,1
Ruukki Asia Ltd	Kiina	Hong Kong	100	100
Ruukki Bulgaria EOOD	Bulgaria	Sofia	100	100
Ruukki Construction Polska Holding Sp.zo.o	Puola	Obornik	99,9	99,9
Ruukki Croatia d.o.o.	Kroatia	Zagreb	100	100
Ruukki CZ s.r.o	Tsekki	Velvary	100	100
Ruukki DOO Belgrade	Serbia	Belgrad	100	100
Ruukki France S.A.R.L.	Ranska	Pariisi	100	100
Ruukki Holding AB	Ruotsi	Tukholma	100	100
Ruukki Holding AS	Norja	Oslo	100	100
Ruukki Holding B.V.	Alankomaat	Amsterdam	100	100
Ruukki Holding Danmark A/S	Tanska	Vallensbak Strand	100	100
Ruukki Holding GmbH	Saksa	Düsseldorf	100	100
Ruukki Hungary Kft	Unkari	Budapest	100	100
Ruukki Insurance Ltd.	Iso-Britannia	Guernsey	100	100
Ruukki Latvija SIA	Latvia	Riika	100	100
Ruukki Polska Sp.zo.o	Puola	Zyrardow	100	100
Ruukki Products AS	Viro	Pärnu	100	100
Ruukki Romania s.r.l.	Romania	Bukarest	100	100
Ruukki Slovakia s.r.o.	Slovakia	Kosice	100	100
Ruukki d.o.o.	Slovenia	Ljubljana	100	100
Ruukki Spain S.L.	Espanja	Vitoria-Gasteiz	100	100
Ruukki UK Ltd	Iso-Britannia	Solihull	100	100
UAB Ruukki Lietuva	Liettua	Vilna	100	100
ZAT Ruukki Ukraina	Ukraina	Kiova	100	100
Ruukki Holding AB:n tytäryhtiö:				
Ruukki Sverige AB	Ruotsi	Halmstad	100	100
Ruukki Holding AS:n tytäryhtiöt:				
Ruukki Norge AS	Norja	Oslo	100	100
Ruukki Profiler AS	Norja	Mo i Rana	100	100
Ruukki Norge AS:n tytäryhtiö:				
Ruukki Construction Norge AS	Norja	Sandnessjøen	100	100

Yhtiön nimi	Kotimaa	Kotipaikka	Konsernin osuus osakepääomasta, %	Konsernin osuus äänivallasta, %
Ruukki Holding B.V.:n tytäryhtiöt:				
Rautaruukki Finance B.V.	Alankomaat	Amsterdam	100	100
Ruukki Benelux B.V.	Alankomaat	Almelo	100	100
Ruukki Welbond B.V.	Alankomaat	Raamsdonksveer	100	100
Ruukki Holding Danmark A/S:n tytäryhtiö:				
Ruukki Danmark A/S	Tanska	Bröndby	100	100
Ruukki Holding GmbH:n tytäryhtiöt:				
Wolter Metallverarbeitung GmbH	Saksa	Dortmund	100	100
Ruukki Deutschland GmbH	Saksa	Duisburg	100	100
UAB Ruukki Lietuvan tytäryhtiö:				
UAB Gensina	Liettua	Gargazdai	100	100
Ruukki Hungary Kft:n tytäryhtiö:				
Ruukki Tisza Zrt.	Unkari	Jászberény	97,6	97,6
OOO Ruukki Rus tytäryhtiöt:				
OAO ZMK Ventall	Venäjä	Balabanovo	100	100
ZAO Balabanovskaya Realbaza	Venäjä	Balabanovo	100	100
ZAT Ruukki Ukrainan tytäryhtiö:				
Ruukki Investment Ukraine CJSC	Ukraina	Kiova	100	100
Ruukki Asia Ltd:n tytäryhtiö:				
Ruukki Metal Components (Shanghai) Co. Ltd	Kiina	Shanghai	100	100

Liiketapahtumat lähipiirin kanssa

Tavaroiden ja palveluiden myynti

M€	2008	2007
Osakkuusyhtiöt	**30**	23
Rautaruukin Eläkesäätiö	**0**	0
	30	23

Tavaroiden ja palveluiden myynnit lähipiirille ovat toteutuneet markkinaehdoilla ja hinnat perustuvat markkinahintoihin.

Tavaroiden ja palveluiden ostot

M€	2008	2007
Osakkuusyhtiöt	**6**	7
Rautaruukin Eläkesäätiö	**0**	0
	6	7

Myyntisaamiset

M€	2008	2007
Osakkuusyhtiöt	**5**	7
Rautaruukin Eläkesäätiö	**0**	0
	5	7

Ostovelat

M€	2008	2007
Osakkuusyhtiöt	**0**	0
Rautaruukin Eläkesäätiö	**0**	0
	0	0

Rautaruukki Oyj on maksanut Rautaruukin Eläkesäätiölle vuonna 2008 kannatusmaksuja yhteensä 49 miljoonaa euroa (46). Lisäksi Rautaruukki-konserni on maksanut vuokrakuluja Rautaruukin Eläkesäätiölle 6 miljoonaa euroa (6). Kiinteistöjen vuokraukseen ei liity vakuuksia tai takauksia.

Johdon työsuhde-etuudet

M€	2008	2007
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	**2**	3
Osakeperusteiset maksut	**0**	6
Yhteensä	**3**	9

Yrityksen johto osallistuu kannustimena käytettävään osakepalkitsemiseen. Osakepalkitsemisen ehdot on kuvattu liitetiedossa 29 Osakepalkitseminen. Toimitusjohtajalla on oikeus jäädä täydelle 60 prosentin vanhuuseläkkeelle 60-vuotiaana. Lisäksi kolmella johtoryhmän jäsenellä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 60-vuotiaana. Lisäeläkkeen taso vastaa sitä vanhuuseläkkeen tasoa, jonka ko. henkilö saisi mikäli työskentely jatkuisi 63-vuotiaaksi. Yhtiön irtisanoessa toimitusjohtajalla on oikeus 24 kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen.

Palkat ja palkkiot

T€	2008	2007
Toimitusjohtaja	**766**	2 494
Muu johtoryhmä	**1 729**	5 941
Hallitus	**338**	323
Hallintoneuvosto	**67**	67

Konsernilla ei ole muita merkittäviä liiketapahtumia, saamisia tai velkoja tai takauksia lähipiirin kanssa.

36 Ehdolliset velat

Konsernilla on seuraavat vastuut

M€	2008	2007
Annetut kiinnitykset	**24**	24
Annetut pantit	**5**	5
Annetut takaukset		
Omasta puolesta	**45**	41
Muiden puolesta	**2**	6
Vuokravastuut	**132**	154
Muut taloudelliset vastuut	**0**	0

Vuokravastuut eivät sisällä rahoitusleasingvelkoja, jotka on eritelty liitetiedossa 32 Korolliset velat. Kiinnitykset on annettu rahalaitoslainojen (liitetieto 32) vakuudeksi. Konserni on vuokrannut rakennuksia, autoja ja muuta aineellista käyttöomaisuutta myös muilla vuokrasopimuksilla.

Vuokravastuiden erääntymisajat

M€	2008	2007
Muut vuokrasopimukset – vähimmäisvuokrien kokonaismäärä		
Yhden vuoden kuluessa	**39**	39
Yli yhden ja enintään viiden vuoden kuluttua	**66**	83
Yli viiden vuoden kuluttua	**27**	32
Yhteensä	**132**	154

Sopimuksiin ei sisälly merkittäviä alivuokrasuhteita eikä ehdollisia vuokria.

Investointisitoumukset

M€	31.12.2008 jälkeen	31.12.2007 jälkeen
Ylläpitoinvestoinnit	**102**	123
Kehitysinvestoinnit ja investoinnit erikoistuotteisiin	**113**	196
Yhteensä	**215**	320

Investointisitoumukset sisältävät aloitusluvan saaneiden hankkeiden arvioidut kustannukset.

37 Oikeudenkäynnit

Ruukki Group Oyj vaati keväällä 2006 nostamassaan kanteessa, että markkinaoikeus kieltää Rautaruukkia sakon uhalla käyttämästä pelkkää Ruukki-nimeä markkinointinimenään. Markkinaoikeus hylkäsi 5.2.2008 antamallaan päätöksellä kaikki Ruukki Group Oyj:n vaatimukset ja totesi, ettei Ruukki Groupilla ole perustetta kieltää Rautaruukilta Ruukki-nimen käyttöä konsernin viestinnässä ja markkinoinnissa. Lisäksi markkinaoikeus velvoitti Ruukki Groupin korvaamaan Rautaruukin oikeudenkäyntikulut.

Loppuvuonna 2007 ruotsalainen yhtiö Boliden Commercial AB pani vireille välimiesmenettelyn Rautaruukkia vastaan. Boliden vaatii Rautaruukilta noin 13 miljoonan euron hinnanerokorvausta. Erimielisyys koski Rautaruukin ostaman sinkin hintoihin sisältyviä lisiä. Välimiesoikeus hylkäsi lokakuussa 2008 kaikki ruotsalaisen Boliden Commercial AB:n Rautaruukkia vastaan esittämät vaatimukset ja velvoitti Bolidenin korvaamaan Rautaruukille menettelystä aiheutuneet kulut kokonaisuudessaan.

Rautaruukki vastaanotti lokakuussa 2008 Euroopan komissiolta väitetiedoksiannon, jossa Rautaruukin entistä tytäryhtiötä Fundiaa epäiltiin hintayhteistyöstä jänneteräsliiketoiminnassa vuosina 1996–2001. Rautaruukki on myynyt kyseiset toiminnot vuonna 2006. Tutkinnan kohteena olevan Fundian jänneteräsliiketoiminnan liikevaihto vuonna 2001 oli noin 20 miljoonaa euroa. Vastaava tiedoksianto oli lähetetty kymmenille eurooppalaisille yhtiöille. Tiedoksiannon perusteella Fundian verrattain vähäiset jänneteräsliiketoiminnot eivät ole tutkinnan keskiössä. Rautaruukki on selvittänyt asiaa ja antoi vastineensa väitetiedoksiantoon 16.12.2008. Mahdollisten seuraamusten arviointi on tässä vaiheessa tutkintaa vaikeaa.

38 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Rautaruukki ilmoitti tammikuussa 2009 teräsliiketoiminnan tehostamisesta liittämällä yhtiön terästuotteiden valmistuksen, Ruukki Production -divisioonan osaksi Ruukki Metals -divisioonaa 1.2.2009 alkaen. Muut divisioonat ja segmentointiraportointi pysyvät ennallaan. Yhdistymisen myötä muodostettavan divisioonan johtajaksi nimitettiin Olavi Huhtala. Ruukki Production -divisioonan aikaisempi johtaja Heikki Rusila jää sopimuksensa mukaisesti eläkkeelle vuoden 2009 lopulla.

Rautaruukki-konsernin johtoryhmän muodostavat 1.2.2009 alkaen seuraavat henkilöt: toimitusjohtaja ja johtoryhmän puheenjohtaja Sakari Tamminen; talous- ja rahoitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen Mikko Hietanen; johtaja Saku Sipola, Ruukki Construction; johtaja Tommi Matomäki, Ruukki Engineering; johtaja Olavi Huhtala, Ruukki Metals sekä strategiajohtaja Marko Somerma.

Tammikuussa 2009 Rautaruukki ilmoitti ostavansa norjalaisen Skalles Eiendomsselskap AS:n osakekannan. Skalles Eiendomsselskap AS:n tytäryhtiö Skalles Mek Verksted AS on Norjan johtavia teollisuus- ja liiketilojen teräsrunkorakentajia. Skallesin kokonaistoimitukset kattavat teräsrakenteiden suunnittelun, valmistuksen ja asennuksen. Yhtiön vuoden 2008 liikevaihto oli noin 15 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä 50. Kauppa edellyttää kilpailuviranomaisten hyväksyntää, ja kaupan odotetaan toteutuvan helmikuun 2009 aikana.

Tammikuussa 2009 yhtiö sai Suomen osalta päätökseen vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä käynnistetyt yhteistoimintaneuvottelut. Toiminnan tehostamistoimenpiteisiin liittyen neuvottelujen tuloksena päädyttiin vähentämään yhteensä noin 460 henkilöä, joista noin 250 pääsee erilaisten eläkejärjestelyjen piiriin. Neuvottelujen alkaessa vähennystarpeen Suomessa arvioitiin olevan enintään 520 henkilöä ja koko konsernissa noin 1 000 henkilöä. Neuvottelut Suomen ulkopuolella jatkuvat vielä kunkin maan oman lainsäädännön mukaisesti.

Lisäksi neuvottelussa päätettiin markkinatilanteesta johtuvan toiminnan sopeuttamiseen liittyvistä lomautuksista. Näiden neuvottelujen tuloksena Raahessa lomautetaan kerrallaan noin 400 ja Hämeenlinnassa noin 170 henkilöä. Yhteensä lomautusten piirissä eri toimipaikoilla on noin 3 200 henkilöä. Lomautusten ajoitus ja kesto vaihtelevat toimipaikoittain.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

		2008	2007	2006	2005	2004
Liikevaihto	M€	**3 851**	3 876	3 682	3 654	3 564
Liikevoitto	M€	**568**	637	529	618	493
% liikevaihdosta	%	**14,7**	16,4	14,4	16,9	13,8
Tulos ennen veroja	M€	**548**	621	635	612	443
% liikevaihdosta	%	**14,2**	16,0	17,3	16,7	12,4
Tilikauden voitto / tappio	M€	**406**	458	501	455	330
% liikevaihdosta	%	**10,5**	11,8	13,6	12,5	9,2
Sijoitetun pääoman tuotto	%	**25,6**	29,8	31,4	32,8	26,0
Oman pääoman tuotto	%	**20,7**	24,2	30,0	34,4	33,8
Omavaraisuusaste	%	**65,9**	70,1	61,4	56,4	41,7
Nettovelkaantumisaste	%	**7,9**	1,4	1,2	22,8	68,0
Korolliset nettorahoitusvelat	M€	**155**	28	22	341	761
Investoinnit, brutto	M€	**238**	191	325	134	149
% liikevaihdosta	%	**6,2**	5,1	8,8	3,7	4,2
Tutkimus- ja kehitystoiminta	M€	**27**	28	22	22	17
% liikevaihdosta	%	**0,7**	0,7	0,6	0,6	0,5
Korkokulut, netto	M€	**11**	8	20	28	46
% liikevaihdosta	%	**0,3**	0,2	0,6	0,8	1,3
Taseen loppusumma	M€	**2 983**	2 835	3 019	2 723	2 712
Henkilöstö keskimäärin		**14 953**	14 326	13 121	11 684	12 273
OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT						
Tulos/osake, EPS, perus	€	**2,93**	3,31	3,66	3,35	2,42
– laimennettu	€	**2,93**	3,31	3,65	3,31	2,40
Oma pääoma/osake	€	**14,04**	14,13	13,21	10,98	8,29
Osinko/osake *	€	**1,35**	1,70 + 0,30	1,50 + 0,50	1,40	0,80
Osinko/tulos *	%	**46,1**	60,4	55,1	41,9	33,1
Hinta/voitto-suhde, P/E		**4,2**	9,0	8,2	6,1	3,6
Osakkeiden vaihto	1 000 kpl	**251 096**	219 940	179 214	158 463	127 415
% osakkeiden määrästä	%	**181**	157	128	116	94
Osakkeiden vaihto	M€	**5 530**	8 444	4 628	2 041	912
Osakkeen keskikurssi	€	**22,03**	38,34	25,70	12,90	7,16
Osakkeen alin kurssi vuoden aikana	€	**9,51**	27,38	19,00	8,02	5,67
Osakkeen ylin kurssi vuoden aikana	€	**34,77**	52,50	33,31	21,15	9,19
Osakkeiden osakeantioikaistu keskimäärä	1 000 kpl	**138 746**	138 491	136 864	135 977	135 683
– laimennettu	1 000 kpl	**138 773**	138 566	137 145	137 377	137 083
Osakkeiden osakeantioikaistu määrä 31.12.	1 000 kpl	**140 255**	140 198	139 957	138 886	138 886
– ilman omia osakkeita	1 000 kpl	**138 789**	138 721	138 172	136 294	135 813
– laimennettu	1 000 kpl	**138 824**	138 796	138 453	137 694	137 213
Osakkeen pörssikurssi tilinpäätöspäivänä	€	**12,16**	29,65	30,15	20,55	8,74
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	M€	**1 706**	4 157	4 220	2 854	1 214
Efektiivinen osinkotuotto *	%	**11,1**	6,7	6,6	6,8	9,2

* Vuodelta 2008 hallituksen esityksen mukaisesti laskettuna

Tunnusluvut on laskettu käyttäen seuraavia kaavoja:

Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	voitto/tappio ennen veroja + rahoituskulut / oma pääoma + korolliset rahoitusvelat (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)	x 100
Oman pääoman tuotto, %	=	voitto/tappio ennen veroja – tuloverot / oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)	x 100
Omavaraisuusaste, %	=	oma pääoma / taseen loppusumma – saadut ennakot	x 100
Nettovelkaantumisaste, %	=	korolliset nettorahoitusvelat / oma pääoma	x 100
Korolliset nettorahoitusvelat	=	korolliset rahoitusvelat – korolliset rahoitusvarat ja rahavarat	
Tulos/osake (EPS)	=	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva voitto tai tappio / kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo	
Tulos/osake (EPS), laimennettu	=	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva voitto tai tappio / kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistuna	
Oma pääoma/osake	=	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma / osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä	
Osinko/osake	=	tilikauden osingonjako / osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä	
Osinko/tulos	=	osinko/osake / tulos/osake	x 100
Efektiivinen osinkotuotto, %	=	osinko/osake / tilikauden päätöskurssi	x 100
Hinta/voittosuhde (P/E)	=	tilikauden päätöskurssi / tulos/osake	
Osakkeiden vaihdon kehitys, %	=	osakkeen vaihtomäärä tilikauden aikana / osakkeiden laimentamaton keskimääräinen lukumäärä	x 100
Osakkeen keskikurssi	=	osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto / tilikaudella vaihdettujen osakkeiden laimentamaton keskimääräinen lukumäärä	
Osakekannan markkina-arvo	=	osakkeiden laimentamaton kokonaismäärä tilinpäätöspäivänä x tilikauden päätöskurssi	
Henkilöstö keskimäärin	=	henkilöstön määrä kunkin kuukauden lopussa lasketaan yhteen ja näin saatu summa jaetaan kuukausien lukumäärällä	

Emoyhtiön tilinpäätös

Rautaruukki Oyj:n täydellinen tilinpäätös on nähtävissä Rautaruukin internet-sivuilla www.ruukki.com. Alla esitetyt luvut ovat suomalaisen tilinpäätöskäytännön (FAS) mukaisia lukuja.

Emoyhtiön tuloslaskelma

M€	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
LIIKEVAIHTO	**2 773**	2 680
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	**100**	–6
Valmistus omaan käyttöön	**9**	11
Liiketoiminnan muut tuotot	**27**	18
Materiaalit ja palvelut	**–1 578**	–1 418
Henkilöstökulut	**–414**	–389
Poistot ja arvonalentumiset	**–104**	–107
Liiketoiminnan muut kulut	**–293**	–255
	–2 389	–2 170
LIIKEVOITTO	**521**	534
Rahoitustuotot ja –kulut yhteensä	**0**	259
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	**521**	793
Satunnaiset erät		–3
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	**521**	791
Tilinpäätössiirrot	**7**	10
VOITTO ENNEN VEROJA	**528**	800
Välittömät verot	**–139**	–140
TILIKAUDEN VOITTO	**389**	660

Emoyhtiön tase

M€	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet	**50**	50
Aineelliset hyödykkeet	**857**	815
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	**390**	349
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		8
Osuudet omistusyhteysyrityksissä	**7**	7
Muut osakkeet ja osuudet	**7**	6
	403	369
Pysyvät vastaavat yhteensä	**1 310**	1 234
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus	**526**	355
Pitkäaikaiset saamiset	**178**	157
Lyhytaikaiset saamiset	**510**	464
Muut arvopaperit		60
Rahat ja pankkisaamiset	**147**	58
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	**1 361**	1 095
Vastaavaa yhteensä	**2 671**	2 329

M€	31.12.2008	31.12.2007
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	**238**	238
Ylikurssirahasto	**220**	220
Arvonkorotusrahasto	**33**	33
Edellisten tilikausien voitto	**772**	389
Tilikauden voitto	**389**	660
Oma pääoma yhteensä	**1 652**	1 540
Tilinpäätössiirrot	**357**	363
Pakolliset varaukset	**28**	21
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	**235**	91
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	**128**	69
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	**272**	245
vieras pääoma yhteensä	**634**	404
Vastattavaa yhteensä	**2 671**	2 329

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

M€	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen satunnaisia eriä	**521**	793
Oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	**104**	107
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	**-44**	5
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	**13**	-2
Rahoitustuotot ja -kulut	**1**	-2
Muut oikaisut	**-10**	-269
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	**585**	632
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten muutos	**-36**	62
Vaihto-omaisuuden muutos	**-171**	1
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	**19**	-93
Käyttöpääoman muutos	**-188**	-29
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	**397**	603
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	**-71**	-31
Saadut osingot liiketoiminnasta	**5**	256
Saadut korot liiketoiminnasta	**86**	34
Maksetut välittömät verot	**-125**	-166
Liiketoiminnan rahavirta	**292**	696
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	**-148**	-96
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutusvoitot	**1**	1
Investoinnit muihin sijoituksiin	**-46**	-48
Luovutustulot muista sijoituksista	**5**	2
Investointien rahavirta	**-188**	-142
Rahavirta ennen rahoitusta	**104**	555
Rahoituksen rahavirta		
Lyhytaikaisten lainojen nostot	**121**	0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	**0**	-316
Pitkäaikaisten lainojen nostot	**150**	0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	**-69**	-148
Maksetut osingot	**-277**	-277
Rahoituksen rahavirta	**-75**	-740
Laskelman mukainen rahavarojen muutos	**29**	-185
Rahavarat tilikauden alussa	**118**	303
Rahavarat tilikauden lopussa	**147**	118
	29	-185

Emoyhtiön liitetiedot

Emoyhtiön oma pääoma

M€	2008	2007
Osakepääoma	**238**	238
Ylikurssirahasto	**220**	220
Arvonkorotusrahasto	**33**	33
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	**1 049**	664
Omien osakkeiden muutos	**0**	1
Osingonjako	**-277**	-277
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	**772**	389
Tilikauden voitto	**389**	660
Oma pääoma 31.12.	**1 652**	1 540
Jaettavissa oleva vapaa oma pääoma		
Voitto edellisiltä tilikausilta	**772**	389
Tilikauden voitto	**389**	660
Osingonjakoon käytettävissä olevat varat	**1 161**	1 049

Emoyhtiön vastuusitoumukset

M€	2008	2007
Annetut kiinnitykset	**22**	22
Velan määrä, jonka vakuudeksi kiinnitykset on annettu	**1**	2
Annetut takaukset		
Omasta puolesta	**45**	41
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta	**97**	119
Muiden puolesta	**2**	2
	144	162
Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut		
Seuraavana vuonna erääntyvät	**44**	48
Myöhemmin erääntyvät	**124**	158
	167	206

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Hallitus ehdottaa 24.3.2009 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 31.12.2008 päättyneeltä tilikaudelta 1,35 euroa osakkeelle. Loppuosa voitonjakokelpoisista varoista ehdotetaan jätettäväksi voittovarojen tilille.

Emoyhtiön voitonjakokelpoinen pääoma oli 1 160 994 435,52 euroa.

Laskettuna 5.2.2009 ulkona oleville osakkeille, 138 788 542, osingon määrä on yhteensä 187 364 531,70 euroa, mikä vastaa 46,1 prosenttia konsernin tilikauden voitosta. Yhtiön hallussa osingonmaksun täsmäytyspäivänä oleville osakkeille ei makseta osinkoa.

Ehdotettu osingonmaksun täsmäytyspäivä on 27.3.2009 ja osingonmaksupäivä 8.4.2009.

Helsingissä helmikuun 5. päivänä 2009

Jukka Viinanen
hallituksen puheenjohtaja

Reino Hanhinen	Maarit Aarni-Sirviö	Christer Granskog
Pirkko Juntti	Kalle J. Korhonen	Liisa Leino

Sakari Tamminen
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Rautaruukki Oyj:n yhtiökokoukselle
Olemme tarkastaneet Rautaruukki Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu
Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet
Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että emoyhtiön hallintoneuvoston jäsenet, hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä
Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta
Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Lausunto vastuuvapaudesta ja voitonjaosta
Konsernitilinpäätös ja emoyhtiön tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä helmikuun 5. päivänä 2009

KPMG OY AB

Mauri Palvi
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Rautaruukki Oyj:n hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa käsitellyt yhtiön vuoden 2008 tilinpäätöstä konsernitilinpäätöksineen ja tilintarkastuskertomusta. Hallintoneuvosto esittää lausuntonaan vuoden 2009 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että yhtiön ja konsernin tuloslaskelmat ja taseet tilikaudelta 2008 vahvistetaan.

Helsingissä helmikuun 19. päivänä 2009

HALLINTONEUVOSTO

Marjo Matikainen-Kallström

Inkeri Kerola | Heikki Allonen | Turo Bergman

Miapetra Kumpula-Natri | Petteri Orpo | Jouko Skinnari

Markku Tynkkynen | Tapani Tölli

Tietoja vuosineljänneksittäin

Liikevaihto

M€	I/2008	II/2008	III/2008	IV/2008	2008	I/2007	II/2007	III/2007	IV/2007	2007
Ruukki Construction	**225**	**285**	**309**	**248**	**1 067**	213	258	278	292	1 042
Ruukki Engineering	**188**	**205**	**184**	**187**	**765**	167	163	157	180	667
Ruukki Metals	**525**	**580**	**503**	**412**	**2 019**	570	588	500	509	2 168
Konsernihallinto ja muut yksiköt	**1**	**-1**	**0**	**0**	**0**	0	0	0	0	0
Konsernin liikevaihto	**939**	**1 069**	**996**	**847**	**3 851**	950	1 009	935	982	3 876

Liikevoitto

M€	I/2008	II/2008	III/2008	IV/2008	2008	I/2007	II/2007	III/2007	IV/2007	2007
Ruukki Construction	**21**	**38**	**56**	**13**	**128**	34	40	51	38	163
Ruukki Engineering	**32**	**35**	**34**	**26**	**126**	32	27	25	18	103
Ruukki Metals	**97**	**100**	**112**	**29**	**338**	117	115	96	68	397
Konsernihallinto ja muut yksiköt	**-7**	**-7**	**-5**	**-6**	**-25**	-6	-5	-10	-5	-25
Konsernin liikevoitto	**143**	**166**	**197**	**62**	**568**	178	178	162	120	637

Liikevoitto-%

%	I/2008	II/2008	III/2008	IV/2008	2008	I/2007	II/2007	III/2007	IV/2007	2007
Ruukki Construction	**9**	**13**	**18**	**5**	**12**	16	16	18	13	16
Ruukki Engineering	**17**	**17**	**19**	**14**	**17**	19	17	16	10	15
Ruukki Metals	**19**	**17**	**22**	**7**	**17**	21	20	19	13	18
Konsernin liikevoitto-%	**15**	**16**	**20**	**7**	**15**	19	18	17	12	16

Liikevaihto, vertailukelpoinen

M€	I/2008	II/2008	III/2008	IV/2008	2008	I/2007	II/2007	III/2007	IV/2007	2007
Ruukki Construction	**225**	**285**	**309**	**248**	**1 067**	213	258	278	292	1 042
Ruukki Engineering	**188**	**205**	**184**	**187**	**765**	167	163	157	180	667
Ruukki Metals	**511**	**571**	**503**	**412**	**1 997**	531	552	464	488	2 035
Konsernihallinto ja muut yksiköt	**1**	**-1**	**0**	**0**	**0**	0	0	0	0	0
Konsernin liikevaihto	**925**	**1 060**	**996**	**847**	**3 829**	911	973	899	960	3 744

Liikevoitto, vertailukelpoinen

M€	I/2008	II/2008	III/2008	IV/2008	2008	I/2007	II/2007	III/2007	IV/2007	2007
Ruukki Construction	**21**	**38**	**56**	**17**	**132**	34	40	51	38	163
Ruukki Engineering	**32**	**35**	**34**	**27**	**128**	32	27	25	18	103
Ruukki Metals	**96**	**106**	**112**	**36**	**350**	116	115	96	68	395
Konsernihallinto ja muut yksiköt	**-7**	**-7**	**-5**	**-6**	**-25**	-6	-5	-10	-5	-25
Konsernin liikevoitto	**141**	**172**	**197**	**74**	**584**	177	178	162	119	635

Liikevoitto-%, vertailukelpoinen

%	I/2008	II/2008	III/2008	IV/2008	2008	I/2007	II/2007	III/2007	IV/2007	2007
Ruukki Construction	**9**	**13**	**18**	**7**	**12**	16	16	18	13	16
Ruukki Engineering	**17**	**17**	**19**	**14**	**17**	19	17	16	10	15
Ruukki Metals	**19**	**19**	**22**	**9**	**18**	22	21	21	14	19
Konsernin liikevoitto-%	**15**	**16**	**20**	**9**	**15**	19	18	18	12	17

Vertailukelpoisista luvuista on poistettu myydyt liiketoiminnot Ruukki Betonstahl GmbH, Ruukki Welbond BV ja Carl Froh GmbH sekä kertaluontoiset erät.

Kotimainen omistusosuus kasvoi

- **Osakkeen päätöskurssi vuonna 2008 oli 12,16 euroa ja yhtiön markkina-arvo 1 706 miljoonaa euroa**
- **Hallituksen esityksen mukainen osinkoehdotus 1,35 euroa per osake vastaa vuoden 2008 päätöskurssilla 11,1 prosentin osinkotuottoa**

Osakkeet ja osakepääoma

Rautaruukki Oyj:n osake (RTRKS) noteerataan Nasdaq OMX Helsingissä. Yhtiö kuuluu suurten yhtiöiden markkina-arvoryhmään ja perusteollisuuden toimialaryhmään. Rautaruukilla on käytössä yksi osakesarja. Kukin osake oikeuttaa yhteen (1) ääneen yhtiökokouksessa.

Rautaruukki Oyj:n täysin maksettu, kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.2008 oli 238 434 314,30 euroa. Osakepääoma jakautui 140 255 479 osakkeeseen. Vuoden 2008 aikana osakepääomaa korotettiin 57 351 osakkeella eli 97 496,70 eurolla vuoden 2003 optiolainaan liittyvien merkintöjen vuoksi.

Osakkeen kurssikehitys ja osakevaihto

Yhtiön osakkeen päätöskurssi vuoden 2008 viimeisenä kaupankäyntipäivänä oli 12,16 euroa (2007: 29,65 euroa). Kurssilasku vuoden 2008 aikana oli 59,0 prosenttia. Painorajoitettu OMX Helsinki CAP -indeksi laski vuoden aikana 50,1 prosenttia. Rautaruukin osakkeen vuoden ylin noteeraus oli kesäkuussa 34,77 euroa ja alin marraskuussa 9,51 euroa. Vuoden kaupankäyntivolyymilla painotettu keskikurssi oli 22,03 euroa.

Tilikauden aikana yhtiön osakkeita vaihdettiin Nasdaq OMX Helsingissä 251 096 477 kappaletta (2007: 219 940 007). Osakevaihdon arvo oli 5 530 miljoonaa euroa (8 444). Päivittäinen osakevaihto oli keskimäärin 992 476 osaketta.

Rautaruukki valittiin syyskuussa 2008 Dow Jones Sustainability World (DJSI World) -indeksiin ja toista kertaa peräkkäin Dow Jones STOXX Sustainability (DJSI STOXX) -indeksiin. Indekseissä ovat mukana alansa parhaat kestävään kehitykseen sitoutuneet yritykset. Rautaruukki on DJSI World -listalla maailman kuuden parhaan teräsyhtiön joukossa ja ainoa suomalaisyritys, joka pääsi tänä vuonna uutena mukaan indeksiin. Muita suomalaisyhtiöitä on DJSI World ja STOXX -indekseissä mukana viisi.

Hallituksen valtuudet

Rautaruukki Oyj:n yhtiökokous 2.4.2008 valtuutti hallituksen päättämään enintään 12 000 000 yhtiön oman osakkeen (8,56 prosenttia osakemäärästä) hankkimisesta hallituksen ehdotuksen mukaisin ehdoin. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Hallitus ei ole käyttänyt tätä valtuutta vuoden 2008 aikana.

Yhtiökokous 20.3.2007 valtuutti hallituksen päättämään enintään 13 785 381 osakkeen luovuttamisesta. Valtuutus on voimassa vuoden 2009 varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Valtuutuksen puitteissa yhtiö siirsi 28.3.2008 konsernin osakepalkkiojärjestelmän 2004 viimeisen ansaintajakson 2007 piiriin kuuluville henkilöille 11 594 yhtiön hallussa ollutta omaa osaketta. Yhtiölle on palautunut 1 594 osaketta. Luovutusten jälkeen yhtiön hallussa on 1 466 937 omaa osaketta.

Osinkopolitiikka

Yhtiön osinkopolitiikkana on jakaa 40–60 prosenttia tilivuoden tuloksesta osinkona. Tavoitteena on tasaisesti kasvava osinko, jota määriteltäessä otetaan huomioon liiketoiminnan kasvun vaatimukset. Hallitus esittää 24.3.2009 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2008 maksetaan osinkoa 1,35 euroa osakkeelta.

Osakkeenomistajat

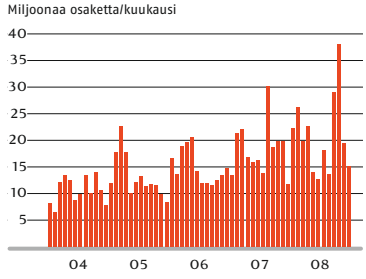
Rautaruukilla oli vuoden 2008 lopussa 36 261 osakkeenomistajaa. Omistajamäärä kasvoi 15 731 osakkeenomistajalla vuoden 2007 lopusta. Hallintarekisteröityjen ja muiden kuin suomalaisten sijoittajien omistus laski vuoden 2008 aikana 29,9 prosenttiin (36,4 % vuoden 2007 lopussa).

Vuoden 2008 alusta voimaan tulleessa valtion yhtiöomistusta koskevassa laissa valtioneuvosto sai valtuudet vähentää valtion

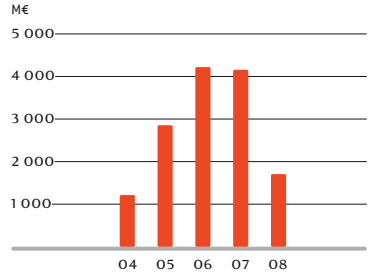
Osakekurssi

Osakevaihto

Markkina-arvo vuoden lopussa

omistusta yhtiössä tai luopua siitä kokonaan. Lokakuussa 2008 valtioneuvosto esitti eduskunnalle, että valtion omistamat osakkeet Rautaruukissa ja seitsemässä muussa ei-strategiseksi luokitellussa pörssiyhtiössä siirretään apporttina valtion kokonaan omistamalle Solidium Oy:lle. Siirto toteutui joulukuussa 2008. Siirron jälkeen Suomen valtion omistukseen ei jäänyt yhtään Rautaruukki Oyj:n osaketta. Solidium Oy:n omistusosuus Rautaruukki Oyj:n osakemäärästä 31.12.2008 oli 55 656 699 osaketta eli 39,68 prosenttia Rautaruukin osakepääomasta ja äänimäärästä.

Omat osakkeet

Rautaruukki omisti vuoden 2008 lopussa omia osakkeita 1 466 937 kpl (2007: 1 476 937 kpl). Omien osakkeiden markkina-arvo 31.12.2008 oli 17,8 miljoonaa euroa.

Hallituksen ja johdon osakkeenomistus

Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet omistivat vuoden 2008 lopussa yhteensä 18 110 osaketta eli 0,013 prosenttia yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Konsernin johtoryhmän jäsenet omistivat vuoden lopussa yhteensä 198 174 yhtiön osaketta, mikä vastaa 0,14 prosenttia yhtiön osakkeista ja osakkeiden äänimäärästä. Johdon omistus kasvoi 8 488 osakkeella vuonna 2008. Johdon ja hallituksen osakeomistus on esitetty tarkemmin tämän vuosikertomuksen sivuilla 66–69. Yhtiön julkiseen sisäpiiriin kuuluvien henkilöiden osakeomistukset sekä katsauskaudella tapahtuneet mahdolliset muutokset omistuksissa ovat nähtävissä reaaliaikaisina osoitteessa www.ruukki.com/ sijoittajat.

Liputusilmoitukset

Vuoden 2008 aikana Rautaruukki Oyj sai seuraavat arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaiset ilmoitukset omistusosuuden muuttumisesta:

28.5.2008 Capital Research and Management Company (CRMC) ilmoitti, että se oli 23.5.2008 hankkinut hallinnoimiinsa sijoitusrahastoihin Rautaruukin osakkeita, ja että niiden yhteenlaskettu osuus yhtiön osake- ja äänimäärästä nousi yli 5 prosenttiin. CRMC on yhdysvaltalainen sijoituspalveluyhtiö, joka hallinnoi The American Funds Groupin nimellä toimivia sijoitusrahastoja. CRMC ei omista osakkeita omaan lukuunsa. Sen sijaan ilmoituksessa mainitut osakkeet ovat CRMC:n hallinnoimien sijoitusrahastojen omistamia osakkeita.

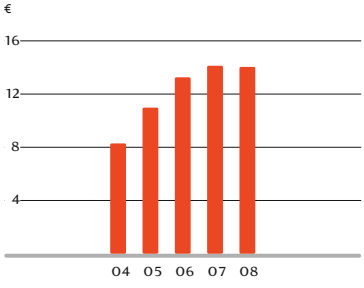
12.12.2008 Suomen valtio ja Solidium Oy ilmoittivat 11.12.2008 tehdystä omistusjärjestelystä, jossa Suomen valtio siirsi omistamansa Rautaruukki Oyj:n osakkeet valtion kokonaan omistamalle Solidium Oy:lle osakeyhtiölain mukaisena apporttiomaisuutena. Solidium Oy:n omistusosuus Rautaruukki Oyj:n osakemäärästä oli tuolloin 55 656 699 osaketta eli 39,68 prosenttia koko osakepääomasta ja äänimäärästä. Rahoitustarkastus (nyk. Finanssivalvonta) antoi Solidium Oy:lle poikkeusluvan koskien sille muutoin syntyvää velvollisuutta tehdä pakollinen ostotarjous yhtiön muista osakkeista.

Lisäksi 28.1.2009 Capital Research and Management Company ilmoitti, että sen hallinnoimien sijoitusrahastojen yhteenlaskettu omistusosuus Rautaruukin osakkeista oli 26.1.2009 laskenut alle 5 prosentin.

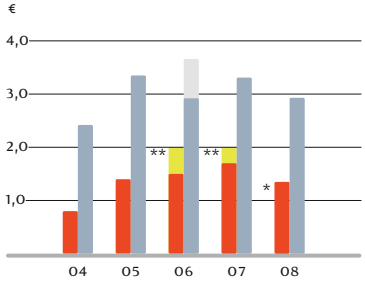
Optiolaina 2003

Henkilöstölle ja Rautaruukin henkilöstörahastolle suunnatun, 26.5.2003 liikkeeseen lasketun, 3,5 miljoonan euron optiolainan optio-oikeudet oikeuttavat merkitsemään 24.5.2006–23.5.2009 yhteensä enintään 1 400 000 osaketta. Vuoden 2003 optiolainaan liittyen yhtiön osakkeita on merkitty yhteensä 1 369 034 kappaletta (98 prosenttia). Osakepääomaa on korotettu merkintöjen vuoksi yhteensä 2 327 357,80 eurolla.

Oma pääoma per osake

Tulos ja osinko per osake

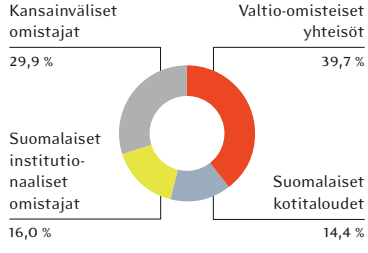

Osinko/osake, €
Tulos/osake, EPS, €
Lisäosinko/osake, €
Tulos/osake, EPS, mukaanlukien Ovakon myyntivoiton vaikutus, €

* Hallituksen esitys

** Lisäosinko pitkien terästuotteiden liiketoiminnasta vapautuneista varoista

Omistusrakenne 31.12.2008

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

Osakepalkkiojärjestelmä 2004

Osakepalkkiojärjestelmä 2004 jakautui kolmeen erilliseen vuoden mittaiseen ansaintajaksoon, joita olivat vuodet 2005, 2006 ja 2007. Hallitus päätti maaliskuussa 2008 viimeisen ansaintajakson 2007 palkkioksi luovuttaa palkkionsaajille 11 594 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta. Osakepalkkiojärjestelmän mukaisesta kokonaispalkkiosta 60 prosenttia maksettiin rahana ja 40 prosenttia osakkeina. Ansaintajaksolla 2007 palkkionsaajina oli 67 yhtiön johtoon tai muuhun avainhenkilöstöön kuuluvaa henkilöä. Palkkion maksaminen perustuu asetettujen taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen, joita mitataan osakekohtaisella tuloksella (EPS) ja sijoitetun pääoman tuotolla (ROCE). Palkkiona annetut osakkeet voi myydä aikaisintaan kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä 2.1.2010. Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten on kuitenkin pidettävä saamiaan osakkeita vähintään vuotuisen kiinteän bruttopalkkansa verran niin kauan, kun toimitusjohtajuus tai johtoryhmän jäsenyys jatkuu.

Osakepalkkiojärjestelmä 2008–2010

Hallitus päätti joulukuussa 2007 avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä. Osakepalkkiojärjestelmän tavoitteena on yhdistää omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön arvon kehittämiseksi sekä avainhenkilöiden sitouttaminen yhtiöön. Järjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, jotka ovat kalenterivuodet 2008, 2009 ja 2010. Mahdolliset palkkiot maksetaan ansaintajaksoa seuraavan vuoden aikana osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Palkkion saaminen perustuu hallituksen asettamien taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen, joita ansaintajaksolla 2008 mitataan osakekohtaisella tuloksella (EPS) ja sijoitetun pääoman tuotolla (ROCE). Ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen määrää sen, kuinka suuri osa enimmäispalkkiosta maksetaan avainhenkilölle. Maksettavan palkkion suuruus on enintään maksuhetkeä edeltävän kalenterikuukauden bruttopalkka x 12,5 jaettuna osakkeen maksuhetkeä edeltävän kalenterikuukauden vaihdolla painotetulla keskikurssilla.

Osakkeita ei saa luovuttaa kahden vuoden kuluessa ansaintajakson päättymisestä. Mikäli avainhenkilön työsuhde päättyy tänä aikana, on hänen palautettava palkkiona maksetut osakkeet yhtiölle vastikkeetta. Toimitusjohtajan ja muiden johtoryhmän jäsenten on lisäksi pidettävä osakepalkkiojärjestelmän perusteella saamiaan osakkeita myös kahden vuoden sitouttamisjakson jälkeen vähintään vuotuisen bruttopalkkansa verran niin kauan, kuin hänen työsuhteensa jatkuu. Osakepalkkiojärjestelmän ansaintajakson 2008 kohderyhmään kuuluu noin 85 henkilöä.

Optio-ohjelmat

Rautaruukilla ei ole voimassa olevia optio-ohjelmia.

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

Henkilöstölle		Merkintähinta	Enimmäismäärä	Merkintäaika	Merkityt osakkeet	Vaikutus osake-pääomaan	Rajoitukset
Optiolaina 2003	Henkilöstö Henkilöstö-rahasto hr	1,70 € (4,40 € vähennettynä 23.5.2003 jälkeen maksetut osingot)	1 400 000	24.5.–31.12.2006 15.4.–31.12.2007 15.4.–31.12.2008 15.4.–23.5.2009	yhteensä 1 369 034	+1,0 %	Johto ei voinut merkitä
Johto+avain-henkilöt	Henkilömäärä	Peruste	Palkkio	Ansaintajakso	Siirretyt osakkeet	Vaikutus osake-pääomaan	Rajoitukset
Osakepalkkio-järjestelmä 2004	noin 60	Asetettujen taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen: mittarit osake-kohtainen tulos (EPS) ja sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)	Osakkeiden ja rahan yhdistelmä	1.1.–31.12.2005 1.1.–31.12.2006 1.1.–31.12.2007	291 000 84 000 11 594	Ei vaikutusta	Osakkeet voi myydä aikaisintaan 2 vuoden kuluttua kunkin ansaintajakson päättymisestä
Osakepalkkio-järjestelmä 2008–2010	noin 85	Asetettujen taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen: mittarit osake-kohtainen tulos (EPS) ja sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)	Osakkeiden ja rahan yhdistelmä	1.1.–31.12.2008 1.1.–31.12.2009 1.1.–31.12.2010		Ei vaikutusta	Osakkeet voi myydä aikaisintaan 2 vuoden kuluttua kunkin ansaintajakson päättymisestä
Optio-ohjelma	–						

Rautaruukki Oyj:n suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2008

	Osakkaan nimi	Osuus osakkeista, %	Osakkeiden määrä
1	Solidium Oy *	39,68	55 656 699
2	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	1,55	2 177 322
3	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1,40	1 963 417
4	Rautaruukin Eläkesäätiö	1,13	1 585 455
5	Rautaruukki Oyj	1,05	1 466 937
6	Rannila Esa	1,04	1 457 800
7	Odin Norden	0,85	1 197 395
8	Valtion Eläkerahasto	0,66	920 000
9	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	0,52	729 000
10	Op-Delta-Sijoitusrahasto	0,43	605 061
11	Odin Finland	0,33	469 550
12	Stiftelsen För Åbo Akademi	0,30	423 500
13	Sijoitusrahasto Nordea Fennia	0,28	395 000
14	Op-Suomi Arvo	0,26	370 000
15	Alfred Berg Finland sijoitusrahasto	0,26	359 227
16	Rautaruukin Henkilöstörahasto Hr	0,25	348 528
17	Ingman Finance Oy Ab	0,24	335 000
18	Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	0,20	280 000
19	Lillbacka Jorma	0,19	269 700
20	Pensionsförsäkringsaktiebolaget Veritas Eläkevakuutusosakeyhtiö	0,18	250 000
	Hallintarekisteröidyt osakkeet yhteensä	28,13	39 446 603
	Muut osakkeenomistajat	17,70	24 819 119
	Yhteensä	100,00	140 255 479

** Suomen valtion kokonaan omistama.*

Osakkaat osakeomistuksen mukaan 31.12.2008

Osakkeiden lukumäärä	Osakkaita		Osakkeita	
	kpl	%	kpl	%
1–100	11 383	31,4	721 343	0,5
101–500	15 604	43,0	4 186 594	3,0
501–1 000	5 428	15,0	4 156 207	3,0
1 001–5 000	3 196	8,8	6 774 840	4,8
5 001–10 000	325	0,9	2 334 585	1,7
10 001–50 000	238	0,7	4 747 900	3,4
50 001–100 000	37	0,1	2 571 560	1,8
100 001–500 000	37	0,1	8 064 594	5,7
500 001+	13	0,0	106 697 856	76,1
Yhteensä	36 261	100,0	140 255 479	100,0

Osakkaat sektoreittain 31.12.2008

	Osakkaita		Osakkeita	
	kpl	%	kpl	%
Suomen valtio (ml. Solidium)	4	0,0	55 659 420	39,7
Muut julkisyhteisöt	35	0,1	8 746 953	6,2
Yritykset	1 876	5,2	6 228 562	4,4
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	104	0,3	4 389 210	3,1
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	339	0,9	3 091 909	2,2
Kotitaloudet	33 726	93,0	20 255 518	14,4
Ulkomaiset omistajat	177	0,5	41 883 907	29,9
Yhteensä	36 261	100,0	140 255 479	100,0
joista hallintarekisteröityjä	18	0,0	39 446 603	28,1

Sijoittajasuhteet Rautaruukissa

Rautaruukin sijoittajasuhdetoiminnan keskeisinä periaatteina ovat johdonmukainen tiedottaminen tasapuolisesti ja samanaikaisesti kaikille sijoittajille kaikissa tilanteissa sekä rehellisyys, avoimuus ja palveluhenkisyys. Sijoittajasuhdetoiminnan tärkein tehtävä on säännöllinen yhteydenpito nykyisiin ja potentiaalisiin osakkeenomistajiin sekä analyytikoihin. Tavoitteena on auttaa sijoittajia ja analyytikoita ymmärtämään yhtiön liiketoimintaa ja toimialaa sekä antaa työkaluja osakkeen arvon määrittämiseen. Yhtiön ylin johto osallistuu aktiivisesti sijoittajasuhteiden hoitamiseen.

Aktiivinen vuosi 2008

Sijoittajat osoittivat aktiivista kiinnostusta Rautaruukkia kohtaan, ja kuluneen vuoden aikana sijoittajasuhdetiimi yhdessä yhtiön ylimmän johdon kanssa tapasi sijoittajia ja analyytikoita noin sata kertaa kahdenkeskisissä tapaamisissa, seminaareissa ja messuilla.

Lisäksi vuoden 2008 aikana yhtiö järjesti pääomamarkkinapäivän Vaasassa. Tapahtuman yhteydessä vierailtiin myös ohjaamokokoonpanotehtaalla Kurikassa (Ruukki Engineering) sekä Ruukki Constructionin tehtaalla Seinäjoella.

Rautaruukin tietojen mukaan 15 pankkiiriliikettä julkaisi yhtiöstä osakeanalyysiä vuoden 2008 lopussa.

Tulostiedotus- ja muiden tilaisuuksien esittelyaineistot sekä sijoittajakalenteri ovat saatavilla osoitteessa www.ruukki.com/sijoittajat.

Hiljainen jakso

Rautaruukki soveltaa 14 vuorokauden hiljaisen jakson periaatetta ennen tulosjulkistuksia. Tänä aikana yhtiö ei tapaa pääomamarkkinoiden edustajia eikä kommentoi kuluvan neljänneksen eikä raportoimattoman kauden tuloskehitykseen liittyviä asioita.

Sijoittajille tuoretta tietoa internetissä

Rautaruukin internet-sivujen Sijoittajat-osio (www.ruukki.com/sijoittajat) sisältää muun muassa osakkeen kaupankäyntitiedot 15 minuutin viiveellä, uusimmat pörssitiedotteet, yhtiön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmien periaatteet sekä osakemonitorin, joka näyttää yhtiön osakekurssin kehityksen halutuilla ajanjaksoilla.

Osakekohtaiset tunnusluvut 2004–2008

	2008	2007	2006	2005	2004
Osakekohtainen tulos (EPS), €	2,93	3,31	3,66	3,35	2,42
laimennettu, €	2,93	3,31	3,65	3,31	2,40
Osakekohtainen osinko, €	1,35*	1,70+0,30	1,50+0,50	1,40	0,80
Osinko / tulos, %	46,1*	60,4	55,1	41,9	33,1
Efektiivinen osinkotuotto, %	11,1*	6,7	6,6	6,8	9,2
Oma pääoma / osake, €	14,04	14,13	13,21	10,98	8,29
Hinta / voitto-suhde (P/E)	4,2	9,0	8,2	6,1	3,6
Osakekurssi vuoden aikana					
Alin kurssi, €	9,51	27,38	19,00	8,02	5,67
Ylin kurssi, €	34,77	52,50	33,31	21,15	9,19
Vaihdon volyymilla painotettu keskikurssi, €	22,03	38,34	25,70	12,90	7,16
Vuoden päätöskurssi, €	12,16	29,65	30,15	20,55	8,74
Osakekannan markkina-arvo vuoden lopussa, M€	1 706	4 157	4 220	2 854	1 214
Osakevaihto vuoden aikana					
Osakevaihto, M€	5 530	8 444	4 628	2 041	912
Osakevaihto, 1 000 kpl	251 096	219 940	179 214	158 463	127 415
Osuus osakkeiden määrästä, % **	181	157	128	116	94
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa					
Ulkona olevat osakkeet, 1 000 kpl	138 789	138 721	138 172	136 294	135 813
Yhtiön hallussa olevat osakkeet, 1 000 kpl	1 467	1 477	1 785	2 593	3 073
Osakkeita yhteensä, 1 000 kpl	140 255	140 198	139 957	138 886	138 886
Ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistu keskimäärä, 1 000 kpl	138 746	138 491	136 864	135 977	135 683
laimennettu, 1 000 kpl	138 773	138 566	137 145	137 377	137 083

** Hallitus esittää maksettavaksi osinkoa 1,35 euroa osakkeelta.*
*** Ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistusta keskimäärästä.*

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Rautaruukki Oyj:n yhtiökokous pidetään tiistaina 24.3.2009 klo 14.00 alkaen Helsingin Messukeskuksessa osoitteessa Messuaukio 1, 00520 Helsinki. Yhtiökokouksen kieli on suomi.

Osallistumisoikeus yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon viimeistään 13.3.2009 ja ilmoittautunut yhtiökokoukseen. Osakkeenomistaja, jonka nimissä osakkeet ovat, on automaattisesti rekisteröity yhtiön osakasluetteloon. Hallintarekisteröity osakkeenomistaja voidaan tilapäisesti merkitä yhtiön osakasluetteloon, mikä on tehtävä 13.3.2009 mennessä.

Ilmoittautuminen yhtiökokoukseen alkoi 6.2.2009 ja ilmoittautuminen tulee tehdä viimeistään 18.3.2009 ennen klo 16.00 joko:

- internet-sivujen kautta osoitteessa www.ruukki.com
- sähköpostilla: yhtiokokous@ruukki.com
- kirjeitse osoitteeseen: Rautaruukki Oyj, Osakerekisteri, PL 138, 00811 Helsinki
- faksilla: 020 592 9104 tai puhelimitse: 010 804 430, ma–pe klo 9.00–16.00

Mahdolliset valtakirjat tulee toimittaa yhtiön osakerekisteriin ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle osakeyhtiölain nojalla kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän vaatii sitä kirjallisesti hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Osingonmaksu

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2008 maksetaan osinkoa 1,35 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingon täsmäytyspäivänä 27.3.2009 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Osingonmaksupäivä on 8.4.2009.

Osakkeenomistajien osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajaa pyydetään ilmoittamaan osoitteen- ja nimenmuutokset joko siihen arvo-osuusrekisteriin, jossa hänellä on arvo-osuustili tai Euroclear Finland Oy:öön.

Taloudellinen tiedottaminen vuonna 2009

Rautaruukki Oyj:n taloudellisten katsausten ja raporttien julkistusajat vuonna 2009 ovat seuraavat:

- Tilinpäätöstiedote 2008: torstaina 5.2.2009
- Vuosikertomus 2008: julkaistaan viikolla 12
- Osavuosikatsaus Q1/2009: torstaina 23.4.2009
- Osavuosikatsaus Q2/2009: perjantaina 17.7.2009
- Osavuosikatsaus Q3/2009: torstaina 22.10.2009

Rautaruukin vuosikertomus, osavuosikatsaukset ja tiedotteet julkaistaan suomeksi ja englanniksi, ja ne voi tilata sähköpostiin internetistä www.ruukki.com. Painetun vuosikertomuksen voi tilata lisäksi puhelimitse numerosta 020 592 9260 ja sähköpostitse osoitteesta annualreport@ruukki.com. Yhtiön internetsivuilla www.ruukki.com voi myös liittyä vuosikertomuksen postituslistalle.

Sijoitustutkimus

Rautaruukin tietojen mukaan ainakin seuraavat pankkiiriliikkeet julkaisevat sijoitustutkimusta Rautaruukista: ABG Sundal Collier, CA Cheuvreux, Carnegie, Danske Bank, Deutsche Bank, eQ Pankki, Evli Pankki, E. Öhman J:or Fondkommission, FIM, Nordea Pankki, Pohjola Pankki, SEB Enskilda, Standard & Poor's, Swedbank ja UBS. Rautaruukki ei vastaa yllä esitettyjen pankkiiriliikkeiden tai analyytikoiden esittämistä näkemyksistä, kannanotoista tai analyyseissa esittämistä yhtiön osakkeen arvoa, sen kehitystä tai muuta taloudellista kehitystä kuvaavista arvioista.

Pankkiiriliikkeiden yhteystiedot yhtiön internet-sivuilla osoitteesta www.ruukki.com/sijoittajat.

Osakkeen tekniset tiedot

Listaus: Nasdaq OMX Helsinki
Listautumispäivämäärä: 20.10.1989
Kaupankäyntivaluutta: euro
Toimialaluokka: perusteollisuus
Markkina-arvoryhmä: suuret yhtiöt
Kaupankäyntitunnus: RTRKS
ISIN-koodi: FI0009003552
Pörssierä: 1 kpl
Reuters tunnus: RTRKS.HE
Bloomberg tunnus: RTRKS FH

Yhteystiedot

Sijoittajasuhteet:
ir@ruukki.com

Talous- ja rahoitusjohtaja
Mikko Hietanen
puh. 020 592 9030
mikko.hietanen@ruukki.com

Viestintä- ja sijoittajasuhdejohtaja
Anne Pirilä
puh. 020 592 8802
anne.pirila@ruukki.com

Johtaja, sijoittajasuhteet
Minna Karttunen
puh. 020 592 9070
minna.karttunen@ruukki.com

Tapaamispyynnöt

Sijoittajasuhdeassistentti Kirsi Kivimäki
puh. 020 592 9231
kirsi.kivimaki@ruukki.com

Rautaruukin vuosikertomus 2008

Vuosikertomuksen kuvissa
esiintyvät henkilöt ovat ruukkilaisia.

Aukeamakuvat: Ilkka Ärrälä,
muut kuvat Rautaruukin kuvapankista.

Toimitus: Rautaruukki
Suunnittelu ja toteutus: Incognito
Paino: Erweko Painotuote Oy
Paperit: Galerie Art Silk ja Dito

Rautaruukki Oyj

Suolakivenkatu 1
PL 138, 00811 Helsinki
Puh. 020 5911
Fax 020 592 9088
Y-tunnus 0113276-9
ALV nro FI 01132769
Kotipaikka Helsinki

Talous- ja rahoitusjohtaja
Mikko Hietanen
Puh. 020 592 9030
mikko.hietanen@ruukki.com

Viestintä- ja sijoittajasuhdejohtaja
Anne Pirilä
Puh. 020 592 8802
anne.pirila@ruukki.com

Energia- ja ympäristöjohtaja
Toni Hemminki
Puh. 020 592 9217
toni.hemminki@ruukki.com

www.ruukki.com

Rautaruukki Oyj
Suolakivenkatu 1
PL 138
00811 Helsinki